

הבינלאומי

דין וחשבון שנתי

2021

תוכן העניינים

4	דבר יו"ר הדירקטוריון
5	דוח הדירקטוריון וההנהלה
7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
42	סקירת הסיכונים
86	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
90	בקורות ונהלים
91	הצהרת המנכ"ל
92	הצהרת החשבונאי הראשי
93	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
94	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
239	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי
241	ממשל תאגידי
257	פרטים נוספים
273	נספחים
281	מילון מונחים
284	אינדקס

דבר יו"ר הדירקטוריון

מחזיקות ומחזיקי עניין יקרים,

שנת 2021 התאפיינה בהמשך המשבר הבריאותי העולמי ובגלי תחלואה. העולם המדעי, החברתי והכלכלי, ממשיכים להתמודד עם גלי המגפה, כאשר בד בבד כלכלות העולם ובתוכן כלכלת ישראל, שבו למגמת צמיחה.

הבנק הבינלאומי שמר על המשכיות עסקית והעניק שירות מיטבי ללקוחותיו, תוך שמירה על בריאות העובדים וזאת תודות לאיכות הניהול, לקדמה הדיגיטלית, לאיתנות הפיננסית ולתיאבון הסיכון המידתי.

קבוצת הבנק המשיכה לצמוח בכל תחומי המיקוד האסטרטגיים שלה, תוך שימת דגש על חדשנות והתייעלות. אנו מאמינים שהשילוב בין בנקאות מותאמת ללקוח, עם יכולת דיגיטלית מובילה, מאפשר לנו להיות בית מעולה ללקוחותינו ולעובדינו.

דירוג הבנק, על ידי סוכנויות הדירוג המקומיות, נותר ברמה האפשרית הגבוהה ביותר, AAA. חברת הדירוג הבינלאומית Moody's מדרגת את הבנק בדירוג A2. מדובר בהבעת אמון באיתנות הבנק ובמהלכים האסטרטגיים שמובילה ההנהלה.

המצב הגיאופוליטי באירופה, עליית האינפלציה והצפי להעלאות רבית בעולם מביאים, בעת הזאת, להגדלת חוסר הוודאות.

מפת הסיכונים בנושא אבטחת המידע, עוברת עדכון עקב הגדלת הסיכון השורשי ועלייה במספר ובאיכות תקיפות הסייבר בעולם. המשך המעבר ליישומי מחשוב ענן, פתיחת שירותים נוספים בדיגיטל ואתגרי הבנקאות הפתוחה, מביאים אותנו לנתח ולהתמודד עם הסיכונים הללו ואנו משקיעים רבות בנושא זה.

אנו עוסקים רבות בעתיד הבנקאות ובכיוונים חדשים שייאפשרו לנו לצמוח, תוך יצירת ערך למחזיקי עניין.

הקבוצה ממשיכה לפעול בהתאם לתוכנית האסטרטגית שגובשה ואושרה בשנת 2019, תוך בחינתה ותיקופה, צמיחה דרך טרנספורמציה דיגיטלית והמשך מודרניזציה של מערכות הבנק, חיזוק המובילות בתחומי ההשקעות ושוק ההון וחיזוק הנוכחות בקרב משקי בית ועסקים קטנים ובינוניים.

אנחנו ממשיכים להשקיע באמצעים דיגיטליים, חלקם פורצי דרך, עבור לקוחותינו ולהנגיש עבורם את מערך השירותים של הבנק, בזמן ובמקום המתאימים להם. אמצעים אלה, תוך ניהול אג'ילי, מאפשרים לנו להתמודד בזירה הבנקאית התחרותית אליה נכנסים שחקנים חדשים רבים, מקומיים ובינלאומיים, לרבות שחקנים חוץ בנקאיים.

הבנק קשוב לכל מחזיקי העניין, תוך שמירה קפדנית על דירוג האשראי הגבוה. במסגרת זו, חזר הבנק ליישום מדיניות חלוקת הדיבידנד בשיעור של 50% מהרווחים. יודגש, כי הבנק עדיין פועל בעודף ניכר של הון רובד 1 בהשוואה לדרישה הרגולטורית.

פעילות הבנק בתחום האחריות התאגידית ממשיכה לצבור תאוצה. כבנק מוביל במערכת הבנקאית בשיעור העסקת נשים בתפקידים בכירים, אנו מברכים על הצטרפותה של דירקטורית נוספת לדירקטוריון. הבנק פועל להקטין את טביעת הרגל הפחמנית ובין היתר, בוחן הרחבת השימוש בחשמל סולארי וכן השקעות בתחומים אלה וזאת בהמשך לקו שהבנק מיישם, בדגש על פעילות עסקית לצד שיקולים של סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG). אנו רואים בתרומה לקהילה אלמנט חשוב, בו אנו פועלים באמצעות תכניות המבוססות על המשולש: קהילה, עובדי ומנהלי הבנק והבנק עצמו, על מנת לייצר מכפילי ערך בתרומה אפקטיבית לקהילה. כך הרחבנו את פרויקט הדירוג עבור חיילים בודדים, ביצענו תרומה משמעותית למלגות דרך האוניברסיטה הפתוחה לחיילים, יוצאי צבא ואחרים משכבות סוציו אקונומיות נמוכות וזאת על מנת לשפר את יכולת ההשתלבות שלהם בחברה.

אנו רואים בעובדי הקבוצה ומנהליה מרכיב חיוני ומיוחד בתהליך יצירת הערך עבור לקוחותינו, בעלי המניות ומחזיקי העניין האחרים.

לעובדי הבנק בסניפים ובמטה, להנהלת הבנק המנהיגה את קבוצת הבנק בביטחון ובהצלחה וללקוחות הקבוצה, הפרטיים והעסקיים, שנותנים בנו אמון, נתונה תודת הדירקטוריון.

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 7 במרס 2022

דוח הדירקטוריון וההנהלה

7	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
7	תיאור פעילות קבוצת הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)
11	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
16	יעדים ואסטרטגיה
18	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
18	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
22	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
36	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
41	חברות מוחזקות עיקריות
42	סקירת הסיכונים
42	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
44	סיכון אשראי
61	סיכון שוק
68	סיכון נזילות
71	סיכון מימון
71	סיכון תפעולי
73	סיכון סביבתי
75	סיכונים אחרים
83	דיון בגורמי סיכון
86	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
90	בקורות ונהלים

רשימת לוחות

9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
10	מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)	2
22	תמצית דוח רווח והפסד	3
22	הרכב הרווח המימוני, נטו	4
23	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	5
23	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	6
24	התפלגות ההכנסות מעמלות	7
24	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	8
25	פרטים על הוצאות והשקעות שבוצעו בגין מערך טכנולוגיות המידע	9
26	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	10
26	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	11
27	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	12
27	אשראי לציבור ברוטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	13
27	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	14
28	החלוקה הענפית של ששת הלוחים הגדולים בקבוצה	15
29	יתרות סיכון האשראי הכולל של הלוחים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 29ג'	16
29	הרכב תיק ניירות הערך	17
29	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	18
30	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	19
30	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח לפי מדינות/יבשות	20
30	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	21
31	התפלגות פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	22
31	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	23
33	הון והלימות ההון	24
34	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית	25
34	פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2019	26
36	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	27
36	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	28
37	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	29
38	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	30
39	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	31
46	מידע נוסף על חובות ששונות תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה	32
46	אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה	33
47	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	34
49	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	35
51	חשיפת האשראי הנוכחית למוסדות פיננסיים זרים	36
52	חשיפות עיקריות למדינות זרות	37
53	היקף ההלוואות לדיור	38
54	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	39
56	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	40
60	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	41
62	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	42
64	פירוט החוזים שיש לבנק, הנמשכים מעבר לשנת 2021 ומושפעים מרבית הליבור	43
65	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	44
65	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	45
65	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	46
67	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	47
68	יחס מימון יציב נטו	48
69	יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק	49
70	יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	50
83	דיון בגורמי סיכון	51
88	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	52

דוח הדירקטוריון וההנהלה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 7 במרס 2022, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו ("להלן - "קבוצת הבנק"), לשנת 2021.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונדילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לגופים מוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון.
 - החטיבה הבנקאית המספקת באמצעות הסניפים שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, פועלים סניפים המתמחים במגזר הדתי והחרדי.
 - חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח עם הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.
- בנוסף לבנק, כוללת הקבוצה את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

רואי החשבון סומך חייקין (KMPG) מכהנים כרואי החשבון של הבנק משנת 1972.

אישור דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

ביום 1 באוגוסט 2021, אישרה חברת "מידרוג" את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג aa2.il אופק יציב, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג P-1.il, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aaa.il אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג Aa3.il (hyb) אופק יציב.

ביום 16 בנובמבר 2021, אישרה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במט"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך ל-A2, את פקדונות הבנק לזמן קצר ל-Prime-1 ואת תחזית הדירוג ליציב.

ביום 4 בינואר 2022, אישרה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג iIAAA\Stable ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג iIAA.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות. לעניין זה, ראו גם ההסתייגות בפרק הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם - השפעת משבר נגיף הקורונה.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					יחסים פיננסיים עיקריים
2017	2018	2019	2020	2021	
באחוזים					
9.1%	9.3%	10.5%	8.6%	14.7%	מדדי ביצוע עיקריים
0.52%	0.54%	0.63%	0.49%	0.82%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
10.38%	10.51%	10.81%	11.18%	11.46%	תשואה לנכסים ממוצעים
5.50%	5.76%	5.81%	5.29%	5.34%	יחס הון עצמי רובד 1
123%	122%	128%	150%	128%	יחס המינוף
				147%	יחס כיסוי הנדילות ⁽¹⁾
2.9%	3.0%	3.0%	2.7%	2.6%	יחס מימון יציב נטו ⁽²⁾
1.8%	1.8%	1.9%	1.7%	1.6%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים
1.0%	1.0%	0.9%	0.9%	0.8%	יחס הכנסות רבית, נטו לנכסים ממוצעים
69.5%	68.4%	64.4%	61.8%	58.3%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
					יחס יעילות
1.03%	1.02%	1.05%	1.38%	1.05%	מדדי איכות אשראי עיקריים
0.92%	0.83%	1.08%	0.86%	0.73%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
155%	186%	131%	221%	197%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.18%	0.16%	0.10%	0.10%	(0.01%)	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור פגום
0.15%	0.20%	0.16%	0.52%	(0.23%)	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
					שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
2017	2018	2019	2020	2021	
במיליוני ש"ח					
678	733	865	750	1,405	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,302	2,486	2,602	2,637	2,794	הכנסות רבית, נטו
121	166	138	464	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,450	1,637	1,520	1,523	1,756	הכנסות שאינן מרבית
1,305	1,325	1,286	1,371	1,444	מזה: עמלות
2,607	2,819	2,654	2,569	2,652	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,579	1,696	1,601	1,532	1,601	מזה: משכורות והוצאות נלוות
16	35	48	26	36	הוצאות סילוק
6.76	7.31	8.62	7.48	14.00	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)
ליום 31 בדצמבר					נתונים עיקריים מהמאזן
2017	2018	2019	2020	2021	
במיליוני ש"ח					
135,717	134,120	141,110	167,778	180,470	סך כל הנכסים
39,186	31,303	37,530	57,802	57,370	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
10,238	12,595	10,995	13,105	15,091	ניירות ערך
80,378	84,292	87,899	90,970	101,164	אשראי לציבור, נטו
127,333	125,707	132,186	158,243	170,033	סך כל ההתחייבויות
113,511	111,697	120,052	141,677	153,447	מזה: פקדונות הציבור
1,133	1,150	1,137	2,992	5,144	פקדונות מבנקים
5,249	4,989	3,674	4,394	3,356	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7,756	8,093	8,568	9,141	10,003	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
ליום 31 בדצמבר					נתונים נוספים
2017	2018	2019	2020	2021	
7,202	7,860	9,989	8,514	12,950	מחיר מניה (באגורות)
310	355	410	125	543	דיבידנד למניה (באגורות)
4,429	4,285	4,086	3,895	3,715	מספר משרות ממוצע ⁽³⁾

(1) היחס מחושב בגין שלושת החודשים שנסתיימו בסוף תקופת הדיווח.

(2) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס מימון יציב נטו חושב החל משנת 2021, לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה.

(3) מספר המשרות כולל תרגום למונחי משרות של שעות נוספות.

מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

2020	2021	
חברתי		
עובדים		
3,787	3,663	מספר עובדים
95%	96%	שיעור העובדים המאוגדים
66%	66%	שיעור הנשים המועסקות בבנק
ספקים		
97%	97%	שיעור ספקים מקומיים
אשראי חברתי		
24,261	27,145	יתרת אשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים (במיליוני ש"ח)
2,135	1,937	מזה: אשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים בערבות מדינה (במיליוני ש"ח)
סביבתי		
צריכת משאבים		
23,581,193	22,513,076	צריכת חשמל (בקוט"ש)
227.99	227.76	צריכת קוט"ש למ"ר (עצימות אנרגטית)
66%	70%	שיעור כלי רכב חסכוניים בדלק
מדרך פחמני		
11,992	11,101	היקף פליטות (בטון CO2eq)
ממשל תאגידי		
50%	50%	שיעור דירקטורים חיצוניים
90%	100%	שיעור דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
10%	20%	שיעור נשים בדירקטוריון
40%	40%	שיעור נשים בהנהלה
61	57	מספר ישיבות ועדות דירקטוריון
6.5	6.6	ממוצע ותק דירקטורים (בשנים)

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות ואיסור הלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי וסיכון מודל.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בסיכונים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד. להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

1. **סיכון מאקרו כלכלי** - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר ממצב המשק בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינויי רבית, מטבע, אינפלציה ועוד), הפוליטיים, הביטחוניים, לרבות התפתחות המצב הביטחוני בין רוסיה לאוקראינה (לפרטים ראה פרק התפתחויות כלכליות עיקריות, "הסביבה הגלובלית" להלן), או התפשטות תחלואה עולמית, עלולים להביא למיתון במשק, או להאטה כלכלית מהותית. המיתון עלול לגרום לעלייה מהותית בשיעור האבטלה, ירידה ברמת החיים בישראל, שינויים בהרגלי הצריכה, שיכולים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, או להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים אחרים על ידי משקי הבית והעסקים, לגרום לשינויים במחזורי הפעילות בשוק ההון ועוד. גורמים אלו עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה, להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על תוצאות הקבוצה.

הבנק עוקב אחר השינויים הצפויים בהתפתחויות המאקרו כלכליות השונות, כגון המשך מגמת האינפלציה, צפי לעליית הרבית בארץ ובעולם ועוד.

במהלך החודשים האחרונים, חל גידול בחשיפות האשראי לענף הבינוי והנדל"ן במערכת הבנקאית, אשר לוה בחלקו בהגדלת תיאבון הסיכון, בהקלות בתנאי החיתום וכן בירידה במרווחי האשראי של עסקאות חדשות. על רקע זה, נדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, בין היתר, להתאים את ההפרשה הקבוצתית בגין תיק האשראי המסחרי, באופן שיטוי ביטוי נאות לעלייה ברמת הסיכון של התיק, לבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן. הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית וזהירה בתחום, אשר מתעדכנת באופן שוטף, בהתאם לשינויים בענף ובדרישות הרגולטוריות. למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים, "סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן" להלן.

התפרצות נגיף הקורונה יצרה שינוי משמעותי בסביבה המאקרו כלכלית, שעשויה להיות לו השפעה מתמשכת על המשק וכפועל יוצא, על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה, כאשר עוצמת ההשפעה תלויה בעוצמת גלי התחלואה ובהיקפם. למידע נוסף ראה "השפעת משבר נגיף הקורונה" להלן.

2. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות, נבחנו וקיבלו ביטוי בעת גיבוש התכנית האסטרטגית הקבוצתית עבור השנים הקרובות. התוכנית האסטרטגית נבחנת באופן שוטף מול השינויים בסביבת התחרות ומול האתגרים השונים, לרבות אלו שמייצרת מגפת הקורונה בארץ ובעולם.

שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עצמת התחרות:

- שינויים רגולטורים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, שינויים בשוק כרטיסי האשראי והתשלומים, לרבות המתווה להפחתת העמלה הצולבת, אשראי קמעונאי, מאגר נתוני אשראי, החלת תקן לבנקאות פתוחה, אשר נועד לאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית ועוד.
- שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרבות שינויים בצרכי לקוחות שחלו בעקבות התפרצות נגיף הקורונה.
- שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות, התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, חברות כרטיסי האשראי וחברות קמעונאיות, וכן חברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות, שצפויות להרחיב את פעילותן בתחומים הפיננסיים בשנים הקרובות.

- שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסיים, הבנקאי והחוץ בנקאי, בהתקדמות הטכנולוגיה ובשינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, עשויים להוביל בעתיד לשינוי המודל הבנקאי.
- שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית וכניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית, מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחת מידע וסייבר חדשים, אליהם הבנק נערך.
- דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הרבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים, התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחס היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות כחלק מהתכנית האסטרטגית, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים, צמצום במספר הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

3. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה, גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) נכבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושף אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, מסיכון הציות ומסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכוני הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלים על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים.

ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי מערך הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, רגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים, בין היתר, על בסיס התפתחויות אלה. בהיבט האסטרטגי, התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצינו לעיל, ולקוחות בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה "חקיקה ויוזמות רגולטוריות", בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

4. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גורמים סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק מנהל את סיכון הסייבר, כולל הגדרת אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון, כולל קידום מודעות בתחום סיכונים סייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים.

משבר הקורונה הוביל לעלייה משמעותית בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. כמו כן, קיימת מגמת עלייה בגורמי תקיפה מדינתיים ועלייה משמעותית בתקיפות כופרה, עלייה בנסיונות פישג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף, בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות פתרונות גישה מרחוק המלווים על ידי מחלקת אבטחת מידע, הגברת ניטורים ויישום בקורות ואמצעים שונים, בהתאם להתפתחות האיומים. לבנק קיימות פוליסות ביטוח, המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשובי ו/או אירוע סייבר.

5. **סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת, התלות בה הולכת וגוברת ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית ובהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. לקבוצת הבנק קיימת תוכנית לתשתיות המחשוב, אשר נותנת מענה טכנולוגי, לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק.

6. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות)** - קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים ומספקת שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור, להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות,

שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. לקבוצת הבנק מדיניות ייעודית לנושא זה, נקבעו נהלי עבודה ומתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון.

בנוסף לאמור, חלו בשנים האחרונות התפתחויות בחקיקה וברגולציה הבנקאית באירופה ובעולם בכלל, שיש בהן להשפיע על רמת הסיכון והחשיפה לסיכונים ציית, הנובעים ממתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. ככלל, הבנק אינו יוזם פעילות שיווק, קידום ופרסום ואינו מכוון או מציג את שירותיו באופן מובהק או מכוון ללקוחות תושבי חוץ, בין אם באופן ישיר ובין אם באופן מקוון. לבנק אין שלוחות או נציגויות מחוץ לישראל ועובדי הבנק לא פועלים מחוץ לישראל. לגבי חשבונות של תושבי חוץ הנפתחים בבנק, נוקט הבנק בגישה מבוססת סיכון בכל תהליכי פתיחת החשבונות ותהליכי ניהול החשבונות, על מנת למזער ולגדר ככל האפשר היתכנות או אפשרות, שהבנק יפר את הדין הזר בעת מתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. זאת, על ידי איסור ביצוע פעילות שיווק אקטיבית, הגבלה והתאמה של סוג ואופן מתן השירותים, לרבות הגבלה או הימנעות ממתן שירותים לתושבי חוץ בעת שהייתם מחוץ לישראל והתייחסות לסוגיית יוזם השירות.

- הוראות ה-FATCA - חקיקה אמריקאית המעוגנת בהסכם בין מדינת ישראל, בדרך של חקיקה מקומית. במסגרת כללי הוראה זו, מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותייעוד לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם, מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המסים בארה"ב, באמצעות רשות המסים בישראל, בהתאם לדרישות ההוראה. החל מכניסת התקנות לתוקף, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש, בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

- הוראות ה-CRS - תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD ושמטרתו איסוף מידע, לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המסים בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם על ידי הבנק, אשר מדווח מדי חודש ספטמבר על לקוחותיו, שהצהירו על תושבות מס זרה, או שבחשבונם אינדיקציה לתושבות מס כזו.

7. **סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK) (כחלק מסיכון הציות)** - קבוצת הבנק הטמיעה ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה ופועלת לחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא, כי ההצעות הניתנות ללקוחות מותאמות לצרכיו, וכי השירותים המוענקים לו ניתנים ללא הפליה, מכל סוג. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים כמו סיכונים ציית, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לקבוצת הבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי קצין הציות הינו לפעול להטמעת עקרונות המדיניות בקרב החטיבות השונות.

8. **סיכונים ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE)** - בשנים האחרונות חלה עליה בחשיבות שהסביבה העסקית והרגולטורית מייחסת לסוגיות סביבתיות, חברתיות וממשל תאגידי (ESG). סוגיות אלו, הינן סוגיות מגוונות והעליה בחשיבות שלהן עולה בקנה אחד עם המגמה הגלובלית, של שילוב היבטים אלו בפעילות העסקית השוטפת. בין סוגיות אלו, ניתן למנות:

- סביבה - סיכון סביבתי, הינו הסיכון להפסד, הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לפגיעה פוטנציאלית ישירה (נזקי שריפות, שטפונות ועוד) והן בשל עלויות, שמקורן בהוראות מעבר הנוגעות לנושאי איכות הסביבה ובאכיפת. הסיכון הסביבתי הוא בעל השפעה במספר היבטים, באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות וסיכון מוניטין.

השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם, בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם, כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.

השפעה עקיפה - כגון על סיכון האשראי, עלולה לנובע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר, בעקבות אי עמידה בהוראות הדין הסביבתי והרלוונטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית, או בשל קנס גבוה שניתן להשית בשל פגיעה סביבתית וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים, כגון סיכון מוניטין.

הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול הסיכון הסביבתי, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה ערך רב במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

- חברה - סיכון חברתי, הינו סיכון של פגיעה בבנק, עקב פגיעה פוטנציאלית של הבנק בקהילות שונות עמן הוא פועל, כגון לקוחות, עובדים ושותפים. הסיכון החברתי הינו בעל השפעה ישירה על הבנק, כגון עקב היתכנות או אפשרות להיעדר יחס מותאם ללקוחות, שיקשה על הבנק לגייס ולשמר לקוחות, או יוביל לתביעות עקב אפליה או פגיעה בזכויות, היעדר ידע פיננסי מצד לקוחות שיקשה עליהם לעמוד בהתחייבויותיהם, או קושי לגייס ולשמר עובדים. בנוסף, ישנו גם סיכון פיננסי עקיף לבנק, כגון סיכון אשראי, עקב מימון והשקעה בחברות שמצבן הפיננסי יפגע בעקבות השפעות ומגמות חברתיות שונות (כגון חברה המייצרת מוצרים לא בריאים, חברה שלא שומרת על בטיחות עובדיה וכו').

- ממשל תאגידי - סיכון ממשל תאגידי, הוא סיכון שהארגון יתנהל באופן שאינו אפקטיבי או נאות, באופן העלול לפגוע בהשגת יעדים קצרי וארוכי טווח, לטובת כלל מחזיקי העניין. הסיכון כולל, בין היתר, היבטים של אתיקה עסקית והוגנות, מנהיגות, תגמול מנהלים, ביקורות בקורות פנימיות, הגנה על קניין רוחני וזכויות בעלי מניות.

היעדר ניהול אפקטיבי של היבטים אלו בפעילות העסקית והתפעולית, בהתאם לציפיות מחזיקי העניין ובהתאם ליעדים העסקיים של הבנק, עלול להוביל למגוון רחב של סיכונים פיננסיים, תפעוליים ואסטרטגיים. בין סיכונים אלו, ניתן למנות סיכונים משפטיים, סיכונים רגולציה, סיכונים אשראי, סיכונים מוניטין ועוד. הבנק ממשיך ללמוד את הדרישות הרגולטוריות והמגמות העסקיות המתפתחות ולהטמיען בניהול הסיכונים השוטף.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

השפעת משבר נגיף הקורונה

בסוף הרבעון הרביעי של השנה, החלה התפרצות של זן ה"אומיקרון" של נגיף הקורונה בעולם, כאשר במהלך חודש ינואר 2022, הגיעו רמות התחלואה בישראל לשיאים של עשרות אלפי חולים ליום. התמודדות הממשלה עם התפשטות ההדבקה, לא כללה הטלת סגרים ומגבלות משמעותיות על הפעילות במשק. כמו כן, לא ננקטו צעדים משמעותיים בתחום הכלכלי לתמיכה באוכלוסיות שנפגעו כתוצאה מההתפרצות. במקביל, נמשכת מגמת ההתרחבות בפעילות הכלכלית במרבית ענפי הפעילות במשק (למעט הענפים שנפגעו באופן משמעותי יותר מהמשבר, כגון ענפי התיירות, התעופה והאירועים) ונמשכת הירידה בשיעור האבטלה. על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שפורסם בחודש פברואר 2022, התוצר המקומי לשנת 2021 עלה בשיעור של 8.1%. על פי תחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל שפורסמה בחודש ינואר, התוצר צפוי לצמוח ב-5.5% בשנת 2022 וב-5% בשנת 2023.

למרות המשך השיפור בנתוני הפעילות הכלכלית במשק, קיימת מידה של חוסר ודאות לגבי הסיכונים הכרוכים בהתפשטות הנגיף, הסיכון בהתפרצות גלי תחלואה נוספים בעתיד וגילוי ווריאנטים נוספים של הנגיף והחשש להטלת מגבלות משמעותיות העלולות להביא לפגיעה בפעילות הכלכלית של המשק.

הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים השונים ובכללם אלו שההסתברות להתממשותם גדלה בעקבות המשבר, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק, בין היתר, סיכונים האשראי, סיכונים הסייבר ואבטחת המידע, המשכיות עסקית, סיכונים איסור הלבנת הון, הסיכון האסטרטגי ועוד.

נמשכת ההקפדה על יישום הנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל והבנק נוקט בשורה של צעדים במסגרת השמירה על ההמשכיות העסקית, תוך הקפדה על ניהול סיכונים וקיום בקורות. לאורך גלי התחלואה, הבנק ממשיך לאפשר ללקוחותיו שירותים בערוצים השונים, באמצעים הישירים ובסניפים.

ביום 27 בדצמבר 2021, ביטל בנק ישראל, במסגרת הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250, את מרבית ההקלות שאושרו לבנקים בנושאים השונים לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה, למעט חלק מההקלות שתוקפן הוארך ובכללן אלו הנוגעות לדרישות ההון ויחס המינוף. עם זאת, ביום 18 בינואר 2022, על רקע רמת התחלואה הגבוהה, העניק בנק ישראל הקלות נוספות בנוגע להמשכיות עסקית, שהסתיימו ביום 28 בפברואר 2022. החל מתחילת השנה, נמשכת הירידה המשמעותית בהיקף האשראי "המוקפא" בבנק ויתרת האשראי שנמצאת בדחיה בעקבות משבר הקורונה, מסתכמת בהיקפים נמוכים ולא מהותיים. יתרת תשלומי הלוואות (קרן וריבית) שנדחו, ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על 9 מיליון ש"ח, המהווה כ-0.01% מיתרת האשראי לציבור, בהשוואה ליתרת תשלומי הלוואות שנדחו בסך של 125 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, שהיוו כ-0.14% מיתרת האשראי לציבור. שיעור החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ליום 31 בדצמבר 2021, מהווה כ-0.08% מסך האשראי לציבור, בהשוואה ל-1.9% ביום 31 בדצמבר 2020.

עם פרוץ משבר הקורונה, נוכח אי הוודאות הגבוהה שיצר, ועל מנת לשקף את הגידול האפשרי בהפרשות הפרטניות בגין לווים אשר נפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו, הגדיל הבנק במהלך שנת 2020 באופן משמעותי את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. לאורך המשבר, בוחן הבנק את ההתפתחויות במשק ואת המידע הרלוונטי לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי והתאמת ההפרשה הקבוצתית, על מנת לשקף גידול אפשרי בהפרשות הפרטניות בגין לווים אשר נפגעו מהמשבר, אולם טרם זוהו.

במסגרת השיקולים בקביעת רמת ההפרשה הקבוצתית ליום 31 בדצמבר 2021, התחשב הבנק בעלייה בפעילות הכלכלית ביחס לזו שהשתקפה במהלך שנת 2020 והעריך כי על אף הסיכון לעלייה עתידית בשיעור התחלואה, הסיכון לגבי הפגיעה בפעילות הכלכלית פחת, לאור מדיניות הממשלה להתאמת המשק להמשך פעילות בתקופה של עלייה בתחלואה ולניהול משבר הקורונה במינימום פגיעה בכלכלה. לאור זאת, ברבעונים האחרונים של שנת 2021, נרשם בבנק קיטון ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על 1,076 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,277 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021, עמד על 1.05%, בהשוואה ל-1.38% בסוף שנת 2020 ול-1.05% בסוף שנת 2019.

הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק, למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

לפרטים נוספים על השפעת משבר נגיף הקורונה, ראה באור 1.1' לדוחות הכספיים והדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ייעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתקפת על ידי הדירקטוריון, מדי חצי שנה. בחודש נובמבר 2019, אישר דירקטוריון הבנק אסטרטגיה תאגידית מעודכנת לשנים 2020-2022.

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים על עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכונים האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסיכונים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל לחיזוק מעמדו בקרב לקוחותיו ומכוון להענקת שירותים בנקאיים מעודכנים ומותאמים לצרכיהם, ביעילות, במקצועיות ובביטחון, תוך התאמה לסביבת הבנקאות המשתנה ושמירה על רמת סיכון מידתית.

בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים, שמטרתם להציע את הבנק קדימה בסביבת התחרות ותחת תנאי אי ודאות. לתכנית יעדי על במונחי תשואה על ההון ויחס יעילות ובה, במקביל לניהול סיכונים מושכל, שם הבנק דגש לנושאים הבאים:

- מתן ערך מוסף ללקוחותיו וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי.
- מיקודן של החברה הבת מסד והמותגים יובנק, פאג"י ואוצר החייל, בנישוח הפעילות הייחודיות להם.
- שמירה על מובילותו בשוק ההון.
- צמיחה ממוקדת סגמנטים במגזר העסקי.
- הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף והמשך הסטה לערוצי הבנקאות הדיגיטלית.
- בנייה וחיזוק של יכולות ליבה קריטיות, כגון ניהול הדאטה ופיתוח עסקי.

תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בבנק בשנים האחרונות, כללו את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגיית לפעילות הדיגיטל, אשר מטרתה לדאוג למענה טכנולוגי מתקדם ללקוחות ואסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק. התכנית האסטרטגית נבחנה ונמצאה כרלוונטית ומתאימה לבנק, גם נוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו הכלכליות בארץ ובעולם. הבנק ממשיך לעקוב אחר השפעות משבר הקורונה והשלכותיו על פעילות הבנק והאסטרטגיה שלו ובמידת הצורך מבצע התאמות בתכנית העבודה של הבנק.

היבטי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

הבנק רואה חשיבות מרובה בקידום היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) בפעילותו העסקית ומשקיע בכך משאבים רלוונטיים, בהתאם לאסטרטגיה העסקית שלו.

בימים אלו, הבנק מצוי בתהליך לגיבוש אסטרטגיית ESG ארגונית כוללת, אשר תקדם את הטמעת היבטים אלו בפעילות העסקית השוטפת. האסטרטגיה הכוללת תפורסם בהמשך, בליווי רשימה מלאה של יעדי ESG ארוכי טווח.

במסגרת זו, בהתאם לאסטרטגיה העסקית, בוחר הבנק להתמקד בשלושה תחומים מרכזיים בהיבטי ה-ESG:

- שילוב היבטי ESG בתחום שוק ההון - במסגרת מובילותו בשוק ההון, הבנק החליט לשלב שיקולי ESG ביעוץ ההשקעות ולהנגיש מידע בנושא ללקוחותיו, באמצעות יועצי ההשקעות הבנקאיים ומערכות המסחר. במסגרת זו, הבנק פועל להנגיש מידע בנושא ESG של ניירות ערך שונים באמצעות מערכות המסחר ובוחן את האפשרות לשלב דירוגי ESG במתודולוגיות האנליזה של הבנק לניירות ערך. במקביל, הבנק מכין בימים אלו מערך הדרכות בנושא, ליועצי ההשקעות הבנקאיים, במטרה לסייע להם לשלב את תחום ה-ESG בתהליכי היעוץ, בהתאם לצרכי הלקוחות.
- ניהול סיכונים סביבה ואקלים באשראי העסקי - הבנק בוחן באופן קבוע את תהליכי ניהול סיכונים הסביבה בעסקאות אשראי מהותיות ומקפיד בעת קבלת החלטות מתן אשראי, להתחשב בהיבטי הסיכון הסביבתי, ככל שהנושא רלוונטי לעסקה. על רקע ההתפתחויות המשמעותיות של השנים האחרונות בפרקטיקות לניהול סיכונים סביבה, עתיד הבנק לבצע בחינה מחודשת של תהליכי הערכה וניהול הסיכון הסביבתי, תוך התאמתם, ככל שניתן, לפרקטיקות המקובלות בעולם. במסגרת זו הבנק יבחן את תיאבון הסיכון שלו, לרבות קביעת יעדים ומגבלות.
- קידום הבנה פיננסית בקרב לקוחות הבנק, בדגש על שוק ההון - הבנק שוקד על קידום ההבנה הפיננסית של לקוחותיו השונים, באמצעות אמצעים דיגיטליים, כגון קורסים וסרטונים. התכנים יועלו לאתר האינטרנט של הבנק ויפורסמו ללקוחות, במטרה להרחיב את היקפי החשיפה לתכנים הללו, להעצים את הידע הפיננסי של הלקוחות ולסייע להם לקבל החלטות פיננסיות מושכלות יותר. חלק מהתכנים, יהיו מותאמים לצרכים ייחודיים של לקוחות מסקטורים ספציפיים, כגון עסקים קטנים ועצמאיים. מעבר לערך החברתי הרב במהלך זה, הבנק מכיר בחשיבות של הידע הפיננסי של לקוחותיו, גם כחלק מכלי ניהול הסיכונים שלו.
- קידום גיוון בתעסוקה - במסגרת המיקוד האסטרטגי של קבוצת הבנק בלקוחות מקבוצות שונות באוכלוסייה, דרך המותגים הבנקאיים השונים, הבנק רואה חשיבות בגיוס עובדים מקבוצות מגוונות בחברה הישראלית.

יעדים נוספים יפורסמו בהמשך ומדדי ביצועים לשנת 2021 יפורסמו במסגרת דוח ה-ESG השנתי של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות, שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פועל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2021. המשק הישראלי מתאושש בקצב מהיר ממשבר הקורונה ונפתח כמעט במלואו וללא מגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית, למעט מגבלות משמעותיות על התיירות הנכנסת.

לצד זאת, מאמצע חודש יוני ועד לחודש נובמבר, חלה עלייה במספר המאומתים לנגיף הקורונה, כתוצאה מהתפשטות זן ה"דלתא". בסוף חודש נובמבר, החל להתפשט בישראל זן ה"אומיקרון", שהתאפיין, בין היתר, ברמת הדבקה גבוהה משל זן ה"דלתא" ולפיכך היה לזן הקורונה הדומיננטי בגל התחלואה החמישי בישראל.

עדות ליכולת ניהול הפעילות הכלכלית הרציפה, לצד משבר הקורונה, ניתן לראות גם בנתוני הצמיחה המעודדים של המשק. עם זאת, להערכת בנק ישראל, עדיין שוררת מידה רבה של חוסר ודאות לגבי הפעילות הכלכלית במשק לטווח הבינוני, בעיקר לנוכח הסיכון למחזוריות של גלי תחלואה נוספים.

לצד העלייה בפעילות המשקית, נתוני סקרי כח אדם מצביעים על ירידה מעודדת בשיעור האבטלה הרחב, לרמה של כ-5.8% בחודש ינואר 2022 וכ-6% בחודש דצמבר 2021, בהשוואה לכ-13% בתחילת שנת 2021. הירידה המתמשכת בשיעור האבטלה, חלה על רקע פתיחת המשק והסרה של מרבית הגבלות הקורונה וכן סיומו של מודל החל"ת ששימנה המדינה, אשר במסגרתו הובטחו תשלומי דמי אבטלה לכל אזרח ישראלי שאיבד את מקום עבודתו בתקופת הקורונה.

על רקע משבר הקורונה, הפעיל בנק ישראל כלי מדיניות ייעודיים לתמיכה בתפקוד התקין של השווקים, לחיזוק התמסורת של המדיניות המוניטרית ולהגדלת היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים. ניתן למנות בין צעדים אלו, את מתווה דחיית פרעון ההלוואות שניתנו במערכת הבנקאית למשקי הבית ולעסקים, הפחתת דרישות ההון ויחס המינוף מהבנקים, תכניות ההלוואות למערכת הבנקאית למתן אשראי לעסקים קטנים, רכישות אגרות חוב על ידי בנק ישראל ועוד.

ביום 27 בדצמבר 2021, ביטל בנק ישראל, במסגרת הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250, את מרבית ההקלות שאושרו לבנקים בנושאים השונים לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה, למעט חלק מההקלות שתוקפן הוארך ובכללן אלו הנוגעות לדרישות ההון ויחס המינוף. עם זאת, ביום 18 בינואר 2022, על רקע רמת התחלואה הגבוהה, העניק בנק ישראל הקלות נוספות בנוגע להמשכיות עסקית.

צמיחה

ביום 3 בינואר 2022, עדכנה חטיבת המחקר של בנק ישראל את תחזיותיה, לפיהן צפוי התוצר לצמוח בשנת 2021 בשיעור של 6.5%, שיעור נמוך ביחס לתחזית הקודמת מחודש אוקטובר (7.0%) ובשנת 2022, צפויה צמיחה של 5.5% (ללא שינוי מתחזית חודש אוקטובר). בשנת 2023, צפוי התוצר לצמוח בשיעור של 5.0%.

בהשוואה לתחזית הקודמת מחודש אוקטובר, תחזיות הצריכה הפרטית והיבוא לשנת 2022, עודכנו כלפי מעלה לשיעור זהה של 8.0%, לאור ההערכה כי היקף התיירות היוצאת יגדל כבר בשנת 2022 ואילו התיירות הנכנסת תתאושש רק בשנת 2023. מנגד, תחזיות היצוא וההשקעות לשנת 2022, עודכנו כלפי מטה, לשיעורים של 3%-ו-6%, בהתאמה, בשל ההערכה להתמשכות העיכובים בשרשראות האספקה עד למחצית השנייה של שנת 2022.

סיכויי אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה באופן יחסי. חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישרה בחודש יולי 2021, את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ והותירה אותו עם תחזית יציבה. חברת דירוג האשראי העולמית Moody's אישרה בחודש נובמבר 2021, את אופק דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 והותירה אותו עם תחזית יציבה.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P קבעה ביום 14 במאי 2021 (במהלך מבצע "שומר החומות"), כי היא שבה ומאשרת את דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ ברמה של AA-, עם תחזית דירוג "יציבה".

תקציב המדינה

בחודש אוקטובר השנה, אישרה מליאת הכנסת את תקציב המדינה והתכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנים 2021-2022. תקציב המדינה לשנת 2021, יעמוד על 432.3 מיליארד ש"ח ובשנת 2022 על 452.5 מיליארד ש"ח. בשנת 2022, יעמוד תקציב החינוך על כ-70 מיליארד ש"ח, תקציב הביטחון יעמוד על כ-60 מיליארד ש"ח ותקציב הבריאות יעמוד על כ-45 מיליארד ש"ח.

לפי אומדן ראשוני לביצוע התקציב של החשב הכללי במשרד האוצר, שפורסם בחודש ינואר 2022, הגירעון הממשלתי המצטבר לשנת 2021, הסתכם בכ-68.7 מיליארד ש"ח (בהשוואה לכ-160.3 מיליארד ש"ח בשנת 2020) ועמד על כ-4.5% מהתוצר, ירידה של 6.9 נקודות אחוז ביחס לשנת 2020. הירידה בגירעון בישראל בולטת לטובה, ביחס לשיעור הירידה הממוצעת במדינות המפותחות (שעומד על כ-0.9%) ונובעת בעיקרה מעליה

חדה בהכנסות המדינה של כ-4.4 אחוזי תוצר (27.1% בשנת 2021 בהשוואה ל-22.7% אשתקד) וירידה בהיקף ההוצאות של כ-2.4 אחוזי תוצר (31.7% תוצר בשנת 2021 בהשוואה ל-34.1% תוצר אשתקד). יחד עם זאת, מציין החשב הכללי, יש לזכור כי ביחס לשנים טרום משבר הקורונה מדובר בשיעור גירעון גבוה.

בתחזית בנק ישראל שפורסמה בחודש ינואר 2022, צוין שהעברת תקציב המדינה והעלייה בהכנסות ממסים, תמכו בעדכון כלפי מטה של התחזיות למשקל הגירעון והחוב בתוצר. הגירעון צפוי להצטמצם ולעמוד בסוף שנת 2021 על כ-4.5 אחוזי תוצר (6.4% לפי התחזית מחודש אוקטובר), בשנת 2022 על כ-3.6 אחוזי תוצר (4.0% לפי התחזית מחודש אוקטובר) ובשנת 2023 על כ-3.4 אחוזי תוצר, לעומת 11.4 אחוזי תוצר בשנת 2020. ביחס החוב לתוצר צפויה יציבות בשנים 2021 עד 2023, בשיעור של כ-69%.

אינפלציה

בשנת 2021, נרשמה עלייה באינפלציה. המדד "בגין" עלה בכ-2.8%, בהשוואה לירידה של 0.7% בתקופה המקבילה אשתקד ואילו המדד "הידוע" עלה בכ-2.4%, בהשוואה לירידה של 0.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

על פי עדכון חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2022, שיעור האינפלציה הצפוי לשנים 2022 ו-2023 עומד על 1.6% ו-2.0% בהתאמה. על פי דוח המדיניות המוניטרית של בנק ישראל מחודש ינואר 2022, חרף עליית האינפלציה בישראל בשנת 2021, היא עדיין נמוכה משמעותית ביחס לארה"ב וליתר הגושים העיקריים, נמצאת בתוך תחום היעד וכך גם הציפיות האינפלציוניות בכל הטווחים. לפיכך, הדגישו חברי הוועדה כי אין חשש להתפרצות אינפלציונית בישראל.

על פי עדכון תחזית קרן המטבע הבינלאומית מחודש אוקטובר 2021, שיעורי האינפלציה הצפויים בישראל לשנים 2022 ו-2023 עומדים על 1.8% ו-1.6% בהתאמה.

שוק הדיור

על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס שפורסם בחודש ינואר 2022, נרשמה עלייה של 10.6% במחירי כלל הדירות ועליה של 11.5% במחירי הדירות החדשות, עבור עסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2021, בהשוואה לעסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר-נובמבר 2020. עליית מחירים שנתית זו הגיעה לרמה הגבוהה ביותר מזה עשור.

בחודש נובמבר 2021, נכנסו לתוקף תוכניות חדשות של הממשלה, שנועדו למתן את העלייה החדה במחירי הדיור, ביניהן העלאת שיעור מס הרכישה על דירות שירכשו להשקעה.

שוק העבודה

משבר הקורונה השפיע באופן משמעותי על שוק העבודה, אשר עד לפרוץ המשבר הפגין עוצמה. לפי סקרי כח האדם שפורסמה הלמ"ס, נרשמה ירידה בשיעור האבטלה הרחב לרמה של כ-5.8% בחודש ינואר 2022 וכ-6% בחודש דצמבר 2021, בהשוואה לשיעור של כ-6.5% בחודש נובמבר, כ-8% בחודש ספטמבר, כ-9% בחודש יוני, כ-12% בחודש מרס וכ-13% בחודש דצמבר 2020. הירידה בשיעור האבטלה חלה על רקע פתיחת המשק והסרת מרבית הגבלות הקורונה, למעט מגבלות משמעותיות על התיירות הנכנסת וכן סיומו של מודל החל"ת שסיפקה המדינה, אשר במסגרתו הובטחו תשלומי דמי אבטלה לכל אזרחי ישראל שאיבד את מקום עבודתו בתקופת הקורונה.

על פי עדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל מיום 3 בינואר 2022, צפויה ירידה בשיעור האבטלה הרחב מ-16.1% ברבעון האחרון של שנת 2020, ל-6.7% ברבעון האחרון של שנת 2021 (7.1% לפי התחזית באוקטובר) ול-4.8% ברבעון האחרון של שנת 2022 (5.2% לפי התחזית באוקטובר), רמה שעדיין גבוהה מזו ששררה לפני המשבר (כ-3.8%). התאוששות רמת התוצר למצבה טרום המשבר, צפויה להיות מלווה בירידה בשיעור האבטלה הרחב.

לפי סקר משרות פנויות שפורסמה הלמ"ס בחודש דצמבר 2021, כמות המשרות הפנויות במשק (בניכוי עונתיות) עמדה על כ-141 אלף משרות, ללא שינוי משמעותי בהשוואה לחודש קודם, אך למעלה מפי שניים ממספרן בחודש דצמבר 2020. שיעור המשרות הפנויות לחודש דצמבר עמד על 4.9%, ללא שינוי משמעותי ביחס לחודש קודם, אך בהשוואה לכ-2.6% בחודש דצמבר 2020.

שער החליפין

בשנת 2021, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-3.3%, עיקר הירידה (כ-3.7%) ברבעון האחרון של השנה ואילו שער החליפין של השקל מול האירו ירד בשיעור של כ-10.8%, עיקר הירידה (כ-9.2%) במחצית השניה של השנה. נכון ליום 25 בפברואר 2022, חל פיצוח חד בשקל ביחס לדולר, בשיעור של כ-4.8%, בהשוואה לסוף שנת 2021.

בחודש ינואר 2021, הודיע בנק ישראל כי על מנת לתמוך בהשגת יעדי בנק ישראל ובהתאוששות המשק ממשבר הקורונה ובפרט כדי לתמוך בענפי הייצוא ותחליפי הייבוא, שנפגעו מההשפעה השלילית של הירידה בשער החליפין של השקל מול הדולר, ירכוש בשנת 2021 סכום של 30 מיליארד דולר (בהמשך לרכישות בסך של כ-21 מיליארד דולר בשנת 2020).

בתחילת חודש יולי 2021, הודיע בנק ישראל כי הוא איננו מוגבל בהתערבות מירבית של עד 30 מיליארד דולר בשנת 2021, וכי בתום התכנית הוא יפעל בשוק המט"ח על פי הצורך, בהתחשב בפעילות הכלכלית של המשק. במהלך שנת 2021, רכש בנק ישראל כ-35 מיליארד דולר.

בדוח מבקר המדינה שפורסם ביום 19 באוקטובר 2021, מציין המבקר, שהגידול הניכר שהתרחש בעשור האחרון ברמת יתרות המט"ח שבנק ישראל מחזיק על רקע ההתפתחויות הכלכליות בעולם, הוביל לסטייה של כ-75 מיליארד דולר (נכון לפברואר 2021) מהדרך העליון של הרמה הרצויה שקבע

הנגיד ובכך הגדיל את סיכוני ההשקעה ויצר התחייבויות גדולות במאזן בנק ישראל, שרובן מיוחסות לצבירת היתרות. על מנת לחזור לרמה הרצויה, ממליץ מבקר המדינה להכין תוכנית מגירה, לבחינת הוועדה המוניתרית, למימוש היתרות העודפות באופן יעיל, בנסיבות המתאימות.

רביית בנק ישראל

בשנת 2021, הותיר בנק ישראל את הרבית במשק ללא שינוי, על שיעור של 0.1%. לפי הערכה עדכנית של חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2022, צפויה הרבית להמשיך לעמוד בשנה הקרובה על 0.1% עד 0.25%, בדומה להערכה הקודמת מחודש אוקטובר 2021.

הסביבה הגלובלית

עליה בשיעורי ההתחסנות בעולם ויעילות החיסונים, מסייעות להתאוששות הכלכלה העולמית. עם זאת, נראה כי מדד מנהלי הרכש של המדינות המפותחות התמתן, אך ממשיך להצביע על התרחבות כלכלית. היקף הסחר העולמי התמתן אף הוא, אך ממשיך להיות מצוי ברמות גבוהות של פעילות.

סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה לעלות. במרבית המדינות, מדדי האינפלציה גבוהים מיעדי הבנקים המרכזיים ובחלק מהם גם אינפלציית הליבה נמצאת מעל היעד.

כלכלת ארה"ב צמחה בשנת 2021 בשיעור שנתי של 5.7%, הגבוה ביותר בארה"ב משנת 1984, לאחר התכווצות בשיעור של 3.4% בשנת 2020. צמיחת התוצר בשנת 2021 הושפעה מהתעוררות בביקושים, בעיקר מעליה בצריכה ובהשקעות הפרטיות. לצד זאת, העיכובים בשרשראות האספקה בעולם הכבידו על התרחבות הפעילות הכלכלית. במטרה לתמוך בכלכלה האמריקאית, הותיר הבנק הפדרלי (הפד) את הרבית בשנת 2021 ברמתה הנמוכה ללא שינוי ולקראת סיום שנת 2021, צמצם את תכנית רכישות האג"ח. בחודש דצמבר 2021, פרסם הפד כי צפויות שלוש העלאות רבית בשנת 2022.

בגוש האירו, הותיר הבנק המרכזי האירופי (ECB) את הרבית בעינה. בבריטניה, על רקע העלייה המשמעותית באינפלציה, העלה הבנק המרכזי (BOE) את הרבית בחודש דצמבר 2021, מ-0.1% ל-0.25% ובתחילת חודש פברואר 2022, העלה את הרבית פעם נוספת, ל-0.50%.

בדוח על המדיניות המוניתרית של בנק ישראל מחודש ינואר 2022, ציינו חברי הוועדה, כי עד כה נרשמו העלאות רבית בעולם רק במדינות שבהן היתה חריגה ניכרת מיעד האינפלציה, בעוד שבאשראי הצפיפות מהשווקים מצויות בתוך תחום היעד.

בתחזית קרן המטבע הבינלאומית שפורסמה ביום 12 באוקטובר 2021, עדכנה הקרן את תחזיותיה לצמיחה בעולם ל-5.9% בשנת 2021 (בהשוואה ל-6.0% בתחזית שפורסמה ביולי) והותירה את הצמיחה החזויה לשנת 2022 על 4.9%. תחזית הצמיחה של המדינות המפותחות לשנת 2021, עודכנה כלפי מטה ועומדת על 5.2% (בהשוואה ל-5.6% בתחזית שפורסמה ביולי), על רקע התגברות הסיכונים, נוכח התפרצות זן ה"דלתא" והעמקת השיבושים בשרשראות האספקה העולמיות, בתשומות ובחומרי גלם. בשנת 2022, צופה קרן המטבע צמיחה של 4.5% (בהשוואה ל-4.4% בתחזית שפורסמה בחודש יולי).

בתקופה האחרונה, חלה התפתחות משמעותית בתחום היחסים הבינלאומיים בעולם, לאור פלישת צבא רוסיה לאוקראינה ביום 24 בפברואר 2022. כחלק מתגובות אפשריות של הקהילה הבינלאומית למצב זה, מוטלות סנקציות כלכליות ואף קיימת כוונה לנתק חלק מהבנקים ברוסיה ממערכת התשלומים הבינלאומית SWIFT. התפתחויות אלו, מגבירות את חוסר הוודאות ועלולות להשפיע על מצב המשק והכלכלה בארץ ובעולם. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות השונות ובוחן את הצעדים הנדרשים, על מנת למזער השפעות אלו על פעילותו.

שוקי ההון

המסחר בשוקי ההון בעולם בשנת 2021, הסתכם בעלויות שערים במרבית המדדים המובילים. במדדי ה-Nasdaq ו-S&P 500 נרשמה עליה ממוצעת של כ-27% ובמדד ה-Dow Jones נרשמה עליה של כ-19%. גם הבורסות המובילות באירופה הציגו עליות נאות במדדים המובילים. בשוק המקומי נרשמו עליות שערים בכל מדדי המניות המובילים. מדד ת"א-125 סיים את שנת 2021 בעלייה של כ-31% ומדד ת"א SME60 עלה בכ-30%.

גם במדדים הסקטוריאליים נרשמו עליות נאות מתחילת השנה ובראשם מדד ת"א בנקים-5 שעלה בכ-68%, ומדד ת"א נפט וגז שעלה בכ-62%, על רקע העליה בהיקף הפעילות היצרנית בעולם ומשבר האנרגיה, שתרמו יחד לעליה חדה במחירי הסחורות ובראשם הגז והנפט. מדד ת"א נדל"ן עלה בכ-53%, על רקע החזרה לסביבת ביקושים גבוהים בתעשיות השונות, כתוצאה מהחזרה ההדרגתית לשגרה כלכלית ועסקית ומהמשך העלייה בביקוש לדירות, שגולמה בעלייה של כ-75% במדד הבניה, עקב הזינוק החד בביקוש לדירות.

מדדי הנדל"ן המניב רשמו אף הם עלייה משמעותית של כ-47%, בהשפעת חזרת עובדים לעבודה במשרדים. המסחר בשוק אגרות החוב התאפיין בשנת 2021 בעלויות שערים, במרבית המדדים המובילים. בלטו לחיוב אגרות החוב הקונצרניות והממשלתיות צמודות המדד, שעלו בכ-9%-7% בהשפעת ציפיות לעליית האינפלציה בארץ.

אגרות החוב הקונצרניות צמודות המט"ח, עלו בכ-5.7% וזאת בהשפעת ציפיות לפיחות בשקל מול הדולר, בין היתר, עקב תוכנית רכישות הדולרים, עליה הודיע בנק ישראל וציפיות להקדמת העלאת רבית הפד.

בחודש ינואר 2022, התאפיין המסחר בשוק המקומי בתנודתיות רבה והסתכם במגמה מעורבת במדדי המניות המובילים. המחצית הראשונה של חודש ינואר התאפיינה בעלויות שערים ובמדדי שיא, בהמשך למגמה בשנה קודמת. במחצית השנייה של חודש ינואר, התהפכה המגמה בעקבות ירידות בשוקי ההון בעולם, שהושפעו מצפיית להקדמת העלאת רבית הפד בארה"ב.

לאחר שבועות ארוכים של דריכות, פלישת צבא רוסיה לאוקראינה ביום 24 בפברואר 2022, הביאה לטלטלה בשווקים, לאור העובדה שרוסיה הינה אחת משלושת יצרניות הנפט הגדולות בעולם ומקור הגז העיקרי של אירופה. מחירי הנפט האמירו אל מעל ל-100 דולר לחבית, המחיר הגבוה ביותר מאז שנת 2014.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-1,405 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-750 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 87.3%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה על שיעור של 14.7%, בהשוואה ל-8.6% בשנת 2020.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2021 בסך של 333 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-210 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2020, גידול בשיעור של 58.6%.

תשואת הרווח להון המיוחס לבעלי המניות ברבעון הרביעי של השנה עמדה על שיעור של 14.0% בהשוואה ל-9.6% ברבעון המקביל אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2020	שינוי	
במיליוני ש"ח		ב-%	
3,097	2,785	11.2	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
(216)	464	(146.6)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,313	2,321	42.7	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,453	1,375	5.7	עמלות והכנסות אחרות
2,652	2,569	3.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,114	1,127	87.6	רווח לפני מסים
728	368	97.8	הפרשה למסים על הרווח
69	29	137.9	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
			רווח נקי:
1,455	788	84.6	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	(38)	31.6	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,405	750	87.3	המיוחס לבעלי מניות הבנק
14.7%	8.6%		תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בדוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2020		
במיליוני ש"ח			
3,150	2,878		הכנסות רבית
356	241		הוצאות רבית
2,794	2,637		הכנסות רבית, נטו
303	148		הכנסות מימון שאינן מרבית
3,097	2,785		סך הרווח המימוני המדווח
			בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
(1)	(3)		התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
21	28		הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
233	(2)		רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
253	23		סך כל ההשפעות שאינן מפעילות שוטפת
2,844	2,762		רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות שינויים במדד - הכנסה בסך של כ-98 מיליון ש"ח בשנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך של כ-20 מיליון ש"ח בשנת 2020.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם ב-2,844 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,762 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור 3.0%. הגידול מוסבר מהשפעת השינויים במדד ומהשפעת הגידול בהיקפי הפעילות העסקית. גידול זה קוּזז בהשפעת שחיקת המרווחים, כתוצאה מירידת רבית בנק ישראל ומירידת הרבית הדולרית, בהשוואה לאשתקד.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
באחוזים		
2.13	2.08	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
0.32	0.43	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית
1.81	1.65	פער הרבית הכולל
1.95	1.84	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגידי, נספחים.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2021 ב-216 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 464 מיליון ש"ח בשנת 2020. ההכנסות בגין הפסדי אשראי, אשר נרשמו בשנת 2021, נבעו בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית, המוסבר בשיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק ומהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיות תשלומים. בשנת 2020, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקר מגידול בהפרשה הקבוצתית, בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלווים ומגידול בהיקף החובות הבעייתיים כתוצאה מכך. לפרטים נוספים, ראה פרק "מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים".

להלן פרטים לגבי ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
156	102	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(156)	(142)	קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
-	(40)	הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
464	(176)	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
464	(216)	סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
		מזה:
346	(212)	הוצאות (הכנסות) בגין סיכון אשראי מסחרי
41	(6)	הוצאות (הכנסות) בגין סיכון אשראי לדיור
77	2	הוצאות בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	(0.04%)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.52%	(0.19%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.52%	(0.23%)	שיעור סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2021 ב-1,444 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,371 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 5.3%, שנבע בעיקר מעלייה בהכנסות מפעילות שוק ההון, המוסברת מגידול בהיקף תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
במיליוני ש"ח		
206	208	ניהול חשבון
119	101	כרטיסי אשראי
760	708	פעילות בשוק ההון
168	173	הפרשי המרה
82	79	עמלות מעסקי מימון
109	102	עמלות אחרות
1,444	1,371	סך כל העמלות

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2021 ב-2,652 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,569 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 3.2%. להלן פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
במיליוני ש"ח		
1,601	1,532	משכורות והוצאות נלוות
340	344	אחזקה ופחת בנינים וציוד
105	96	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
606	597	הוצאות אחרות
36	26	מזה: הוצאות סילוק
2,652	2,569	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2021 ב-1,601 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,532 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 4.5%. הגידול מוסבר בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק.

הוצאות אחזקה ופחת בנינים וציוד הסתכמו בשנת 2021 ב-340 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-344 מיליון ש"ח בשנת 2020, קיטון בשיעור של 1.2%, שנבע בעיקר מירידה בהיקף נכסי הנדל"ן בקבוצה, עקב מהלכי התייעלות.

הוצאות הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו בשנת 2021 ב-105 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-96 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 9.4%, שנבע בעיקר מגידול בהיקף ההשקעה בנכסי תוכנה.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2021 ב-606 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-597 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 1.6%. הגידול בהוצאות האחרות מוסבר מגידול בהוצאות סילוק שהסתכמו ב-36 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-26 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול בהוצאות הסילוק, שנרשמו בעיקר ברבעון הרביעי של השנה, נבע מפרישה מוקדמת של עובדים בתנאים מועדפים, במסגרת תכנית פרישה מוקדמת כחלק ממהלכי התייעלות.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2021 ב-728 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-368 מיליון ש"ח בשנת 2020. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2021 הגיע ל-34.4%, לעומת 32.7% בשנת 2020, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.2%. הגידול בשיעור המס האפקטיבי בהשוואה לשנת 2020, נובע מהכנסות מסים בגין שנים קודמות, בסך של 40 מיליון ש"ח, שנרשמו בשנת 2020, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בשנת 2021.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם בשנת 2021 ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה נובע מגידול ברווחי חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, שהושפעו בעיקר מירידה בהפרשה להפסדי אשראי ומגידול בהיקפי הפעילות.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2021 ב-1,407 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 1,405 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 17 מיליון ש"ח ומהפסד כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 15 מיליון ש"ח.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2020 ו-2021 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

מעריך טכנולוגיות המידע

מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, ומשמשת כספק של תפעול וטכנולוגיות המידע (IT) לבנק ולחברות הקבוצה האחרות.

מתף מנהלת ומתפעלת את מכלול תשתיות המיחשוב, המערכות, מוצרי התוכנה והגנת הסייבר הנדרשים לבנק ולחברות הקבוצה לרבות ממשקים וערוצים המתחברים לתשתית זו.

השקעות והוצאות בגין מעריך טכנולוגיות המידע

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניית הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר: השלב הראשוני בפריקט הושלם; וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. בעת פיתוח תוכנה לשימוש עצמי, מהוונות העלויות הבאות: עלויות ישירות של שירותים שנצרכו ועלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות שבוצעו בגין מעריך טכנולוגיות המידע:

תוספות לנכסים בגין מעריך טכנולוגיות המידע שלא נזקפו כהוצאה:

שנת 2021				שנת 2020			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
36	-	-	36	33	-	-	33
6	-	-	6	8	-	-	8
91	-	-	91	79	-	-	79
-	18	-	18	-	16	-	16
133	18	-	151	120	16	-	136

עלויות בגין שכר ונלוות

עלויות בגין מיקור חוץ

עלויות רכישה או רישיונות שימוש

עלויות ציוד, בנינים ומקרקעין

סך הכל

יתרת נכסים בגין מעריך טכנולוגיות המידע:

31 בדצמבר 2021				31 בדצמבר 2020			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
294	65	2	361	264	70	3	337
105	-	-	105	105	-	-	105

סך הכל עלות מופחתת

מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מעריך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:

שנת 2021				שנת 2020			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
206	3	-	209	180	4	-	184
65	-	-	65	65	-	-	65
21	18	-	39	19	18	-	37
103	24	-	127	94	25	-	119
-	1	31	32	-	2	28	30
395	46	31	472	358	49	28	435

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין רכישה או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים

הוצאות בגין מיקור חוץ

הוצאות בגין פחת

הוצאות אחרות

סך הכל

למידע נוסף בדבר שיפורים טכנולוגיים וחדשנות, ראה פרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-180,470 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-167,778 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 7.6%.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב- %	במיליוני ש"ח		
11.2	90,970	101,164	אשראי לציבור, נטו
15.2	13,105	15,091	ניירות ערך
(0.7)	57,802	57,370	מזומנים ופקדונות בבנקים
8.3	141,677	153,447	פקדונות הציבור
(23.6)	4,394	3,356	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9.4	9,141	10,003	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב- %	במיליוני ש"ח		
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
1.1	177	179	אשראי תעודות
27.5	7,163	9,136	ערבויות והתחייבויות אחרות
14.8	2,364	2,715	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
9.9	10,683	11,738	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
5.5	8,718	9,198	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
13.3	7,797	8,832	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
13.3	36,902	41,798	סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
18,914	453	221	18,215	256	157	חוזי רבית
73,814	1,071	885	73,326	785	555	חוזי מטבע
55,159	789	789	72,711	951	951	חוזים בגין מניות
171	2	2	1,117	46	46	חוזי סחורות ואחרים
148,058	2,315	1,897	165,369	2,038	1,709	סך הכל

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021, הסתכם ב-102,240 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92,247 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 10.8%.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-101,164 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90,970 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 11.2%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		השינוי		31 בדצמבר	
2020	2021	ב- %	במיליוני ש"ח	2020	2021
%	%				במיליוני ש"ח
82.5	83.0	11.9	8,936	75,077	84,013
12.3	12.5	13.0	1,449	11,185	12,634
4.6	3.8	(7.8)	(324)	4,143	3,819
0.6	0.7	23.5	133	565	698
100.0	100.0	11.2	10,194	90,970	101,164
מטבע ישראלי					
- לא צמוד					
- צמוד למדד					
מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)					
פריטים לא כספיים					
סך הכל					

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

31 בדצמבר		השינוי			
2020	2021	ב- %	במיליוני ש"ח		
11.0	16,724		18,571		עסקים גדולים
13.3	5,385		6,101		עסקים בינוניים
11.5	18,876		21,044		עסקים קטנים וזעירים
6.0	21,351		22,622		משקי בית ללא הלוואות לדיוור
13.8	28,336		32,260		הלוואות לדיוור
35.7	70		95		בנקאות פרטית
2.8	1,505		1,547		גופים מוסדיים
10.8	92,247		102,240		סך הכל
מזה: אשראי צרכני ללא הלוואות לדיוור וכרטיסי אשראי					
4.8	17,889		18,754		משקי בית
33.3	39		52		בנקאות פרטית
4.9	17,928		18,806		סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2021 ב-143,872 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-129,440 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 11.1%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			ענף משק
חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	שינוי	
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח		
23.8	12.0	15,591	13.4	19,307		שירותים פיננסיים (כולל חברות החזקה)
19.6	13.2	17,062	14.2	20,409		בינוי ונדל"ן
4.6	7.9	10,263	7.5	10,738		תעשייה
3.3	5.7	7,368	5.3	7,608		מסחר
8.5	50.9	65,820	49.6	71,433		לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיוור
7.8	10.3	13,336	10.0	14,377		אחרים
11.1	100.0	129,440	100.0	143,872		סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווא ושל קבוצת לוויים):

31 בדצמבר 2021				ענף משק	לווא מספר
סיכון אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
1,177	334	1,511	625	שירותים פיננסיים	1.
800	254	1,054	997	בינוי ונדל"ן - בינוי	2.
1	1,000	1,001	1,001	שירותים פיננסיים	3.
18	863	881	881	תעשייה	4.
674	64	738	368	שירותים פיננסיים	5.
578	4	582	28	שירותים פיננסיים	6.

31 בדצמבר 2020				ענף משק	לווא מספר
סיכון אשראי מאזני*	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
500	500	1,000	1,000	שירותים פיננסיים	1.
298	609	907	907	תעשייה	2.
586	191	777	777	אספקת חשמל ומים	3.
422	290	712	557	שירותים פיננסיים	4.
501	5	506	506	שירותים פיננסיים	5.
94	401	495	396	בינוי ונדל"ן - בינוי	6.

* כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

על פי התפלגות האשראי לפי גודל חבות לווא, ליום 31 בדצמבר 2021, כאמור בבאור ג.29 לדוחות הכספיים, 47% מסך סיכון האשראי הכולל של הקבוצה, ניתן ללווים שסך האשראי שלהם מסתכם בסכום של עד 1.2 מיליון ש"ח ללווא. בתחומי אשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח ועד 20 מיליון ש"ח, כלול 22% מסך סיכון האשראי, ובסכומי אשראי שמעל 20 מיליון ש"ח כלול 31% מסך סיכון האשראי של הקבוצה.

להלן יתרות סיכון האשראי הכולל של הלווים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 29' לדוחות הכספיים בניכוי בטחונות המותרים בניכוי לצורך חישוב מגבלת חבות לווה בודד, במאוחד ובבנק:

המאוחד והבנק					
31 בדצמבר 2021					
מספר מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח					
7	2,818	1,032	3,850	1,400	2,450
3	2,879	57	2,936	2,117	819
1	625	886	1,511	334	1,177
11	6,322	1,975	8,297	3,851	4,446

תחום אשראי ללווה	
באלפי ש"ח	
מ-400,000 עד 800,000	800,000
מ-800,000 עד 1,200,000	1,200,000
מ-1,200,000 עד 1,600,000	1,600,000
סך הכל	

המאוחד והבנק					
31 בדצמבר 2020					
מספר מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני
במיליוני ש"ח					
6	2,796	591	3,387	1,044	2,343
2	1,907	-	1,907	1,109	798
8	4,703	591	5,294	2,153	3,141

תחום אשראי ללווה	
באלפי ש"ח	
מ-400,000 עד 800,000	800,000
מ-800,000 עד 1,200,000	1,200,000
סך הכל	

למידע מפורט בנושא סיכון אשראי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההשקעה בניירות ערך ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-15,091 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-13,105 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 15.2%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		31 בדצמבר			
2020	2021	2020	2021		
				במיליוני ש"ח	
90.3	89.7	11,831	13,542	אגרות חוב ממשלתיות	
2.5	2.4	321	359	אגרות חוב של בנקים (1)	
4.8	3.0	634	447	קונצרני	
0.1	0.1	12	11	קונצרני בערבות ממשלות	
2.3	4.8	307	732	מניות (2)	
100.0	100.0	13,105	15,091	סך הכל	

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

ב-31.12.20 כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 32 מיליון ש"ח.

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות, השקעה במניות ובסלי מדדי במט"ח, השקעה בקרנות גידור והשקעה במניות ובסלי מדדי מניות הנסחרים בבורסה בתל-אביב.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		31 בדצמבר			
2020	2021	2020	2021		
				במיליוני ש"ח	
51.3	55.2	23.9	1,604	6,719	8,323
2.2	1.6	(15.4)	(44)	285	241
44.2	38.4	-	1	5,794	5,795
2.3	4.8	138.4	425	307	732
100.0	100.0	15.2	1,986	13,105	15,091

מטבע ישראלי

- לא צמוד

- צמוד למדד

מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

פריטים לא כספיים

סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2021:

מחיר מצוטט בשוק פעיל במיליוני ש"ח	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצד נגדי לעסקה**	סך הכל
567	87	78	732
8,119	-	-	8,119
287	158	-	445
58	5,737	-	5,795
9,031	5,982	78	15,091
59.8	39.7	0.5	100.0

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

31 בדצמבר	2021	2020
במיליוני ש"ח		
ישראל (כולל ממשלת ישראל - 4,079 מיליון ש"ח; 31.12.20 - 4,051 מיליון ש"ח)	4,137	4,150
ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 1,342 מיליון ש"ח; 31.12.20 - 1,312 מיליון ש"ח)	1,396	1,352
צרפת	26	29
קנדה	26	28
גרמניה	47	50
המזרח הרחוק, אוסטרליה ואחרים (3 מדינות; 31.12.20 - 4 מדינות)	67	84
אירופה (3 מדינות; 31.12.20 - 3 מדינות)	96	101
סך הכל	5,795	5,794

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 0.4% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר	2021	2020
במיליוני ש"ח		
חשמל ומים	88	125
בניה ונדל"ן	138	169
שירותים פיננסיים	24	60
בנקים	115	82
תעשיה	21	30
מסחר	14	15
תחבורה	45	51
שירותים ציבוריים	-	4
סך הכל	445	536

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח** - מסתכמות ב-5,795 מיליון ש"ח (1,864 מיליון דולר) (כולל בנקים זרים ומוסדות פיננסיים מובילים במדינות OECD בסך של 244 מיליון ש"ח וחברות זרות אחרות בסך של 72 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 4,079 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן, נסחרות בחו"ל בסך של 58 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,342 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-98% בקבוצת דירוג A ומעלה. תיק השקעה זה מפורז כך שהחשיפה למנפיק יחיד (למעט ממשלת ישראל או ארצות הברית) אינה עולה על 0.7% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-2.8 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-53 מיליון ש"ח (17 מיליון דולר), בהשוואה לכ-42 מיליון ש"ח (כ-13 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2020.

יתרת הרווחים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על 105 מיליון ש"ח.
נכון ליום 22 בפברואר 2022, יתרת ההפסדים ברוטו, הסתכמה ב-33 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-57,370 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57,802 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של 0.7%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-153,447 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-141,677 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 8.3%.
להלן התפלגות פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
%	%	במיליון ש"ח		במיליון ש"ח	
					מטבע ישראלי
79.7	78.4	6.6	112,861	120,343	- לא צמוד
3.8	4.1	17.4	5,365	6,298	- צמוד למדד
16.1	17.0	14.1	22,885	26,108	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
0.4	0.5	23.3	566	698	פריטים לא כספיים
100.0	100.0	8.3	141,677	153,447	סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

יתרה ליום 31 בדצמבר			
השינוי	2020	2021	
ב-%		במיליון ש"ח	
20.9	12,867	15,553	עסקים גדולים
23.1	5,707	7,028	עסקים בינוניים
6.5	24,358	25,949	עסקים קטנים וזעירים
0.7	63,338	63,792	משקי בית
1.7	9,097	9,253	בנקאות פרטית
21.1	26,310	31,872	גופים מוסדיים
8.3	141,677	153,447	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2021 עמד על 448 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-388 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, גידול בשיעור של 15.4%.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-3,356 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,394 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, קיטון בשיעור של 23.6%.

ביום 7 בדצמבר 2021, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה ציבורית, אגרות חוב בעג. של 467 מיליון ש"ח בתמורה לסך של 500 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה בגין אגרות החוב הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהן של אגרות החוב שהונפקו.

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2020 ו-2021 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2021 ב-10,003 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9,141 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 9.4%. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ליחסי ההון המזעריים מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם להבהרת הפיקוח על הבנקים מיום 6 באוקטובר 2021, דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.

לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329, אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים, שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן - "הלוואה לכל מטרה"), שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.

לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות ההון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראות ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתת ביחס ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה כאמור.

ביום 27 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, פג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על ההלוואות לדיור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 נקודת האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
 - תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
 - קביעת יעדי ההון נעשית לפי דרישת ההון הגבוהה יותר, מבין תוצאות ה-ICAAP לבין הנדרש בתרחיש הקיצון.
 - מקדם שמרנות וזכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.
- למידע מפורט, ראה **דוח על הסיכונים** לשנת 2021 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.25% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%. בתקופת ההקלה של בנק ישראל, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8.25% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.50%. אלה עשויים להשתנות בהתאם לביצועי המשכנתאות ברבעון הרלוונטי.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, כשהעיקריים בהם הינם סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים לרבות סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל. כל זאת מבוצע בהלימה לדיאלוג מול בנק ישראל. אמידת הסיכונים מביאה בחשבון, גם את היבטי משבר הקורונה והשלכותיו האפשריות על הבנק.

מבחני הקיצון

הבנק מיישם תשתית תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל גם השפעות קיצוניות של משבר הקורונה. למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2021 עומדת התקרה על 10%.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו, עד ליום 31 בדצמבר 2021.

- ברבעון השלישי של שנת 2018, התקבלה החלטה על מיזוג אוצר החייל וביום 1 בינואר 2019 מוזג אוצר החייל עם ולתוך הבנק. בגין מהלכים אלה ביצעה הקבוצה הפרשה לפיצויים מוגדלים בסך של 82 מיליון ש"ח (53 מיליון נטו לאחר השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 היה מביא לקיטון נוסף של 0.02% ביחסי הלימות ההון.
- ביום 28 ביולי 2020 וביום 3 בנובמבר 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, על פיה יתאפשר לכ-60 עובדים קבועים בבנק, המשתייכים לאוכלוסיית היעד שהוגדרה, לפרוש בפרישה מוקדמת ובתנאים מועדפים.

התוכנית הגדילה את ההפסד הכולל האחר (ברוטו) בסך של 48 מיליון ש"ח בגין התחייבות לפיצויים ולהטבות לאחר פרישה. כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2020 בוצעה הפרשה נוספת לפיצויים מוגדלים בסך של כ-50 מיליון ש"ח בגין פרישה מוקדמת נוספת הצפויה בשנים הקרובות. סך ההשפעה נטו, לאחר השפעת המס בגין מהלכים אלה הסתכם ב-65 מיליון ש"ח. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, היה מביא לקיטון של 0.07% ביחסי הלימות הון.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2021 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בחברה הבת הבנקאית בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי שלה.

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
9,369	10,199	1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים (במיליוני ש"ח)
2,749	1,891	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
12,118	12,090	הון רובד 2, לאחר ניכויים
		סך כל ההון הכולל
76,203	81,660	2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)
883	683	סיכון אשראי
6,729	6,645	סיכון שוק
83,815	88,988	סיכון תפעולי
		סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
11.18%	11.46%	3. יחס ההון לרכיבי סיכון
14.46%	13.59%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
8.29%	8.25%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
11.50%*	11.50%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* עדכון לאור הבהרת הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2021 עמד על 11.46%, בהשוואה ל-11.18% ליום 31 בדצמבר 2020. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2021 עמד על 13.59%, בהשוואה ל-14.46% ליום 31 בדצמבר 2020.

ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-12,090 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12,118 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020. בסיס ההון הושפע מחד מרווח בסך של 1,405 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 17 מיליון ש"ח. מאידך, גידול זה קוזז בדיבידנד ששולם בסך של 545 מיליון ש"ח ומהפסד כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 15 מיליון ש"ח. נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-88,988 מיליון ש"ח בהשוואה ל-83,815 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020
באחוזים		
בנק מסד בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	14.71%	14.03%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.72%	15.19%

יחס מינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (כולל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בהתאם להוראת השעה (כפי שעודכנה לאחרונה ביום 30 בספטמבר 2021). ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2023 ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ליום 30 ביוני 2022 או יחס המינוף המזערי שחל על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2021 עומד על 5.34%, בהשוואה ל-5.29% ליום 31 בדצמבר 2020.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ דירקטוריון הבנק (על פי החלטה שעודכנה מעת לעת), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 24א.ב' לדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2019:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הדיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
12 במרס 2019	20 במרס 2019	105	1.05
28 במאי 2019	17 ביוני 2019	85	0.85
13 באוגוסט 2019	29 באוגוסט 2019	110	1.10
26 בנובמבר 2019	12 בדצמבר 2019	110	1.10
15 במרס 2020	31 במרס 2020	125	1.25
17 באוגוסט 2021	1 בספטמבר 2021	225	2.25
23 בנובמבר 2021	13 בדצמבר 2021	320	3.20
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.15

לאור מכתבה של המפקחת על הבנקים, מיום 29 במרס 2020, לכל הבנקים המסחריים ולהוראת השעה מיום 31 במרס 2020 (נב"ת 250 (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) ("הוראת השעה")), המתקנת את הוראת ניהול בנקאי תקין 201, בו נכללה בקשה, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות הנובעת מהתפתחות המשבר, קיים דירקטוריון הבנק, דיונים מעת לעת, בקשר ליישום מדיניות הדיבידנד המפורטת לעיל, בשים לב לתקופת הוראת השעה, כפי שהוארכה מפעם לפעם ועל רקע ציפיות הפיקוח על הבנקים לגבי המערכת הבנקאית בנושא, בהתבסס על המשך חוסר הוודאות הכלכלית וההשפעה האפשרית של המשך פגיעה במשק.

ביום 26 ביולי 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת השעה. על פי דברי ההסבר לעדכון האמור, רמת אי הוודאות, שעדיין גבוהה בעקבות משבר הקורונה, והסיכון שהפסדי האשראי הנובעים מהמשבר טרם התממשו במלואם, מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני, וגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד. הפיקוח הבהיר, כי נוכח השיפור בפעילות הכלכלית, התגברות המגמה של חזרה הדרגתית לרמה טרום המשבר והצבירה מחדש של כרית ההון על ידי התאגידים הבנקאיים, הוא מתיר למערכת הבנקאית לחלק דיבידנד אך באופן מוגבל, מתוך גישה זהירה ושמרנית. בנוסף, עמדת המפקח על הבנקים במועד האמור היתה, כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי שנת 2020 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. לאור עמדתו האמורה של המפקח על הבנקים ועל רקע המשך אי הוודאות והסיכון כאמור, בשלב האמור, אישר הדירקטוריון ביום 17 באוגוסט 2021, חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 225 מיליון ש"ח (ברוטו) המהווים 30% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020.

ביום 30 בספטמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף להוראת השעה. בעדכון זה הוארכה תקופת הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021. בדברי ההסבר לעדכון נאמר, כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, רמת אי הוודאות עדיין גבוהה ומשליכה על היכולת של הבנקים לחזות את צרכי ההון שלהם בטווח הבינוני, ולכן הם חייבים להמשיך בתכנון הון זהיר ושמרני. הפיקוח מעודד את הבנקים לגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או ברכישה עצמית והבהיר, כי עמדת המפקח היא, כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק (בשנת 2020 ובשנת 2021) לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, ביום 23 בנובמבר 2021, אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 320 מיליון ש"ח (ברוטו) המהווים כ-30% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לתשעת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021.

ביום 31 בדצמבר 2021, בוטלה הנחיית הפיקוח על הבנקים האמורה. במקביל ביום 27 בדצמבר 2021, הביע הפיקוח על הבנקים את עמדתו, לפיה על התאגידים הבנקאיים להמשיך לנקוט בזהירות בכל הנוגע להחלטה על חלוקת דיבידנד ולהביא בחשבון, כי עדיין קיימת מידה מסוימת של אי ודאות בשווקים. בהתחשב באמור, החליט דירקטוריון הבנק, ביום 6 בינואר 2022, לאשר חלוקה נוספת של דיבידנד בסך של 215 מיליון ש"ח המשקף כ-20% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר הדירקטוריון.

לאור האמור לעיל ובהתאם למדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק, בעניין חלוקת דיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 7 במרס 2022, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 165 מיליון ש"ח (ברוטו), המהווים כ-50% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הרביעי של שנת 2021.

המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 15 במרס 2022 ויום התשלום יהיה 24 במרס 2022. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בראור 28א' לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה בראור 28 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה בראור 28א' לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנתיימה		לשנה שנתיימה		
לשנה שנתיימה		ביום 31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	השינוי	2020	2021		
	ב-%	ב-%		במיליוני ש"ח		
9.7	8.8	(1.0)	404	400		עסקים גדולים
5.4	4.7	(5.3)	226	214		עסקים בינוניים
23.3	21.2	-	967	967		עסקים קטנים וזעירים
43.4	40.6	2.3	1,804	1,846		משקי בית
2.4	2.4	6.9	101	108		בנקאות פרטית
6.0	5.1	(6.8)	251	234		גופים מוסדיים
9.8	17.2	91.9	407	781		ניהול פיננסי
100.0	100.0	9.4	4,160	4,550		סך הכל

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנתיימה		לשנה שנתיימה		
ביום 31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
109	201			עסקים גדולים
29	85			עסקים בינוניים
122	285			עסקים קטנים וזעירים
161	249			משקי בית
22	22			בנקאות פרטית
49	54			גופים מוסדיים
258	509			ניהול פיננסי
750	1,405			סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

חלק המגזר מסך האשראי לציבור		אשראי לציבור			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
ב-%		ב-%	במיליוני ש"ח		
19.4	18.0	(2.6)	17,425	16,978	עסקים גדולים
6.2	6.0	0.6	5,592	5,623	עסקים בינוניים
19.8	20.4	8.4	17,827	19,325	עסקים קטנים וזעירים
52.9	54.3	8.2	47,443	51,325	משקי בית
0.1	0.1	36.0	50	68	בנקאות פרטית
1.6	1.2	(18.9)	1,405	1,139	גופים מוסדיים
100.0	100.0	5.3	89,742	94,458	סך הכל

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור		פקדונות הציבור			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	השינוי	2020	2021	
%-ב		%-ב	במיליוני ש"ח		
9.5	8.8	4.2	12,317	12,830	עסקים גדולים
4.2	4.0	7.4	5,413	5,813	עסקים בינוניים
16.7	16.7	12.0	21,759	24,374	עסקים קטנים וזעירים
45.5	43.5	7.3	59,151	63,497	משקי בית
6.7	6.2	4.2	8,666	9,033	בנקאות פרטית
17.4	20.8	34.8	22,553	30,401	גופים מוסדיים
100.0	100.0	12.4	129,859	145,948	סך הכל

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
							במיליוני ש"ח	
1,082	304	155	623	1,050	291	150	609	הכנסות רבית, נטו
515	100	71	344	531	109	64	358	הכנסות שאינן מרבית
1,597	404	226	967	1,581	400	214	967	סך הכנסות
344	98	84	162	(209)	(73)	(21)	(115)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
873	152	100	621	907	167	100	640	הוצאות תפעוליות ואחרות
260	109	29	122	571	201	85	285	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
40,844	17,425	5,592	17,827	41,926	16,978	5,623	19,325	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
40,985	16,724	5,385	18,876	45,716	18,571	6,101	21,044	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
39,489	12,317	5,413	21,759	43,017	12,830	5,813	24,374	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
42,932	12,867	5,707	24,358	48,530	15,553	7,028	25,949	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2021, בהשוואה לשנת 2020

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,050 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,082 מיליון ש"ח בשנת 2020, קיטון בשיעור של 3.0%, אשר נבע מירידה במרווחים הפיננסיים, בעיקר על הפקדונות, עקב ירידת רבית בנק ישראל וירידת הרבית הדולרית. קיטון זה קוזז בחלקו בגידול בהכנסות הרבית שנבע מעלייה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-531 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-515 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 3.1%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מפעילות שוק ההון, המוסברת מגידול בהיקף תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-209 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 344 מיליון ש"ח בשנת 2020. ההכנסות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית, עקב שיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק. בשנת 2020, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקרם מגידול בהפרשה הקבוצתית, בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלווים ומגידול בהיקף החובות הבעייתיים כתוצאה מכך.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-907 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-873 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 3.9%, אשר נבע מעלייה בהוצאות השכר, המוסברת בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומגידול בהוצאות סילוק, שנבעו מפרישה מוקדמת של עובדים בתנאים מועדפים, במסגרת מהלכי התייעלות.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-571 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-260 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול המוסבר בעיקר מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, כאמור לעיל.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-41,926 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-40,844 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 2.6%. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-45,716 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-40,985 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 11.5%.

היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-43,017 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39,489 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 8.9%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-48,530 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42,932 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 13.0%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	
					במיליוני ש"ח	
1,242	24	1,218	1,227	16	1,211	הכנסות רבית, נטו
663	77	586	727	92	635	הכנסות שאינן מרבית
1,905	101	1,804	1,954	108	1,846	סך הכנסות
118	1	117	(4)	1	(5)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,462	67	1,395	1,494	72	1,422	הוצאות תפעוליות ואחרות
183	22	161	271	22	249	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
47,493	50	47,443	51,393	68	51,325	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
49,757	70	49,687	54,977	95	54,882	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
67,817	8,666	59,151	72,530	9,033	63,497	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
72,435	9,097	63,338	73,045	9,253	63,792	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2021, בהשוואה לשנת 2020

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,227 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,242 מיליון ש"ח בשנת 2020, קיטון בשיעור של 1.2%, אשר נבע מירידה במרווחים הפיננסיים, בעיקר על הפקדונות, עקב ירידת רבית בנק ישראל וירידת הרבית הדולרית. קיטון זה קוּזז ברובו בגידול בהכנסות הרבית, שנבע בעיקר מעלייה בהיקפי הפעילות בהלוואות לדיוור.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-727 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-663 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 9.7%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מפעילות שוק ההון, המוסברת מגידול בהיקף תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ומגידול בהכנסות מכרטיסי אשראי. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-4 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 118 מיליון ש"ח בשנת 2020. ההכנסות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית, עקב שיפור במדדים המאקרו כלכליים ובאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק. בשנת 2020, ההוצאות בגין הפסדי אשראי נבעו בעיקרם מגידול בהפרשה הקבוצתית, בעקבות השינויים בסביבה המאקרו כלכלית, כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה וחוסר הוודאות באשר להשפעתה על מצב הלווים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-1,494 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,462 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 2.2%, אשר נבע מעלייה בהוצאות השכר, המוסברת בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומגידול בהוצאות סילוק, שנבעו מפרישה מוקדמת של עובדים בתנאים מועדפים, במסגרת מהלכי התייעלות.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים הסתכם ב-271 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-183 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול המוסבר בעיקר מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, כאמור לעיל.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-51,393 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47,493 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 8.2%. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-54,977 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-49,757 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 10.5%.

היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-72,530 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-67,817 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 6.9%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו ב-73,045 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72,435 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 0.8%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-781 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-407 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול אשר נבע בעיקר מעלייה בסך של 235 מיליון ש"ח ברווח מהשקעה במניות ומגידול בסך של 118 מיליון ש"ח בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל הגידול בשיעור עליית המדד ובפוזיציה המדדית.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-509 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-258 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול ברווח מוסבר מעלייה בהכנסות, כאמור לעיל ומגידול בחלק הבנק ברווחי כאל, שהסתכם ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29 מיליון ש"ח בשנת 2020.

סך ההכנסות מפעילות למסחר המשויכות למגזר זה, הסתכמו ב-37 מיליון ש"ח. סך הכנסות הרבית, נטו (באור 2 לדוחות הכספיים) והכנסות המימון שאינן מרבית (באור 3 לדוחות הכספיים), בגין פעילויות למטרת מסחר, הסתכמו ב-45 מיליון ש"ח. הפער בסך של 8 מיליון ש"ח נובע מהכנסות מפעילות בנגזרים למטרת מסחר, אשר אינן משויכות למגזר זה.

חברות מוחזקות עיקריות

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

השקעת הבנק במסד ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-452 מיליון ש"ח.

סך המאזן של מסד ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-10,835 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,349 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 4.7%.

סך כל ההון של מסד ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב-886 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-804 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020, גידול בשיעור של 10.2%. הרווח הנקי של מסד הסתכם בשנת 2021 ב-101.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77.0 מיליון ש"ח בשנת 2020, גידול בשיעור של 32.1%. הגידול ברווחי מסד מוסבר בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, בעיקר עקב שיפור באינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של מסד ומהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

חלק הבנק ברווחי מסד הסתכם בשנת 2021 ב-51.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39.3 מיליון ש"ח בשנת 2020.

בשנת 2021, חילק מסד דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם ב-10 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי (על בסיס שנתי) עמדה בשנת 2021 על 11.9%, בהשוואה ל-10.1% בשנת 2020. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 15.72%, בהשוואה ל-15.19% בסוף שנת 2020. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 14.71%, בהשוואה ל-14.03% בסוף שנת 2020.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 ביוני 2021 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2022 ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2022.

בחודש יוני 2021, זכה מסד בשנית, במכרז החשכ"ל למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל-5 שנים מחודש יולי 2021, עם אופציה לחשכ"ל להארכה עד ל-3 שנים נוספות.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותגים הבינלאומיים "ויזה" ו"מסטרקארד", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל וכן סולקת כרטיסים ממותג "ישראכרט".

השקעת הבנק בכאל ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-713 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 16.3%, בהשוואה ל-14.8% בסוף שנת 2020.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם בשנת 2021 ב-78.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-33.5 מיליון ש"ח בשנת 2020. הגידול ברווחי כאל מוסבר בעיקר מירידה בהפרשה להפסדי אשראי ומגידול בהיקפי הפעילות.

ראה באור 25 לדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל ולשומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין.
- כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. ניהול הסיכונים מתבצע ברמת הקבוצה, כאשר תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית, שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו, על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי, וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי הינו חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
- רו"ח אלי כהן, מכהן כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO), כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהל ההמשכיות העסקית.
- סיכוני האשראי מנוהלים על ידי רו"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה העסקית.
- סיכון האסטרטגיה והסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי.
- סיכוני הציות מנוהלים על ידי מר אמיר בירנבוים, אשר במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי, מנהל את סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, מנהל את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, הוא מכהן כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-QI ותחת אחריותו נמצא גם תחום ההגנה על הפרטיות.
- סיכוני ה-ID מנוהלים החל מיום 6 באפריל 2021, על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. מתחילת השנה ועד ליום זה, נוהלו על ידי גב' איריס לבנון, משנה למנכ"ל מתף וממלאת מקומו.
- סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
- הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי.
- סיכון המוניטין מנוהל על ידי רו"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, מתבצע בכל חברה בת שלה פעילות עסקית, בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת, המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בחברה הבת.
- בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי, שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.
- י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי, עמידה ביעדי העל, מפת הסיכונים וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך הסיכונים מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי הבנק ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים.

הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2021 ובמסגרת זו הובאו לידי ביטוי השפעות אפשריות של משבר הקורונה, תוך זיהוי ומיפוי מוקדי הסיכון הרלוונטיים, בהתאם לאופי ולהתפתחות המשבר.

תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי לאיתור נקודות החולשה וקבלת החלטות. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים, מהווים עבור בנק ישראל, כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי ועל יכולת המערכת הבנקאית להוסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה. בתחילת שנת 2022, נשלח לבקשת בנק ישראל תרחיש אחיד לנתוני יוני 2021. התרחיש נבנה בהתאם לשתי דרגות חומרה - בסיסית (המייצגת את הנתיב הצפוי של הכלכלה) וקיצון. יחסי ההון בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. במסגרת נדבך 2 מאותגרת הקצאת ההון של הנדבך הראשון ובמידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים האשראי.

השפעת משבר נגיף הקורונה

בתקופה האחרונה חלה דעיכה בשיעור התחלואה שהגיעה לשיאה בישראל, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022, כתוצאה מהתפרצות זן ה"אומיקרון" של נגיף הקורונה, אך עדיין קיים חוסר וודאות לגבי ההשפעות האפשריות על הפעילות העסקית. הבנק ממשיך לנטר את מוקדי הסיכון בתיק האשראי ואת הלקוחות, אשר עלולים להיות מושפעים מהתמשכות המשבר ונוקט באמצעים למזעור סיכונים האשראי. למידע נוסף על הפעולות שננקטו במהלך תקופת המשבר, ראה בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות האשראי

החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדות הלוואות וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה ובצרכים העסקיים, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה. דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום סיכון האשראי, באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק וכן תחומים בהם לא יינתן אשראי, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום, לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ותחומי פעילות המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח, המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הבטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הבטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי נסיון העבר. מדיניות ההישענות על בטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלות יחידות ייעודיות לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, בחתכים שונים, על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה וביניהם מסמך הסיכונים הרבעוני, במסגרתו, בין היתר, נסקרת התפתחות תיק האשראי, מדווחים הערכת סיכון האשראי לפי ענפי משק בחתכים שונים, עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה, בחינת יתרת החובות הבעייתיים וההפרשה להפסדי אשראי, כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2021, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

עם תחילת המשבר ולאור ההשלכות האפשריות שהיו על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל חוזרים ובהם דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזרים נקבע, בין היתר, כי שינויים בתנאי הלוואות וביניהם דחייה במועדי תשלום, ויתורים על רבית פיגורים והארכות של תקופות לפרעון לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש. בנק ישראל עודד את הבנקים לבצע שינויים זהירים בתנאי הלוואות, אשר מבוססים על הבנת סיכון האשראי של הלווה, ואשר עקביים עם חוקים, תקנות והוראות רלוונטיות ויכולים לסייע לפרעון החוב.

לאור התמשכות המשבר והתפרצות הגל החמישי, שהביא שוב לחוסר ודאות לגבי מצב הלקוחות, הבנק ממשיך לנהוג בזהירות רבה, בבחינת מתן אשראי וחידושו ובצורך בסיווג לווים כבעייתיים.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה באור 1.1'. לדוחות הכספיים.

מידע נוסף על חובות ששונות תנאיהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי:

31 בדצמבר 2021											
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾			פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים			פירוט נוסף של חובות של שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽³⁾			חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים		
יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות ביצוע	חובות ביצוע	חובות ביצוע	סך הכל חובות לא בעייתיים	של יותר מ-6 חודשים	של יותר מ-3 חודשים	של יותר מ-6 חודשים	מזה: בפיקור של 30 ימים או יותר
פעילות לווים בישראל											
4	1	1	-	-	-	4	4	-	-	4	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
26	27	4	3	9	-	14	23	-	-	23	651
50	59	4	45	4	-	1	5	-	-	5	4,909
-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	383
80	91	9	48 ⁽²⁾	13	-	19	32	-	-	32	5,959
90	120	10	58	9	-	23	32	-	-	32	6,238
207	291	19	104	23	-	80	103	3	100	100	6,704
467	1,464	44	121	70	-	276	346	148	195	195	6,722
1,754	5,778	125	202	228	19	1,305	1,552	778	621	621	6,078

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תכנית רוחבית בסך 26 מיליון ש"ח.

(2) מזה: סווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית בסך 45 מיליון ש"ח.

(3) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אחרת אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

עם פרוץ משבר הקורונה, אימץ הבנק את ההקלות הרגולטוריות שניתנו על ידי בנק ישראל ואיפשר ללקוחותיו לחדות תשלומים של הלוואות וגם להסדיר לוח תשלומים מקל לפרעונו החוב.

מסקנת המחקר: שיעור החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים מהווה כ-0.08% מסך האשראי לציבור, בהשוואה ל-1.9% ביום 31 בדצמבר 2020.

במקביל, עם פרוץ המשבר, חתם הבנק על הסכם עם החשב הכללי, יחד עם בנקים נוספים במערכת הבנקאית ואחרים, להעמדת הלוואות בערבות ממדינה, שמטרתן לסייע לעסקים בישראל להתמודד עם קשיי תזרים שנוצרו כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה ולצורך כך הוקמו הקרנות הייעודיות, "הקרן לעסקים קטנים ובינוניים לנפגעי קורונה" ו"הקרן לעסקים גדולים להתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה".

הבנק ממשיך להעמיד ללקוחותיו העסקיים הלוואות במסגרת הקרנות בערבות המדינה, המאפשרות להם להתמודד עם התמשכות המשכר והשכחותיו.

אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	פעילות לווים בישראל
	במיליוני ש"ח	עסקים קטנים וזעירים
1,308	1,326	עסקים בינוניים
431	321	עסקים גדולים
165	146	
1,904	1,793	סך הכל

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים ליום 31 בדצמבר 2021, הסתכם ב-1,936 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,295 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של 15.6%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד בסוף שנת 2021 על 1.4%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2020. 19.0% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 13.2% לענף הנדל"ן, 13.0% לענף המסחר ו-28.7% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדירור.

יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.7%, בהשוואה ל-2.2% בסוף שנת 2020.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.29(1) לדוחות הכספיים.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

31 בדצמבר 2020				31 בדצמבר 2021				
פרטי	לדיר	מסחרי	סך הכל	פרטי	לדיר	מסחרי	סך הכל	
								במיליוני ש"ח
								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾
89,688	20,438	27,721	41,529	99,722	21,607	31,647	46,468	סיכון אשראי מאזני
34,710	13,068	2,946	18,696	39,166	12,778	3,575	22,813	סיכון אשראי חוץ מאזני
124,398	33,506	30,667	60,225	138,888	34,385	35,222	69,281	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
2,347	569	329	1,449	2,541	759	338	1,444	לא בעייתי
2,036	329	286	1,421	1,718	269	275	1,174	סך הכל בעייתי: ⁽²⁾
1,301	119	250	932	1,040	67	224	749	- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
111	57	-	54	130	64	-	66	- נחות
624	153	36	435	548	138	51	359	- פגום
4,383	898	615	2,870	4,259	1,028	613	2,618	סך הכל סיכון אשראי מאזני
659	131	3	525	725	182	3	540	סיכון אשראי חוץ מאזני
5,042	1,029	618	3,395	4,984	1,210	616	3,158	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
217	18	156	43	201	22	161	18	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיקור של 90 ימים או יותר
129,440	34,535	31,285	63,620	143,872	35,595	35,838	72,439	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
								נכסים שאינם מבצעים
524	120	36	368	488	105	51	332	חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור

לשנה שנסת"ימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנסת"ימה ביום 31 בדצמבר 2021			
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
553	156	709	387	190	577	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
179	99	278	171	193	364	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה
(44)	(1)	(45)	-	(130)	(130)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(69)	(20)	(89)	(62)	(19)	(81)	חובות פגומים שנמחקו
(232)	(44)	(276)	(140)	(45)	(185)	חובות פגומים שנפרעו
387	190	577	356	189	545	יתרת חובות פגומים לסוף השנה
מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש						
140	108	248	114	113	227	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
96	60	156	43	44	87	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(33)	(20)	(53)	(13)	(15)	(28)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(89)	(35)	(124)	(53)	(40)	(93)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
114	113	227	91	102	193	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות פגומים						
169	35	204	144	37	181	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילה השנה
96	22	118	64	20	84	גידול בהפרשות
(121)	(20)	(141)	(79)	(24)	(103)	גביות ומחיקות
144	37	181	129	33	162	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה

מדדי סיכון

2020	2021	
0.86%	0.73%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
		מזה:
0.63%	0.53%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום מיתרת האשראי לציבור
0.23%	0.20%	שיעור יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.77%	1.35%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.52%	(0.23%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.10%	(0.01%)	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
1.38%	1.05%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
221.3%	197.4%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
160.8%	144.2%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
6.9%	(0.7%)	

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחר						
191	14	(28)	130	366	10,031	10,585
92	(2)	(1)	60	143	13,381	13,840
25	1	(16)	103	113	6,144	6,549
166	(8)	(58)	52	252	6,933	7,520
22	(8)	(15)	6	10	18,486	18,602
171	3	(88)	119	495	13,215	14,233
667	-	(206)	470	1,379	68,190	71,329
159	(1)	(6)	51	275	35,222	35,838
326	(6)	2	140	280	34,385	35,595
1,152	(7)	(210)	661	1,934	137,797	142,762
-	-	-	-	-	14,875	14,875
1,152	(7)	(210)	661	1,934	152,672	157,637
פעילות לווים בחו"ל						
3	(1)	(6)	-	2	1,091	1,110
-	-	-	-	-	4,070	4,070
3	(1)	(6)	-	2	5,161	5,180
1,155	(8)	(216)	661	1,936	157,833	162,817

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 105,661 מיליון ש"ח, 14,359 מיליון ש"ח, 845 מיליון ש"ח, 1,709 מיליון ש"ח ו-40,243 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 84 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 80 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (6) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיר בסך 2,964 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
237	29	73	157	460	9,376	10,038
90	(2)	18	59	139	10,618	10,997
36	(8)	8	96	145	5,647	6,037
214	23	83	44	245	6,591	7,266
31	-	9	7	14	14,669	14,727
267	14	149	166	636	12,018	13,221
875	56	340	529	1,639	58,919	62,286
164	(2)	41	36	287	30,667	31,285
318	34	77	156	348	33,506	34,535
1,357	88	458	721	2,274	123,092	128,106
-	-	-	-	-	12,740	12,740
1,357	88	458	721	2,274	135,832	140,846
פעילות לווים בחו"ל						
6	-	6	21	21	1,306	1,334
-	-	-	-	-	4,120	4,120
6	-	6	21	21	5,426	5,454
1,363	88	464	742	2,295	141,258	146,300

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 95,870 מיליון ש"ח, 12,798 מיליון ש"ח, 11 מיליון ש"ח, 1,897 מיליון ש"ח ו-35,724 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 88 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 101 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 3,001 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק, מתבטא בפעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי יכול להשתנות לאורך חיי העסקה, בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתרן סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

הקבוצה מנהלת את רוב החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים, המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי.

כחלק מניהול סיכוני הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזורי נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזורי ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזורי נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזורי ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
109	2	107	87	2	85	AAA עד AA-
3,062	35	3,027	2,750	33	2,717	A+ עד A-
149	7	142	121	2	119	BBB+ עד BBB-
75	-	75	194	-	194	BB+ עד B-
3,395	44	3,351	3,152	37	3,115	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם, כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 227 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזורי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחשבו לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 ב-299 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 227 מיליון ש"ח).

מרבית החשיפה של הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים בעלי איתנות פיננסית גבוהה, אשר מרביתם בקבוצת דירוג השקעה A- ומעלה. במהלך שנת 2021, לא חל שינוי מהותי בחשיפות האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ולא בוצעה הורדה בדירוג האשראי של מוסדות פיננסיים אלו.

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (90%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 3% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-244 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade), מזה כ-53% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-3 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.2 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 בדצמבר 2021, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,814 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות*⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
חשיפה			חשיפה			
סך הכל	מאזנית ⁽²⁾	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך הכל	מאזנית ⁽²⁾	חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	
3,100	33	3,067	3,187	65	3,122	ארצות הברית
2,874	349	2,525	3,124	386	2,738	מדינות אחרות
5,974	382	5,592	6,311	451	5,860	סך כל החשיפות למדינות זרות
25	2	23	22	1	21	מזה: סך החשיפות למדינות ה-EU (פורטוגל, איטליה, יוון וספרד)
209	41	168	258	39	219	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
7	2	5	19	2	17	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נדירות

* כולל מדינות שהחשיפה אליהן עולה על 1% מסך הנכסים של הבנק על בסיס מאוחד או על 20% מההון לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכונים בתיק ההלוואות לדירור

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין היתר, על ידי השתתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינוי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות, על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית.

היקף ההלוואות לדירור

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב-%	במיליוני ש"ח		
			ביצועי אשראי לדירור
35.3	5,915	8,005	הלוואות מכספי הבנק
(10.3)	29	26	הלוואות מכספי האוצר
(18.8)	16	13	מענקים מכספי האוצר
35.0	5,960	8,044	סך הכל הלוואות חדשות
12.6	825	929	הלוואות שמוחזרו מכספי הבנק
32.2	6,785	8,973	סך הכל ביצועים

ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב-%	במיליוני ש"ח		
			יתרת האשראי לדירור, נטו
13.9	28,259	32,185	הלוואות מכספי הבנק
(7.7)	285	263	הלוואות מכספי האוצר*
19.6	46	55	מענקים מכספי האוצר*
13.7	28,590	32,503	סך הכל יתרה

* סכום זה אינו נכלל ביתרות המאזניות.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדירור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV, בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, כולל כ-69% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה לכ-70% ביום 31 בדצמבר 2020. כ-98% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בהשוואה לכ-97% ביום 31 בדצמבר 2020.

ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק בשנת 2021, כוללים כ-65% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה לכ-67% בשנת 2020. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לשנת 2020.

בחישוב היחס לא נכללו הלוואות ללא ביטחון נכס.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיוור, הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה, כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, כולל כ-90% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-89% ב-31 בדצמבר 2020. כ-99% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה לכ-98% ביום 31 בדצמבר 2020. ביצועי ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק בשנת 2021, כוללים כ-92% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-93% בשנת 2020. כל האשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לשנת 2020. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות בולט ובלון.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, כולל שיעור של 60% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 19,309 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק בשנת 2021, כוללים סך של 3,455 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים כ-43% מסך הביצועים וסך של 1,191 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים כ-15% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, כולל כ-79% אשראי, אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכם לסך של 25,522 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק בשנת 2021, כוללים כ-65% אשראי, אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 25 שנה ומסתכמים לסך של 5,241 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיוור בבנק לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים												
סך הכל	בביטחון דירת מגורים	סך הכל	מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד				מגזר לא צמוד			
			רביית משתנה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה	
			יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור
יתרה	יתרה	יתרה	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
32,185	872	31,313	-	8	15.8	4,951	11.4	3,568	43.7	13,686	29.1	9,100
28,259	863	27,396	-	13	16.6	4,532	12.3	3,362	43.1	11,818	28.0	7,671

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2017	שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020	שנת 2021	
3,756	4,149	4,374	5,915	8,005	ביצועי ההלוואות לדיוור (במיליוני ש"ח)
(13.4%)	10.5%	5.4%	35.2%	35.3%	שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיוור ביחס לתקופה מקבילה
(0.01%)	-	0.01%	0.14%	(0.02%)	שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
0.51%	0.50%	0.49%	0.59%	0.50%	שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על אשראי לדיוור

החל מחודש מרס 2020, איפשר הבנק ללווים, להקפיא את החזר התשלום החודשי של ההלוואות לדיוור ולהסדיר לוח תשלומים מקל לפרעון החוב. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, תשלומי ההלוואות שנדחו הסתכמו ב-4 מיליון ש"ח וזאת בהתאם לאמור בבאור 1.1. לדוחות הכספיים. ביום 30 בספטמבר 2021, פרסם בנק ישראל עדכון הקלות רגולטוריות הקשורות להוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור" במסגרת נב"ת 250 "התמודדות עם משבר הקורונה". העדכון כולל ביטול ההקלה שהתירה לבנק לאשר הלוואה לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה ("הלוואה לכל מטרה") עד לשיעור מימון של 70% במקום עד לשיעור מימון של 50%. בנוסף, אשר להקלה שניתנה עד כה בנושא דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1%, בוטלה ההקלה בגין הלוואות למטרת דיוור ונותרה ההקלה בגין הלוואות לכל מטרה. כך שהחל מיום תחילת התיקונים להוראה (מיום 1 באוקטובר 2021) דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% תחול בגין הלוואות למטרת דיוור ולא תחול בגין הלוואה לכל מטרה. המשמעות היא שבגין הלוואות לדיוור שהועמדו מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, לא חלה דרישת הון בשיעור של 1%. החל מינואר 2022, דרישת ההון בשיעור של 1% ממשיכה לחול על הלוואות למטרת דיוור מכוח הוראת נב"ת 329 ואינה חלה בגין הלוואה לכל מטרה.

עדכון מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 27 בדצמבר 2020, פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", במסגרתו הוחלט לבטל את "מגבלת רבית הפריים" (לפיה היחס בין חלק ההלוואה ברבית משתנה הנושא רבית שעשויה להשתנות, תוך פחות מחמש שנים ממועד אישור ההלוואה, או ממועד קביעת שיעור הרבית הקודם, לבין סך ההלוואה, אינו עולה על 33%) ולהסתפק במגבלת הרבית המשתנה, הקובעת כי לפחות שליש מסך המשכנתא יינתן ברבית קבועה ועד שני השלישים הנותרים יינתנו ברבית משתנה.

תחילת התיקונים להוראת היתר החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק, או בבנק אחר, התיקון חל מיום 28 בפברואר 2021.

ביום 6 באוקטובר 2021, פרסם בנק ישראל עדכון לקובץ שאלות ותשובות להוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", לפיו תאגיד בנקאי אינו רשאי להעמיד הלוואה נוספת לצורך מימון הון עצמי לרכישת דירה. בכדי לאפשר מימון ביניים למשפרי דיור נקבע, כי תאגיד בנקאי רשאי להעמיד הלוואות גישור, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים כמפורט בקובץ. הובהר, כי העדכון האמור לא יחול על הסכמים שנחתמו לפני מועד הפרסום (הסכמי רכישה, הסכמי הלוואה ואישור עקרוני למתן הלוואה).

כן עודכנה תשובה לשאלה נוספת המבהירה, כי סיוע צד ג' למימון הון עצמי באמצעות הלוואה מוגבל לבני משפחה בדרגה ראשונה, ונוספו שאלות המבהירות התייחסות בעניין סיווג הלוואה לכל מטרה והלוואות מיחזור וכן התווספה התייחסות להבהרת חישוב התוספת ליעד ההון כפונקציה של יתרת ההלוואות לדיור.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 451 - "נהלים למתן הלוואות לדיור"

ביום 31 בינואר 2022, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור".

העדכון נועד להקל על הלואים בתהליך נטילת המשכנתא, בשלושה היבטים: שקיפות ויכולת השוואה, פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע התהליך. התיקון להוראה כולל, בין היתר, עדכון בתהליך מתן אישור עקרוני, לרבות קביעת מבנה אחיד של האישור העקרוני, קביעת שלושה סלי משכנתא אחידים עם אפשרות למתן סל מותאם בהתאם לצרכי המבקש, הצגת הרבית הכוללת החזויה וסך התשלומים החזוי, קביעת לוח זמנים מוגדר למתן מענה לבקשת האישור העקרוני, אפשרות הגשת בקשה וקבלת אישור גם באופן מקוון ובטלפון, העמדה לרשות הציבור של מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות בטווחי זמן שונים, לרבות של המסלולים האחידים וכן מידע שעל הבנק להציג ביישום האינטרנטי שהוא מציע ללקוחותיו, לצורך בחינת כדאיות פרעון מוקדם.

תחילת התיקונים להוראה ביום 31 באוגוסט 2022, אולם תאגיד בנקאי רשאי לפעול בהתאם להוראה העדכנית או חלקה, אף לפני מועד תחילתו של התיקון. הבנק נערך ליישום ההוראה.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים)

כללי

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי, בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבילאומי קול. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

באשראי קמעונאי, מתמקד הבנק באשראי המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שהחברה הבת מסד עוסקת אף היא בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל סוג אוכלוסייה בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר של האשראי, בין היתר, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש.

הלוואות לאוכלוסיית המורים הינן הלוואות המשולמות בעיקר באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית בסניפי אוצר החייל הינם שכירים וחלק ניכר מהם עובדים לשעבר במערכת הביטחון. חלק מההלוואות לעובדי מערכת הביטחון הניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום החוב במצב של כשל אשראי ובכך פוחת סיכון האשראי הניתן לעובדי מערכת הביטחון, במסגרת זו, למינימום. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הבטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות. כ-81% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה על האשראי לאנשים פרטיים

נתוני הבנק מצביעים, כי שיעור האשראי הבעייתי של לקוחות פרטיים, גם לאור התמשכות משבר הקורונה, לא השתנה באופן מהותי. רובם המכריע של הלקוחות להם בוצעה הקפאת תשלומי הלוואות בתקופת המשבר, חזרו לשלם את ההלוואות כסדרן. הבנק עוקב בהתמדה ובאופן שוטף אחר נתוני המשק וכפועל יוצא מכך מבסס את חיתום האשראי על יכולת ההחזר העדכנית של לקוחותיו.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב- %	במיליוני ש"ח		
12.0	4,865	5,449	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
4.3	16,468	17,184	הלוואות אחרות
6.1	21,333	22,633	סך כל סיכון האשראי המאזני
(0.1)	4,693	4,686	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
0.8	7,287	7,346	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(24.4)	1,204	910	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
(1.8)	13,184	12,942	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
3.1	34,517	35,575	סך כל סיכון האשראי הכולל
3.5	20,529	21,254	ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

31 בדצמבר			
שינוי	2020	2021	
ב- %	במיליוני ש"ח		
(10.3)	156	140	סיכון אשראי פגום
(27.1)	192	140	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
3.3	34,169	35,295	סיכון אשראי לא בעייתי
3.1	34,517	35,575	סך כל סיכון האשראי
33.3	18	22	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
(9.7)	113	102	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
0.36%		0.01%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2021				
הכנסה קבועה בחשבון*	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
ללא הכנסה קבועה	323	39	362	213
עד 10	3,458	491	3,949	2,196
מ-10 עד 20	4,897	1,505	6,402	3,508
מעל 20	6,411	5,509	11,920	7,025
סך הכל	15,089	7,544	22,633	12,942

31 בדצמבר 2020				
הכנסה קבועה בחשבון*	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
ללא הכנסה קבועה	401	45	446	219
עד 10	3,640	475	4,115	2,360
מ-10 עד 20	4,910	1,510	6,420	3,717
מעל 20	5,413	4,939	10,352	6,888
סך הכל	14,364	6,969	21,333	13,184

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותנה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
תקופה לפרעון		5,347	5,953
עד שנה		2,959	3,203
משנה ועד שלוש שנים		4,762	4,752
משלוש שנים ועד חמש שנים		2,864	2,925
מחמש שנים ועד שבע שנים		5,401	5,800
מעל שבע שנים		21,333	22,633
סך הכל			

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020		
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל**
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
תחום אשראי ללווה			667	470	1,137
באלפי ש"ח			1,256	873	2,129
עד 10			3,136	2,040	5,176
מ-10 עד 20			6,280	3,432	9,712
מ-20 עד 40			9,047	3,391	12,438
מ-40 עד 80			8,895	2,262	11,157
מ-80 עד 150			5,236	716	5,952
מעל 150			34,517	13,184	47,701
סך הכל					

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דיור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
סיכון אשראי מאזני		
	במיליוני ש"ח	
1,372	1,538	סוג האשראי
3,493	3,911	עו"ש
15,862	16,559	כרטיסי אשראי
606	625	אשראי ברבית משתנה
21,333	22,633	אשראי ברבית קבועה
		סך הכל

בטחונות

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
4,976	880	4,096	5,105	638	4,467	סך אשראי המגובה בבטחונות*
						*מזה:
4,558	853	3,705	4,660	612	4,048	בטחונות לא נדילים
418	27	391	445	26	419	בטחונות נדילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס הבנת צרכי הלקוח, זיהוי וניטור מאפייני הסיכון שלו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרות האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום האשראי הקמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכוני אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיים מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבוניות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים להתבטא בירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני, לניטור סיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית וזהירה שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ הן בתחום הנדל"ן בכלל והן בתחום האשראי בפרט, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים ותקנות ממשלתיות) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים. בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה), סוג העסקה (תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מטרות וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלווה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק. מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות בהתאם. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש, באמצעות כלים לחישוב תשואה. ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית. משבר הקורונה הביא לחוסר וודאות באשר להמשך הביקושים בתחום הנדל"ן המניב, כאשר קיימת שונות בין סוגי הנכסים המניבים. ככל שתהיה פגיעה בתחום זה, היא צפויה להשפיע בעיקר על נכסים ישנים שאינם באזורי ביקוש. הבנק בוחן באופן שוטף את מידת הפגיעה בנכסים מסוג זה. החל מתחילת המשבר, בוצעה בחינה מעמיקה של כלל הלקוחות בתיק האשראי בבנק, תוך ניתוח השפעה אפשרית על פעילותם, התייחסות למימון קרקעות וליווי פרויקטים פעילים ובחתך לפי יעוד הקרקע או הפרויקט (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה), מתוך כוונה למפות ולהציף סיכונים אפשריים בתיק האשראי לנדל"ן.

למועד הדיווח, שוק הנדל"ן בארץ מצוי במגמת גידול והתפתחות מואצת, בדגש על תחום המגורים, אך גם בתחום המשרדים והמסחר. מגמה זו, בשילוב עם מדיניות הבנק המידית, הביאו לכך שלהערכת הבנק, לא נרשמה השפעה מהותית על איכות התיק.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
		סיכון אשראי כולל⁽¹⁾⁽³⁾
		נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
2,296	3,630	מזה: קרקע גולמית
4,613	4,893	נדל"ן בתהליכי בניה
4,494	5,185	נדל"ן שבנייתו הושלמה
5,631	6,681	אחר ⁽²⁾
17,034	20,389	סך הכל

- (1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 7,522 מיליון ש"ח (4,402 מיליון ש"ח מאזני ו-3,120 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 800 מיליון ש"ח (717 מיליון ש"ח מאזני ו-83 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 5,386 מיליון ש"ח (4,993 מיליון ש"ח מאזני ו-393 מיליון ש"ח חוץ מאזני) (31.12.20 - 31.12.20) 5,348 מיליון ש"ח, 770 מיליון ש"ח ו-5,285 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, כגון ובעיקר - פרויקטי תשתיות, אשראי לחברות נדל"ן מניב ולווים ששווי הנכס שלהם למימוש מהיר, מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.
- (3) שיעור המימון הממוצע (משוקלל) ביחס לקרקע גולמית הינו 87%, ביחס לנדל"ן בתהליכי בנייה 77% וביחס לנדל"ן שבנייתו הושלמה 75%.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2021, עמד על 4.2%, בהשוואה ל-4.5% ליום 31 בדצמבר 2020.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2021, עמד על 1.3%, בהשוואה ל-1.4% ליום 31 בדצמבר 2020.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הנכלל באחת מחמש הקבוצות הבאות:

א. אשראי למטרת עסקה הונית כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323 (רכישת מניות של תאגיד אחר, רכישת פעילות, רכישת עצמית של מניות וחלוקת הון), אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו והיקף הבטחונות המוחשיים, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ב. אשראי למטרות עסקיות שונות, אשר עונה לתבחינים מסויימים המצביעים על נתונים פיננסיים חלשים, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ג. אשראי למטרת מימון נדל"ן מניב, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו והיקף הבטחונות המוחשיים והנתונים הפיננסיים של הלווה, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ד. אשראי למטרת ליווי פרוייקטים לבנייה, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, היקף הבטחונות המוחשיים ולחשיפה שעשויה להיווצר לבנק מהפרוייקט, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

ה. אשראי למטרת מימון קרקעות, אשר עונה לתבחינים מסויימים בנוגע להיקף האשראי, לשיעור המימון הטמון בו והיקף הבטחונות המוחשיים והנתונים הפיננסיים של הלווה, כפי שנקבעו על ידי הבנק.

לנוכח מאפייני הסיכון הגבוה שטבוע במימון הממונף, מדיניות האשראי של הבנק קובעת הנחיות מחמירות לחיתום ומגבלות על היקף החשיפה למימון ממונף. התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני.

ליום 31 בדצמבר 2021, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוז' מאזני, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-489 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-576 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020.

סיכון שוק

כללי

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תגודתיות.

בעקבות ההתאוששות המהירה ממשבר הקורונה והביקוש הגובר לסחורות בעולם, הצפי הוא לעלייה במדד המחירים לצרכן וכפועל יוצא, השוק צופה שבנקים מרכזיים בעולם יעלו את הרבית המקומית. מתחילת שנת 2022, הציגו מדדי המניות ירידות שערים וזאת לעומת שנת 2021, שהתאפיינה בעליות שערים משמעותיות במדדי המניות בארץ ובעולם.

מדיניות ותיאבון סיכון

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידית ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק ולצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים מידתיים.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים השוק

הבנק מקיים מערך רחב של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זהירות, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

סיכון רבית

כללי

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעות על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשיריו חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה, כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורותיו העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציונליות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. בהתאם להוראות, נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים רבית נעשה, תוך בחינת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הרבית ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הרבית לכל

התקופות ובתרחישי רבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי באופק של שנה אחת קדימה. ההשפעה נמדדת בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכויי רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. על מנת למזער את סיכון הרבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה שימוש בכלים, לרבות באמצעות הנפקת אגרות חוב ופעילות בנגזרים.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לרבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הרבית הצפויים ולמבנה עקום הרבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הרבית ומגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכויי רבית, על היקף חשיפת הרבית ומגבלות על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור ושל פקדונות עם תחנות יציאה. ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע, כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר, על הכנסות הרבית נטו ועל הכנסות המימון שאינן מרבית:
1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל	מט"ח ⁽⁵⁾	שקל במיליוני ש"ח	סך הכל	מט"ח ⁽⁸⁾	שקל ⁽⁷⁾ במיליוני ש"ח
7,869	(223)	8,092	8,169	4	8,165
7,799	(297)	8,096	8,135	(166)	8,301

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾
מזה: תיק בנקאי

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32' לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות בנות שלו:

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל	מט"ח ⁽⁵⁾	שקל ⁽⁵⁾ במיליוני ש"ח	סך הכל	מט"ח ⁽⁸⁾ (5)	שקל ⁽⁷⁾ (5) במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים					
(86)	(45)	(41)	(10)	17	(27)
(77)	(38)	(39)	4	18	(14)
247	47	200	91	(14)	105
249	42	207	80	(15)	95
שינויים לא מקבילים					
(176)	(11)	(165)	(127)	5	(132)
206	(8)	214	157	(10)	167
145	(25)	170	133	(1)	134
22	63	(41)	(23)	3	(26)

עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי

התללה⁽²⁾
השטחה⁽³⁾
עליית רבית בטווח הקצר
ירידת רבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מרבית⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
הכנסות מימון מרבית	הכנסות רבית, נטו במיליוני ש"ח	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון מרבית	הכנסות רבית, נטו במיליוני ש"ח	סך הכל ⁽⁴⁾
419	1	418	534	5	529
417	-	417	528	-	528
(725)	(1)	(724)	(652)	(6)	(646)
(724)	-	(724)	(646)	-	(646)

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

- (1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א' לדוחות הכספיים.
- (2) התללה - ירידה ברבית בטווח הקצר ועליה ברבית בטווח הארוך.
- (3) השטחה - עליה ברבית בטווח הקצר וירידה ברבית בטווח הארוך.
- (4) לאחר השפעות מקזוזות.
- (5) בתרחיש ירידת רבית, במגזרים צמוד המדד והמט"ח, מגולמת סביבת רבית שלילית.
- (6) בתרחיש ירידת רבית המשקפים רבית שלילית, חושבה השפעת התרחיש על ההכנסות נטו מרבית, בהתאם להנחות שונות.
- (7) במהלך הרבעון הרביעי בוצע עדכון למודל פרעונות מוקדמים במשכנתאות שהביא לעלייה בשווי ההוגן בסך של כ-11 מיליון ש"ח, לעלייה בשווי ההוגן בסך של כ-49 מיליון ש"ח בתרחיש עלייה של 1% ברבית ולירידה בשווי ההוגן בסך של כ-35 מיליון ש"ח בתרחיש ירידה של 1% ברבית. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.
- (8) במהלך הרבעון הרביעי בוצע עדכון למודל פקדונות לפי דרישה (עו"ש) שהביא לעלייה בשווי ההוגן בסך של כ-112 מיליון ש"ח, לעלייה בשווי ההוגן בסך של כ-51 מיליון ש"ח בתרחיש עלייה של 1% ברבית ולירידה בשווי ההוגן בסך של כ-51 מיליון ש"ח בתרחיש ירידה של 1% ברבית. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

החל מיום 31 בדצמבר 2021, הופסק פרסום רביות הליבור במטבעות ליש"ט, אירו, פרנק שוויצרי ויון יפני. בנוסף, ברבית הליבור הדולרית, הופסק הפרסום לתקופות של שבוע וחודשיים. הפרסום של יתר התקופות ברבית הליבור הדולרית, צפוי להיפסק ביום 30 ביוני 2023.

ביום 30 בספטמבר 2021, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250A בנושא מעבר מרבית הליבור, המפרט הנחיות לעניין אופן ביצוע המעבר מרבית הליבור לרביות בסיס אלטרנטיביות, בהיבטים הבאים: אופן בחירת הרביות האלטרנטיביות, עיגון אופן המעבר במדיניות ובנהלים, מתן מידע ללקוחות, ביצוע התאמות בחוזים קיימים, הפסקת התקשרות בחוזים חדשים מבוססי ליבור, ניהול סיכונים ועוד.

עד סוף שנת 2021, הבנק נערך להחלפת רביות הליבור ברביות הבסיס האלטרנטיביות, בפן העסקי ובפן והתפעולי, תוך שיקולי הוגנות כלפי הלקוחות, בהיבטי ציות וניהול הסיכונים וכל זאת בהלימה לדרישות הוראת בנק ישראל.

בנוסף, נבחנו ההשלכות הפיננסיות שצפויות להיגרם, כתוצאה מהמעבר לשימוש ברביות הייחוס החדשות.

נכון למועד הדיווח, הבנק בחר ברביות ייחוס חלופיות לכלל המטבעות, בהלימה להמלצותיהם של גופים בינלאומיים ובהתאם להנחיות בנק ישראל בנושא, וביום 1 בינואר 2022, חדל הבנק לעשות שימוש ברביות הליבור, לרבות רבית הליבור הדולרית והחל להשתמש ברביות הייחוס החדשות: רביות ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate) ורבית SOFR עתית (Term SOFR) הנקבעת על ידי בורסת ה-CME Chicago Mercantile Exchange) בדולר ארה"ב, ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average) ורבית SONIA עתית (Term SONIA) הנקבעת על ידי Refinitiv בלירה שטרלינג, ה-ESTR (Euro Short-Term Rate) וה-EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) באירו, ה-SARON (Swiss Average Rate Overnight) ורבית SARON ממוצעת בפרנק השוויצרי וה-TONA (Tokyo Overnight Average Rate) והרבית העתית הנקבעת על ידי Quick בין היפני.

חשיפת הבנק לרבית הליבור במסגרת פעילות בנגזרים, המעוגנת תחת הסדרי ISDA ותחת הסדרים אחרים, אינה מהותית. כמו כן, על מנת למזער את הסיכונים המשפטיים הכרוכים בהפסקת רבית הליבור בפעילות בנגזרים, חתם הבנק על הפרוטוקול החדש של ISDA המסדיר, בין היתר, את השיטה להתחשבות בגין חוזים ישנים שנחתמו בליבור ואינם פוקעים עד הפסקת פרסום הליבור.

נכון למועד הדיווח ובהתאם להערכות שביצע הבנק, לא קיימת לבנק חשיפה מאזנית מהותית בחוזים הנמשכים מעבר לשנת 2021, בהם נקובה רבית ליבור.

להלן פירוט החוזים שיש לבנק, הנמשכים מעבר לשנת 2021 ומושפעים מרבית הליבור:

היקף עסקאות	
31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח	
3,308	נגזרים (ערך נקוב)

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר לרביית בסיס אלטרנטיביות, עלולה ליצור לבנק סיכונים שונים כגון: סיכון פיננסי, סיכון מודל, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי ופיקוחי, סיכון טכנולוגי וסיכון עסקי. הבנק זיהה את הסיכונים באמצעות, בין היתר, מיפוי החוזים והחשיפות הרלוונטיות. נכון למועד פרסום הדוח, ממשיך הבנק לנהל את הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור, כולל יישום בפועל של רביות הבסיס החדשות.

בנוסף, שלח הבנק ללקוחות הרלוונטיים הודעה, לגבי תהליך המעבר מרבית הליבור לרביית הבסיס החדשות והמשמעות של שינויים אלה וכן מפורסם מידע רלוונטי באתר הבנק.

הסיכונים העיקריים שזוהו:

- **סיכון פיננסי** - ירידה ברווחיות ו/או גידול בעלויות הנובעים, בין היתר: מהכרה בהפסדים במכשירים פיננסיים המוחזקים על ידי הבנק עקב ביטול חוזים; מירידה במספר הפעולות ובמחזורי העסקאות הנעשות על ידי הלקוחות; מפתחת פוזיציות חשיפה לרביית והצורך בהתאמת תהליך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק. בנוסף, סיכון הבסיס (basis) שיווצר כתוצאה משוני במנגנוני ה-fallback בין המכשירים הפיננסיים השונים (כגון פקדונות לעומת נגזרים).
- לבנק אין סיכון פיננסי משמעותי עודף, הנובע מחלפת רביות הייחוס ובכל מקרה החשיפות מנוהלות באופן שוטף.
- **סיכון מודל** - בניית מתודולוגיית מחירי העברה המותאמת למעבר לרביית הבסיס האלטרנטיביות; ביצוע תמחור מוצרים חדש.
- **סיכון משפטי** - עדכון ושינויים לחוזים קיימים וניסוח חוזים חדשים המותאמים להפסקת השימוש בליבור ולסביבה הכלכלית החדשה. חלק מהותי מסיכון פוטנציאלי, כתוצאה מערעורים של הלקוחות על קביעת תשלומי הרבית שלהם, הופחת כתוצאה מאימוץ רביות חלופיות מקובלות במערכת הפיננסית העולמית ובעיקר באמצעות מתן הצעה מזכה ללקוחות.
- בנוסף, בחלק מן המקרים, השינוי בוצע בתיאום עם הלקוחות ולאחר קבלת הסכמתם לשינוי.
- **סיכון רגולטורי ופיקוחי** - מיושמת מדיניות בנושא המעבר, שאושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון ועודכנו נהלים בהלימה לעקרונות הנב"ת.
- **סיכון טכנולוגי** - ביצוע התאמות לצורך שימוש במכשירים הפיננסיים הישנים והחדשים.

השלכות חשבונאיות

- להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי רבית חלופיים, קיימות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:
- חשבונאות גידור - ההשפעות העיקריות הצפויות בחשבונאות הגידור הינן, בין היתר, צורך בעדכון משמעותי בתיעוד הגידור, על מנת לשקף את השינויים בתנאי העסקה. צפוי כי ההשפעות העיקריות יהיו בגידורי סיכון שיעור הרבית.
 - הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב ביצוע תיקונים (modification) להסכמים אלו. הבנק ידרש לבחון האם תיקונים אלו יטופלו כגריעה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים, כאשר הפרש יוכר בדוח רווח והפסד, או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים, באמצעות עדכון שיעור הרבית האפקטיבית.
 - שיעורי ההיוון - מעבר למדדי רבית אלטרנטיביים, עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההיוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון, מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים וירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
 - מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הרבית החלופיים (כדוגמת שיעור ה-SOFR), פורסמו לאחרונה ועל כן, לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הרבית החלופיים הללו, יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.
- בהקשר זה יודגש, כי בחודש אוקטובר 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה 2019-16 ASU בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי רבית העוגן (benchmark) בארה"ב, הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי. כמו כן, במהלך שנת 2020, פרסם ה-FASB את עדכון תקינה 2020-04 לקודיפיקציה, בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת רביות הייחוס על הדיווח הכספי, אשר כוללות, בין היתר, הקלות הקשורות לשינויים בחוזים ולחשבונאות גידור.
- הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים והנחיות בנק ישראל ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים הנובעים מתהליך החלפת רביות הבסיס.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במחלקה הפיננסית בחטיבת המשאבים לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואות השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברביית.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות לפי מגזרי ההצמדה.
- בנוסף, קבעה הנהלת הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי ההצמדה (במיליוני ש"ח):

% מההון		החשיפה בבסיס בפועל		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
53	37	5,027	3,906	מט"ל לא צמוד
23	35	2,223	3,654	מט"ל צמוד מדד
(3)	(1)	(239)	(103)	מט"ח וצמוד מט"ח

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פרוורד ובאמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה. עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	(2)	-
ירידה של 10%	(9)	1
עלייה של 5%	(1)	-
עלייה של 10%	-	-

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההון לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פרוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות הפרוורדים שלו לסיכונים מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני ש"ח).
המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(66)
עלייה של 3%	78

סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות, לרבות סטיות התקן.

התיאבון לסיכון

- חדר העסקאות במט"ח של הבנק סוחר במגוון של מוצרים פיננסיים - ובכלל זה באופציות. בנוסף למגבלות שנקבעו על היקף החשיפה בבסיס וברבית ועל רקע רגישות השווי הכלכלי של האופציות לשינויים בבסיס, ברבית ובפרט לשינויים בתנודתיות נכסי הבסיס - קבעה ההנהלה מגבלות נוספות על פעילות חדר העסקאות באופציות.
- נקבעו מגבלות ביחס לפעילות המותרת באופציות במונחי הפסד מקסימאלי בתרחישים המתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו מגבלות על השינויים המקסימאליים בערכו של תיק האופציות במונחים של מדדי רגישות (Greeks) ועל גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון במצב קיצון.

ניהול החשיפה

כלי ניהול החשיפה לסיכוני אופציות כוללים מטריצת רגישויות Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה מהיווצרות שילוב של תרחישים שונים של שער חליפין ותנודתיות. בנוסף, נעשה שימוש בתרחיש חשיפה לסיכון עקום רבית (תרחיש-RHO) הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הרבית, ובמודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע ורבית) וכן כשירות ללקוחותיו, כאשר הפוזיציה באופציות (לרבות מסלולי הברירה) הינה בעלת מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכונים לגבי הפעילות במכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות, שהבנק פועל בהן כעושה שוק. השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי, עבור עסקאות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

חדר עסקאות מט"ח

חדר עסקאות מט"ח סוחר במגוון של מכשירים פיננסיים במטבע חוץ. כמו כן, מונה על ידי האוצר לעושה שוק ראשי באג"ח ממשלתי שקלי. חדר עסקאות מט"ח הינו אחד מחדרי העסקאות הפעילים במערכת הבנקאית ופועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, עסקאות רבית, אופציות OTC ואופציות מט"ח/שקל הנסחרות בבורסה בתל אביב.

חדר עסקאות מט"ח פועל במטבעות העיקריים בעולם, כאשר עיקר הפעילות הינה במטבע דולר/שקל. החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברביית כתוצאה מפעילות זו, נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברביית. להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
3,527	-	3,527	3,245	-	3,245	עסקאות גידור: חוזי רביית
15,387	14,070	1,317	14,970	13,471	1,499	עסקאות אחרות: חוזי רביית
73,814	58,404	15,410	73,326	50,774	22,552	חוזי מטבע חוץ
55,330	55,330	-	73,828	73,789	39	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
148,058	127,804	20,254	165,369	138,034	27,335	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

פיקוח ובקרה על ניהול סיכונים במכשירים נגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוקרת ומפוקחת לאורך קווי ההגנה והחשיפה מדווחת במסגרת מסמך הסיכונים.

סיכון מחירי מניות

סקירת הסיכון ואופן ניהולו

ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך בהשקעת ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות ישראליות הנסחרות במדד תל אביב 125 ובמדדי מניות מובילים בחו"ל, וזאת תוך בדיקת כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

תיאבון הסיכון

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות, במסגרתו קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות.

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

השפעת משבר נגיף הקורונה

משבר הקורונה הביא בתגובה, למהלכי הפחתות רבית לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים ולנקיטה במגוון צעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשווקים, אשר עשויים להצטמצם במהלך שנת 2022, לאור התאוששות המשק ולאור נתוני הצמיחה בישראל. החל משלב זהו משבר הקורונה, הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל. כמו כן, נשמר יחס כיסוי נזילות גבוה מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות בכל המגזרים. יחס כיסוי הנזילות של קבוצת הבנק לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021 עמד על 128%, בהשוואה ל-150% בשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%. למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 224' לדוחות הכספיים.

יחס מימון יציב נטו - NSFR

ביום 21 ביוני 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר קובעת את אופן חישוב היחס, כפי שנקבע ברפורמת באזל 3 של ועדת באזל (BCBS). מטרת היחס הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך, באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. יחס מימון יציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש. מימון יציב זמין, מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו, על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס מימון יציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש, הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ מאזניות. החל מיום 31 בדצמבר 2021 (מועד יישום ההוראה), הבנק נדרש לעמוד ביחס מימון יציב נטו השווה או גדול מ-100%, על בסיס שוטף. לבנק שיעור פקדונות קמעונאיים משמעותי, אשר על פי ההוראה מוגדר כמימון יציב זמין.

להלן יחס מימון יציב נטו:

31 בדצמבר	
2021	
באחוזים	
147%	יחס מימון יציב נטו בנתוני המאוחד
100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

מדיניות ניהול הסיכון

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבעי ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, ברמת הקבוצה, הבנק וחברת הבת הבנקאית, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221. המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, ואלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה פועלים לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה נמוך ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. היחס הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון, הנמשך 30 ימים קלנדריים. התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

- (א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),
 - (ב) סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.
- היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים, והחל מינואר 2017 הדרישה הפיקוחית המזערית ליחס כיסוי הנזילות, הן ברמת הבנק והן ברמת הקבוצה הבנקאית, הינה 100%.
- עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו, אך עליו לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים, ובמקרים מסוימים, בליווי תכנית לסגירת פער הנזילות שנוצר.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2021.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, אימץ דירקטוריון הבנק מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות, הן לבנק והן למאוחד.

להלן יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק:

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
באחוזים		
128%	150%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני המאוחד
128%	150%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני הבנק
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכונים הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן שלוש פעמים בשבוע, במסגרת הוועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או מנהל הסיכונים הפיננסיים.
- דיווח על החשיפות מרכז במסמך הסיכונים הרבעוני ודיווח שוטף על פי הצורך.

ניהול סיכון הנזילות על בסיס קבוצתי

החברה הבת הבנקאית מיישמת מדיניות עצמאית לניהול הנזילות לטווח הקצר ולטווח הארוך, תוך הקפדה על קיום ההוראות של הרשויות הרגולטוריות, ובהתאמה לאופי פעילותה וצרכי הנזילות שלה. כמו כן, חברת הבת עומדת ביחס כיסוי הנזילות בפני עצמה. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות על העברת כספים בתוך הקבוצה מעבר למגבלות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך סחירים, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2021 ב-71.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-70.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, מזה, יתרת המזומנים, הפקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-57.4 מיליארד ש"ח ו-13.9 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2021, עומד על 151.7%, בהשוואה ל-155.7% ב-31 בדצמבר 2020. בסוף דצמבר 2021 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-156.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-146.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך.

למידע בדבר פירוט נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון - ראה באור 31 לדוחות הכספיים.

יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020	
	במיליוני ש"ח		
1	4,436	3,176	
2	2,689	1,488	
3	2,275	1,247	

סיכון מימון

כללי

סיכון מימון הינו סיכון למחסור במקורות מימון ועשוי לנבוע, בין היתר, ממבנה מקורות שאינו מספיק יציב בטווח הארוך לשרת את השימושים המתוכננים. לבנק מקורות מימון מגוונים ויציבים, שעיקרם פקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקיים, פקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות אגרות חוב וכתבי התחייבות. סיכון זה מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות בבנק, על ידי מגבלות ויעדים על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. כחלק מניהול הסיכון, מבוצע ניטור של אינדיקטורים למעקב אחר מבנה המקורות וריכוזיות המקורות באופן שוטף.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה) או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד). הסיכונים התפעוליים מהווים חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכי הבנק, מאחר והסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית בתהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. ניהול הסיכונים מבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם, תוך נקיטת שיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון. משבר הקורונה הוביל להתגברות הפעילות בערוצים הדיגיטליים ולאור זאת, הבנק ממשיך לנקוט בצעדים למזעור הסיכונים הנגזרים מגידול בפעילויות אלו. כמו כן, על מנת לאפשר המשכיות עסקית של יחידות בבנק, במהלך הגל החמישי, חלק מהיחידות פוצלו לקפסולות וחלק מהפעילות הועברה למתכונת של עבודה מרחוק ובהתאם בוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה, אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלבנטיים ובכללם, גורמים עסקיים, ניהול סיכונים, אבטחת מידע וסייבר, ציות וייעוץ משפטי.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 310 ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. שיטות ותהליכי עבודה

אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, גם בהתבסס על מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתת על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד. בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות וכן מתבצע שיפור ושדרוג של נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיימת הקבוצה תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות מערכת המשותפת לניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים ציית, התומכת במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע של המערכת, כולל את מיפוי ותיעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק, את הבקורות המומלצות ואת אירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת מסמך מדיניות ומסגרת עבודה בנושא המשכיות עסקית, הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוי והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

הבנק הוגדר על ידי ממשלת ישראל כנותן שירותים חיוניים למשק ופועל החל מסוף הרבעון הראשון של שנת 2020, בהתאם להנחיות משרד הבריאות והוראות הפיקוח על הבנקים. בתקופה בה הבנק פעל במתכונת חירום, צומצם כוח אדם שהגיע למתקני הבנק, כאשר חלק מהעובדים פוצלו לקפסולות וחלק מהעובדים עבדו במתכונת של עבודה מרחוק. הבנק פועל במשך כל התקופה, על מנת להבטיח המשך מתן שירות ללקוחות בערוצים השונים, תוך עמידה בתקנות ובהנחיות בנק ישראל. לאורך התקופה, תוכניות החירום של הבנק הופעלו, על מנת להקטין את ההסתברות להדבקה ובכלל זה יחידות פוצלו לקפסולות ושופרו יכולות העבודה מרחוק. מתכונת העבודה מתעדכנת מעת לעת, בהתאם למצב התחלואה בארץ ובהתאם לתקנות וההנחיות השונות כאמור לעיל.

סיכון טכנולוגיות המידע

הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים והתהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק, למימוש יעדיו העסקיים. לאור העובדה, כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.

הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. כמו כן, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 301, פועלת ועדת טכנולוגיה, חדשנות ומנהל של הדירקטוריון.

בנוסף, הבנק פועל על פי מדיניות ניהול סיכונים מוצרים חדשים ובמסגרת זו, מבוצעים תהליכי ניהול סיכונים בהכנסת מערכות/טכנולוגיות חדשות.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מדיניות שימוש במחשוב ענן במסגרת מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע, שאושרה בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע", ומינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכונים אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראה. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות ומיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחת מהחברות בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

מנהל אבטחת המידע של הקבוצה מונה גם כמנהל הגנת הסייבר הקבוצתי, בהתאם להיתר מבנק ישראל. התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת המידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים, שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

בעקבות משבר הקורונה, החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה, בין היתר, כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים ומעבר לעבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים למזעור הסיכונים, לרבות ליווי פתרונות גישה מרחוק על ידי אבטחת מידע, הגברת הניטור, עדכון נוהל עבודה מרחוק וכו'.

מערך הגנת הסייבר זיהה ניסיונות תקיפה, אך הבנק וחברות הבת שלו לא חוו התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודם. הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין שהוציא בנק ישראל אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו: הוראה 363 - "ניהול סיכונים סייבר בשרשרת האספקה" והוראה 359A - "מיקור חוץ". בנוסף, הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית.

פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון סביבתי

כללי

סיכון סביבתי הינו הסיכון להפסד, הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לפגיעה פוטנציאלית ישירה (נזקי שריפות, שטפונות וכו') והן בשל עלויות שמקורן בהוראות מעבר הנוגעות לנושאי איכות הסביבה ובאכיפתן. הסיכון הסביבתי הוא בעל השפעה במספר היבטים, באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות וסיכון מוניטין. השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם, בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים, או הפסד כספי העלול להיגרם, כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.

השפעה עקיפה - כגון על סיכונים האשראי, עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה, בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר, בעקבות אי עמידה בהוראות הדין הסביבתי הרלוונטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית, או בשל קנס גבוה שניתן להשית בשל פגיעה סביבתית וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים, כגון סיכון מוניטין.

הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול הסיכון הסביבתי, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה ערך רב במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

ניהול הסיכון, מדיניות ותיאבון סיכון

קיימת לבנק מדיניות מפורטת לניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מדיניות האשראי, המגדירה מתודולוגיה ותהליכי עבודה לניטור סיכונים סביבתיים באשראי. הבנק מביא זאת בחשבון, במסגרת החלטותיו לגבי מתן אשראי ללקוחות במגזרים, אותם הוא מנטר כבעלי סיכון סביבתי גבוה במיוחד ומתחשב בפוטנציאל סיכון האשראי של לקוחותיו. החשיפה של הלקוח לסיכונים אלה, משפיעה על החלטות האשראי הרלוונטיות ונלקחת בחשבון במסגרת מכלול השיקולים בעת מתן אשראי. בנוסף, סיכונים פיזיים ישירים מוטמעים במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים והמשכיות עסקית. כמו כן, בחטיבה לניהול סיכונים, מתקיימת בקרה אחר עמידת הבנק בדיני איכות הסביבה.

הבנק פועל לאיתור הסיכונים הסביבתיים המהותיים הרלוונטיים לו ולפעילותו ולבחינת הצורך בקביעת סט של מדדי סיכון מרכזיים (KRI's) לכל אחד מסיכונים אלה, תוך בחינת השתלבות סיכונים אלה בתוך תיאבון הסיכון הכללי שלו.

כמו כן, הבנק פועל להרחיב את ניטור הסיכונים הסביבתיים אליו הוא חשוף, על מנת לוודא כי הוא מוטמע בכלל מסגרות פעילותו ובתהליכי הערכת הסיכונים שלו ובכלל זה, במסגרת ניהול סיכונים שוק, ניהול סיכונים נזילות, ניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים מוניטין.

הבנק יבחן הוספת סיכונים פיזיים וסיכוני מעבר לתרחישי הקיצון הקיימים בתחומי פעילות שונים.
הבנק נמצא בתהליך של קביעת יעדים ומדדים ספציפיים בהתייחס לסיכון הסביבתי.

סיכונים אחרים

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויים הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק מיישם מדיניות ניהול סיכונים משפטיים השוללת כל פעולה מודעת לסיכון שתוצאותיו עלולות לגרום להעמדה לדין פלילי או לנקיטת סנקציות פליליות או מנהליות נגד הבנק או מי מנושאי המשרה בו ונוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי וייעוץ. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים, בעצמו או באמצעות עורכי דין חיצוניים, מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, מערך הייעוץ המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות, המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים שנערך בבנק נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים המשפטי הרבעוני, המשולב במסמך הסיכונים הכולל של החטיבה לניהול סיכונים, אשר נדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט, על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי מערך הייעוץ המשפטי ו/או יועצים משפטיים חיצוניים, הביקורת הפנימית, קצין הציות והממונים על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות והממונה על הגנת הפרטיות, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור, מדווחים מיידית לממונה על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות.

ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מעריך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית.

סיכונים משפטיים משמעותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך היעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידים והן בדיווחים תקופתיים, וכן מתקיימים בקבוצה מנגנונים לשיתוף פעולה ולעדכון תקופתי ושוטף במידע ובסוגיות משפטיות רלוונטיות.

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במטבע חוץ ובשקלים - סיכונים שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות הערך במטבע חוץ ובשקלים, וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכונים שוק, רבית ונדליות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינאמי יותר, הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים העלולים להשפיע על חשיפות הבנק.
 - ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימאלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכונים השוק הגלומים בהשקעה ונדליות אגרות החוב.
 - ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
 - ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
 - דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מידי על פתיחת מרווחים, הרעה משמעותית בדירוג וכל אירוע חריג משמעותי אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח אחת לשבוע לוועדה הדו יומית לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל/מנהל הסיכונים הפיננסיים על פתיחת מרווחים, רכישות ומכירות ניירות ערך ואירועים חריגים.
 - ישיבות השקעה אחת לשבועיים בראשות מנהל הסיכונים הפיננסיים.
 - דיון לפחות אחת לרבעון בראשות המנכ"ל בתמהיל התיק, בהתפתחויות בחשיפה ובמגמות בשווקים הפיננסיים.
 - דיווח שש פעמים בשנה לוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים.
 - דיווח דו-חודשי לוועדת ניהול נכסים והתחייבויות של ההנהלה בראשות המנכ"ל ובהשתתפות מנהל הסיכונים הראשי.
- לפירוט תיק ניירות הערך, ראה פרק המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון לעיל ובאור 12 לדוחות הכספיים.

סיכון ציות

כללי

- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק. במסגרת עדכון להוראה שפורסם בדצמבר 2019, נוספה החובה לבחון גם שינויים משמעותיים מחוץ לישראל בהוראות הציות ובמדיניות האכיפה מחוץ לישראל, שחלות על התאגיד הבנקאי, לרבות על פעילות הלקוחות. תהליכי הזיהוי וההערכה שבבסיס העדכון יכללו גם לקחים מאירועי ציות משמעותיים ויעוגנו בנהלי התאגיד הבנקאי או בדרך מתועדת אחרת שתבטיח הטמעתם בתהליך.
- הבנק פועל לאיסוף מאורגן ויזום של עדכוני רגולציה זרה ביחס למדינות עיקריות הרלוונטיות לפעילות cross border של לקוחות הבנק.
- הוראות ציות, כמוגדר בהוראה 308 האמורה לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור וציות להוראות רשות שוק ההון), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של מוצרים, פעילויות ותהליכים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק מינה את ראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני תחרות כלכלית. הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום מתמשך של התכנית. הבנק מינה את קצין הציות הראשי של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

- הבנק פועל ליישום הוראות החוק בתחום ההגנה על הפרטיות. הבנק מינה ממונה על הגנת הפרטיות, בכפיפות ישירה לקצין הציות הראשי ופועל ליישום תכנית בקורות עדכנית וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. במסגרת המדיניות הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה תמלא אחר הוראות ציות החלות עליה ותפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- לשם ביצוע ההוראה קיימת בבנק מחלקת ציות (להלן - "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לקצין הציות הראשי ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, האחראית על ניהול סיכון הציות בבנק. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבונות של אמריקאים מחוץ לארה"ב, RO לבחינת יישום הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבונות של תושבי חוץ אמריקאים גם לחשבונות אחרים להם הכנסות ממקורות בארה"ב וכן אחראי לוודא יישום כללי ה-CRS (Common Reporting Standard) שבדומה ל-FATCA תכליתו להסדיר את אופן החלפת המידע האוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים של תושבים זרים בין מדינות אשר יחתמו על הסכם ביניהן.
- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובקרים במטה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות אשר מתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על הפעילות הכוללת של הפונקציה ועמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי היערכות ליישום הוראות ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות שנתי.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים להנהלה ולדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

קצין הציות הראשי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים הציות, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בקרב חברת הבת הבנקאית, ליווי חברות הבת בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכון בנקאות הוגנת - Conduct Risk

סיכון בנקאות הוגנת הינו סיכון חוצה ארגון, השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד כגון הוגנות, הגינות, מניעת הפליה ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. קבוצת הבנק הטמיעה ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו וכי השירותים המוענקים לו ניתנים ללא הפליה, מכל סוג. אי עמידה בסטנדרט ההתנהלות חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, בין היתר, סיכון ציות, סיכון משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk), כחלק ממדיניות הציות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

לקבוצה מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (Cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, כולל החברות הבנות בקבוצה, למלא את חובותיהם החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלוונטיים הנובעים מהוראות אלו.
- קבוצת הבנק נוהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. היחידה כפופה לקצין הציות הראשי, המשמש גם כאחראי איסור הלבנת הון ומהווה חלק מפונקציית הציות הכפופה למנהל הסיכונים הראשי של הבנק (CRO). תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר:
- כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכונים חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל חברות הבת בקבוצה וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק, והטמעה של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים מבחינה מקצועית לקצין הציות.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיפול נתונים באמצעות דוחות בקרה. ליעול הבקורות, הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
- מערך הייעוץ המשפטי מבצע מעקב אחר עדכונים חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- ועדה מיעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים, בין היתר, דיון על חשבונות בהם זוהו פעילויות בלתי רגילות, אשר קיים ספק באם יש צורך בדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.
- במסגרת חיזוק ניהול ומעקב אחר סיכוני הלבנת הון ומימון טרור על רקע משבר הקורונה, הבנק בוחן את מערך הכלים והשיטות הנמצאים בשימוש בתחום זה ואת האפשרויות וההשלכות של אימוץ "טכנולוגיות חכמות" המתאימות לסטנדרט המקובל במדינות מובילות, כולל אם הן עומדות בהגדרת "מודלים" ובהתאם לכך ינהל את סיכוני המודלים הנובעים מהשימוש בהן.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים להנהלה, לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

האחראי למילוי החובות בבנק לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross Border

קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

נקבעו מדיניות ונהלי עבודה לנושא זה ומתבצעות שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון. בחשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות, מזוהים ומסומנים לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין חביות המס וויתור על סודיות.

ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח על ידי הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות.

הוראות ה-FATCA - ציות להוראות החקיקה המקומית המעגנת את הכללים הקבועים בחוק האמריקאי והוטמעה בהסכם בין מדינת ישראל בין ארה"ב וישראל. במסגרת כללי הוראה זו, מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותייעוד חשבונות של לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם, מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המסים בארה"ב. הדיווח מתבצע באמצעות רשות המסים בישראל, בהתאם לדרישות ההוראה. במסגרת זו ובהתאם להוראות החקיקה, החל מכניסת התקנות לתוקף, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש, בכפוף לחתימת הלקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לקבוצה סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותה ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת המבוססת על גיבוש דפוסי התנהגות/התנהלות המביאים בחשבון, ככל שניתן, את סיכון המוניטין במסגרת הגיבוש והיישום של המדיניות העסקית, איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

מדיניות ניהול סיכון מוניטין כוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח. דוברת הבנק, מעורבת בפרסום הודעות ודיווחים מהותיים לבורסה, בדגש על הודעות שיש בהן איום פוטנציאלי, או השפעה על מוניטין הבנק, כגון אזהרות רווח, מינויים מהותיים, עסקאות מהותיות ועוד. במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון המוניטין.

ניהול על בסיס קבוצתי

חברות הבת בקבוצה, לרבות הלא בנקאיות, מאמצות מדיניות זו בהתאמות הנדרשות. כל חברת בת או מותג שיווקי, דואגים למתן דגש מיוחד על אוכלוסיות הליבה שלהן. כל חברת בת או מותג שיווקי מינו מנהל סיכון מוניטין, אשר אחריותו בהתאם למפורט במדיניות לניהול סיכון מוניטין. דוברת הבנק משמשת כדוברת הקבוצה ולפיכך, כל מגע מהותי עם התקשורת בקשר לפעילות הקבוצה ו/או הבנקים, מדווח לה ומתואם עימה מראש.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה

יעדי מדיניות ניהול סיכון האסטרטגיה הינם:

- הבטחת התאמה בין היעדים האסטרטגיים לבין: תכניות העבודה השנתיות; האמצעים שהוקצו לעמידה ביעדים (בין היתר, משאבי הון במסגרת תכנון ההון של הבנק); יישום ההחלטות האסטרטגיות.
- יכולת ניטור של סיכון האסטרטגיה, המאפשרת זיהוי מוקדם של פערים בהתממשות תכנון האסטרטגיה: החלטות/תכניות עסקיות שגויות; יישום בלתי נאות של החלטות אסטרטגיות; שינויים ענפיים, כלכליים, טכנולוגיים ורגולטוריים.

תיאבון הסיכון

לקבוצת הבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הקבוצה מאמצת אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות. הקבוצה מפעילה תהליכי בקרה, על מנת לצמצם את החשיפה לסיכונים חריגים.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

ניהול על בסיס קבוצתי

החברה הבת הבנקאית מאמצת את מדיניות הבנק, תוך מתן דגש מיוחד למאפיינים הייחודיים לה, בתהליך התכנון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) כבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק והקבוצה חושף אותם לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפותחים ומנוהלים על ידי מערך הייעוץ המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתור, מיפוי ומיזעור של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח, ראה "חקיקה ויוזמות רגולטוריות" בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

סיכון מודל

כללי

סיכון המודל מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות מהחלטות שהתקבלו, בהתבסס על תוצרי מודל שגויים, או שימוש שגוי בתוצרי מודל. סיכון מודל עלול להוביל להפסד כספי, קבלת החלטות עסקיות שגויות, או פגיעה במוניטין הבנק.

מדיניות וניהול הסיכון

לבנק מדיניות לניהול סיכון מודל (MRM), המפרטת ומגדירה מסגרת תיקוף מודלים מקיפה, אשר כוללת כלים שונים שמטרתם הפחתת סיכון מודל, מניעת שימוש לא נכון במודל ומניעת סיכונים ביצועי מודל.

תיאבון סיכון

תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון מודל הינו נמוך והבנק פועל למזער את סיכון המודל ככל האפשר, תוך שיקולים של עלות אל מול הפחתת הסיכון. הסיבולת לסיכון בבנק, נמדדת על פי המתודולוגיה להערכת סיכון מודלים, אשר מתייחסת למקורות הסיכון וליחסי הגומלין בין המודלים וכן על פי איכות תוצאות הכלים לתיקוף מודלים.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכויי שוק	סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.	נמוכה-בינונית
1.1 סיכון רבית	סיכון להפסד או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית בשווקים השונים. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח) וסיכון אופציות.	נמוכה-בינונית
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	נמוכה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון להפסד כתוצאה משינוי בשער החליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי בשער החליפין.	נמוכה
1.4 סיכון מניות / אופציות	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. סיכון אופציות הוא הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות סטיית התקן. ברבעון השלישי של השנה, הועלתה רמת הסיכון מ"נמוכה" ל"נמוכה-בינונית", על רקע המשך מגמת הגידול בחשיפה לאפיק ההשקעה של הבנק במניות.	נמוכה-בינונית
2. סיכון נדילות	סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים.	נמוכה
3. סיכון אשראי	הסיכון שלוהו או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. במסגרת הערכת סיכון האשראי הכוללת, מבוצע שקלול של כלל הגורמים המשפיעים על רמת הסיכון וביניהם, היקפי החשיפה, השפעות סיכון איכות לווים ובטחונות והשפעות הריכוזיות הענפית ובכללם הסיכון הגלום באשראי לענף הבינוי והנדל"ן, אשר נמצא במגמת עלייה בישראל במהלך החודשים האחרונים, לאור הגידול בהיקפי החשיפות.	בינונית
3.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים, על רקע פגיעה בחוסנם הפיננסי ובכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב או תמהיל הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.	בינונית
3.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונות ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה.	נמוכה
3.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על רווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר.	נמוכה
4. סיכון תפעולי	סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה), או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכוי מעילות והונאות, סיכויי דו, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
4.1 סיכון סייבר ואבטחת מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערכת הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל על ידי לקוחות הקבוצה. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. ברבעון הרביעי של שנת 2021, הועלתה רמת הסיכון מ"בינונית" ל"בינונית-גבוהה" וזאת על רקע מגמת הגידול באירועי הסייבר בארץ ובעולם וכן לאור שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשב ענן ולאור זיהוי הסיכון כסיכון מתפתח וכנגזרת של עלייה בסביבת הסיכון. רמת הסיכון התפעולי נותרה ללא שינוי.	בינונית-גבוהה
4.2 סיכון טכנולוגיות המידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד מאחר שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.	בינונית
5. סיכון משפטי	נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". ברבעון השני של השנה, הועלתה רמת הסיכון מ"נמוכה" ל"נמוכה-בינונית", על רקע ריבוי תהליכי החקיקה והרגולציה בתחום הבנקאות וגידול בכמות הבקשות החדשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד הבנקים בישראל.	נמוכה-בינונית
6. סיכון מוניטין	סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, אירועי סייבר, הפסד כספי גבוה וכו').	נמוכה-בינונית
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברות המוחזקות על ידו, כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, הרשות להגנת הפרטיות, רשות התחרות, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב מושפע אף הוא משינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים הנדרשים לבצע לעיתים במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות, העלולים להשפיע על פעילות הקבוצה ועל עסקיה, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית
8. סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך, הסיכון לאי קיום תכנית האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, הסיכון לאי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk-I. סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור הינם הסיכונים להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד, מנהליו ועובדיו ולפגיעה ברווח ובהון הקבוצה, העלולה להיווצר על רקע הטלת עיצומים כספיים משמעותיים וסיכונים מוניטין, העשויים לקבל ביטוי בניתוק קשרים מול גופים פיננסיים בעולם ונטישת לקוחות וזאת כתוצאה מאי עמידה בהוראות הדין בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, כמו גם מעורבות הבנק בעבירות על דיני המס בישראל ובעולם המבוצעות על ידי לקוחותיו, עלולה לגרום התממשות של סיכונים מוניטין, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים אסטרטגיים וסיכונים נוספים. ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי, לרבות ה-FATCA וה-CRS.	בינונית

רמת סיכון	השפעה	סיכון
בינונית	הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות, הנובע מחשיפת קבוצת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת, מתמודדת קבוצת הבנק עם גורמים מתחרים, בהם תאגידים בנקאיים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידה. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.	9. סיכון אסטרטגיה
נמוכה	מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות מהחלטות, שהתקבלו בהתבסס על תוצרי מודל שגויים, או שימוש שגוי בתוצרי מודל. סיכון מודל עלול להוביל להפסד כספי, קבלת החלטות עסקיות שגויות, או פגיעה במוניטין הבנק.	10. סיכון מודל

הבנק נוקט בפעולות ספציפיות למזעור הסיכונים המתוארים לעיל. כמו כן, נקבעה מדיניות מפורטת לניהול החשיפות והסיכונים, הכוללת, בין היתר, הגדרת תיאבון סיכון פרטני, מגבלות על החשיפה, מנגנוני בקרה שונים, מערך דיווחים ועוד. בנוסף, קיימת מעטפת נהלים המיושמים על ידי הבנק ומערכות מיכון תומכות.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בביקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן. הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי וודאות ועל הערכות סובייקטיביות, ולשינויים באומדנים או בהערכות עשויה להיות השפעה מהותית על ההפרשה להפסדי אשראי. ההפרשה להפסדי אשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות הנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוז' מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות. אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, מתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, ומחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות, כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. ההפרשה הקבוצתית מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, באמצעות הכפלת שיעורי הפרשה שנקבעו ביתרות האשראי, לרבות מכשירי אשראי חוץ מאזניים המוכפלים במקדמי המרה רלוונטיים. שיעורי ההפרשה הקבוצתית נקבעים ברמת ענף משק תוך הבחנה בין מקדם הפרשה לאשראי תקין למקדם הפרשה לאשראי בעייתי, בהשגחה מיוחדת או אשראי נחות. שיעורי ההפרשה הקבוצתית כוללים סיכום של שני רכיבים:

רכיב ראשון מחושב על בסיס ממוצע שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו היסטוריים, לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח, או ממוצע הנותן משקל עודף לשיעור המחיקות החשבונאיות נטו בשנה האחרונה, הגבוה מהשניים. הרכיב השני הינו "התאמה איכותית", אשר תכליתה להתאים באופן שמרני וזהיר את שיעורי ההפרשה הקבוצתית לגורמים סביבתיים, אשר יש להם השפעה על הסיכון הגלום בתיק האשראי של הבנק. לצורך קביעת ה"התאמה האיכותית", מתבסס הבנק על מודלים ייעודיים שפיתח, האומדים את הסיכון ברמת ענף משק. הגורמים הסביבתיים מתייחסים למגוון היבטים, לרבות שינויים בהיקף האשראי, שינויים בנפח החובות הבעייתיים, איכות הבקורות, ריכוזיות אשראי, מגמות ותנאים כלכליים אזוריים ארציים וענפיים ועוד.

כל גורם סביבתי כולל אינדיקטורים רלוונטיים לכימות הסיכון בתחומו ובהתבסס על שיטה עקבית בה נקבע המשקל שניתן לכל אינדיקטור, האם האינדיקטור צפוי להגדיל או להקטין את ההתאמה הנדרשת, והאם הוא רלוונטי לסך תיק האשראי או לקבוצת חובות מסוימת. בנוסף למדידה הכמותית על פי המודלים כאמור, בוחן הבנק מידי רבעון, באופן סובייקטיבי את הצורך בהגדלה של מקדמי ההפרשה הקבוצתית, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי, ובמידת הצורך מעדכן את מקדמי ההפרשה הקבוצתית בהתאם.

במהלך שנת 2020, נוכח אי הוודאות הגבוהה שיצר משבר נגיף הקורונה, הגדיל הבנק את ההתאמות האיכותיות המתקבלות במודלים הכמותיים בשיעורים ניכרים. החל מהרבעון השני של שנת 2021, לאור ההתפתחויות החיוביות במשק שבאו לידי ביטוי ביכולת לניהול המגפה ללא הטלת הגבלות חמורות על הפעילות הכלכלית, הסתגלות לניהול פעילות כלכלית רציפה לצד קיומה של המגיפה, ובפרמטרים מאקרו כלכליים חיוביים

כדוגמת נתוני צמיחה מעודדים וירידה באבטלה, צמצם הבנק באופן חלקי את ההגדלות הסובייקטיביות שהושתו במהלך המשבר. עם זאת, במסגרת השיקולים בקביעת רמת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021, הובאו בחשבון אי הוודאות הקיימת וחוסר הבהירות, אשר עדיין שורים לגבי השלכות משבר הקורונה על רמת סיכון האשראי של הלווים.

כאמור, במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי מתייחס הבנק למכלול רחב של נתונים, שחלקם פנימיים לבנק, וחלקם כולל, בין היתר, אינדיקטורים מאקרו כלכליים. מהיבט האינדיקטורים המאקרו כלכליים, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 31 בדצמבר 2021, על תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל שפורסמה ביום 3 בינואר 2022, לפיה הוערך, בין היתר, כי הצמיחה צפויה להסתכם בשיעור שנתי חיובי של כ-5.5% בשנת 2022, ושיעור האבטלה הרחב הממוצע צפוי לרדת לרמה של כ-5.4% בשנת 2022. יש לזכור כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ושינויים באומדנים וההערכות הסובייקטיביות עלולים להטות את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי במידה רבה.

לצורך בחינת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל כאמור, ושימושו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021, בחן הבנק תרחישים נוספים. במסגרת התרחישים הנוספים שנבחנו לצורך ניתוח הרגישות כאמור, הניח הבנק מחד תרחישים מחמירים הכוללים רמות אבטלה גבוהות ושיעורי צמיחה נמוכים מאלה ששימושו בחישוב ההפרשה הקבוצתית בפועל, ומאידך, תרחישים מקלים הכוללים רמות אבטלה נמוכות ושיעורי צמיחה גבוהים מאלה ששימושו בחישוב הפרשה הקבוצתית בפועל. במסגרת ניתוחי רגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות במידה גבוהה, עלה כי ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021 עלולה היתה לגדול בתרחישים המחמירים בסכום של עד כ-35 מיליון ש"ח ובתרחישים המקלים עשויה היתה לקטון בסכום של עד כ-30 מיליון ש"ח.

יודגש, כי ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים ואמידת השפעותיהם על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלה מאמינה, כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, אין ודאות, כי הפסדי האשראי כפי שיתוואו בעתיד מתיק האשראי הקיים, יהיו זהים לאומדנים ולהערכות שנקבעו.

הערכות הבנק הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד זה. הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל, בין היתר, כתלות בזנים נוספים של הנגיף שעלולים להתפתח ומסוכנותם, אפקטיביות החיסונים, התנהלות וגישת קובעי המדיניות ופרמטרים רבים נוספים.

באשר לאימוץ עדכונים כלכליים החשובות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשה להפסדי אשראי צפויים (CECL) החל מיום 1 בינואר 2022, ראה באור ה.1. לדוחות הכספיים.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועל מערך הייעוץ המשפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.

קיימת הקפדה, שמוצאת את ביטוייה בנהלים הפנימיים של מערך הייעוץ המשפטי, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכות, לרבות בעקבות תביעות שדווחו על ידי בנקים אחרים.

2. טפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר במקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים, לרבות בתחום שוק ההון, יחסי בנק-לקוח, היעדר גילוי נאות וכיו"ב.

התביעות נגד הבנק עוברות לטיפולו של מערך הייעוץ המשפטי, המטפל בתביעות בין בעצמו ובין באמצעות עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח של מערך הייעוץ המשפטי, ככל הנדרש. לתלונות בסכום שמעל 10,000 דולר ולכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון. ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מבצעת בקרה תקופתית על הערכת הסיכון בתלונות ובתביעות שסכומן מעל 5 מיליון ש"ח. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהן, נעשים לפי מיטב שיקול

הדעת של עורך הדין המטפל, בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים בבנק ומבוקרים כאמור על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק. למנכ"ל מועבר דיווח מיידי במקרה של תביעה מהותית ודיווח חודשי על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי תביעות ותלונות נגד הבנק מעל סכום מסוים. דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות והתלונות נגד הבנק מועבר למנכ"ל ולוועדת הביקורת. לגבי מרבית התביעות והתלונות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור 1.1 ד.16) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדים של חברות הקבוצה, ובכללם הבנק, זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כלולות, בין השאר:

- תכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויי פרישה, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים.
 - הטבות אחרות (לחלק מחברות הקבוצה) - מענקי ותק, הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו.
- ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה, שיעור הפיצויים המוגדלים ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב. להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2021		
עליה של 1%	ירידה של 1%	
במיליוני ש"ח		
השפעת השינוי בשכר על		
87		התחייבות לפיצויים ופנסיה
2		הטבות אחרות לאחר פרישה
4		הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
השפעת השינוי בשיעור ההיוון על		
(74)		התחייבות לפיצויים ופנסיה
(41)		הטבות אחרות לאחר פרישה
(3)		הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
(1)		מענקים בגין ותק
השפעת השינוי בשיעור עזיבת עובדים צפויה		
121		התחייבות לפיצויים ופנסיה
(1)		הטבות אחרות לאחר פרישה
(6)		הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
(3)		מענקים בגין ותק

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויים, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על הטבות אחרות - מענקי ותק והטבות בגין אי ניצול ימי מחלה, נזקפת לרווח והפסד. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את תקן ASC 820 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. תקן ASC 820 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי בכל שיטות בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.

- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתונים על ידי נתוני שוק נצפים.

- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות תקן ASC 820 שעורי הרבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין רבית הקניה לרבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי.

פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק.

פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ, של הבנקים בחו"ל ושל הברוקרים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הרבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתמחה בשערות אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 27א, 27ב ו-332.

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

השקעות הבנק במניות שאינן למסחר שקיים לגביהן שווי הוגן זמין, באגרות חוב בתיק הזמין למכירה ובניירות ערך בתיק למסחר נמדדות במאזן על פי שוויים ההוגן.

ראה באור 1.ד. (8) ובאור 1.ד. (9) לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך וירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

תהליך קביעת שווי הוגן של תיק נוסטרו אג"ח חו"ל

תהליך קביעת השווי ההוגן מבוצע במערך הביניים, אשר במחלקה הפיננסית בחטיבת משאבים של הבנק. בתמחור אגרות חוב מסוג יורבונדס, נסמך הבנק על ציטוט ממקור חיצוני בלתי תלוי, שעיסוקו במתן ציטוטים למוסדות פיננסיים רבים וגדולים בעולם.

תיק אגרות חוב מסוג יורבונדס

המצטט החיצוני מספק לבנק באופן יומי מחירים ומרווחי אשראי לגבי כל הניירות הקיימים בתיק. במערך הביניים מבוצעת בקרת סבירות על המחירים ועל מרווחי האשראי כגון, בדיקת סבירות מול ציטוט ממערכת הבלומברג של עסקאות שבוצעו בכמות ניירות ערך הקרובה לסך ההשקעה של הבנק בנייר, בדיקת מתאם למרווחים הגלומים בעסקאות CDS (credit default swap) רלוונטיות ובדיקת סבירות לעומת אגרות חוב אחרות של אותו מנפיק עם מועדי פרעון קרובים למועד הפרעון של אגרת החוב המוחזקת. במקרים בהם אין אינדיקציות כאמור לעיל, מתבצעת פניה לברוקר חיצוני לקבל ציטוט.

ניתוח רגישות

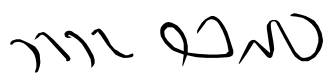
על פי חישובי הבנק גידול (קיטון) של 0.05% במרווח, הנובע מסיכון האשראי של מנפיקי אגרות החוב, לגבי תיק אגרות החוב במטבע חוץ של הבנק הנסמך על ציטוטים המתקבלים מספק מחירים חיצוני, יביא לקיטון (גידול) בשיעור אגרות החוב בסך של כ-8 מיליון ש"ח. בהתייחס לניירות ערך ששוויים ההוגן נקבע על פי מחירי בורסה, הרי שאלה לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של ניירות ערך ראה באורים 12 ו-332.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה-PCAOB. לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, וכן הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2021 את אפקטיביות הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

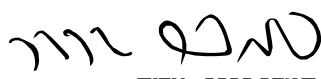

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 7 במרס 2022
ד' באדר ב', תשפ"ב

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2021 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

7 במרס 2022

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2021 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

7 במרס 2022

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון והנהלה של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להוראות הנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (COSO 1992) Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2021, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 95, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רון ליבקביץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 7 במרס 2022

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

95	דוח רואי החשבון המבקרים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
96	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים השנתיים
98	דוח רווח והפסד
99	דוח על הרווח הכולל
100	מאזן
101	דוח על השינויים בהון
102	דוח על תזרימי המזומנים
104	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO 1992"). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בבקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה בבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO 1992.

ביקרו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוזנים לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוזנים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, והדוח שלנו, מיום 7 במרס 2022, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב, 7 במרס 2022

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק והמאוחד לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 7 במרץ 2022, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד וזאת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

כפי שמתואר בבאורים 1, 13 ו-29 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021, בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, הינה בסך של 996 מיליון ש"ח וכוללת הפרשה פרטנית והפרשה קבוצתית.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב הזהיו והסיווג של החובות כחובות בעייתיים או תקינים והן בשלב מדידת ההפרשה הפרטנית והקבוצתית. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה (קרי מקור החזר תזרימי שוטף, יציב ובשליטת הלווה), קיומו של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה.
- בחישוב ההפרשה הפרטנית מופעל שיקול דעת לגבי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילות הלווה ומימוש בטחונות וערבויות.
- בחישוב ההפרשה הקבוצתית מופעל שיקול דעת על מנת לאמוד את ההפסד הגלום בתיק האשראי על בסיס ממוצע הפסדי העבר בענפי המשק השונים וההתאמות הנדרשות על בסיס פרמטרים שהוגדרו על ידי הבנק שאמורים לשקף את השינויים בתיק האשראי בשל גורמים מאקרו כלכליים ובשל גורמים פנימיים.

זיהינו את האומדנים, המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההנחות והנתונים ששימשו את ההנהלה בקביעת אומדן ההפרשה.

נהלי הביקורת שבוצעו כמענה לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו:

- בחנו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה ואת התכנון, היישום והאפקטיביות התפעולית של בקורות פנימיות מסוימות הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:
- בחינת נאותות המתודולוגיה ששימשה לקביעת ההפרשה
- נאותות הנתונים הבסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה
- איתור חובות עם סממנים שליליים
- סיווג חובות בהתאם לנהלי הבנק
- ניתוח סבירות ההפרשה בכללותה

ביצענו נהלים מבססים לבדיקת ההפרשה על בסיס מצגים פנימיים וחיצוניים שקיבלנו. נהלים אלו כללו בין היתר:

- סקירת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה ובדיקה כי היא עולה בקנה אחד עם כללי החשבונאות שחלים על הבנק ועם השפעות הסביבה הכלכלית והרגולטורית של הבנק
- בדיקת שלמות ודיוק המידע והנתונים המשמשים במודלים לחישוב ההפרשה הקבוצתית
- בדיקה של נאותות סיווג ואומדן ההפרשה עבור מדגם חובות (תקינים ובעייתיים)
- בחינת נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה

השנה שבה התחיל משרד רואי חשבון סומך חייקין להיות רואה חשבון מבקר של הבנק הינה 1972.

סומך חייקין
רואי חשבון

7 במרס 2022

דוח רווח והפסד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			באור	
2019	2020	2021	2019	2020	2021		
2,847	2,647	2,907	3,085	2,878	3,150	2	הכנסות רבית
491	253	358	483	241	356	2	הוצאות רבית
2,356	2,394	2,549	2,602	2,637	2,794	2	הכנסות רבית, נטו
127	443	(213)	138	464	(216)	13,29	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,229	1,951	2,762	2,464	2,173	3,010		הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מרבית							
233	148	301	225	148	303	3	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,144	1,234	1,285	1,286	1,371	1,444	4, א, 14	עמלות
54	45	49	9	4	9	5	הכנסות אחרות
1,431	1,427	1,635	1,520	1,523	1,756		סך כל ההכנסות שאינן מרבית
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,487	1,429	1,491	1,601	1,532	1,601	6	משכורות והוצאות נלוות
326	316	313	353	344	340		אחזקה ופחת בנינים וציוד
89	94	103	92	96	105	17	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
583	570	584	608	597	606	7	הוצאות אחרות
2,485	2,409	2,491	2,654	2,569	2,652		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,175	969	1,906	1,330	1,127	2,114		רווח לפני מסים
418	315	656	478	368	728	8	הפרשה למסים על הרווח
757	654	1,250	852	759	1,386		רווח לאחר מסים
108	96	155	51	29	69	15	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
רווח נקי:							
865	750	1,405	903	788	1,455		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(38)	(38)	(50)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
865	750	1,405	865	750	1,405		המיוחס לבעלי מניות הבנק

2019	2020	2021	באור	המאוחד והבנק
		בשקלים חדשים	9	רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
8.62	7.48	14.00		רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

רון לבקוביץ
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 7 במרס 2022

דוח על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾
(במיליוני ש"ח)

המאוחד			
2019	2020	2021	
903	788	1,455	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	(38)	(50)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
865	750	1,405	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
101	(4)	27	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(74)	(74)	(24)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
27	(78)	3	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(9)	26	(1)	השפעת המס המתייחס
18	(52)	2	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(2)	-	-	בניכוי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
20	(52)	2	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
921	736	1,457	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(36)	(38)	(50)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
885	698	1,407	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ראה באור 10.

(2) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה ופיצוי פרישה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק		המאוחד		באור	
2020	2021	2020	2021		
נכסים					
56,757	56,601	57,802	57,370	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
12,480	14,348	13,105	15,091	12, 26	ניירות ערך ⁽⁴⁾
11	845	11	845		ניירות ערך שנשאלו
87,009	96,599	92,247	102,240	13, 29	אשראי לציבור
(1,204)	(1,010)	(1,277)	(1,076)		הפרשה להפסדי אשראי
85,805	95,589	90,970	101,164		אשראי לציבור, נטו
35	48	656	811	14	אשראי לממשלה
1,198	1,351	636	713	15	השקעות בחברות מוחזקות
936	906	965	931	16	בנינים וציוד
264	294	272	300	17	נכסים בלתי מוחשיים
1,904	1,712	1,897	1,709	27א, 227	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,389	1,460	1,464	1,536	18	נכסים אחרים ⁽²⁾
160,779	173,154	167,778	180,470		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
135,527	147,012	141,677	153,447	19	פקדונות הציבור
5,511	7,578	2,992	5,144	20	פקדונות מבנקים
459	960	459	960		פקדונות הממשלה
2,086	962	4,394	3,356	21	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,314	2,038	2,314	2,038	27א, 227	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,741	4,601	6,407	5,088	22	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾ ⁽³⁾
151,638	163,151	158,243	170,033		סך כל ההתחייבויות
9,141	10,003	9,141	10,003		הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	394	434		זכויות שאינן מקנות שליטה
9,141	10,003	9,535	10,437		סך כל ההון
160,779	173,154	167,778	180,470		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 79 מיליון ש"ח ו-86 מיליון ש"ח במאוחד, ו-76 מיליון ש"ח ו-83 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.21 וב-31.12.20, בהתאמה.

(2) מזה: נכסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן בסך של 333 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.20 - 247 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) מזה: התחייבויות אחרות הנמדדות בשווי הוגן בסך של 641 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.20 - 258 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(4) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה באור 332.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

(במיליוני ש"ח)

הון מניות ופרמיה (1)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים (2)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
927	(151)	7,317	8,093	320	8,413
שיוניים בשנת 2019 -					
-	-	865	865	38	903
-	-	(410)	(410)	-	(410)
-	20	-	20	(2)	18
927	(131)	7,772	8,568	356	8,924
שיוניים בשנת 2020 -					
-	-	750	750	38	788
-	-	(125)	(125)	-	(125)
-	(52)	-	(52)	-	(52)
927	(183)	8,397	9,141	394	9,535
שיוניים בשנת 2021 -					
-	-	1,405	1,405	50	1,455
-	-	(545)	(545)	(10)	(555)
-	2	-	2	-	2
927	(181)	9,257	10,003	434	10,437

(1) כולל פרמיה על מניות בסך 313 מיליון ש"ח (משנת 1992 ואילך).

(2) כולל סך של 2,391 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד - ראה באור 24א.ב'.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
865	750	1,405	903	788	1,455	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:
						רווח נקי לשנה
						התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
(108)	(96)	(155)	(51)	(29)	(69)	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות
65	66	63	69	71	66	פחת על בנינים וציוד
89	94	103	92	96	105	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
(3)	-	(2)	(3)	-	(7)	רווח מממוש בנינים וציוד
127	443	(213)	138	464	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(24)	(20)	(86)	(28)	(20)	(89)	רווח ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר והפרשה לירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
14	(1)	-	14	(1)	-	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(59)	11	(125)	(59)	11	(125)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(25)	(144)	61	(25)	(144)	63	מסים נדחים, נטו
85	62	77	91	68	81	תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת
(572)	(794)	(490)	(561)	(794)	(489)	התאמות בגין הפרשי שער
78	-	10	56	-	-	דיבידנד שהתקבל מחברות מוחזקות
						שינוי נטו בנכסים שוטפים:
418	(100)	(25)	418	(100)	(25)	ניירות ערך למסחר
416	(205)	(506)	446	(207)	(155)	נכסים אחרים
219	(910)	322	198	(908)	318	נכסים בגין מכשירים נגזרים
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(905)	352	(1,026)	(861)	316	(1,562)	התחייבויות אחרות
(71)	1,067	(276)	(47)	1,067	(276)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(55)	(37)	31	(18)	(53)	(176)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
554	538	(832)	772	625	(1,101)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:
43	(124)	67	(78)	(219)	262	שינוי בפקדונות בבנקים
854	(2)	(834)	854	(2)	(834)	שינוי בניירות ערך שנשאלו
(4,572)	(3,773)	(7,176)	(5,001)	(3,902)	(7,583)	שינוי באשראי לציבור
(338)	374	(13)	(339)	378	(155)	שינוי באשראי לממשלה
(6,232)	(7,746)	(5,636)	(6,380)	(8,210)	(6,003)	רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
193	236	207	193	236	207	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
2,165	3,131	1,645	2,678	3,220	2,123	תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
4,517	2,615	1,459	4,526	2,620	1,459	תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה
(49)	(38)	(36)	(49)	(40)	(39)	רכישת בנינים וציוד
9	-	5	9	-	14	תמורה מממוש בנינים, ציוד ונכסים אחרים
(101)	(120)	(133)	(101)	(120)	(133)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(180)	-	-	-	-	-	מיזוג של חברה בת
-	178	-	-	-	-	תמורה מפירוק חברה בת
(3,691)	(5,269)	(10,445)	(3,688)	(6,039)	(10,682)	מזומנים נטו לפעילות השקעה

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון:						
10,191	22,689	10,963	10,251	23,641	11,158	שינוי בפקדונות הציבור
26	2,930	2,108	39	1,914	2,315	שינוי בפקדונות מבנקים
696	(540)	(34)	696	(540)	(34)	שינוי בפקדונות הממשלה
-	300	-	711	1,458	500	תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,556)	(254)	(1,141)	(2,053)	(701)	(1,588)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(410)	(125)	(545)	(410)	(125)	(545)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
-	-	-	-	-	(10)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברה מאוחדת
8,947	25,000	11,351	9,234	25,647	11,796	מזומנים נטו מפעילות מימון
5,810	20,269	74	6,318	20,233	13	גידול במזומנים
30,299	35,964	56,071	31,126	37,275	57,328	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(145)	(162)	(164)	(169)	(180)	(183)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
35,964	56,071	55,981	37,275	57,328	57,158	יתרת מזומנים לסוף השנה
רבית דיבידנד ומסים ששולמו ו/או התקבלו:						
2,974	2,942	2,991	3,185	3,203	3,269	רבית שהתקבלה
(662)	(470)	(351)	(781)	(540)	(433)	רבית ששולמה
15	20	43	15	20	43	דיבידנדים שהתקבלו
(480)	(467)	(687)	(547)	(542)	(771)	מסים על הכנסה ששולמו
50	60	50	56	61	54	מסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות מאוחדות וחברה כלולה שלו (להלן - "הקבוצה").

הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צוין בבאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.

הבנק הינו חברה בת ישירה של פ.י.ב.י אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי אחזקות"). פיבי אחזקות נשלטת על ידי בינוהן בע"מ, דולפין אנרגיות בע"מ (שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה) ואינסטנז מספר 2 בע"מ (שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה). בין בעלי השליטה קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 7 במרס 2022.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות נ"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות או חברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילוי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילוי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע פעילות של שלושה בנקאית בחו"ל ראה באור 1.1.1(1).

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004, עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) עדכון תקינה 14-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 20-715 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של העדכון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי, כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה, בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית; התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת, במהלך התקופה; וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להן שתי תכניות או יותר.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", אשר גובש על בסיס עדכון תקינה 14-2018 בקודיפיקציה, הוראות עדכון התקינה חלות מהדוחות לציבור ליום 1 בינואר 2021, ואילך. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) עדכון תקינה 13-2018 בקודיפיקציה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB"), את ASU 2018-13, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן, המהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה בדבר מדידת שווי הוגן (להלן: "העדכון"). תכליתו של העדכון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים. עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן; בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישות לקביעת העיתוי של העברות בין רמות מדרג השווי ההוגן; בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי ההוגן ברמה 3; במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש, כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות; התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים שטרם מומשו בתקופה ברווח הכולל האחר (OCI), עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", אשר גובש על בסיס עדכון תקינה 13-2018 בקודיפיקציה, הוראות עדכון התקינה חלות מהדוחות לציבור ליום 1 בינואר 2021, ואילך. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(3) עדכון תקינה 12-2019 בקודיפיקציה בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה

ביום 18 בדצמבר 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB"), את ASU 2019-12, בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה, המהווה עדכון לנושא 740 בקודיפיקציה בדבר מסים על הכנסה (להלן: "התיקון"). תכליתו של התיקון הינו הפחתת המורכבות של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תוך שמירה על שימושיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים. עיקרי הנושאים שעודכנו במסגרת התיקון הינם, בין היתר: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על הכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון עצמי; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים. ההוראות יושמו החל מיום 1 בינואר 2021 בדרך של יישום מכאן ולהבא. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתורגמים עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנועות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה, אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2023 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מרבית).

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
%	%	%				
(7.8)	(7.0)	(3.3)	3.456	3.215	3.110	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(9.6)	1.7	(10.8)	3.878	3.944	3.520	שער החליפין של האירו (בש"ח)
(6.1)	2.1	(6.7)	3.575	3.650	3.405	שער החליפין של הפר"ש (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
0.3	(0.6)	2.4	100.5	99.9	102.3	לחודש נובמבר (בנקודות)
0.6	(0.7)	2.8	100.5	99.8	102.6	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות מאוחדות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה מאוחדת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. מדידת זכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים - זכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות - רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

(4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- הכנסות והוצאות רבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:
 - רבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן, כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה
 - הרשומה הנותנת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת רבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותנת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות רבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות רבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותנת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, רבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות שחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.
- עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה, למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה.

- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה.
- שינוי בתנאי חוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם). במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- עמלות פירעון מוקדם - עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הרבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.
- ניירות ערך - ראה סעיף (6) להלן.
- מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף (7) להלן.
- הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(5) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת רבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף (9) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכוחו הפרעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הבטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונים במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314, בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017, מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר, כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפרעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם כוללת מבחן קיום מקור החזר ראשוני, ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנוותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפרעון לפי התנאים החדשים. ההערכה מבוססת על ביצועי הפרעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה, הנמשכת לפחות שישה חודשים, או לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד. מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפרעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, העניק הבנק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפרעון החוב (בחלקו או במלואו). לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר העניק הבנק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי, כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה, כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע, כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה, כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן ורביית), בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים, בשיעור רבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק, כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון, לגבי חובות מותנים בביטחון, אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים שלו, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפרעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- (א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- (ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביי הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי, כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה, כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב, אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדיור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ורבות הלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות וכי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי אחר

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית גלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מאקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח. מהאמור מוצג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית. עוד נקבע בהוראות הפיקוח כי בנקים ששיעור ההפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3%, בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח, רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%. בגין אשראי לאנשים פרטיים שהם לקוחות של חברה מאוחדת לשעבר אשר מוזגה עם ולתוך הבנק, הבנק פועל בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי כאמור.

ביום 10 ביולי 2017, פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-315, המיושם החל מיום 1 בינואר 2018, אשר בין היתר נועדו לבטל את המנגנון של ההפרשה הנוספת בגין מגבלות הריכוזיות של האשראי, העדר מידע כספי מעודכן ומאפיינים אחרים אשר קיבלו ביטוי בהוראות אחרות. עם ביטול ההפרשה הנוספת נדרש הבנק לוודא כי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי תביא בחשבון מאפייני סיכון של היעדר דוחות כספיים מעודכנים.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 450 בקודיפיקציה. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

התאמות בגין משבר גניף הקורונה

במהלך משבר הקורונה, ביצע הבנק התאמות למקדמי ההפרשה הקבוצתית, במטרה לשקף את ההשפעה השלילית של המשבר ואת אי הוודאות שיצר לגבי יכולת הפירעון של הלווים.

ההתאמות הנוספות נבחנו ועודכנו לאורך המשבר, בהתבסס על הערכת רמת אי הוודאות השוררת, התייחסות להתפתחויות במשק, אופן ניהול המשבר על ידי קובעי המדיניות, היקף ההגבלות שהושטו על הפעילות הכלכלית, פרמטרים מאקרו כלכליים שהתהוו ועוד. במהלך שנת 2020, נוכח אי הוודאות הגבוהה, הגדיל הבנק את ההתאמות למקדמי ההפרשה הקבוצתית באופן ניכר והחל מהרבעון השני של שנת 2021, לאור ההתפתחויות החיוביות במשק והירידה ברמת אי הוודאות, צמצם הבנק באופן חלקי את ההגדלות שהושטו.

התאמות בגין העלייה בסיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן

לאור מכתבי הפיקוח על הבנקים, אשר נשלחו לכלל המערכת הבנקאית בנושא "עלייה בסיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן", ובהמשך לדרישת הפיקוח על הבנקים להתאים את ההפרשה הקבוצתית בגין תיק האשראי המסחרי, באופן שייתן ביטוי נאות לעלייה ברמת הסיכון של התיק, קבע הבנק קריטריונים להגדרת אשראי בענף הבינוי והנדל"ן כאשראי ב"סיכון מוגבר", ובחן את האשראי בענף זה לצורך ניטור האשראים העונים על תבחיני סיכון מוגבר שהוגדרו. אוכלוסיית האשראי בסיכון מוגבר מעודכנת, מידי רבעון, בהתאם למאפייני האשראי העדכניים. כמו כן, קבע הבנק עקרונות להשתת הפרשה קבוצתית נוספת, בהתבסס על היקף האוכלוסייה שזוהתה כבסיכון מוגבר ושעומדת בתבחינים נוספים וביצע הגדלה של ההפרשה הקבוצתית בהתאם. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין ענף הבינוי והנדל"ן, עמדה על כ-100 מיליון ש"ח והיא מהווה כ-0.5% מיתרת סיכון האשראי לענף זה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. בגין הלוואות לדיור בהן ההפרשה המזערית מחושבת לפי עומק הפיגור, הבנק מוחק חשבונאית חובות בהם נותרו יתרות לאחר מימוש הבטוחה ואין מקורות אחרים לפרעון, או במקרים בהם יש קושי במימוש הבטוחה או במקרים בהם קיימת בטוחה שמכסה את כל החוב או חלקו ולא מומשה במשך 5 שנים מסיבות הומניות.

יובהר, כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה מיידי. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף (4) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור בפרעון של חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות חוב, תנועות בהפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה. כמו כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה באור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה באור 29).

(6) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפרעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת רבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- אגרות חוב זמינות למכירה - אגרות חוב אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה הקרובה או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- מניות שאינן למסחר - מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת רבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הרבית האפקטיבית) וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- הכנסות רבית בגין זכויות מוטב שנרכשו וכן זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, למעט זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה (high quality credit), מוכרות לפי שיטת הרבית הפרוספקטיבית, תוך התאמת שיעור הרבית אשר משמש להכרה בהכנסות רבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. לעניין זה, זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות בקרנות השקעה נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף (9) להלן.

(7) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור החשיפה לסיכונים מסוימים (כגון: סיכונים רבית, סיכונים מטבע חוץ) וכן נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו. ככלל, נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדיים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן מטופלים כמתואר להלן:

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים רבית הנובעים מהשקעותיו באגרות חוב ברבית קבועה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידור שווי הוגן.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התייעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי ההוגן) המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי ההוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תטופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים העומדים בפני עצמם

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור והעומדים בפני עצמם נמדדים בשווי ההוגן ומוצגים במאזן בסעיף נכסים או התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. השינויים בשווי ההוגן מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים המהווים נגזרים משובצים שהופרדו

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד כמכשירים נגזרים בהתאם להוראות תת נושא 10-815 בקודיפיקציה כאשר: (1) המאפיינים הכלכליים והסיכונים של המכשיר הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החזזה המארח; (2) המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שווי ההוגן בהתאם לכללים חשבונאים מקובלים מתאימים אחרים, תוך דיווח על שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם; וכן (3) מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ מקיים את ההגדרה של נגזר.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), הבנק בוחר למדוד את המכשיר הפיננסי המעורב בשלמותו בשווי ההוגן, תוך דיווח על השינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון: כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי ההוגן כאמור הינה בלתי חוזרת ונעשית לכל מכשיר בנפרד.

(8) קביעת שווי ההוגן של מכשירים פיננסיים

שווי ההוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי ההוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת-נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי ההוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי ההוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה).

אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בסעיף (6) לעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א, "תורות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(9) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך - אגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויין ההוגן של אגרות חוב המסווגות לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל אגרת חוב המקיימת אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- אגרת חוב אשר נמכרה עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- אגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר;
- אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- אגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- אגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של אגרת חוב נמוך מעלותה הינו מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון, כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את אגרת החוב לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של אגרת החוב או עד לפדיון;
- שיעור התשואה לפדיון;

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, העלות המופחתת של אגרות החוב מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לאגרת חוב המסווגת כזמינה למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות, לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף (5) לעיל.

(10) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

א. בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;

ב. קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;

ג. גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שיסו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.

הבנק מקזז פקדונות שפרעונום למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת הוראות תת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו, העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: העברה של נכס פיננסי שלם, של קבוצת נכסים פיננסיים שלמים, או של זכות משתתפת בנכס פיננסי שלם, שבה הבנק (המעביר) מוותר על השליטה בנכסים פיננסיים אלה, נרשמת כמכירה אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכסים הפיננסיים שהועברו בודדו מהמעביר והינם מעבר להישג יד של המעביר ונושיו גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר; (2) לכל מקבל יש זכות לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ואין תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; ו- (3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו.

במידה והבנק מבצע העברה של חלק מנכס פיננסי שלם, הבנק בוחן האם ההעברה כאמור מקיימת את ההגדרה של זכות משתתפת. לזכות משתתפת (participating interest) יש את כל המאפיינים הבאים: (א) מתאריך ההעברה ואילך, היא מייצגת זכות בעלות יחסית (pro rata) בנכס פיננסי שלם; (ב) ממועד העברה ואילך, כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכס הפיננסי השלם מחולקים באופן יחסי בין מחזיקי הזכויות המשתתפות בסכום השווה לחלקם בבעלות; (ג) לזכויותיהם של כל אחד ממחזיקי הזכויות המשתתפות (לרבות המעביר, בתפקידו כמחזיק זכויות משתתפות) יש קדימות זהה, ולא קיימת זכות של מחזיק זכות משתתפת כלשהו, הנחותה לעומת זכות של מחזיק זכות משתתפת אחרת; ו- (ד) לאף צד אין את הזכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם, אלא אם כל מחזיקי הזכויות המשתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם.

במידה וההעברה מקיימת את התנאים לרישום כמכירה, הבנק גורע את הנכסים הפיננסיים שהועברו, מכיר בנכסים שהתקבלו ובהתחייבויות שנגרמו הנובעים מהמכירה (נכסים שהתקבלו והתחייבויות שהתהוו) בשווי הוגן. הפער בין השווי ההוגן של התקבולים נטו שהתקבלו לבין הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים שנמכרו מוכר בדוח רווח והפסד.

במידה וההעברה אינה מקיימת את תנאי המכירה כאמור לעיל, או אם העברה של חלק מנכס פיננסי שלם אינה מקיימת את ההגדרה של זכות משתתפת, ההעברה כאמור מטופלת כחוב מובטח (secured borrowing) עם שיעבוד של ביטחון (pledge of collateral). הבנק ממשיך לרשום במאזן את הנכסים הפיננסיים שהועברו, ללא שינוי במדידה שלהם.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. ראה באור 29 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרדה להפסדי אשראי".

סילוק התחייבויות

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם היא סולקה. התחייבות סולקה בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה, מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

עסקאות השאלת ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והבטחות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהשואל, ומכיר באשראי בסכום שווי השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהשואל. האשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות רבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרים במסגרת "הכנסות מימון שאינן מרבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באגרות חוב זמינות למכירה. בסיום ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

טיפול בשאילה לא מובטחת של ניירות ערך

שאילה לא מובטחת של ניירות ערך על ידי הבנק נרשמת במועד השאילה כפקדון, לפי השווי ההוגן של נייר הערך שהתקבל במועד השאילה. נייר הערך שהתקבל מוכר בסעיף ניירות ערך ומסווג בתיק למסחר.

כל עוד הבנק לא מוכר בחסר את נייר הערך ששאל, הבנק רושם בכל מועד דיווח את ההפרש, בין אם הוא חיובי ובין אם הוא שלילי, בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך לבין היתרה שכלולה בסעיף פקדונות הציבור (או פקדונות של אחרים, אם השאילה אינה מהציבור). שינויים בתקופת הדיווח בסעיף זה הנובעים משינויים בשווי השוק של הנייר נרשמים כנגד "הכנסות מימון שאינן מרבית" (שינויים אלה מקזזים את הרווחים או ההפסדים שנרשמו בדוח רווח והפסד בגין נייר הערך שעדיין לא נמכר בחסר).

כאשר הבנק מוכר בחסר נייר ערך ששאל, בכל מועד דיווח הבנק בוחן האם ההפרש בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך שנמכר בחסר לבין היתרה בגין עסקת השאילה הלא מובטחת שכלולה בסעיף פקדונות הציבור (או פקדונות של אחרים, אם השאילה אינה מהציבור) חיובי. במידה וההפרש כאמור חיובי, הוא מוכר ומדווח כנגד "הכנסות מימון שאינן מרבית" בדוח רווח והפסד.

(12) רכוש קבוע (בנינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע, לרבות פריטי נדל"ן להשקעה, נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בנינים ומקרקעין	50 - 25 שנים.
- ריהוט וציוד	17 - 7 שנים.
- כלי רכב	5 שנים.
- שיפורים במושכר	18 - 7 שנים.
- ציוד IT	8 - 3 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש, כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

למטרת בחינה ומדידה של ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצות אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודפיקציה בלבד.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימוש.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

(13) חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה תפעולית נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הרבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים תלויים במדד או ברבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או ברבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבטלו בתקופה בה כבר לא צפוי, כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

(14) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה לשימוש עצמי

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הבנק מהווה עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי רק כאשר: (1) השלב הראשוני בפרויקט הושלם; ו- (2) ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וכן, צפוי כי הפיתוח יושלם.

בעת פיתוח או השגת תוכנה לשימוש עצמי, הבנק מהווה את העלויות הבאות: עלויות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכו, עלויות שכר עבודה של עובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימושה המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימושה המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

אומדן אורך החיים השימושי של עלויות תוכנה לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו 5 שנים. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר נבחנים מחדש מידי תקופה בכדי לקבוע אם אירועים ונסיבות מצדיקים שינוי ביתרת התקופה להפחתה ומותאמים במידת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-השבה. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של הנכס הבלתי מוחשי אינו בר-השבה ועולה על שוויו ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים בערכים לא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו הסופי.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הבלתי מוחשי לבין שוויו ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הבלתי מוחשי הינו בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב:

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.
- כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשוויו ההוגן בניכוי עלויות מכירה. בהקשר זה, קיימת הנחה ניתנת לסתירה, כי שוויה ההוגן של התוכנה במקרה זה הינו אפס.

(15) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן - "פיצויים") - תכנית להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות רבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר, הקיימים במועד היישום לראשונה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. המונח עלות פיצויים נטו לתקופה משמש במקום הוצאת פיצויים נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי.

לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה והנוסחה מציינת ייחוס או משתמע ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה).

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות הממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן - "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח והפסד כרכיב של עלות פיצויים נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו גבוהים מסך עלות השירות ועלות הרבית.

גובה ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פרעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפרעון, על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף.

במידה ונדרש, כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות בהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפיצויים נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסות לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד. לצורך קביעת רבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(16) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה קיימת קביעה של המפקח על הבנקים, כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 25 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשות אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(17) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגובה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

(18) הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון.

מסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס, למעט ההפרשים הזמניים הבאים: רווחים לא מחולקים של חברה בת מקומית שהן למשך זמן תמידי במהותן והפרשים הנובעים מעסקאות בינחברתיות.

הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לינייז והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש. הבנק מסווג הכנסות והוצאות רבית בגין מסים על הכנסה וקנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק יקצוז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(19) רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(20) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 28א). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(21) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)

ביום 28 במרס 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנוני המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדירור), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. ביום 31 בינואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. במסגרת השאלות והתשובות, בין היתר, נכללו הבהרות לגבי אופן הסיווג והחזרת חובות בארגון מחדש למסלול צובר. ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.

בנוסף לכך, ביום 2 בפברואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים" אשר במסגרתו בוטלה, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדירור, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור. כמו כן, בוצע עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "ההון הפיקוחי", לפיו תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדירור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

הבנק יישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2022 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. כמו כן, בכוונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה, הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה, בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 על פני 3 שנים, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו. יישום התקן צפוי להשפיע על יתרת האשראי לציבור, וזאת לאור עדכון הוראות הדיווח לציבור לפיו יש לסווג הלוואות לדירור בפיגור של 90 יום או יותר כהלוואות שאינן צוברות רבית, יתרת ההפרשה להפסדי אשראי והון עצמי רובד 1 וזאת לאור דרישה לניכוי מההון בגין הלוואות לדירור שאינן צוברות. להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לגידול של כ-60 מיליון ש"ח ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי. מזה: גידול של כ-80 מיליון ש"ח בגין אשראי מסחרי, כ-10 מיליון ש"ח בגין אשראי לאנשים פרטיים ומקלטון של כ-30 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדירור.

כאמור לעיל, הבנק עתיד לזקוף את ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

כמו כן, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא ניכוי בסך של כ-5 מיליון ש"ח מהון עצמי רובד 1 במועד היישום לראשונה, וזאת לאור הדרישה לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדירור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות. סכום זה אינו כפוף להקלות שניתנו במסגרת הוראות המעבר.

לאור האמור לעיל, להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לירידה ביחס ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.02%, זאת כתוצאה מהשפעת יישום ההוראות החדשות, בדרך של התאמת יתרת העודפים, לאחר התאמה בגין הוראות המעבר שנקבעו לנושא, ניכוי מהון עצמי רובד 1 בגין הלוואות לדירור שאינן צוברות, שינוי בסך נכסי הסיכון והתאמת יתרות המסים הנדחים המתייחסים. בנוסף, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ-0.01%.

ו. השפעות משבר נגיף הקורונה

בסוף הרבעון הרביעי של השנה, החלה התפרצות של זן ה"אומיקרון" של נגיף הקורונה בעולם, כאשר במהלך חודש ינואר 2022, הגיעו רמות התחלואה בישראל לשיאים של עשרות אלפי חולים ליום. התמודדות הממשלה עם התפשטות ההדבקה, לא כללה הטלת סגרים ומגבלות משמעותיות על הפעילות במשק. כמו כן, לא ננקטו צעדים משמעותיים בתחום הכלכלי לתמיכה באוכלוסיות שנפגעו כתוצאה מההתפרצות. במקביל, נמשכת מגמת ההתרחבות בפעילות הכלכלית במרבית ענפי הפעילות במשק (למעט הענפים שנפגעו באופן משמעותי יותר מהמשבר, כגון ענפי התיירות, התעופה והאירועים) ונמשכת הירידה בשיעור האבטלה. על פי תחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל שפורסמה בחודש ינואר, התוצר צפוי לצמוח ב-5.5% בשנת 2022 וב-5% בשנת 2023.

למרות המשך השיפור בנתוני הפעילות הכלכלית במשק, קיימת מידה של חוסר וודאות לגבי הסיכונים הכרוכים בהתפשטות הנגיף, לאור ההתפרצות המחודשת, הסיכון בהתפרצות גלי תחלואה נוספים בעתיד וגילוי ווריאנטים נוספים של הנגיף והחשש להטלת מגבלות משמעותיות העוללות להביא לפגיעה בפעילות הכלכלית של המשק.

ביום 27 בדצמבר 2021, ביטל בנק ישראל, במסגרת הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250, את מרבית ההקלות שאושרו לבנקים בנושאים השונים לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה, למעט חלק מההקלות שתוקפן הוארך ובכללן אלו הנוגעות לדרישות ההון ויחס המינוף. עם זאת, ביום 18 בינואר 2022, על רקע רמת התחלואה הגבוהה, העניק בנק ישראל הקלות נוספות בנוגע להמשכיות עסקית.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2021 ב-216 מיליון ש"ח ונבעו בעיקר מקיטון בהפרשה הקבוצתית, לאור שיפור המדדים המאקרו כלכליים והאינדיקטורים המצביעים על רמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר הוראות המפקח על הבנקים, יעדי הלימות הון ודיבידנדים, ראה באור 24'א' להלן.

התפרצות נגיף הקורונה יצרה שינוי משמעותי בסביבה המאקרו כלכלית, שעשויה להיות לו השפעה מתמשכת על המשק וכפועל יוצא, על פעילות המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק כחלק ממנה, כאשר עוצמת ההשפעה תלויה בעוצמת גלי התחלואה ובהיקפם.

באור 2 - הכנסות והוצאות רבית (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
2,565	2,473	2,764	2,797	2,702	2,995	א. הכנסות (הוצאות) רבית⁽¹⁾
-	-	-	2	(4)	13	מאשראי לציבור
25	3	5	23	5	-	מאשראי לממשלה
66	48	46	68	49	47	מפקדונות בבנקים
1	-	1	1	-	1	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
190	123	91	194	126	94	מניירות ערך שנשאלו
2,847	2,647	2,907	3,085	2,878	3,150	מאגרות חוב
						סך כל הכנסות הרבית
367	190	261	366	202	237	ב. הוצאות רבית
4	3	2	4	3	2	על פקדונות הציבור
21	16	21	4	1	1	על פקדונות הממשלה
-	1	2	-	1	2	על פקדונות מבנקים
96	42	71	106	33	113	על פקדונות מבנק ישראל
3	1	1	3	1	1	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
491	253	358	483	241	356	על התחייבויות אחרות
2,356	2,394	2,549	2,602	2,637	2,794	סך כל הוצאות הרבית
						סך כל הכנסות הרבית, נטו
(9)	(35)	(47)	(10)	(36)	(48)	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות רבית
						הוצאות רבית ⁽²⁾
33	31	39	33	31	39	ד. פירוט הכנסות רבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
156	92	51	160	95	54	מוחזקות לפדיון
1	-	1	1	-	1	זמינות למכירה
190	123	91	194	126	94	למסחר
						סך הכל כלול בהכנסות רבית

(1) כולל השפעת יחסי גידור.

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים לסעיף משנה א'.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מרבית

(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021	2019	2020	2021
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
1. מפעילות במכשירים נגזרים					
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(420)	(694)	(485)	(421)	(694)	(485)
2. מהשקעה באגרות חוב					
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽²⁾					
23	39	21	27	39	24
-	(12)	(1)	-	(12)	(1)
(1)	(3)	-	(1)	(3)	-
22	24	20	26	24	23
סך הכל מהשקעה באגרות חוב					
572	794	490	561	794	489
3. הפרשי שער, נטו					
4. מהשקעה במניות					
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר					
2	10	72	2	10	72
-	(14)	(6)	-	(14)	(6)
10	16	40	10	16	40
59	(11)	125	59	(11)	125
71	1	231	71	1	231
סך הכל מהשקעה במניות					
245	125	256	237	125	258
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					

(1) למעט השפעת יחסי גידור.

(2) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן, התאמות של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מרבית (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד			הבנק		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	2019	2021	2020	2019
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר⁽³⁾					
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים					
45	22	2	45	22	2
(2)	4	(14)	(2)	4	(14)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ⁽¹⁾					
2	(3)	-	2	(3)	-
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾					
45	23	(12)	45	23	(12)
303	148	225	301	148	233
סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר ⁽⁴⁾					
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית					
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר לפי חשיפת סיכון					
חשיפת רבית					
17	7	-	17	7	-
20	12	(18)	20	12	(18)
חשיפת מטבע חוץ					
8	4	6	8	4	6
חשיפה למניות					
45	23	(12)	45	23	(12)
סך הכל					

(1) מזה: אין רווחים/הפסדים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (בשנת 2020 - רווחים בסך של 1 מיליון ש"ח, בשנת 2019 - הפסדים בסך של 1 מיליון ש"ח).

(2) אין רווחים/הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.

(3) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(4) להכנסות רבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

באור 4א - עמלות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד			הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	2019	2021	2020	2019
206	208	228	184	186	205
119	101	102	106	90	91
531	505	405	513	488	388
131	110	110	124	105	105
98	93	95	26	33	32
18	15	19	16	14	17
168	173	148	164	169	144
42	41	45	41	41	44
82	79	86	79	75	83
49	46	48	32	33	35
1,444	1,371	1,286	1,285	1,234	1,144

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

באור 3ב - הכנסות מחוזים עם לקוחות

(במיליוני ש"ח)

להלן פיצול ההכנסות מעמלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

המאוחד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
חטיבה בנקאית	חטיבה עסקית	חטיבת נכסי לקוחות	חברות בנות	התאמות	סך הכל
166	31	5	22	(18)	206
103	4	2	14	(4)	119
365	114	513	23	(484)	531
123	4	124	6	(126)	131
-	-	98	-	-	98
4	13	-	14	(13)	18
87	64	164	4	(151)	168
24	27	1	1	(11)	42
23	66	2	3	(12)	82
37	6	1	7	(2)	49
932	329	910	94	(821)	1,444

המאוחד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
חטיבה בנקאית	חטיבה עסקית	חטיבת נכסי לקוחות	חברות בנות	התאמות	סך הכל
167	32	6	22	(19)	208
89	4	1	10	(3)	101
345	113	488	21	(462)	505
104	3	105	5	(107)	110
-	-	93	-	-	93
2	11	-	11	(9)	15
77	68	170	4	(146)	173
24	27	1	1	(12)	41
23	63	1	3	(11)	79
37	6	1	6	(4)	46
868	327	866	83	(773)	1,371

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

באור 5 - הכנסות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
3	-	2	3	-	7	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
51	45	47	6	4	2	אחרות
54	45	49	9	4	9	סך הכל הכנסות אחרות

באור 6 - משכורות והוצאות נלוות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
1,012	956	1,034	1,087	1,027	1,110	משכורות
115	122	114	120	127	118	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
6	1	(6)	11	1	(6)	הטבות לזמן ארוך
265	256	256	284	274	276	ביטוח לאומי ומס שכר
						הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) ⁽¹⁾ :
13	15	13	17	18	17	הטבה מוגדרת - עלות שירות
65	67	66	69	71	70	הפקדה מוגדרת
11	12	14	13	14	16	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽¹⁾⁽²⁾
1,487	1,429	1,491	1,601	1,532	1,601	סך כל המשכורות וההוצאות נלוות

(1) ראה באור 23 בדבר "זכויות עובדים".

(2) מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה הינה בסך של 5 מיליון ש"ח ו-4 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה (בשנת 2020 - 5 מיליון ש"ח ו-4 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה, בשנת 2019 - 4 מיליון ש"ח ו-3 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, בהתאמה).

באור 7 - הוצאות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
23	24	28	24	24	28	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
49	24	36	50	26	36	צמצומים, סילוקים ⁽¹⁾
56	41	43	63	47	50	שווק ופרסום
62	61	56	65	63	58	תקשורת
126	126	130	129	129	132	מחשב
8	9	7	9	10	8	משרדיות
4	7	12	5	8	13	ביטוח
48	39	40	56	49	54	משפטיות, ביקורת וייעוץ מקצועי
4	4	4	6	5	6	שכר חברי דירקטוריון
3	2	3	3	2	3	הדרכה והשתלמות מקצועית
118	162	161	112	155	150	עמלות
82	71	64	86	79	68	אחרות
583	570	584	608	597	606	סך הכל הוצאות אחרות

(1) ראה באור 23 בדבר "זכויות עובדים".

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
449	497	604	508	552	674	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
(6)	(38)	(9)	(5)	(40)	(9)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
443	459	595	503	512	665	סך כל המסים השוטפים בתוספת (בניכוי):
(4)	(144)	62	(4)	(144)	64	מסים נדחים בגין שנת החשבון
(21)	-	(1)	(21)	-	(1)	מסים נדחים בגין שנים קודמות
(25)	(144)	61	(25)	(144)	63	סך כל המסים הנדחים(*)
418	315	656	478	368	728	סך כל ההפרשה למסים
מסים נדחים (*)						
הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:						
(26)	(145)	61	(26)	(145)	63	קישון מהפסדים מועברים לצורך מס
1	1	-	1	1	-	סך הכל מסים נדחים
(25)	(144)	61	(25)	(144)	63	

ב. התאמת סכום המס התיאורטי לסכום ההפרשה למסים

להלן ההתאמות בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה המותאמת למסים על הרווח כפי שנקבעה בדוח רווח והפסד:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
1,175	969	1,906	1,330	1,127	2,114	רווח לפני מסים
34.2%	34.2%	34.2%	34.2%	34.2%	34.2%	שיעור המס החל על הבנק
402	331	651	455	385	723	סכום המס לפי שיעור המס שבתוקף תוספת (חסכון) במס בגין:
15	10	8	17	12	10	הוצאות לא מוכרות
-	1	1	(1)	-	-	התאמת שיעור המס הסטטוטורי לשיעורי המס החלים על הכנסות חברות מאוחדות
24	9	7	24	9	7	סכומים נוספים לשלם על חובות פגומים
-	-	(1)	-	-	(1)	הכנסות פטורות
1	1	1	1	1	-	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
(27)	(38)	(10)	(26)	(40)	(10)	מסים בגין שנים קודמות
3	1	(1)	8	1	(1)	אחרים
418	315	656	478	368	728	הפרשה למסים על הרווח

ג. שומות מס ונושאים נוספים הקשורים בהפרשה למסים

- (1) בחודש מרס 2020 הוצאו לבנק שומות מס הכנסה סופיות לשנים 2014-2017.
- (2) לחברות המוחזקות שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2016.

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. התנועה במסים נדחים - המאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
שיעור מס ממוצע 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	
34.2%	335	-	(70)	405	נכסי מסים נדחים
34.2%	130	-	(2)	132	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	246	8	18	220	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
23.0%	-	-	(1)	1	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תכנית
34.2%	-	-	(1)	1	הפסדים מועברים לצורך מס
	711	8	(56)	759	אחר
	-	-	1	(1)	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	711	8	(55)	758	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(94)				יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	617				יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
					התחייבויות מסים נדחים
34.2%	71	-	3	68	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
11.2%	67	-	14	53	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	138	-	17	121	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(94)				יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	44				
	573	8	(72)	637	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
שיעור מס ממוצע 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	
34.2%	405	-	130	275	נכסי מסים נדחים
34.2%	132	-	15	117	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	220	25	10	185	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
23.0%	1	-	(1)	2	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תכנית
34.2%	1	-	(1)	2	הפסדים מועברים לצורך מס
	759	25	153	581	אחר
	(1)	-	-	(1)	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	758	25	153	580	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(78)				יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	680				יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
					התחייבויות מסים נדחים
34.2%	68	-	7	61	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
11.2%	53	-	6	47	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	121	-	13	108	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(78)				יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	43				
	637	25	140	472	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. התנועה במסים נדחים - הבנק

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
שיעור מס ממוצע 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	
34.2%	314	-	(69)	383	נכסי מסים נדחים
34.2%	128	-	(1)	129	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	233	7	17	209	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
23.0%	-	-	(1)	1	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תכנית
	675	7	(54)	722	מהפסדים מועברים לצורך מס
	-	-	1	(1)	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	675	7	(53)	721	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(94)				יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	581				יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
34.2%	71	-	3	68	התחייבויות מסים נדחים
11.2%	67	-	14	53	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
	138	-	17	121	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	(94)				יתרת התחייבויות מסים נדחים ברוטו
	44				יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	537	7	(70)	600	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
שיעור מס ממוצע 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	
34.2%	383	-	127	256	נכסי מסים נדחים
34.2%	129	-	17	112	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	209	24	11	174	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
23.0%	1	-	(1)	2	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תכנית
34.2%	-	-	(1)	1	מהפסדים מועברים לצורך מס
	722	24	153	545	אחר
	(1)	-	-	(1)	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	721	24	153	544	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(78)				יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	643				יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
34.2%	68	-	7	61	התחייבויות מסים נדחים
11.2%	53	-	6	47	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
	121	-	13	108	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	(78)				יתרת התחייבויות מסים נדחים ברוטו
	43				יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	600	24	140	436	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

ה. ראה באור 10.ב לגבי מסים על ההכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד.

באור 9 - רווח למניה

להלן מספר המניות לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה

מספר מניות לשנים 2019, 2020 ו-2021	מניות בנות 0.05 ש"ח
100,330,040	

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

(במיליוני ש"ח)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ⁽¹⁾	
(151)	(13)	(164)	(150)	(14)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
20	(2)	18	(49)	67	שינויים נטו במהלך השנה
(131)	(15)	(146)	(199)	53	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(52)	-	(52)	(49)	(3)	שינויים נטו במהלך השנה
(183)	(15)	(198)	(248)	50	יתרה ליום 1 בינואר 2021
2	-	2	(16)	18	שינויים נטו במהלך השנה
(181)	(15)	(196)	(264)	68	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן									
157	(81)	238	80	(42)	122	(53)	28	(81)	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(90)	47	(137)	(83)	43	(126)	71	(37)	108	הפסדים (רווחים) רווחים בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
67	(34)	101	(3)	1	(4)	18	(9)	27	שינוי נטו במהלך השנה
הטבות לעובדים									
(92)	47	(139)	(77)	41	(118)	(54)	28	(82)	הפסד אקטוארי נטו
43	(22)	65	28	(16)	44	38	(20)	58	הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
(49)	25	(74)	(49)	25	(74)	(16)	8	(24)	שינויים נטו במהלך השנה
השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
(2)	2	(4)	-	-	-	-	-	-	סך הכל השינוי נטו במהלך השנה
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר המיוחס לבעלי מניות הבנק									
20	(11)	31	(52)	26	(78)	2	(1)	3	סך הכל השינוי נטו במהלך השנה

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרביות. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים, ראה באור 23.

באור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
53,611	53,605	54,835	54,760	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
3,146	2,996	2,967	2,610	פקדונות בבנקים מסחריים
56,757	56,601	57,802	57,370	סך הכל ⁽¹⁾
56,071	55,981	57,328	57,158	(1) כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 12 - ניירות ערך

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

המאוחד					
31 בדצמבר 2021					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון
2,277	2,277	81	4	2,354	של ממשלת ישראל
54	54	1	-	55	של מוסדות פיננסיים בישראל
157 ⁽⁵⁾	157	20	-	177	של אחרים בישראל
2,488	2,488	102	4	2,586	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					ב. אגרות חוב זמינות למכירה
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	של ממשלת ישראל
9,691	9,589	102	-	9,691	של ממשלות זרות
1,342	1,345	-	3	1,342	של מוסדות פיננסיים בישראל
84	84	-	-	84	של מוסדות פיננסיים זרים
244 ⁽⁶⁾	244	1	1	244	של אחרים בישראל
206	200	6	-	206	של אחרים זרים
72	72	-	-	72	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
11,639	11,534	109 ⁽²⁾	4 ⁽²⁾	11,639	

השקעה במניות שאינן למסחר					ג. השקעה במניות שאינן למסחר
הערך במאזן	עלות	רווחים מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾	מניות שאינן למסחר
731	591	140 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	731	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
166	149	17 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	166	

14,858	14,613	351	8	14,956	סך כל ניירות הערך שאינם למסחר
--------	--------	-----	---	--------	-------------------------------

ניירות ערך למסחר					ד. ניירות ערך למסחר
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	אגרות חוב של ממשלת ישראל
232	230	2	-	232	מניות
1	1	-	-	1	סך כל ניירות הערך למסחר
233	231	2 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	233	סך כל ניירות הערך
15,091	14,844	353	8	15,189	

הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(5) כולל אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית בסך של 3 מיליון ש"ח.

(6) כולל ניירות ערך הכוללים גזר משוּבץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הרווח והפסד בסך של 17 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2020					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון
2,233	2,233	104	-	2,337	של ממשלת ישראל
78	78	1	-	79	של מוסדות פיננסיים בישראל
203	203	21	-	224	של אחרים בישראל
2,514	2,514	126	-	2,640	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	ב. אגרות חוב זמינות למכירה
8,080	8,014	67	1	8,080	של ממשלת ישראל
1,312	1,312	-	-	1,312	של ממשלות זרות
80	79	1	-	80	של מוסדות פיננסיים בישראל
239 ⁽⁵⁾⁽⁷⁾	237	2	-	239	של מוסדות פיננסיים זרים
274 ⁽⁶⁾	266	9	1	274	של אחרים בישראל
93	92	1	-	93	של אחרים זרים
10,078	10,000	80 ⁽²⁾	2 ⁽²⁾	10,078	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

השקעה במניות שאין למסחר					
הערך במאזן	עלות	מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾	ג. השקעה במניות שאין למסחר
307	293	22 ⁽³⁾	8 ⁽³⁾	307	מניות שאין למסחר
120	113	7 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	120	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

12,899	12,807	228	10	13,025	סך כל ניירות הערך שאינם למסחר
--------	--------	-----	----	--------	-------------------------------

אגרות חוב למסחר					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	ד. אגרות חוב למסחר
206	206	-	-	206	אגרות חוב של ממשלת ישראל
206	206	- ⁽³⁾	- ⁽³⁾	206	סך כל אגרות החוב למסחר
13,105	13,013	228	10	13,231	סך כל ניירות הערך

- הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.
- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נדקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (5) כולל ניירות ערך של תאגידים בבעלות ממשלה בסך של 32 מיליון ש"ח.
- (6) כולל אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית בסך של 47 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי לרווח והפסד בסך של 18 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק				
31 בדצמבר 2021				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
2,133	2,133	80	4	2,209
54	54	1	-	55
154 ⁽⁵⁾	154	20	-	174
2,341	2,341	101	4	2,438

א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון
של ממשלת ישראל
של מוסדות פיננסיים בישראל
של אחרים בישראל
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					ב. אגרות חוב זמינות למכירה
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
9,130	9,033	97	-	9,130	של ממשלת ישראל
1,342	1,345	-	3	1,342	של ממשלות זרות
49	49	-	-	49	של מוסדות פיננסיים בישראל
244 ⁽⁶⁾	244	1	1	244	של מוסדות פיננסיים זרים
206	200	6	-	206	של אחרים בישראל
72	72	-	-	72	של אחרים זרים
11,043	10,943	104 ⁽²⁾	4 ⁽²⁾	11,043	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר					ג. השקעה במניות שאינן למסחר
הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾	
731	591	140 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	731	מניות שאינן למסחר
166	149	17 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	166	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

14,115	13,875	345	8	14,212	סך כל ניירות הערך שאינן למסחר
--------	--------	-----	---	--------	-------------------------------

ניירות ערך למסחר					ד. ניירות ערך למסחר
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
232	230	2	-	232	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1	1	-	-	1	מניות
233	231	2 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	233	סך כל ניירות הערך למסחר
14,348	14,106	347	8	14,445	סך כל ניירות הערך

הערה: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(5) כולל אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית בסך של 3 מיליון ש"ח.

(6) כולל ניירות ערך הכוללים נגזר משוּבץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי לרווח והפסד בסך של 17 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק					
31 בדצמבר 2020					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון
2,233	2,233	104	-	2,337	של ממשלת ישראל
78	78	1	-	79	של מוסדות פיננסיים בישראל
199	199	21	-	220	של אחרים בישראל
2,510	2,510	126	-	2,636	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	ב. אגרות חוב זמינות למכירה
7,460	7,398	62	-	7,460	של ממשלת ישראל
1,312	1,312	-	-	1,312	של ממשלות זרות
79	78	1	-	79	של מוסדות פיננסיים בישראל
239 ⁽⁵⁾⁽⁷⁾	237	2	-	239	של מוסדות פיננסיים זרים
274 ⁽⁶⁾	266	9	1	274	של אחרים בישראל
93	92	1	-	93	של אחרים זרים
9,457	9,383	75 ⁽²⁾	1 ⁽²⁾	9,457	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר					
הערך במאזן	עלות	מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾⁽⁴⁾	ג. השקעה במניות שאינן למסחר
307	293	22 ⁽³⁾	8 ⁽³⁾	307	מניות שאינן למסחר
120	113	7 ⁽³⁾	- ⁽³⁾	120	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

12,274	12,186	223	9	12,400	סך כל ניירות הערך שאינם למסחר
--------	--------	-----	---	--------	-------------------------------

אגרות חוב למסחר					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	ד. אגרות חוב למסחר
206	206	-	-	206	אגרות חוב של ממשלת ישראל
206	206	- ⁽³⁾	- ⁽³⁾	206	סך כל אגרות החוב למסחר
12,480	13,392	223	9	12,606	סך כל ניירות הערך

- הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3. באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.
- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (3) נדקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בטור זה מוצגת עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (5) כולל ניירות ערך של תאגידים בבעלות ממשלה בסך של 32 מיליון ש"ח.
- (6) כולל אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית בסך של 47 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי לרווח והפסד בסך של 18 מיליון ש"ח.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב המוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2021								מאוחד
12 חודשים ומעלה ⁽²⁾				פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				
הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן		
סך הכל	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾		סך הכל	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾		
-	-	-	-	4	-	4	184	אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל ⁽⁵⁾
-	-	-	-	3	-	3	1,342	אגרות חוב זמינות למכירה
-	-	-	-	1	-	1	136	של ממשלות זרות
-	-	-	-	4	-	4	1,478	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-					סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

31 בדצמבר 2020								מאוחד
12 חודשים ומעלה ⁽²⁾				פחות מ-12 חודשים ⁽¹⁾				
הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן		
סך הכל	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾		סך הכל	20-40% ⁽⁴⁾	0-20% ⁽³⁾		
-	-	-	-	1	-	1	123	אגרות חוב זמינות למכירה
-	-	-	-	1	-	1	28	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	2	-	2	151	של אחרים בישראל
-	-	-	-					סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה

(1) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.

(2) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

(3) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.

(4) השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה מ-20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.

(5) יתרות העלות המופחתת של אגרות החוב המוחזקות לפדיון מסתכמות ב-188 מיליון ש"ח.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2021						המאוחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
45,053	3,421	41,632	491	-	41,141	יתרת חוב רשומה:
60,608	-	60,608	22,142	32,260	6,206	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
32,339	-	32,339	-	32,255	84	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
105,661	3,421	102,240	22,633	32,260	47,347	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
193	-	193	102	-	91	חובות בארגון מחדש
352	-	352	36	51	265	חובות פגומים אחרים
545	-	545	138	51	356	סך הכל חובות פגומים
201	-	201	22	161	18	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
969	-	969	109	63	797	חובות בעייתיים אחרים
1,715	-	1,715	269	275	1,171	סך הכל חובות בעייתיים
568	-	568	38	-	530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
508	-	508	277	159	72	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
159	-	159	-	159 ⁽²⁾	-	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,076	-	1,076	315	159	602	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
162	-	162	33	-	129	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

31 בדצמבר 2020						המאוחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
40,608	3,623	36,985	390	-	36,595	יתרת חוב רשומה:
55,262	-	55,262	20,943	28,336	5,983	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
28,408	-	28,408	-	28,320	88	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
95,870	3,623	92,247	21,333	28,336	42,578	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
227	-	227	113	-	114	חובות בארגון מחדש
350	-	350	41	36	273	חובות פגומים אחרים
577	-	577	154	36	387	סך הכל חובות פגומים
217	-	217	18	156	43	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
1,195	-	1,195	157	95	943	חובות בעייתיים אחרים
1,989	-	1,989	329	287	1,373	סך הכל חובות בעייתיים
733	-	733	40	-	693	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
544	-	544	264	164	116	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
165	-	165	-	164 ⁽²⁾	1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,277	-	1,277	304	164	809	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
181	-	181	37	-	144	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 122 מיליון ש"ח (31.12.20 - 124 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,964 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.20 - 3,009 מיליון ש"ח).

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק						31 בדצמבר 2021					
						אשראי לציבור					
						מסחרי⁽³⁾ לדיוור					
						פרטי אחר					
						סך הכל					
						בנקים וממשלות					
						סך הכל					
יתרת חוב רשומה:						40,225	-	456	40,681	3,044	43,725
חובות שנבדקו על בסיס פרטני						6,127	32,260	17,531	55,918	-	55,918
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						84	32,255	-	32,339	-	32,339
מזה: לפי עומק פיגור						46,352	32,260	17,987	96,599	3,044	99,643
סך הכל						88	-	75	163	-	163
מזה:						243	51	28	322	-	322
חובות בארגון מחדש						331	51	103	485	-	485
חובות פגומים אחרים						18	161	12	191	-	191
סך הכל חובות פגומים						787	63	98	948	-	948
חובות בפיגור 90 ימים או יותר						1,136	275	213	1,624	-	1,624
חובות בעייתיים אחרים						518	-	32	550	-	550
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						71	159	230	460	-	460
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני						-	159 ⁽²⁾	-	159	-	159
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						589	159	262	1,010	-	1,010
מזה: לפי עומק פיגור						126	-	27	153	-	153
סך הכל						126	-	27	153	-	153
מזה: בגין חובות פגומים											

הבנק						31 בדצמבר 2020					
						אשראי לציבור					
						מסחרי⁽³⁾ לדיוור					
						פרטי אחר					
						סך הכל					
						בנקים וממשלות					
						סך הכל					
יתרת חוב רשומה:						35,739	-	350	36,089	3,182	39,271
חובות שנבדקו על בסיס פרטני						5,884	28,336	16,700	50,920	-	50,920
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						88	28,320	-	28,408	-	28,408
מזה: לפי עומק פיגור						41,623	28,336	17,050	87,009	3,182	90,191
סך הכל						110	-	81	191	-	191
מזה:						271	36	33	340	-	340
חובות בארגון מחדש						381	36	114	531	-	531
חובות פגומים אחרים						39	156	11	206	-	206
סך הכל חובות פגומים						930	95	139	1,164	-	1,164
חובות בפיגור 90 ימים או יותר						1,350	287	264	1,901	-	1,901
חובות בעייתיים אחרים						675	-	32	707	-	707
יתרת הפרשה להפסדי אשראי:						116	164	217	497	-	497
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני						1	164 ⁽²⁾	-	165	-	165
בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי						791	164	249	1,204	-	1,204
מזה: לפי עומק פיגור						140	-	29	169	-	169
סך הכל						140	-	29	169	-	169
מזה: בגין חובות פגומים											

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 122 מיליון ש"ח (31.12.20 - 124 מיליון ש"ח).
- (3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,872 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.20 - 2,866 מיליון ש"ח).

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאוחד		אשראי לציבור			
		מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018		489	119	260	868
הוצאות בגין הפסדי אשראי		73	3	69	145
- מחיקות חשבונאיות		(185)	(2)	(138)	(325)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		168	1	73	242
מחיקות חשבונאיות, נטו		(17)	(1)	(65)	(83)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019		545	121	264	930
הוצאות בגין הפסדי אשראי		320	41	74	435
- מחיקות חשבונאיות		(143)	-	(122)	(265)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		87	2	88	177
מחיקות חשבונאיות, נטו		(56)	2	(34)	(88)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020		809	164	304	1,277
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		(208)	(6)	5	(209)
- מחיקות חשבונאיות		(94)	-	(84)	(178)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		95	1	90	186
מחיקות חשבונאיות, נטו		1	1	6	8
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021		602	159	315	1,076

בנקים וממשלות		אשראי לציבור			
סך הכל		מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
868	-	489	119	260	868
145	-	73	3	69	145
(325)	-	(185)	(2)	(138)	(325)
242	-	168	1	73	242
(83)	-	(17)	(1)	(65)	(83)
930	-	545	121	264	930
435	-	320	41	74	435
(265)	-	(143)	-	(122)	(265)
177	-	87	2	88	177
(88)	-	(56)	2	(34)	(88)
1,277	-	809	164	304	1,277
(209)	-	(208)	(6)	5	(209)
(178)	-	(94)	-	(84)	(178)
186	-	95	1	90	186
8	-	1	1	6	8
1,076	-	602	159	315	1,076

המאוחד		אשראי לציבור				סך הכל	בנקים וממשלות
		מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל		
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים							
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2018		53	-	11	64	-	64
קיטון בהפרשה		(7)	-	-	(7)	-	(7)
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2019		46	-	11	57	-	57
גידול בהפרשה		26	-	3	29	-	29
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2020		72	-	14	86	-	86
קיטון בהפרשה		(4)	-	(3)	(7)	-	(7)
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021		68	-	11	79	-	79

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הבנק		אשראי לציבור				בנקים וממשלות	סך הכל
		מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל		
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018		390	116	148	654	-	654
מיזוג חברת בת		87	3	70	160	-	160
הוצאות בגין הפסדי אשראי		71	3	60	134	-	134
- מחיקות חשבונאיות		(183)	(2)	(125)	(310)	-	(310)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		166	1	66	233	-	233
מחיקות חשבונאיות, נטו		(17)	(1)	(59)	(77)	-	(77)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019		531	121	219	871	-	871
הוצאות בגין הפסדי אשראי		315	41	59	415	-	415
- מחיקות חשבונאיות		(140)	-	(107)	(247)	-	(247)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		85	2	78	165	-	165
מחיקות חשבונאיות, נטו		(55)	2	(29)	(82)	-	(82)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020		791	164	249	1,204	-	1,204
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		(206)	(6)	6	(206)	-	(206)
- מחיקות חשבונאיות		(88)	-	(73)	(161)	-	(161)
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		92	1	80	173	-	173
מחיקות חשבונאיות, נטו		4	1	7	12	-	12
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020		589	159	262	1,010	-	1,010

הבנק		אשראי לציבור				בנקים וממשלות	סך הכל
		מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל		
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים							
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2018		50	-	7	57	-	57
מיזוג חברת בת		4	-	1	5	-	5
קיטון בהפרשה		(7)	-	-	(7)	-	(7)
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2019		47	-	8	55	-	55
גידול בהפרשה		26	-	2	28	-	28
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2020		73	-	10	83	-	83
קיטון בהפרשה		(5)	-	(2)	(7)	-	(7)
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2021		68	-	8	76	-	76

באור 14 - אשראי לממשלה
(במיליוני ש"ח)

הרכב:				המאוחד		הבנק	
				31 בדצמבר		31 בדצמבר	
				2020	2021	2020	2021
אשראי לממשלה אחר				656	811	35	48

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק					
ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2020			
חברה כלולה	חברה כלולה		חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	חברה כלולה	
סך הכל	סך הכל		סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
713	636		713	633	1,346	636	557	1,193
-	-		-	5	5	-	5	5
713	636		713	638	1,351	636	562	1,198
449	380		449	1,065	1,514	380	989	1,369
-	-		-	1	1	-	-	-
(12)	(11)		(12)	(5)	(17)	(11)	(4)	(15)

השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות:
שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל השקעות בחברות מוחזקות
רווחים שנצברו ממועד הרכישה, נטו
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:
התאמות בגין הצגת אגרות חוב
זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו
התאמות בגין הטבות לעובדים

ב. חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות:

המאוחד			הבנק			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2020	2019	2021	2020	2019	
78	33	57	164	100	114	חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות
-	-	(6)	-	-	(6)	מסים שוטפים
(9)	(4)	-	(9)	(4)	-	מסים נדחים
69	29	51	155	96	108	חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

שם החברה	תחום פעילות עיקרי	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים 31 בדצמבר	חלק בזכויות ההצבעה 31 בדצמבר	השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽³⁾ 31 בדצמבר		
		2020	2021	2020	2021	
		%	%	%	%	
חברות מאוחדות רשומות בישראל-						
בנק מסד בע"מ	בנק מסחרי	51.0	51.0	51.0	452	410
יבנק חברה לנאמנות בע"מ	שירותי נאמנות	100.0	100.0	100.0	88	62
חברה כלולה						
חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ	כרטיסי אשראי	28.2	28.2	21.0	713	636

(1) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות מאוחדות בבעלות ובשליטה מלאה, שהן חברות נכסים או מספקות שירותים לבנק, אשר נכסיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוחות הכספיים של הבנק.

(2) מניותיהן של כל החברות ברשימה הנ"ל אינן רשומות למסחר בבורסה.

(3) לרבות יתרות עודפי עלות המיוחסים לקשרי לקוחות.

ד. מידע תמציתי בנושא חברה כלולה, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה

1. להלן מידע תמציתי על המצב הכספי

שיעור בעלות %	סך נכסים במיליוני ש"ח	סך התחייבויות	הון שמיוחס לבעלים של החברה
28.2	16,076	13,860	2,216
28.2	18,535	16,605	1,930

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

31 בדצמבר 2021

31 בדצמבר 2020

2. להלן מידע תמציתי על תוצאות הפעילות

שיעור בעלות %	רווח נקי לשנה במיליוני ש"ח
28.2	271
28.2	115
28.2	201

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

השקעות הוניות אחרות		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		דיבידנד שנרשם		סעיפים אחרים שנצברו בהון	
31 בדצמבר		2021	2020	2021	2020	2021	2020
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
5	5	52	40	(10)	-	-	-
-	-	26	22	-	-	-	-
-	-	78	33	-	-	(1)	(2)

ה. בין הבנק לבין בעלי המניות בבנק מסד בע"מ ובין הבנק לבין בעלי המניות בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ קיימים הסכמים, המסדירים את זכויותיהם וחובותיהם זה כלפי זה כבעלי מניות בבנק מסד בע"מ ובחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ.

באור 16 - בנינים וציוד
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק		
בנינים ומקרקעין (1)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל	בנינים ומקרקעין (1)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2019	1,431	571	2,002	1,363	556
תוספות	20	20	40	18	20
גרועות	(13)	(11)	(24)	(11)	(11)
ליום 31 בדצמבר 2020	1,438	580	2,018	1,370	576
תוספות	18	21	39	16	20
גרועות	(49)	(1)	(50)	(22)	(22)
ליום 31 בדצמבר 2021	1,407	600	2,007	1,364	596
פחת שנצבר (2)					
ליום 31 בדצמבר 2019	544	462	1,006	506	449
פחת	40	31	71	36	30
גרועות	(13)	(11)	(24)	(11)	(11)
ליום 31 בדצמבר 2020	571	482	1,053	531	479
פחת	37	29	66	34	29
גרועות	(42)	(1)	(43)	(19)	(19)
ליום 31 בדצמבר 2021	566	510	1,076	546	508
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019	887	109	996	857	107
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020	867	98	965	839	97
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021	841	90	931	818	88
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% בשנת 2021	3.7%	15.6%		3.5%	15.7%
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% בשנת 2020	3.8%	15.5%		3.6%	15.5%

(1) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.

ב. הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות בדרך של שכירות או חכירה בבנינים בסך של 369 מיליון ש"ח (31.12.20 - 381 מיליון ש"ח), מתוכם

ג. זכויות במקרקעין בסך של 304 מיליון ש"ח (31.12.20 - 314 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק או חברות מוחזקות שלו בלשכות רישום המקרקעין.

ד. היתרה המאזנית של בנינים וציוד שאינם בשימוש הבנק או הקבוצה ואשר מסווגים כנדל"ן להשקעה הסתכמה בסך של 13 מיליון ש"ח (31.12.20 - 7 מיליון ש"ח).

ה. בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של נכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2021 הינה בסך של 573 מיליון ש"ח (31.12.20 - 595 מיליון ש"ח).

באור 16 - בנינים וציוד (המשך) (במיליוני ש"ח)

ו. מידע בגין חכירות

החל מיום 1 בינואר 2020, הבנק מיישם את נושא 842 בקודיפיקציה לעניין חכירות. במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים) וכלי רכב, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות. במרבית חוזי חכירות הנדל"ן ובכל חוזי חכירות כלי הרכב בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד ההתקשרות בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה אם ודאי באופן סביר שהבנק יממש את האופציה.

בגין חלק מנכסי הנדל"ן שהבנק חוכר, קיימת לבנק אופציה לביטול החכירה לאחר 3-5 שנים, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק ובכפוף למתן הודעה מראש למחכיר של לפחות 3-12 חודשים. אופציית הביטול לא נלקחה בחשבון בחישוב ההתחייבות בגין חכירה. מכיוון ששיעור הרבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הרבית התוספתי של הבנק, שהינו שיעור הרבית שהבנק היה נדרש לשלם כדי ללוות סכום השווה לתשלומי החכירה למשך תקופה דומה כאשר הנכס המוחכר היה משמש בטוחה כלכלית ובסביבה דומה. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה המסווגים כחכירות מימוניות.

א. הוצאות בגין חכירות

מאוחד		הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	2021	2020	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
77	73	71	67	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
-	-	-	-	הוצאות חכירה משתנות
77	73	71	67	סך הכל הוצאות בגין חכירות

ב. מידע נוסף על חכירות

מאוחד		הבנק		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	2021	2020	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
76	72	70	66	מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות:
37	42	28	39	- תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
4.4	4.2	4.4	4.2	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
0.04	0.05	0.04	0.06	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים) בגין חכירות תפעוליות
				רבית היוון משוקללת ממוצעת בגין חכירות תפעוליות (באחוזים)

ג. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות

מאוחד				הבנק				
31 בדצמבר 2021				31 בדצמבר 2021				
תזרימי התחייבות בגין חכירה				תזרימי התחייבות בגין חכירה				
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
65	65	72	72	59	59	59	59	עד שנה
52	52	58	58	47	47	47	47	מעל שנה עד שנתיים
44	44	46	46	39	39	39	39	מעל שנתיים עד 3 שנים
40	40	38	38	35	35	35	35	מעל 3 שנים עד 4 שנים
35	35	35	36	31	31	31	31	מעל 4 שנים עד 5 שנים
130	131	140	141	112	113	112	113	מעל 5 שנים
366	367	389	391	323	324	323	324	סך הכל

באור 17 - נכסים בלתי מוחשיים

(במיליוני ש"ח)

הבנק	המאוחד			עלות
	תוכנות	סך הכל	קשרי לקוחות	
1,165	1,704	1,166	538	ליום 31 בדצמבר 2019
120	120	120	-	תוספות
-	-	-	-	גרועות
1,285	1,824	1,286	538	ליום 31 בדצמבר 2020
133	133	133	-	תוספות
-	-	-	-	גרועות
1,418	1,957	1,419	538	ליום 31 בדצמבר 2021
הפחתות				
927	1,456	928	528	ליום 31 בדצמבר 2019
94	96	94	2	הפחתה לשנה
-	-	-	-	גרועות
1,021	1,552	1,022	530	ליום 31 בדצמבר 2020
103	105	103	2	הפחתה לשנה
-	-	-	-	גרועות
1,124	1,657	1,125	532	ליום 31 בדצמבר 2021
הערך בספרים				
238	248	238	10	ליום 31 בדצמבר 2019
264	272	264	8	ליום 31 בדצמבר 2020
294	300	294	6	ליום 31 בדצמבר 2021

באור 18 - נכסים אחרים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
643	581	680	617	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
3	3	5	3	מקדמות למס הכנסה, בניכוי הפרשות ומוסדות אחרים
247	333	247	333	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
346	321	387	364	נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית
150	222	145	219	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,389	1,460	1,464	1,536	סך הכל נכסים אחרים

באור 19 - פקדונות הציבור

(במיליוני ש"ח)

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד בישראל

הבנק		המאוחד			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2020	2021	2020	2021		
				לפי דרישה	
57,671	63,665	62,106	68,605	- אינם נושאים רבית	
25,384	31,353	25,384	31,353	- נושאים רבית	
83,055	95,018	87,490	99,958	סך הכל לפי דרישה	
52,472	51,994	54,187	53,489	לזמן קצוב	
135,527	147,012	141,677	153,447	סך הכל פקדונות בישראל*	
				* מזה:	
64,903	65,270	72,435	73,045	פקדונות של אנשים פרטיים	
26,262	31,835	26,310	31,872	פקדונות של גופים מוסדיים	
44,362	49,907	42,932	48,530	פקדונות של תאגידים ואחרים	

ב. פקדונות הציבור לפי גודל (המאוחד)

31 בדצמבר		תקרת הפקדון
2020	2021	
55,269	55,956	עד 1
35,447	36,190	מעל 1 עד 10
17,187	18,209	מעל 10 עד 100
8,046	11,644	מעל 100 עד 500
25,728	31,448	מעל 500
141,677	153,447	סך הכל

באור 20 - פקדונות מבנקים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
				בישראל
				בנקים מסחריים:
1,208	953	1,184	874	פקדונות לפי דרישה
2,503	2,363	8	8	פקדונות לזמן קצוב
39	68	39	68	קיבולים
				בנקים מרכזיים:
1,761	4,194	1,761	4,194	פקדונות לזמן קצוב
5,511	7,578	2,992	5,144	סך הכל פקדונות מבנקים

באור 21 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
31 בדצמבר		31 בדצמבר		%	שנים	
2020	2021	2020	2021			
9	6	241	6	6.81	0.98	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,077	956	4,153	3,350	0.60	4.45	- במטבע ישראלי - לא צמוד
2,086	962	4,394	3,356			- במטבע ישראלי - צמוד למדד
90	77	2,086	962			סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
						מזה: כתבי התחייבות נדחים

- (1) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור רבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור תשואה פנימי.
נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2021 ומתייחסים למאוחד.
- (2) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, אגרות חוב בסך של 2,393 מיליון ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של 886 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - אגרות חוב בסך של 2,309 מיליון ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של 1,995 מיליון ש"ח).

באור 22 - התחייבויות אחרות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
43	44	43	44	עתודה למסים נדחים, נטו (ראה באור 8)
224	190	227	196	עודף הפרשות שוטפות למס על מקדמות ששולמו
609	679	617	690	עודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי התכנית (ראה באור 23)
69	81	72	84	הכנסות מראש
3,475	1,807	4,020	2,160	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
247	333	247	333	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
448	560	492	610	זכאים בגין משכורות והוצאות נלוות (ראה גם באור 23)
11	308	11	308	מכירת ניירות ערך בחסר
348	323	389	367	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות
267	276	289	296	זכאים אחרים ויתרות זכות
5,741	4,601	6,407	5,088	סך הכל התחייבויות אחרות

באור 23 - זכויות עובדים

א. תאור ההטבות העיקריות הניתנות לעובדי הקבוצה

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הקבוצה לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, פיצויים מוגדלים, שיעורי תמותה ופרישה. הפרשות נוספות לפיצויים בגין צעדי התייעלות נוספים של שינויי מבנה נרשמו כהוצאה והן כלולות על בסיס לא אקטוארי.

2. מענקים בגין ותק

חלק מעובדי הקבוצה זכאים למענק ותק מיוחד, עם השלימם תקופת עבודה מוגדרת. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, שיעורי תמותה ופרישה.

3. הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו

חלק מעובדי הבנק זכאים להטבה בגין אי ניצול ימי מחלה שנצברו. הטבה זו תומר לימי חופשה לניצול בפועל, לקראת הפרישה לגמלאות, בהתאם לנוסחת המרה שנקבעה. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, שיעורי תמותה ופרישה.

4. הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדים בכירים מסוימים זכאים בעת פרישתם לתשלום מענק אי תחרות.

5. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הקבוצה זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם. הטבות אלו כוללות: שי לחג, עיתון, נופש וכו'. עובדי חברה מאוחדת זכאים למענק בהגיעם לגיל פרישה בגין ימי מחלה שלא נוצלו. התחייבויות אלו, נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעורי תמותה ופרישה.

6. חופשה

עובדי הקבוצה זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

ב. ראה באור 1.33. באשר להסכמי העסקה של מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות

מאוחד		הבנק			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2021	2020	2021	2020		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
987	960	877	866	פנסיה ופיצויי פרישה	
(297)	(343)	(198)	(257)	סכום ההתחייבות	
690	617	679	609	השווי ההוגן של נכסי התכנית	
690	617	679	609	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	
17	19	16	18	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	
30	35	30	35	מענקים בגין ותק - סכום ההתחייבות	
9	8	9	8	הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו	
236	219	213	196	הטבות אחרות לאחר העסקה	
78	76	73	71	הטבות אחרות לאחר פרישה	
240	135	219	120	חופשה	
				אחר	
				סך הכל	
1,300	1,109	1,239	1,057	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"	

ד. תכניות להטבה מוגדרת - מאוחד

(1) מחויבויות ומצב המימון

תכניות פיצויים ופנסיה		הטבות אחרות לאחר פרישה			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2020	2021	2020		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
960	927	219	207	א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה	
20	21	5	5	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה	
18	19	6	5	עלות שירות	
107	107	10	7	עלות רבית	
(118)	(114)	(4)	(5)	הפסד אקטוארי**	
987	960	236	219	הטבות ששולמו	
945	854	235	217	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה	
				מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה	
343	415	-	-	ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית	
44	8	-	-	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה	
9	9	-	-	תשואה בפועל על נכסי התכנית	
(99)	(89)	-	-	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי	
297	343	-	-	הטבות ששולמו	
690	617	236	219	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה	
				מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה*	

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

** בשנת 2021 - ההפסד האקטוארי נובע בעיקר מסקר עזיבות שנערך ברבעון הרביעי של שנת 2021 שהביא לגידול בהתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה כנגד גידול בהפסד כולל אחר בסך של 145 מיליון ש"ח. ההפסד קוזז בחלקו על ידי רווח אקטוארי הנובע מעליה באינפלציה החזויה.
בשנת 2020 - ההפסד האקטוארי נבע בעיקר מעדכון ההנחות האקטואריות בעקבות מהלכי ההתייעלות.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים ופנסיה			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2020	2021	2020	2021		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
219	236	617	690	ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד	
219	236	617	690	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	
				התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה	
				ד. סכומים שהוכרו בהפסד כולל אחר מצטבר	
				לפני השפעת מס	
78	83	272	289	הפסד אקטוארי נטו	
78	83	272	289	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר	
				ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה	
				עולה על נכסי התכנית	
219	236	960	987	מחויבות בגין הטבה חזויה	
217	235	854	945	מחויבות בגין הטבה מצטברת	
-	-	343	297	שווי הוגן של נכסי התכנית	

(2) הוצאה לתקופה

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים ופנסיה				
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2019	2020	2021	2019	2020	2021		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				
4	5	5	20	21	20	א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד	
6	5	6	24	19	18	עלות שירות	
-	-	-	(14)	(9)	(7)	עלות רבית	
						תשואה חזויה על נכסי תכנית	
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:	
3	4	5	14	14	17	הפסד אקטוארי נטו	
-	-	-	50	26	36	אחר, לרבות הפסד מצמצום או סילוק ושינויים מבניים	
-	-	-	(3)	(3)	(3)	היוון עלות תוכנה	
13	14	16	91	68	81	סך עלות ההטבה, נטו	
						ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו	
						כהפסד (רווח) כולל אחר לפני השפעת מס	
50	7	10	85	108	70	הפסד אקטוארי נטו בתקופה	
(3)	(4)	(5)	(14)	(14)	(17)	הפחתה של הפסד אקטוארי	
-	-	-	(48)	(26)	(36)	סילוק	
47	3	5	23	68	17	סך הכל הוכר בהפסד כולל אחר	
13	14	16	91	68	81	סך עלות ההטבה נטו	
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה	
60	17	21	114	136	98	ובהפסד כולל אחר	

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים ופנסיה		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
באחוזים		באחוזים		
0.8	0.4	0.3	(0.3)	1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה
1.4	2.5	1.3	2.5	שיעור היוון
0.1-3.4	0.1-8.6	0.1-3.4	0.1-8.6	שיעור עליית המדד החזוי
0.0-3.0	0.0-3.0	1.1-5.2	1.1-5.2	שיעור עזיבה
				שיעור גידול בתגמול נומינלי

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים ופנסיה			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
באחוזים			באחוזים			
						2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה
1.3-2.4	1.0-2.3	0.6-0.8	0.6-1.9	0.4-2.0	0.0-0.3	שיעור היוון
			3.1-3.4	1.6-2.8	1.5-2.0	תשואה חזויה נומינלית לטווח ארוך על נכסי התכנית
0.0-3.0	0.0-3.0	0.0-3.0	1.1-5.2	1.1-5.2	1.1-5.2	שיעור גידול בתגמול נומינלי

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה						תכניות פיצויים ופנסיה						
קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			
31 בדצמבר			31 בדצמבר			31 בדצמבר			31 בדצמבר			
2020	2021		2020	2021		2020	2021		2020	2021		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
50	55		(38)	(41)		87	90		(70)	(74)		שיעור היוון
2	2		(2)	(1)		(110)	(102)		78	121		שיעור עזיבה
(1)	(1)		2	2		(69)	(72)		86	87		שיעור גידול בתגמול

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(4) נכסי תכנית

תכניות פיצויים ופנסיה							
31 בדצמבר 2020				31 בדצמבר 2021			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
21	-	2	19	16	-	6	10
74	-	-	74	58	-	-	58
138	-	12	126	108	-	12	96
71	-	28	43	76	-	10	66
209	-	40	169	184	-	22	162
39	11	25	3	39	14	22	3
343	11	67	265	297	14	50	233

מזומנים ופקדונות בבנקים
מניות
אגרות חוב:
ממשלתיות
קונצרניות
סך הכל
אחר
סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2022

תכניות פיצויים ופנסיה			
% מנכסי התכנית		יעד	
31 בדצמבר		הקצאה	
2020	2021	2022	
באחוזים			
6.1	5.4	3.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
21.6	19.5	16.5	מניות
40.2	36.4	39.4	אגרות חוב:
20.7	25.6	31.5	ממשלתיות
60.9	62.0	70.9	קונצרניות
11.4	13.1	8.7	סך הכל
100.0	100.0	100.0	אחר
			סך הכל

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

תכניות פיצויים ופנסיה			
הפקדות בפועל		תחזית	
לשנה שנסתיימה			
ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	*2022	
במיליוני ש"ח			
9	9	9	הפקדות

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת 2022.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד**

תכניות פיצויים		הטבות אחרות
ופנסיה		לאחר פרישה
שנה	במיליוני ש"ח	
2022	60	8
2023	49	8
2024	56	8
2025	44	8
2026	57	9
2027-2031	320	51
2032 ואילך	684	374
סך הכל	1,270	466

** בערכים לא מהווים. לא כולל עלות שירות עתידית.

ה. מהלכי התייעלות

ביום 29 ביוני 2021 אישרה ועדת טכנולוגיה, חדשנות ומנהל של דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מוקדמת, על פיה יתאפשר לכ-2%-3% מהעובדים בקבוצה, המשתייכים לאוכלוסייה שהוגדרה, לפרוש בפרישה מוקדמת ובתנאים מועדפים. עד סוף שנת 2021 פרשו כל העובדים שפרישתם אושרה במסגרת התכנית.

עלויות הפרישה, אשר הסתכמו בכ-43 מיליון ש"ח, הופרשו בשנת 2020.

באור 24א - הון (במיליוני ש"ח)

א. הון המניות - הרכב:

ההון המונפק והנפרע	ההון הרשום	
31 בדצמבר 2021 2020-ו	31 בדצמבר 2021 2020-ו	
5	18	מניות רגילות בנות 0.05 ש"ח

כל המניות הרגילות הן רשומות על שם.

המניות הרגילות בנות 0.05 ש"ח רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

ב. מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ הדירקטוריון (על פי החלטה שעודכנה מעת לעת), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת. רווחים מעודפי עבר יחולקו לפי החלטות אד הוק. חלוקות כאמור תבוצענה בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת, או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד (לרבות לפי ההחלטות האמורות) תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות הנוספות הבאות:

- הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 על פיה תאגיד בנקאי לא יחלק דיבידנד בכל אחד מן המקרים הבאים (אלא אם קיבל אישור לכך מן המפקח על הבנקים): (1) כשיתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, לפי הדוחות הכספיים אינה חיובית או שהחלוקה תגרום לכך שלא תהיה חיובית; (2) כשאחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (3) כשהתוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל; (4) אם בדוח הכספי של הבנק הנכסים הלא כספיים עולים על ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, או שהחלוקה תגרום לכך. בכל מקרה מותנית החלוקה בעריכת תחזית בכתב לגבי השנה הסמוכה לאחר ביצוע החלוקה, ובתנאי שלפיה, יחס ההון של התאגיד הבנקאי לנכסי הסיכון שלו לא יפחת מן הנדרש לגביו.
- הוראות ניהול בנקאי תקין הקובעות הוראות הכוללות את אופן חישוב דרישות ההון ויעדי ההון המזעריים. בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 נקבע כי בהתאם להיקף הנכסים של הבנק, החל מיום 1 בינואר 2015, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים יעמוד על 9% ויחס ההון הכולל על 12.5%. להקלות שנקבעו בהוראות שעה עקב משבר הקורונה בקשר ליחס ההון המזערי, ראו באור 224' בעניין "יעדי הלימות הון".
- "מגבלות למתן הלוואות לדירור" - כתוצאה מיישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדירור. להקלות והבהרות בעניין זה ראו באור 224' בעניין "יעדי הלימות הון".
- בהתאם למכתבי הפיקוח על הבנקים לבנק, על חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 50% מהרווח הנקי של השנה השוטפת, יש להודיע למפקח מראש.
- היתר נגיד בנק ישראל לבעלי השליטה בבנק, משנת 2003, שבו נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד ליום 31 במרס 2003 (שהסתכמו ב-2,391 מיליון ש"ח) וכי אם נצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה.

באור 24א - הון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2019:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הדיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
12 במרס 2019	20 במרס 2019	105	1.05
28 במאי 2019	17 ביוני 2019	85	0.85
13 באוגוסט 2019	29 באוגוסט 2019	110	1.10
26 בנובמבר 2019	12 בדצמבר 2019	110	1.10
15 במרס 2020	31 במרס 2020	125	1.25
17 באוגוסט 2021	1 בספטמבר 2021	225	2.25
23 בנובמבר 2021	13 בדצמבר 2021	320	3.20
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.15

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
410	125	545	דיבידנד שהוכרז ושולם על ידי הבנק

לאור מכתבה של המפקחת על הבנקים, מיום 29 במרס 2020, לכל הבנקים המסחריים ולהוראת השעה מיום 31 במרס 2020 (נב"ת 250) (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) ("הוראת השעה"), המתקנת את הוראת ניהול בנקאי תקין 201, בו נכללה בקשה, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות הנובעת מהתפתחות המשבר, קיים דירקטוריון הבנק, דיונים מעת לעת, בקשר ליישום מדיניות הדיבידנד המפורטת לעיל, בשם לב לתקופת הוראת השעה, כפי שהארכה מפעם לפעם ועל רקע ציפיות הפיקוח על הבנקים לגבי המערכת הבנקאית בנושא, בהתבסס על המשך חוסר הוודאות הכלכלית וההשפעה האפשרית של המשך פגיעה במשק.

ביום 26 ביולי 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת השעה. על פי דברי ההסבר לעדכון האמור, רמת אי הוודאות, שעדיין גבוהה בעקבות משבר הקורונה, והסיכון שהפסדי האשראי הנובעים מהמשבר טרם התממשו במלואם, מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני, וגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד. הפיקוח הבהיר, כי נוכח השיפור בפעילות הכלכלית, התגברות המגמה של חזרה הדרגתית לרמה טרום המשבר והצבירה מחדש של כרית ההון על ידי התאגידים הבנקאיים, הוא מתיר למערכת הבנקאית לחלק דיבידנד אך באופן מוגבל, מתוך גישה זהירה ושמרנית. בנוסף, עמדת המפקח על הבנקים במועד האמור היתה כי, חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי שנת 2020 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. לאור עמדתו האמורה של המפקח על הבנקים ועל רקע המשך אי הוודאות והסיכון כאמור, בשלב האמור, אישר הדירקטוריון, ביום 17 באוגוסט 2021, חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 225 מיליון ש"ח (ברוטו) המהווים 30% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020.

ביום 30 בספטמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף להוראת השעה. בעדכון זה הווארחה תקופת הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021. בדברי ההסבר לעדכון נאמר, כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, רמת אי הוודאות עדיין גבוהה ומשליכה על היכולת של הבנקים לחזות את צרכי ההון שלהם בטווח הבינוני, ולכן הם חייבים להמשיך בתכנון הון זהיר ושמרני. הפיקוח מעודד את הבנקים לגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או ברכישה עצמית והבהיר, כי עמדת המפקח היא, כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק (בשנת 2020 ובשנת 2021) לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בהתאם לכך, ביום 23 בנובמבר 2021, אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 320 מיליון ש"ח (ברוטו) המהווים כ-30% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לתשעת החודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2021.

ביום 31 בדצמבר 2021 בוטלה הנחיית הפיקוח על הבנקים האמורה. במקביל, ביום 27 בדצמבר 2021 הביע הפיקוח על הבנקים את עמדתו, לפיה על התאגידים הבנקאיים להמשיך לנקוט בזהירות בכל הנוגע להחלטה על חלוקת דיבידנד ולהביא בחשבון, כי עדיין קיימת מידה מסוימת של אי ודאות בשווקים. בהתחשב באמור, החליט דירקטוריון הבנק, ביום 6 בינואר 2022, לאשר חלוקה נוספת של דיבידנד בסך של 215 מיליון ש"ח המשקף כ-20% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר הדירקטוריון.

לאור האמור לעיל ובהתאם למדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק, בעניין חלוקת דיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 7 במרס 2022, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 165 מיליון ש"ח (ברוטו), המהווים כ-50% מהרווח הנקי על פי הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון הרביעי של שנת 2021.

המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 15 במרס 2022 ויום התשלום יהיה 24 במרס 2022. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

באור 224 - הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. לאור זאת, בשנת 2021, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 10%.

(1) יעדי הלימות הון

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. ליחסי ההון המזעריים מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם להבהרת הפיקוח על הבנקים מיום 6 באוקטובר 2021, דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים, את הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בה נכללה, בין היתר, הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329, אשר מבטל את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור לרכישת דירת מגורים, שהועמדו בתקופה החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, ועל הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020. לאורך תקופת המשבר פרסם הפיקוח על הבנקים עדכונים להארכת תוקף הוראת השעה, כאשר לעניין הפחתת דרישות ההון נקבע כי ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראות ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. עם זאת, במסגרת החוזר נקבע כי הפחתה ביחס ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת ששת החודשים מתום תוקף ההוראה לא תחשב כחריגה כאמור. ביום 27 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו, החל מיום 1 בינואר 2022, יפוג תוקף הוראת השעה. כמו כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על הלוואות לדיור לפיו, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 נקודת האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן - "הלוואה לכל מטרה").

ליתרת ההלוואות לדיור ראה באור 3.ב.29.

לקבוצה יעדי הון שאושרו על ידי הדירקטוריון ומשקפים את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתיאבון הסיכון.

יעדי ההון הפנימיים שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.25% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%. בתקופת ההקלה של בנק ישראל, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8.25% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.50%. אלה עשויים להשתנות בהתאם לביצועי המשכנתאות ברבעון הרלוונטי.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, ההון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201.

31 בדצמבר		בנתוני המאוחד	
2020	2021		
(במיליוני ש"ח)			
9,369	10,199	א. הון לצורך חישוב יחס ההון	
2,749	1,891	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	
12,118	12,090	הון רובד 2, לאחר ניכויים	
		סך הכל הון כולל	
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
		סיכון אשראי	
		סיכונים שוק	
		סיכון תפעולי	
		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	
		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		חברה בת משמעותית	
		בנק מסד בע"מ	
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	
		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	
		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	

31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני ש"ח)	
9,369	10,199
2,749	1,891
12,118	12,090
76,203 ⁽²⁾	81,660 ⁽²⁾
883	683
6,729	6,645
83,815	88,988
באחוזים	
11.18%	11.46%
14.46%	13.59%
8.29% ⁽¹⁾	8.25% ⁽¹⁾
11.50% ⁽¹⁾	11.50% ⁽¹⁾
באחוזים	
14.03%	14.71%
15.19%	15.72%
8.00%	8.00%
11.50%	11.50%

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)
(במיליוני ש"ח)

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר		
2021	2020	
במיליוני ש"ח		
10,003	9,141	א. הון עצמי רובד 1
		הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
220	208	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
		זכויות שאינן מקנות שליטה
10,223	9,349	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
		נכסים בלתי מוחשיים
(96)	(98)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(3)	(2)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
(99)	(100)	סך התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
75	120	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
10,199	9,369	
		ב. הון רובד 2
		הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
		הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
		סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
		סך הכל ניכויים - הון רובד 2
		סך הכל הון רובד 2

31 בדצמבר		
2021	2020	
באחוזים		
		(4) השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1
		יחס ההון לרכיבי סיכון
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין מהלכי ההתייעלות
		השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

- (1) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עד ליום 31 במרס 2020 היו 9.0%-12.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה סעיף 1א. לעיל) הינם 8%-11.5% בהתאמה. ליחסים אלה, התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח, למעט הלוואות לדיור שאושרו בתקופה 19.3.20 ועד 31.12.21, שיתרן למועד הדיווח עומדת על כ-10,372 מיליון ש"ח. הנתונים ליום 31 בדצמבר 2020, עודכנו לאור הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.
- (2) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 100 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות (31.12.20 - 158 מיליון ש"ח).

* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי". בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה על פני תקופה של 5 שנים.

לפרטים נוספים על ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות ראה סעיף א.4(4) לעיל.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק ושל חברה בת משמעותית

(א) רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הרבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמורתה ופרישה.
- השפעות השינויים ברבית ובמרווחים על ההתאמות לשווי הון של אגרות חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי החליפין על יתרות הנכסים.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2021:

השפעת השינוי ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
0.11	0.12
1.67	2.11

בנק (בנתוני המאוחד)

מסד

(6) מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, על דירקטוריון הבנק להתוות תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חשבו הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021.

(א) ברבעון השלישי של שנת 2018 התקבלה החלטה על מיזוג אוצר החייל וב-1 בינואר 2019 מוזג אוצר החייל עם ולתוך הבנק. בגין מהלכים אלה ביצעה הקבוצה הפרשה לפיצויים מוגדלים בסך של 82 מיליון ש"ח (53 מיליון ש"ח נטו לאחר השפעת המס).

השפעת מהלכים אלו על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון נזקפת, כאמור, לשיעורין על פני 5 שנים ומוערכת ליום 31 בדצמבר 2021 בקיטון של כ-0.02%.

(ב) ביום 28 ביולי 2020 וביום 3 בנובמבר 2020, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, על פיה יתאפשר לכ-60 עובדים קבועים בבנק, המשתייכים לאוכלוסיית היעד שהוגדרה, לפרוש בפרישה מוקדמת ובתנאים מועדפים.

התוכנית הגדילה את ההפסד הכולל האחר (ברוטו) בסך של 48 מיליון ש"ח בגין התחייבות לפיצויים ולהטבות לאחר פרישה.

כמו כן, ברבעון הרביעי של שנת 2020 בוצעה הפרשה נוספת לפיצויים מוגדלים בסך של כ-50 מיליון ש"ח בגין פרישה מוקדמת נוספת הצפויה בשנים הקרובות. סך ההשפעה נטו, לאחר השפעת המס בגין מהלכים אלה הסתכמה ב-65 מיליון ש"ח.

ההשפעה על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון נזקפת, כאמור לשיעורין על פני 5 שנים ומוערכת ליום 31 בדצמבר 2021 בקיטון של 0.07%.

(7) עדכון אופן מדידת דרישות ההון בגין חשיפות לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות

ביום 26 בדצמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון אופן מדידת דרישות ההון בגין חשיפות לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות. בהתאם לחוזר, הוחלט להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות ולהשוותו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203. יישום העדכון הביא לעלייה ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל בשיעור של כ-0.18% וכ-0.22% בהתאמה, וזאת כתוצאה מירידה בסך נכסי הסיכון בגין חשיפות אלה בסך של כ-1,420 מיליון ש"ח.

באור 224 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדד משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים כאשר לצורך כך לא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (כולל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתה עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2023 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 30 ביוני 2022 או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
	במיליוני ש"ח	
		1. בנתוני המאוחד
9,369	10,199	הון רובד 1*
177,195	191,042	סך החשיפות
	באחוזים	
5.29%	5.34%	יחס המינוף
		2. חברה בת משמעותית
		בנק מסד בע"מ
7.24%	7.68%	יחס המינוף
4.50%	4.50%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* להשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיף א. (4) לעיל.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. יחס כיסוי הנזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס נועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד, אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון.

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
באחוזים		
150%	128%	1. בנתוני המאוחד* יחס כיסוי הנזילות
		2. חברה בת משמעותית* בנק מסד בע"מ יחס כיסוי הנזילות
241%	248%	
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

באור 224 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. יחס מימון יציב נטו לפי הוראות המפקח על הבנקים

מיום 31 בדצמבר 2021, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות.

בהתאם להוראה, יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש עומד על 100%.

יחס מימון יציב נטו בבנק ובחברות בנות בנקאיות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, בדבר "יחס מימון יציב נטו".

ליום 31 בדצמבר	
2021	
באחוזים	
147%	1. בנתוני המאוחד יחס מימון יציב נטו
	2. חברה בת משמעותית
151%	בנק מסד בע"מ יחס מימון יציב נטו
100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (במיליוני ש"ח)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה ⁽¹⁾ לסוף השנה

המאזרח והבנק		
31 בדצמבר		
2020	2021	
16	14	יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾
277	257	מטבע ישראלי לא צמוד
293	271	מטבע ישראלי צמוד למדד
		סך הכל

- (1) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית אשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 63 מיליון ש"ח במאזרח ובבנק (31 בדצמבר 2020 - 54 מיליון ש"ח במאזרח ובבנק), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי רבית בגין הפעילות על פי מידת הגביה ⁽¹⁾

המאוחד והבנק						
31 בדצמבר						
2020	2021					
סך הכל	סך הכל	מעל עשר ועד עשרים שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל שלוש ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלוש שנים	עד שנה
10	7	1	1	1	2	2
8	6	-	1	1	2	2
8	6	-	1	1	2	2

תזרימים חוזיים עתידיים
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽²⁾

- (1) יתרת הפקדונות לפי מידת הגביה במגזר השקלי הלא צמוד איננה עולה על 10% מסך כל הפקדונות לפי מידת הגביה, לפיכך מוצגים הנתונים בגין סך כל הפעילות.
(2) ההיוון בוצע לפי שיעור שלילי של 1.9% (2020 - שיעור שלילי של 0.7%).

מידע על העמדת הלוואות לדיור במהלך השנה

31 בדצמבר		
2020	2021	
29	26	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
16	13	הלוואות עומדות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

הבנק		המאזרח		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2020	2021	2020	2021	
9	12	9	13	שיפורים במבנים, רכישת והקמת מבנים, ציוד ותכנה
55	83	55	83	התחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך) (במיליוני ש"ח)

ג. 1. ביום 29 ביוני 2004, החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) לאשר מתן פטור מאחריות בשל הפרת חובת זהירות כלפי הבנק, וכן מתן התחייבות מראש לשיפוי, לדירקטורים ונושאי משרה אחרים המכהנים ושיכיהנו מעת לעת בבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה בבנק (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) (להלן - "נושאי משרה"). האסיפה הכללית האמורה גם הסמיכה את דירקטוריון הבנק לאשר מתן פטור והתחייבות שיפוי גם לנושאי משרה לשעבר בבנק, כלפיהם התחייב הבנק, כי יהיו זכאים להסדרי שיפוי כפי שיהיו מפעם לפעם לנושאי המשרה בבנק. כן אישר דירקטוריון הבנק מתן פטור והתחייבות שיפוי כאמור גם לדירקטורים הממונים מטעם הבנק בתאגידים אחרים. כל ההתחייבויות כאמור אושרו בהתאם לחוק החברות, במגבלות הקבועות בו, ובכפוף לתנאים הקבועים בכתב התחייבות השיפוי.

התחייבות השיפוי תחול על פעולות הקשורות במישרין או בעקיפין לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק ובחברות בת במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל.

בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק.

ביום 29 בנובמבר 2011, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, להרחיב את החביונות ו/או ההוצאות אשר בגין יהיה רשאי הבנק להעניק שיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011, וכן בגין כל הליך מנהלי נוסף אשר על פי דין ניתן להעניק שיפוי בגין תשלומים הקשורים אליו או הוצאות המוצאות בקשר אליו, ולהעניק התחייבויות שיפוי מתוקנות בהתאם לכך לדירקטורים ונושאי משרה שכינה באותו מועד ואשר יכהנו מעת לעת בבנק ובחברות בהחזקת הבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) ולרבות לנושאי משרה לשעבר (בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 29 ביוני 2004) וליתר נושאי המשרה בבנק שאינם דירקטורים.

בשנים 2014, 2017 ולאחרונה ביום 15 ביולי 2020 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, להעניק מחדש כתב שיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק ושניתן גם להם עובר לאישור החדש, לתקופה של 3 שנים נוספות, ממועד אישור האסיפה הכללית הרלוונטית.

ביום 29 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת וועדת התגמול, מתן כתב פטור והתחייבות שיפוי גם למי שמכהן מעת לעת כמנכ"ל מתף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, חברה בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. התחייבות השיפוי וכתב הפטור הינם על פי העקרונות, ההיקף והמדיניות שאושרה בבנק, כאמור לעיל, לגבי נושאי משרה בבנק. ביום 1 בינואר 2022 מונה מנכ"ל מת"ף המכהן כחבר הנהלת הבנק והינו גם נושא משרה בבנק.

ביום 23 בפברואר 2017, ולאחר מכן ביום 26 בפברואר 2020, אושרה באסיפה הכללית מדיניות תגמול שבה נקבע, כי מתן פטור לנושאי משרה לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי. הסייג האמור לא חל על נושאי משרה שמונו לראשונה קודם לאישור מדיניות תגמול באסיפה הכללית, שנערכה ביום 23 בפברואר 2017 ושהינם זכאים לפטור לפי החלטות שהתקבלו בעבר בבנק. ביום 30 באוקטובר 2017, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, מתן פטור מאחריות לנושאי משרה, אשר מונו או ימונו לראשונה לאחר יום 23 בפברואר 2017, הכולל לגביהם סייג לפיו הפטור לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי, והכל בהתאם למדיניות התגמול של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.

כמו כן, ניתנו התחייבויות שיפוי ופטור על פי העקרונות שאושרו בהחלטת האסיפה הכללית מיוני 2004, גם למפורטים להלן:

- לדירקטורים שכינה בחברה לניהול קופות גמל שבשליטת הבנק, ולכאלה שכינה בקופות הגמל שהיו בשליטת הבנק ערב מכירת פעילותו. בחודש דצמבר 2014 חוסלה החברה האמורה בעקבות פירוק מרצון.
- לדירקטורים מטעם הבנק שכינה בפיבי בנק (י.ק.י.) בעת שהיתה חברה מאוחדת של הבנק. האחזקות בפיבי בנק (י.ק.י.) נמכרו על ידי הבנק לצד שלישי, בחודש יוני 2014.
- לדירקטורים מטעם הבנק בחברה המאוחדת פיבי שוויץ. יצוין, כי בחודש יוני 2017 מכרה החברה את פעילותה ובמהלך אותה שנה סיימה את פעילותה הבנקאית ובחודש מאי 2020 הושלם פירוקה מרצון.

- לדירקטורים שכינהו מטעם הבנק בבינלאומי חיתום בתקופה שהיתה לה פעילות חיתום. יציין, כי בדצמבר 2010 עברה החברה למעמד "חתם לא פעיל" ובדצמבר 2015 היא חוסלה בפירוק מרצון. גובה התחייבות השיפוי הינו בהתאם למדיניות הבנק בעניין זה.

2. בהתאם להחלטות שהתקבלו ביובנק בע"מ (להלן - "יובנק"), ניתן פטור לדירקטורים ביובנק ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי, חשבונאי ראשי ומזכיר יובנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי יובנק וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי המשרה הנ"ל (וכן דירקטורים שמונו על ידי יובנק ביובנק פיננסיים (2005) בע"מ, ושאינם נושאי משרה ביובנק) בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל ביובנק, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה ובהתאם לעקרונות שאושרו לנושאי המשרה בבנק הבינלאומי.

עם מיזוג יובנק לתוך הבנק, בשנת 2015, הועברו גם כל התחייבויות וזכויות יובנק המפורטות בסעיף זה לבנק. 3. אוצר החייל התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעותו בחוק החברות התשנ"ט-1999. סכום השיפוי מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון העצמי של אוצר החייל לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל. עם השלמת מיזוגו של אוצר החייל עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2019, התחייבותו של אוצר החייל כלפי נושאי המשרה, לרבות בגין אירוע בקשר למיזוג, הועברה לבנק.

4. בהתאם להחלטות שהתקבלו בבנק פועלי אגודת ישראל בע"מ (להלן - "פאג") ניתן פטור לדירקטורים בפאג" ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי פאג" וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לנושאי המשרה האמורים בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל בפאג", הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה ובהתאם לעקרונות שאושרו לנושאי המשרה בבנק הבינלאומי. עם מיזוג פאג" לתוך הבנק, בשנת 2015, הועברו גם כל התחייבויות וזכויות פאג" המפורטות בסעיף זה לבנק.

5. בהתאם להחלטות שהתקבלו ביום 17 באוגוסט 2020 על ידי האסיפה הכללית בבנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון מסד) ניתן פטור לדירקטורים במסד ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי מסד וכן ניתנו התחייבויות לשיפוי לנושאי המשרה האמורים בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל במסד, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה ובהתאם לעקרונות שאושרו לנושאי המשרה בבנק הבינלאומי. ההחלטה האמורה באה במקום החלטה קודמת משנת 2013 לפיה התחייב מסד לשפות נושאי משרה כשסכום השיפוי שנקבע מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי שנקבעו, לא עלה על 33% מההון העצמי של מסד לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל. לגבי נושאי משרה מכהנים ההסדר החדש יחול רק בגין מעשה או מחדל שאירעו לאחר מועד ההחלטה.

ד. מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "מסלקת הבורסה") הקימה קרן סיכונים שמטרתה הבטחת התחייבויות חברי המסלקה בגין פעילות כל חבר מסלקה. סכום הקרן מתעדכן אחת לרבעון. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק, נגזר מהיקף הפעילות של החבר במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהיתה כזאת). חלקו של הבנק מסתכם ב-220 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 194 מיליון ש"ח).

על פי החלטת דירקטוריון הבורסה וחוקי העזר של מסלקת הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילות בלבד (אגרות חוב של מדינת ישראל או מזומנים) בהתאם לנדרש בחוקי העזר וכן לחתום על הסכם שעבוד להבטחת התחייבותו כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותו כחבר מסלקה. בהתאם להחלטות דלעיל, מסלקת הבורסה פתחה על שמה חשבון במסלקה עבור הבנק, ובו הפקיד הבנק, ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה.

מסלקת הבורסה פתחה בנוסף חשבון כספי בבנק ישראל שבו ניתן להפקיד את הבטחונות הכספיים שחברי המסלקה מעמידים לטובתה, בין להבטחת פעילותם של חברי המסלקה ובין להבטחת התחייבויותיהם לקרן הסיכונים של המסלקה.

כערוכה לקיום כל התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור לעיל, ללא הגבלה בסכומן הכולל, יצר הבנק, ביום 17 באפריל 2005, לטובת מסלקת הבורסה, שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה, על חשבון המסלקה במסלקה ועל חשבון המסלקה בבנק אחר (אשר נסגר במהלך שנת 2020).

באפריל 2017 נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה על כל זכויותיו של הבנק בחשבון המסלקה בבנק ישראל.

יובהר, כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים כחבר במסלקת הבורסה בקשר עם פעילות בנכסים הנסלקים במסלקת הבורסה, לרבות בקשר עם בטוחות הנדרשות לפעילות במערכת זה"ב (RTGS) גם למסד, שהינו חבר בורסה שאינו חבר מסלקה. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת הבורסה, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותו של מסד ולקוחותיו. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת

הבורסה, קיבל הבנק ממסד ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו.
לעניין השעבודים למסלקת הבורסה - ראה באור 26ג. להלן.

ה. מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים, המשמשת ככרית ביטחון נוספת, במקרה בו הבטחות שהפקיד חבר מסלקת המעו"ף אינם מספיקים לכיסוי כל התחייבויותיו. סכום הקרן מתעדכן אחת לרבעון. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת).

דרישת הבטחות מהבנק בגין קרן הסיכונים הינה 104 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, בהשוואה ל-106 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020. כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסכום זהה על פי השווי ההוגן. יתרת ההתחייבות של הבנק למסלקת המעו"ף מעבר לסכום הרשום במאזן המבוססת על תרחישים של הבורסה הינה 360 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 374 מיליון ש"ח).

הבנק יצר לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד קבוע והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על הזכויות בחשבון של בטוחות מעו"ף המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף במסלקת הבורסה (להלן - "החשבון הראשי"). בנוסף, יצר הבנק לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד צף והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על כל ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות הבנק במסלקת הבורסה, לרבות ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות החשבון הראשי ולזכות חשבון נוסף המתנהל במסלקת הבורסה, ופירותיהם וכל זכות הנובעת מהם. כאמור בס"ק ד' לעיל, מסלקת המעו"ף פתחה אף היא חשבון כספי בבנק ישראל, שבו ניתן להפקיד את הבטחות הכספיים שחברה מעמידים לטובתה. באפריל 2017 נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת המעו"ף על כל זכויותיו של הבנק בחשבון מסלקת המעו"ף בבנק ישראל.

יובהר כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים במסלקת מעו"ף גם למסד, שהינו חבר בורסה שאינו חבר מסלקת מעו"ף. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת מעו"ף, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותו של מסד ולקוחותיו. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת מעו"ף, קיבל הבנק ממסד ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת מעו"ף בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו.
לעניין השעבודים למסלקת המעו"ף - ראה באור 26א. להלן.

א. CLS Bank International הוא מסלקה בין בנקאית בבעלות הבנקים הגדולים בעולם המטפלת בהעברת תשלומים הנובעים מעסקאות חליפין במטבע, ואופן פעולתה מונע את סיכון המסירה (delivery risk) בעסקאות אלו.

הבנק הינו אחד מ-3 בנקים ישראלים המשמשים כספק נזילות במטבע ישראלי במקרה של כשל סליקה. סכום המחויבות המקסימלי של הבנק במסגרת זאת עומד על 1 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר קבלת מחויבות של בנק ישראל לקו אשראי מקביל בסכום זה כנגד שיעבוד צף על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים.

ז. קבוצת הבנק (הבנק וחברות בנות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות הבנות, המתבססות על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות כמפורט בסעיף זה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.
להלן פירוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנתען בהן הוא מהותי, או שבמהותן הינן בעלות מאפיינים דומים לתביעות נוספות שסכומן המצרפי משקף סכום מהותי:

1. ביום 18 בפברואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד הבנק ו-4 בנקים נוספים (להלן כולם ביחד - "המשיבים").

לטענת המבקשת המשיבים מפלים על רקע גיל בין "סטודנטים צעירים" לבין סטודנטים "לא צעירים" באופן שמונע מאוכלוסיית ה"סטודנטים הלא צעירים" הטבות ו/או הנחות המוצעות ל"סטודנטים הצעירים" בלבד.
המבקשת הגדירה את הקבוצה כדלקמן: '... כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות ולמצער החל מיום 15 ביולי 2014...'.
המבקשת טוענת כי כתוצאה מהתנהלות המשיבים נגרמו לקבוצה נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים ומבקשת לחייב את הבנקים ביחד ולחוד לשלם לקבוצה סך של 219 מיליון ש"ח. ביום 26 בספטמבר 2019, ניתן פסק דין הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 4 בנובמבר 2019, הגישה המבקשת ערעור על פסק הדין.

2. ביום 8 במאי 2018, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום של כ-146 מיליון ש"ח (להלן שניהם ביחד - "הבקשה").

לטענת התובעים הבנק הסתיר ולא גילה ללקוחותיו העסקיים, כי קיימת אפשרות לפיה יסווגו כעסק קטן ואת המשמעות המעשית של סיווג חשבון כחשבון עסק קטן לעניין התעריפון הקמעונאי, סיווג כברירת מחדל את לקוחותיו העסקיים כעסקים גדולים, ללא סיבה סבירה (ובכך החיל עליהם תעריפון עסק גדול שהוא תעריפון העמלות המקסימאלי), הטעה את לקוחותיו ופעל כדי לטשטש הן את דבר סיווגם כעסק גדול והן את זכאותם לחסות תחת הגדרת עסק קטן בכדי שלקוחותיו, שזכאים לחסות תחת הגדרת עסק קטן, ימשיכו לשלם עמלות שהם אינם צריכים לשלם או ישלמו עמלות בסכומים ובשיעורים גבוהים מאלו שעליהם לשלם.

הקבוצה אותה מבוקש לייצג היא "כל לקוחות הבנק בעבר ובהווה שהיו או שהינם זכאים לחסות תחת הגדרת 'עסק קטן' בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 ואשר שילמו עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן, החל מיום כניסתם לתוקף של כללי העמלות ועד היום".

3. ביום 26 בנובמבר 2019, התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. לטענת המבקשת ביום 1 בנובמבר 2017 נכנס לתוקף תיקון בכללי העמלות, שחייב את הבנקים בישראל לפרסם בנספח ה' לתעריפון הבנק, תעריפון מוזל לפעילות המבוצעת בערוץ ישיר (כלומר פעילות שנעשית ללא ממשק ישיר עם פקיד הבנק). עוד טוענת המבקשת, כי בנק ישראל הנחה את הבנקים כי ההנחה שצריך להעניק ללקוח, בגין ביצוע הפעולה בערוץ ישיר, תהיה לכל הפחות בשיעור של 10% ולחילופין 3%. לטענת המבקשת, נכון למועד הגשת תובענה זו, בגין חלק מהפעולות המפורטות להלן, הבנק כלל לא קבע בנספח ה' לתעריפון שלו עמלה לפעילות בערוץ ישיר ובגין כל הפעולות המפורטות להלן, אשר מבוצעות בערוץ ישיר, הבנק גובה עמלה כאילו אלו בוצעו תוך ממשק ישיר עם פקיד הבנק או גובה עמלה הגבוהה מן התעריף הנקוב בתעריפון (לפעולה שאינה בערוץ ישיר) או לא מעניק ללקוחות את ההנחה, כפי שהנחה בנק ישראל. ואלו הן הפעולות: 1. העברת מט"ח לחשבון ומהחשבון (כל סוג של העברת מט"ח, לרבות מחשבון בארץ וחשבון בחו"ל). 2. קנייה / מכירה / פדיון נ"ע (מניות ואג"ח) הנסחרים בבורסה בת"א ו/או קנייה / מכירה / פדיון נ"ע (מניות, אג"ח, קרנות ואופציות הנסחרות בחו"ל). המבקש לא מציין את סכום התובענה אולם לטענתו, מדובר בסכום גבוה, בהיקף של מיליוני ש"ח, וייתכן שאף למעלה מכך. ביום 15 בדצמבר 2021 נדחתה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

4. ביום 7 במאי 2020, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בקשר עם גביית עמלת סוכן בגין פעילות בניירות ערך. לטענת התובעת, בכל פעולה של רכישה / מכירה של ניירות ערך, הבנק גובה עמלה המכונה על ידו "עמלת סוכן", למרות שעמלה זו אינה מופיעה בתעריפון הבנק ולכן נגבית שלא כדין. עוד טוענת התובעת כי ככל שמדובר בהוצאה של צד ג' (אותה רשאי הבנק לגבות בהתאם לתעריפון), על הבנק לפרט את שיעור העמלה ודרך חישובה, אך הבנק לא עושה כן. התובעת מציינת, כי היא לא יכולה לאמוד את סכום התובענה הכולל אולם לטענתה, הנזק האישי שנגרם לה עבור כל פעולה עומד על כ-2 ש"ח. לפיכך, כך לשיטתה, הנזק שנגרם לכל הקבוצה, במהלך 7 השנים הקודמות להגשת התובענה, עומד על עשרות מיליוני ש"ח, אם לא למעלה מכך. לפי הנתען בתובענה, תביעות דומות הוגשו גם נגד בנקים אחרים.

5. ביום 21 באפריל 2021, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית. התובענה הוגשה נגד הבנק ובנק נוסף. לטענת המבקשת יש לבטל את עמלת השורה המופיעה בתעריפון הבנק לעסקים גדולים ויש להורות לבנק להשיב ללקוחותיו את עמלת השורה שנגבתה על ידו ביתר, בצירוף פיצוי בגין עגמת נפש. לחילופין, כך לטענת המבקשת, יש להפחית את מחיר עמלת השורה של הבנק מכיוון שמחיר העמלה אינו משקף את העלות התפעולית הנגרמת לבנק, בכל הנוגע לרישום השורה, בשים לב למציאות המשתנה ולהתפתחות הטכנולוגית של המערכת הבנקאית.

סכום החשיפה הנוספת של הבנק ושל החברות הבנות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, בגין תביעות תלויות שלהערכת הנהלת הבנק אפשרות התממשותן כולן, או חלקן, אינה קלושה ושלא בוצעה בגין הפרשה, מסתכם בכ-53 מיליון ש"ח.

ח. כמו כן, תלויה ועומדת כנגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הסכום הנתען בה מהותי, כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטית, לא ניתן, בשלב זה, להעריך את סיכויי תביעה זו, ולא נעשתה בגינה כל הפרשה:

ביום 13 בספטמבר 2021, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית. התובענה הוגשה נגד חמשת הבנקים הגדולים, לרבות הבנק (להלן כולם ביחד - "הבנקים"). לטענת המבקשים, עמלות הבנקים הקבועות בתעריפונים במט"ח (ולא בשקלים) הן בניגוד לדיון, בעיקר כשגביית העמלות נעשית על ידי המרה רעיונית לשקלים, בשערי המרה גבוהים. לפיכך, כך לטענת המבקשים, יש לחייב את הבנקים להשיב לחברי הקבוצה את כל הסכומים שנגבו בגין עמלות המוצגות או נקובות בתעריפונים במט"ח במהלך 7 השנים האחרונות. לחילופין, יש להורות לבנקים להשיב לחברי הקבוצה את פערי ההמרה בגין עמלות אלו.

ט. 1. להלן פירוט של תובענות והליכים ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד חברה כלולה, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל"), שהסכום הנתען בהן הוא מהותי. לדעת הנהלת כאל, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות נכללו בדוחות הכספיים שלה הפרשות נאותות, אם נדרשו.

(א) ביום 8 ביוני 2016, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה מתוקנת לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד שלוש חברות כרטיסי האשראי, ביניהן כאל (להלן - "הבקשה המתוקנת"). הבקשה המתוקנת החליפה בקשה קודמת שהוגשה ביום 28 באפריל 2014.

עניינה של הבקשה הינו שני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המידי ("דביט") ובתחום כרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"). ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, הינו ההסדר לגביית עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי דביט ו-"pre paid". ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, הינו עיכוב, שלא כדין, של כספים המגיעים לבתי עסק לתקופה של כ-20 יום, לאחר שהכסף התקבל על ידי חברות כרטיסי האשראי.

עיון בחוות הדעת הכלכלית אליה מפנה הבקשה המתוקנת, מעלה כי סכום התביעה מורכב מראשי הנזק הבאים: סך של כ-13.5 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מקיומו של הסדר כובל נטען בדבר גובה העמלה הצולבת המשולמת בעסקאות בכרטיסי חיוב מידי; סך של כ-5.3 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מקיומו של הסדר כובל נטען בדבר מועד העברת הכספים לבתי העסק בגין עסקאות בכרטיסי חיוב מידי; סך הנע בין 418 מיליון ש"ח לכ-683 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מתנת שימוש בכרטיסי חיוב מידי בשל שני ההסדרים הכובלים הנטענים כאמור לעיל.

ביום 12 במרס 2017, נערך דיון קדם משפט בבקשה. בית המשפט קבע בהחלטה, כי עניין העמלה הצולבת בקשר לכרטיסי הדביט וה-"pre paid" כלול לכאורה בפסק דין שנתן בית הדין לתחרות (בשמו הקודם: בית הדין להגבלים עסקיים), ולכן כל טענה המועלת נגד קביעת העמלה הצולבת, יש להעלות בהליכים מתאימים בנוגע לפסק דין האמור. לאור זאת, ניתנה דחייה בקיום הליך התביעה הייצוגית, עד למיצוי ההליכים בפני בית הדין לתחרות.

ביום 16 באוקטובר 2017, הוגשה לבית הדין לתחרות תובענה למתן סעד הצהרתי, במסגרתה התבקש בית הדין לקבוע, כי בעת מתן פסק הדין במסגרתו אושר הסדר העמלה הצולבת, לא נכללו בהסדר כרטיסי חיוב מידי וכרטיסים נטענים. חברות כרטיסי האשראי, ובכלל זה כאל, הגישו בקשה לסילוק על הסף של התובענה וביום 16 באוקטובר 2018 קבע בית המשפט, כי דין הבקשות לסילוק על הסף של התובענה למתן סעד הצהרתי להתקבל.

ביום 29 בנובמבר 2018, הוגש לבית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית הדין לתחרות.

ביום 23 בדצמבר 2018, הגישו המבקשים לבית המשפט העליון, בשבתו כבית דין גבוה לצדק, עתירה נגד הממונה על התחרות (בשמה הקודם: ממונה על הגבלים עסקיים). בעתירה מבוקש, כי בית המשפט יורה לממונה על התחרות לפעול לשם הבהרה או ביטול או שינוי של פסק דינו של בית הדין לתחרות. המדינה הגישה תגובתה ביום 22 במאי 2019. ביום 16 ביולי 2020, התקיים דיון בעתירה ובמסגרתו נשמעו טענות הצדדים באריכות. באותו היום, הורה בית המשפט על דחיית העתירה ללא צו להוצאות. כן נאמר בפסק הדין, כי בית המשפט לא מביע כל עמדה בשאלה שעומדת בלב הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהתאם לכך, יימשך הליך התובענה הייצוגית בבית המשפט המחוזי. ביום 12 באפריל 2021, התקיים דיון קדם משפט ובו נשמעו טענות הצדדים. בסיום הדיון הציע בית המשפט לצדדים לפנות לגישור ביחס לשאלת מועד ההתחשבנות. ביום 6 ביולי 2021, הגישו הצדדים לבית המשפט הודעה משותפת בה הודיעו כי הם מקבלים את הצעת בית המשפט לקיים הליך גישור בנושא זה. ישיבת גישור ראשונה התקיימה ביום 1 בנובמבר 2021. ישיבה נוספת קבועה לחודש אפריל 2022.

(ב) ביום 2 במאי 2018, התקבלה בכאל תביעה ובקשה לאישורה כתיביעה ייצוגית, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. על פי הנטען כתביעה, העלתה כאל את תעריפי עמלת הסליקה לבתי עסק שלא כדין. בקשת האישור נסמכת, בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בגדרה אושרה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד חברה אחרת, בסוגיה דומה. המבקשים מעריכים את נזקם האישי בסך של 4,036 ש"ח. המבקשים לא נקבו בסכום הנזק הקבוצתי וזה הוערך על ידם ב"עשרות מיליוני ש"ח". כאל השיבה לבקשת האישור והמבקשים השיבו לתשובת כאל. קדם משפט התקיים ביום 15 בינואר 2020. בתוך כך, קיבלו הצדדים את המלצת בית המשפט לקיים ביניהם הליך גישור. ביום 28 באוקטובר 2020, הודיעו המבקשים לבית המשפט, כי הליך הגישור לא צלח ובהתאם הם מבקשים להמשיך את ההליכים בבקשה בבית משפט. ביום 17 בדצמבר 2020, התקיים קדם משפט. דיון מקדמי נוסף התקיים ביום 13 ביולי 2021. ביום 27 ביולי 2021, ניתנה החלטה אשר קיבלה באופן חלקי את בקשת המבקשים לגילוי מסמכים ונקבעו מועדים להגשת סיכומי טענות מטעם הצדדים. במקביל, הצדדים מנסים להניע מחדש הליך גישור.

(ג) ביום 22 ביולי 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה אליה צורפה בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, כנגד כאל וכנגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות. עניינה של התביעה בעסקאות באמצעות כרטיסי אשראי שביצעו חברי הקבוצה כעסקאות במסמך חסר (בעיקר עסקאות טלפוניות) בבתי עסק העוסקים בתחום ה"שיווק הישיר". בבקשת האישור נטען, כי בתי העסק הללו ניצלו את חולשתה של אוכלוסיית הקשישים וחייבו את כרטיס האשראי שלהם בגין עסקאות רבות שלא כדין, וכן חייבו אותם בחיובים נוספים שלא אושרו על ידם. לטענת המבקש, חברות כרטיסי האשראי התקשרו בהסכם סליקה עם חברות ה"שיווק הישיר" ובדרך זו אפשרו את פעילותן. המבקש טוען, כי סכום הנזק לכל חברי הקבוצה, הינו כ-900 מיליון ש"ח. ביום 24 במרס 2019, הגישו הנתבעות את תשובותיהן לבקשת האישור. קדם משפט התקיים ביום 7 בינואר 2020, אשר בסיומו הורה בית המשפט לבא כוח התובעים לערוך, תוך קיצור, את רשימת המסמכים המבוקשים לגילוי ועיון. ביום 26 בינואר 2020, הגישה התובעת את הרשימה המקוצרת, וביום 8 במרס 2020 הגישה כאל תשובה לרשימה המקוצרת. התובעת הגישה תגובה לתשובה לבקשת הגילוי המתוקנת, ביום 6 באוקטובר 2020. ביום 3 במרס 2021, התקבלה החלטת בית המשפט הדוחה את בקשת הגילוי. דיון קדם משפט נוסף התקיים ביום 2 ביוני 2021. דיון נוסף נקבע ליום

21 באוקטובר 2021. ביום 11 ביוני 2021, ניתנה החלטת בית המשפט, במסגרתה הורה בית המשפט להעביר את כתבי הטענות ליועץ המשפטי לממשלה על מנת שישקול האם להתייצב בהליך. ביום 27 בדצמבר 2021, הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו להליך והגיש עמדה מטעמו. ביום 6 בינואר 2022, נערך דיון נוסף, במסגרתו השמיעו הצדדים את טענותיהם ביחס לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. כמו כן, נקבע כי סיכומי המבקשים יוגשו עד ליום 13 במרס 2022 וסיכומי המשיבות יוגשו עד ליום 13 באפריל 2022. (ד) ביום 14 במאי 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז תביעה אליה צורפה בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית כנגד כאל. על פי הנטען בתביעה, בהודעה שנשלחה לתובעת אודות חיובה העתידי בדמי כרטיס נפלו פגמים, המחייבים לקבוע, כי אין בהודעה כדי למלא את חובת היידוע הקבוע בדיון. המבקשת מעמידה את נזקה הממוני האישי על סך של 13.5 ש"ח ואת הנזק הלא ממוני בסך של 100 ש"ח, אך אינה נוקבת בסכום הנזק הקבוצתי. דיון מקדמי בתיק התקיים ביום 7 באפריל 2021. בית המשפט המליץ לצדדים לנהל דין ודברים במטרה להגיע להסדר מוסכם. משהמשא ומתן בין הצדדים לא הבשיל לכדי פשרה, ביום 6 ביוני 2021, הגישו הצדדים בקשה משותפת לקביעת התיק לשמיעת הוכחות. קדם משפט נוסף קבוע ליום 7 באפריל 2022.

(ה) ביום 8 בדצמבר 2020, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כנגד ישראל בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פרימיום אקספרס בע"מ, כאל ודיינרס קלוב בע"מ, אליה צורפה בקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). לטענת המבקש, המשיבות עושות שימוש פסול ואסור במאגרי המידע שברשותן (הן מתוקף היותן מנפיקות כרטיסי אשראי והן מתוקף תפקידן כסולקות), וזאת ללא קבלת הסכמה מדעת מטעם לקוחותיהן. בתוך כך, נטען, כי המשיבות חושפות נתונים אישיים של הלקוחות לצדדים שלישיים; מבצעות "טירגוט" פרסומי על בסיס האפיפון כאמור לצרכי קידום מכירות של צדדים שלישיים; מבצעות מעקב אחר לקוחותיהן; ועושות שימוש בנתוני לקוחותיהן לשם מכירת נתונים סטטיסטיים. להערכת המבקש, סכום הסעד הקיבוצי הינו 150 מיליון ש"ח. ביום 27 ביוני 2021, הגישו כאל ודיינרס את תשובתן לבקשה לאשר את התובענה כייצוגית וביום 29 בספטמבר 2021, הוגשה תגובת המבקשים לתשובות המשיבות. ישיבת קדם משפט נקבעה ליום 6 באפריל 2022.

2. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו כנגד כאל, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכם בכ-224 מיליון ש"ח.

3. כנגד כאל תלוייה ועומדת בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, כפי שיפורט להלן. כאל מציינת בדוחותיה, כי לדעת הנהלת כאל, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייה ולפיכך לא נרשמה בגינה הפרשה: ביום 26 באוקטובר 2021, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה נגד כאל אליה צורפה בקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור") כנגד כאל וחברות כרטיסי אשראי נוספות. הקבוצה בשמה מבוקש לנהל את התביעה כייצוגית הוגדרה כ"כל לקוחות המשיבות שצברו אצלן זכויות ו/או נקודות תעופה/טיסה בעקבות שימוש בכרטיסי אשראי, ואלו נמחקו ללא ידוע ראוי של הלקוחות ומבלי שנשלחה להם הודעה מתאימה לפי הדיון".

התובעת לא נקבה בבקשה בסכום התביעה הקבוצתי אך על פי הדוחות הכספיים של החברות הערכה היא כי מדובר בסכומים של עשרות מיליוני ש"ח.

4. ביום 14 בדצמבר 2016, הוציא מנהל מס ערך מוסף (להלן - "המנהל") שומות לתקופות חיוב מינואר 2012 ועד אוגוסט 2016. סכום החיוב בשומות, כולל רבית והצמדה, עומד על 48 מיליון ש"ח. כאל חולקת על עמדת המנהל, וסבורה, כי יש לה טענות טובות לתמיכת עמדתה. בהתאם, הגישה כאל השגה ביום 9 במרס 2017. למיטב ידיעת כאל, שומות בעניין זה התקבלו גם בקרב מתחרותיה. ביום 8 במרס 2018, נתקבלה בכאל החלטת מנהל מע"מ. בהחלטה נדחתה ההשגה, וכן הוגדל סכום החיוב בשומה לכדי 75 מיליון ש"ח (כולל רבית והצמדה). ככל שעמדת כאל לא תתקבל על ידי בית המשפט, עלולה כאל להתחייב בגין הסוגיות שבשומה גם בתקופות המאוחרות ממועד השומה. ביום 31 בינואר 2019, הגישה כאל ערעור על ההחלטה האמורה לבית המשפט המחוזי בלוד. ביום 3 בנובמבר 2019, אישר בית המשפט העליון בקשה מוסכמת לאיחוד הדיונים בערעור עם ערעוריהן של מתחרותיה של כאל. קדם משפט התקיים ביום 5 במרס 2020. כאל מעריכה את סכום החשיפה, אשר בגינו לא נכללה הפרשה בדוחותיה, בסכום של כ-183 מיליון ש"ח. קדם משפט נוסף, התקיים ביום 24 במאי 2021. דיוני הוכחות קבועים לחודש מאי 2022.

1. מאז חודש יולי 2006, מפרסם החשב הכללי הודעה על מינוי גופים מסוימים, ביניהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאגרות חוב ממשלתיות על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979, וזאת במסגרת רפורמה שזים משרד האוצר, בהליך הנפקת אגרות חוב ממשלתיות ובפעילות בשוק ההון המשני בתחום אגרות החוב, על מנת לעודד כניסה של גורמים נוספים לשוק ההון לשם הגדלת הנזילות והשקיפות במסחר ולשם הזדלזל עלויות גיוס כספים לקופת המדינה. הבנק התחיל לפעול כעושה שוק ביום 4 בספטמבר 2006. במסגרת פעילות עשיית השוק העמיד האוצר לבנק קו לשאלות של אגרות חוב ממשלתיות עד לשווי של 1 מיליארד ש"ח וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של אגרות חוב ממשלתיות במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול שאילות במסגרת זו, מפיקד הבנק כספים באוצר בגובה הניצול המשמשים כבטוחה עבור השאלות. ראה גם באור 26.ט.

יא. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלקה בגין אבדן שיקים, לכוניסי נכסים, מפרקים, מנהלים

מיוחדים, בתי משפט או לשכות הוצאות לפועל, לנותני שירותים שונים או כחלק מהתחייבות הסכמית ולחברות כרטיסי האשראי. כמו כן הבנק והבינלאומי הנפקות נותנים מעת לעת שיפוי לנאמנים של תעודות התחייבות המונפקות על ידם, בכפוף לשטרי הנאמנות הרלוונטיים.

יב. במסגרת ההליך לפירוקה מרצון של פיבי שוויץ בע"מ, אשר הושלם ביום 25 במאי 2020, מונו Deloitte AG (להלן - "דלויט") כמפרקים של השלוחה, בחודש אוגוסט 2018. במסגרת מינויים כמפרקים, ניתנו לדלויט שיפויים שונים על ידי פיבי שוויץ והבנק, בקשר עם הפירוק.

יג. הבנק מנפיק כרטיסי חיוב עם שלוש חברות כרטיסי האשראי, בהתאם להסכמים המתוארים להלן.

במהלך שנת 2020, חתם הבנק על הארכה ועדכון של שני הסכמי הנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברות כרטיסי אשראי, כמפורט להלן.

- בחודש יולי, נחתם הסכם הנפקה משותפת עם חברת ישראלכרט בע"מ ו/או יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ. על פי ההסכם, ימשיכו הצדדים את ההנפקה המשותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק. ההסכם עדכן את התנאים המסחריים והתפעוליים, שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

- בחודש דצמבר, נחתם הסכם הנפקה משותפת עם כאל ועם חברת דיינרס קלוב בע"מ, חברה שבבעלות מלאה של כאל. על פי ההסכם, ימשיכו הצדדים את ההנפקה המשותפת של כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק. ההסכם עדכן את התנאים המסחריים והתפעוליים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

במהלך שנת 2019, חתם הבנק על הסכם הנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברת מקס איט פיננסים בע"מ (לשעבר: לאומי קארד בע"מ) (להלן - "מקס"). על פי ההסכם, מנפיקים הצדדים כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק, שתפעולם מבוצע על ידי מקס. בהסכם האמור, נקבעה חלוקת זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת.

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

א. להבטחת התחייבויות כלפי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיו ועבור עצמו כאמור בבאור 25, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת מעו"ף.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה לשנת 2021		יורה ממוצעת לשנת 2021		ליום 31 בדצמבר 2021	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
443	87	409	80	382	78
-	29	-	27	-	26
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

יורה גבוהה לשנת 2020		יורה ממוצעת לשנת 2020		ליום 31 בדצמבר 2020	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
303	80	268	66	303	80
-	26	-	22	-	26
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

ב. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או בסכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים, שלא יעלה על 200 מיליון דולר) שהעמיד/יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך להבטחת מסגרת הפעילות.

ג. להבטחת התחייבות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור בבאור 25, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת הבורסה.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה		יורה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2020	לשנת 2021	לשנת 2020	לשנת 2021	2020	2021
146	165	122	155	146	165
48	55	41	52	48	55
ניירות ערך					
מזומנים המופקדים כביטחון					

ד. (1) להבטחת אשראי מבנק ישראל, יצרו הבנק וחברה מאוחדת שלו אגרות חוב לפיהן שיעבדו לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקידו/או רשמו לזכות ו/או יפקידו/או ירשמו לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ וכן במסלקת Euroclear, לרבות כל הכספים וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים בחשבונות הנ"ל. ניירות הערך אשר הופקדו/או נרשמו לזכות ו/או יופקדו/או ירשמו לזכות חשבון הבטוחות במסלקת Euroclear משועבדים גם בשעבוד צף.

(2) להלן נתונים לגבי אגרות החוב ששועבדו לבנק ישראל (במיליוני ש"ח):

יורה גבוהה		יורה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2020	לשנת 2021	לשנת 2020	לשנת 2021	2020	2021
1,882	4,483	953	3,774	1,882	4,483
ניירות ערך					

* ראה באור 11 באשר ליתרות המזומנים ופקדונות בבנק ישראל.

(3) בנוסף, יצרו הבנק וחברה מאוחדת שלו אגרות חוב, לפיהן שיעבדו לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך השעבוד, את כל הנכסים והזכויות שלהם בהווה ובעתיד בחשבונות הנוסטרו ובחשבונות הפיקדון המתנהלים בבנק ישראל (בין במטבע ישראלי ובין במטבע חוץ), לרבות כל הכספים העומדים מפעם לפעם בחשבונות אלו ולרבות הפירות שיופקדו בהם מניירות ערך שלהם וכל זכות הנובעת מניירות ערך אלה.

כמו כן ועל פי תנאי אגרות החוב, לבנק ישראל זכות עכבון וקיצוז על כל הנכסים של הבנק והחברה המאוחדת שלו, שימצאו בחזקתו או בשליטתו של בנק ישראל, לרבות נכסים שנמסרו לבנק ישראל לביטחון, למשמרת או באופן אחר על פי כל דין.

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

(4) ראה באור i.25. באשר לשעבוד צף לטובת בנק ישראל, על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחובות כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים, במסגרת פעילות הבנק כספק במסלוקת ה-CLS.

ה. הבנק מתקשר מעת לעת עם צדדים נגדיים, בעיקר בנקים ישראלים וזרים וכן עם לקוחות בנספחים להסכמי ISDA מסוג CSA (credit support annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי נספחי ה-CSA, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש אזי אותו צד מקבל מהצד השני פקדונות כספיים לכיסוי חלקי של החשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2021 העביר הבנק לטובת צדדים נגדיים ולקוחות כאמור פקדונות בסך כולל של 150 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 533 מיליון ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2021 קיבל הבנק מצדדים נגדיים ולקוחות כאמור פקדונות בסך 135 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 251 מיליון ש"ח).

בנוסף, להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור, הפקיד הבנק פקדונות במזומן אצל צדדים נגדיים, כבטחונות ראשוניים (Initial margin), שנכון ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכמים בסך של 76 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 105 מיליון ש"ח).

ו. לצורך מתן שירותים ללקוחות הבנק ופעילות נוסטרו של הבנק בכל הנוגע לפעילויות מסוימות בניירות ערך זרים, לרבות בחוזים עתידיים גלובליים, באופציות ובהשאלות ומכירות בחסר, התקשר הבנק עם בנקים ו/או גופים זרים אחרים (להלן - "הברוקרים הזרים") לצורך קבלת שירותי משמורת ניירות ערך (global custody), סליקה, ברוקראז', שירותים לפעילות Margin ושירותים גלובליים נוספים. על פי ההסכמים עם הברוקרים הזרים, ניירות ערך מסוימים ומזומנים של הבנק (נוסטרו) המופקדים אצל איזה מהברוקרים הזרים משמשים (בין בדרך של שיעבוד, עכבון או העברת בעלות) כבטוחה לטובת הברוקר הזר להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או כיסוי חשיפתו האשראית של הברוקר הזר בקשר עם פעילות לקוחות הבנק ו/או פעילות הנוסטרו של הבנק; כמו כן, לכל אחד מהברוקרים הזרים זכות עיכבון וקיזוז כלפי יתרות מזומן העומדות לזכות הבנק אצלו, לרבות פקדונות במזומן שהופקדו אצל הברוקר הזר כבטוחה, בקשר עם קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור. קיימים הסדרים שונים בין הבנק לבין כל אחד מהברוקרים הזרים בקשר לשווי הבטוחות ו/או סכומי המזומן אשר צריכים להיות מופקדים אצל הברוקר הזר. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מופקדים אצל כלל הברוקרים הזרים כבטוחה ניירות ערך של הבנק (נוסטרו) בשווי מצטבר של כ-79 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 82 מיליון ש"ח), וכמו כן עומדים לזכות הבנק אצל כלל הברוקרים הזרים יתרות מזומן (לרבות פקדונות במזומן כאמור) בשווי מצטבר של כ-1,449 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 1,310 מיליון ש"ח).

ז. הבנק מקבל מבנק זר בחו"ל שירותי סליקה במטבעות במסלוקת CLS. להבטחת חשיפת אשראי של הבנק הזר כלפי הבנק בקשר עם סליקת עסקאות המטבע ב-CLS, הפקיד הבנק אצל הבנק הזר פיקדון כספי בסך של 50 מיליון דולר. הפיקדון משמש כבטוחה וכפוף לזכויות עכבון וקיזוז של הבנק הזר בקשר עם פעילות הסליקה במסלוקת CLS.

ח. להלן פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים על ידי קבוצת הבנק, כאמור בסעיפים א', ג', ד' ו-ו' לעיל, כאשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבדם (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
1,806	1,712	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
687	3,475	אגרות חוב זמינות למכירה
2,493	5,187	סך הכל

ט. להלן המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
11	845	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
283	129	ניירות ערך שהתקבלו בעסקת שאילה לא מובטחת
294	974	סך הכל

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכויי אשראי ומועדי פרעון (במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
חוזי רבית						
2,378	1,978	400	2,211	1,550	661	חוזי FORWARD-I FUTURES
125	125	-	40	40	-	אופציות שנכתבו
125	125	-	40	40	-	אופציות שנקנו
16,286	11,842	4,444	15,924	11,841	4,083	SWAPS ⁽¹⁾
18,914	14,070	4,844	18,215	13,471	4,744	סך הכל ⁽²⁾
3,527	-	3,527	3,245	-	3,245	מזה: נגזרים מגדירים ⁽³⁾
חוזי מטבע חוץ						
44,852	29,621	15,231	45,325	22,824	22,501	חוזי FORWARD-I FUTURES ⁽⁴⁾
14,301	14,301	-	14,084	14,084	-	אופציות שנכתבו
14,482	14,482	-	13,866	13,866	-	אופציות שנקנו
179	-	179	51	-	51	SWAPS
73,814	58,404	15,410	73,326	50,774	22,552	סך הכל
חוזים בגין מניות						
27,466	27,466	-	34,290	34,252	38	חוזי FORWARD-I FUTURES
13,850	13,850	-	19,211	19,211	-	אופציות שנכתבו
13,843	13,843	-	19,210	19,209	1	אופציות שנקנו ⁽⁵⁾
55,159	55,159	-	72,711	72,672	39	סך הכל
חוזי סחורות ואחרים						
151	151	-	279	279	-	חוזי FORWARD-I FUTURES
10	10	-	419	419	-	אופציות שנכתבו
10	10	-	419	419	-	אופציות שנקנו
171	171	-	1,117	1,117	-	סך הכל
148,058	127,804	20,254	165,369	138,034	27,335	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: SWAPS שהבנק משלם בשיעור רבית קבוע בסך 9,495 מיליון ש"ח (31.12.20 - 10,567 מיליון ש"ח).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 668 מיליון ש"ח (31.12.20 - 566 מיליון ש"ח).

(3) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת רבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הרבית הגלום באגרות חוב במט"ח ברבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 1,336 מיליון ש"ח (31.12.20 - 1,830 מיליון ש"ח).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 19,208 מיליון ש"ח (31.12.20 - 13,830 מיליון ש"ח).

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
256	130	126	157	142	15	חוזי רבית
110	-	110	14	-	14	מזה: נגזרים מגדרים
785	726	59	555	515	40	חוזי מטבע חוץ
951	951	-	951	951	-	חוזים בגין מניות
46	46	-	46	46	-	חוזי סחורות ואחרים
2,038	1,853	185	1,709	1,654	55	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
2,038	1,853	185	1,709	1,654	55	יתרה מאזנית
-	-	-	-	-	-	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

31 בדצמבר 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
453	203	250	221	217	4	חוזי רבית
233	-	233	3	-	3	מזה: נגזרים מגדרים
1,071	972	99	885	819	66	חוזי מטבע חוץ
789	789	-	789	789	-	חוזים בגין מניות
2	2	-	2	2	-	חוזי סחורות ואחרים
2,315	1,966	349	1,897	1,827	70	סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
2,314	1,965	349	1,897	1,827	70	יתרה מאזנית
-	-	-	-	-	-	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: ב-31.12.20 שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוברים בסך 1 מיליון ש"ח.

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. גידור חשבונאי

כללי

הבנק חשף לסיכונים שוק, לרבות סיכונים בסיסי וסיכונים רבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולחוב הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים בסיסי וסיכונים רבית, משתמש הבנק במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פורוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת רבית קבועה ברבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותו לסיכון המגודר.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
הכנסות (הוצאות) רבית	הכנסות (הוצאות) רבית	
		1. השפעת חשבונאות של גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)
		רווח מגידורי שווי הוגן
		חוזי רבית
108	(130)	- פריטים מגודרים
(144)	82	- נגזרים מגודרים

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	
יחסי גידור קיימים		יחסי גידור קיימים		
210	3,908	78	3,544	2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן
				ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
הפסד שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾	הפסד שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾	
		3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד
		נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים
1	30	חוזי רבית
(681)	(476)	חוזי מטבע חוץ
8	6	חוזים בגין מניות

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית.

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות
1,709	628	-	357	427	297
(537)	(294)	-	(38)	(205)	-
(243)	(189)	-	(5)	(49)	-
929	145	-	314	173	297
2,177	1,828	-	64	285	-
(1,546)	(1,382)	-	(28)	(136)	-
631	446	-	36	149	-
1,560	591	-	350	322	297
2,038	1,209	-	315	341	173
(414)	(171)	-	(38)	(205)	-
(50)	-	-	(5)	(45)	-
1,574	1,038	-	272	91	173

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:	
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים ⁽¹⁾	
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:	
מכשירים פיננסיים	
ביטחון במזומן ששוועבד	
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	

31 בדצמבר 2020					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות
1,897	682	90	329	630	166
(771)	(301)	-	(42)	(428)	-
(179)	(170)	-	-	(9)	-
947	211	90	287	193	166
1,795	1,446	14	50	285	-
(1,208)	(1,020)	-	(30)	(158)	-
587	426	14	20	127	-
1,534	637	104	307	320	166
2,315	995	-	412	777	131
(598)	(129)	-	(41)	(428)	-
(320)	(1)	-	(23)	(296)	-
1,397	865	-	348	53	131

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:	
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים ⁽¹⁾	
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:	
מכשירים פיננסיים	
ביטחון במזומן ששוועבד	
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	

- (1) שווי הוגן של מכשירים נגזרים הכפופים להסכמי קיזוז בסך 414 מיליון ש"ח, אגרות חוב ממשלתיות שהתקבלו כבטחון בסך 95 מיליון ש"ח, מניות שהתקבלו כבטחון בסך 26 מיליון ש"ח ואג"ח קונצרני שהתקבלו כבטחון בסך 2 מיליון ש"ח (31.12.20) - מכשירים נגזרים הכפופים להסכמי קיזוז בסך 599 מיליון ש"ח, אגרות חוב ממשלתיות שהתקבלו כבטחון בסך 132 מיליון ש"ח, מניות שהתקבלו כבטחון בסך 39 מיליון ש"ח ואג"ח קונצרני שהתקבלו כבטחון בסך 1 מיליון ש"ח.
- (2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

באור 27 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה

31 בדצמבר 2021					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
668	-	468	200	-	חוזי רבית
17,547	3,305	10,275	1,811	2,156	- שקל - מדד
73,326	-	869	12,011	60,446	- אחר
72,711	-	679	3,570	68,462	חוזי מטבע חוץ
1,117	-	-	-	1,117	חוזים בגין מניות
165,369	3,305	12,291	17,592	132,181	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

31 בדצמבר 2020					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
148,058	3,396	10,949	18,878	114,835	סך הכל

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
 - **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
 - **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
 - **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
 - **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
 - **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליון ש"ח.
 - **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
 - **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
 - **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
 - **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
- כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח, סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, לקוח עסקי הפועל בשוק ההון או הנדל"ן ואשר סך החבות שלו קטנה מ-100 מיליון ש"ח, הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן.
- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית, נטו, הכוללות:
- המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
- רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
- מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלויות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות ההוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות ממתן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
- הוצאות ישירות, הכוללות:
- הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
- הוצאות מחשב בסניפים - מועמסות בהתאם לכמות פעולות המבוצעות על ידי הלקוחות.
- הוצאות שכר, ארגוניות ומחשב של יחידות המטה העסקיות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות ונפח פעולות).
- הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב של החטיבות/המערכים העורפיים, ואת הוצאות המחשב הכלליות שאינן משוייכות - הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי ההוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות ההוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנה שליטה - זקיפת חלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח נטו של חברות הבת בהן יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרווח זה שויך למגזרי הפעילות השונים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								המאחד
פעילות ישראל								
משיקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
1,823	15	715	150	291	(1)	157	3,150	הכנסות רבית מחיצוניים
139	20	41	8	94	36	18	356	הוצאות רבית מחיצוניים
1,684	(5)	674	142	197	(37)	139	2,794	הכנסות רבית, נטו
(473)	21	(65)	8	94	70	345	-	מחיצוניים - בימגזרי
1,211	16	609	150	291	33	484	2,794	סך הכנסות רבית, נטו
635	92	358	64	109	201	297	1,756	הכנסות שאינן מרבית
1,846	108	967	214	400	234	781	4,550	סך הכנסות
(5)	1	(115)	(21)	(73)	(3)	-	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,422	72	640	100	167	155	96	2,652	הוצאות תפעוליות ואחרות
429	35	442	135	306	82	685	2,114	רווח לפני מסים
148	12	152	47	105	28	236	728	הפרשה למסים על הרווח
281	23	290	88	201	54	449	1,386	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	69	69	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
281	23	290	88	201	54	518	1,455	רווח נקי:
(32)	(1)	(5)	(3)	-	-	(9)	(50)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
249	22	285	85	201	54	509	1,405	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
51,325	68	19,325	5,623	16,978	1,139	77,915	172,373	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	-	-	674	674	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
51,325	68	19,325	5,623	16,978	1,139	-	94,458	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
54,882	95	21,044	6,101	18,571	1,547	-	102,240	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
189	-	218	69	69	-	-	545	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
183	-	16	1	1	-	-	201	יתרת חובות פגומים
64,312	9,074	24,809	5,949	13,519	30,555	13,905	162,123	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
63,497	9,033	24,374	5,813	12,830	30,401	-	145,948	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
63,792	9,253	25,949	7,028	15,553	31,872	-	153,447	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
34,201	234	18,470	6,268	18,058	1,601	7,329	86,161	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
35,600	244	19,122	6,800	19,627	1,515	6,080	88,988	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
37,986	22,320	19,213	3,554	17,467	330,622	-	431,162	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
1,103	1	583	145	284	11	-	2,127	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
116	15	30	6	12	22	-	201	פיצול הכנסות רבית נטו
(8)	-	(4)	(1)	(5)	-	484	466	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,211	16	609	150	291	33	484	2,794	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								אחר
								סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,338 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								המאחד
פעילות ישראל								
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
1,646	7	671	158	232	(8)	172	2,878	הכנסות רבית מחיצוניים
105	29	46	10	37	14	-	241	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,541	(22)	625	148	195	(22)	172	2,637	- מחיצוניים
(323)	46	(2)	7	109	61	102	-	- בינמגזרי
1,218	24	623	155	304	39	274	2,637	סך הכנסות רבית, נטו
586	77	344	71	100	212	133	1,523	הכנסות שאינן מרבית
1,804	101	967	226	404	251	407	4,160	סך הכנסות
117	1	162	84	98	2	-	464	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,395	67	621	100	152	174	60	2,569	הוצאות תפעוליות ואחרות
292	33	184	42	154	75	347	1,127	רווח לפני מסים
105	11	58	11	44	26	113	368	הפרשה למסים על הרווח
187	22	126	31	110	49	234	759	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	29	29	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
								רווח נקי:
187	22	126	31	110	49	263	788	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(26)	-	(4)	(2)	(1)	-	(5)	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
161	22	122	29	109	49	258	750	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
47,443	50	17,827	5,592	17,425	1,405	62,438	152,180	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	617	617	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
47,443	50	17,827	5,592	17,425	1,405	-	89,742	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
49,687 ⁽⁴⁾	70	18,876	5,385	16,724	1,505	-	92,247	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
190	-	231	78	78	-	-	577	יתרת חובות פגומים
174	-	36	-	7	-	-	217	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
60,059	8,698	22,255	5,589	13,162	22,665	10,630	143,058	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
59,151	8,666	21,759	5,413	12,317	22,553	-	129,859	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
63,338	9,097	24,358	5,707	12,867	26,310	-	141,677	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
32,393	207	17,441	6,564	17,761	1,606	7,321	83,293	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
32,960	214	17,720	5,982	17,624	1,718	7,597	83,815	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
32,799	17,287	15,775	3,497	12,373	248,302	-	330,033	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
								פיצול הכנסות רבית נטו
1,073	-	582	148	296	14	-	2,113	- מרווח מפעילות מתן אשראי
156	24	47	9	14	26	-	276	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(11)	-	(6)	(2)	(6)	(1)	274	248	- אחר
1,218	24	623	155	304	39	274	2,637	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,253 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								המאחד
פעילות ישראל								
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
1,669	14	670	164	265	16	287	3,085	הכנסות רבית מחיצוניים
172	52	87	17	67	77	11	483	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,497	(38)	583	147	198	(61)	276	2,602	- מחיצוניים
(253)	76	72	18	76	136	(125)	-	- בינמגזרי
1,244	38	655	165	274	75	151	2,602	סך הכנסות רבית, נטו
549	68	313	75	111	190	214	1,520	הכנסות שאינן מרבית
1,793	106	968	240	385	265	365	4,122	סך הכנסות
72	-	35	12	18	1	-	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,443	65	632	110	161	184	59	2,654	הוצאות תפעוליות ואחרות
278	41	301	118	206	80	306	1,330	רווח לפני מסים
95	14	103	44	90	27	105	478	הפרשה למסים על הרווח
183	27	198	74	116	53	201	852	רווח לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	51	51	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
								רווח נקי:
183	27	198	74	116	53	252	903	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(24)	-	(5)	(3)	-	-	(6)	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
159	27	193	71	116	53	246	865	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
45,476	50	16,653	5,623	16,599	1,039	50,865	136,305	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	605	605	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
45,476	50	16,653	5,623	16,599	1,039	-	85,440	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
47,418	67	17,264	5,539	17,280	1,261	-	88,829	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
156	-	220	35	298	-	-	709	יתרת חובות פגומים
212	-	20	4	13	-	-	249	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
52,093	7,619	19,232	5,225	10,527	23,365	9,516	127,577	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
50,896	7,611	18,660	4,968	9,861	22,825	-	114,821	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
51,572	7,734	19,157	5,491	11,018	25,080	-	120,052	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
31,559	213	16,480	6,654	16,416	1,070	7,627	80,019	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
32,112	218	16,844	6,448	16,880	1,159	7,588	81,249	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
35,493	17,337	16,139	3,993	13,001	236,423	-	322,386	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
								פיצול הכנסות רבית נטו
1,046	-	575	149	265	10	-	2,045	- מרווח מפעילות מתן אשראי
215	38	89	20	20	66	-	448	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(17)	-	(9)	(4)	(11)	(1)	151	109	- אחר
1,244	38	655	165	274	75	151	2,602	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,038 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								המאחד
מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית				
לדיוור	הלוואות	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	סך הכל	אחר	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח								
942	17	864	1,823	-	15	15	1,838	הכנסות רבית מחיצוניים
-	-	139	139	-	20	20	159	הוצאות רבית מחיצוניים
942	17	725	1,684	-	(5)	(5)	1,679	הכנסות רבית, נטו
(515)	(9)	51	(473)	-	21	21	(452)	- מחיצוניים
427	8	776	1,211	-	16	16	1,227	- בינמגזרי
16	96	523	635	1	92	91	727	סך הכנסות רבית, נטו
443	104	1,299	1,846	1	108	107	1,954	הכנסות שאינן מרבית
(6)	-	1	(5)	-	1	1	(4)	סך הכנסות
192	41	1,189	1,422	-	72	72	1,494	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
257	63	109	429	1	35	34	464	הוצאות תפעוליות ואחרות
89	22	37	148	-	12	12	160	רווח לפני מסים
								הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי:
168	41	72	281	1	23	22	304	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(3)	(29)	(32)	-	(1)	(1)	(33)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
168	38	43	249	1	22	21	271	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
30,353	2,807	18,165	51,325	28	68	40	51,393	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
30,353	2,807	18,165	51,325	28	68	40	51,393	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
32,260	3,868	18,754	54,882	43	95	52	54,977	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
51	-	138	189	-	-	-	189	יתרת חובות פגומים
161	-	22	183	-	-	-	183	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
294	50	63,968	64,312	1	9,074	9,073	73,386	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
-	-	63,497	63,497	-	9,033	9,033	72,530	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
-	-	63,792	63,792	-	9,253	9,253	73,045	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
16,091	3,193	14,917	34,201	36	234	198	34,435	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
17,057	3,697	14,846	35,600	47	244	197	35,844	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
-	-	37,986	37,986	-	22,320	22,320	60,306	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
431	8	664	1,103	-	1	1	1,104	פיצול הכנסות רבית נטו
-	-	116	116	-	15	15	131	- מרווח מפעילות מתן אשראי
(4)	-	(4)	(8)	-	-	-	(8)	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
427	8	776	1,211	-	16	16	1,227	- אחר
								סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיוור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים וזעירים בסך של 1,338 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								המאוחד
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
במיליוני ש"ח								
1,653	7	7	-	1,646	999	14	633	הכנסות רבית מחיצוניים
134	29	29	-	105	105	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
1,519	(22)	(22)	-	1,541	894	14	633	הכנסות רבית, נטו
(277)	46	46	-	(323)	(56)	(2)	(265)	- מחיצוניים
1,242	24	24	-	1,218	838	12	368	- בינגדורי
663	77	76	1	586	491	82	13	סך הכנסות רבית, נטו
1,905	101	100	1	1,804	1,329	94	381	הכנסות שאינן מרבית
118	1	1	-	117	76	-	41	סך הכנסות
1,462	67	67	-	1,395	1,175	48	172	הוצאות בגין הפסדי אשראי
325	33	32	1	292	78	46	168	הוצאות תפעוליות ואחרות
116	11	11	-	105	29	16	60	רווח לפני מסים
								הפרשה למסים על הרווח
								רווח נקי:
209	22	21	1	187	49	30	108	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(26)	-	-	-	(26)	(24)	(2)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
183	22	21	1	161	25	28	108	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
47,493	50	29	21	47,443	17,853	2,626	26,964	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
47,493	50	29	21	47,443	17,853	2,626	26,964	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
49,757	70	39	31	49,687	17,889	3,462	28,336 ⁽⁴⁾	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
190	-	-	-	190	154	-	36	יתרת חובות פגומים
174	-	-	-	174	18	-	156	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
68,757	8,698	8,697	1	60,059	59,627	67	365	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
67,817	8,666	8,666	-	59,151	59,151	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
72,435	9,097	9,097	-	63,338	63,338	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
32,600	207	178	29	32,393	14,791	3,085	14,517	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
33,174	214	177	37	32,960	14,044	3,729	15,187	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
50,086	17,287	17,287	-	32,799	32,799	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
								פיצול הכנסות רבית נטו
1,073	-	-	-	1,073	687	12	374	- מרווח מפעילות מתן אשראי
180	24	24	-	156	156	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(11)	-	-	-	(11)	(5)	-	(6)	- אחר
1,242	24	24	-	1,218	838	12	368	סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיוור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים וזעירים בסך של 1,253 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל (המשך)

המאוזד							
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית			
הלואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח							
670	15	984	1,669	-	14	14	1,683
-	-	172	172	-	52	52	224
670	15	812	1,497	-	(38)	(38)	1,459
(349)	(2)	98	(253)	-	76	76	(177)
321	13	910	1,244	-	38	38	1,282
14	84	451	549	1	67	68	617
335	97	1,361	1,793	1	105	106	1,899
3	-	69	72	-	-	-	72
156	57	1,230	1,443	-	65	65	1,508
176	40	62	278	1	40	41	319
60	14	21	95	-	14	14	109
116	26	41	183	1	26	27	210
-	(1)	(23)	(24)	-	-	-	(24)
116	25	18	159	1	26	27	186
24,871	2,798	17,807	45,476	25	25	50	45,526
24,871	2,798	17,807	45,476	25	25	50	45,526
25,583 ⁽⁴⁾	3,639	18,196	47,418	34	33	67	47,485
10	-	146	156	-	-	-	156
186	-	26	212	-	-	-	212
525	106	51,462	52,093	1	7,618	7,619	59,712
-	-	50,896	50,896	-	7,611	7,611	58,507
-	-	51,572	51,572	-	7,734	7,734	59,306
13,620	3,151	14,788	31,559	29	184	213	31,772
14,056	3,805	14,251	32,112	38	180	218	32,330
-	-	35,493	35,493	-	17,337	17,337	52,830
330	13	703	1,046	-	-	-	1,046
-	-	215	215	-	38	38	253
(9)	-	(8)	(17)	-	-	-	(17)
321	13	910	1,244	-	38	38	1,282

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) כולל הלואות לדיור ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים בסך של 1,038 מיליון ש"ח.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021										המאחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים				
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח										
193	522	715	31	119	150	100	191	291	1,156	הכנסות רבית מחיצוניים
-	41	41	-	8	8	-	94	94	143	הוצאות רבית מחיצוניים
193	481	674	31	111	142	100	97	197	1,013	הכנסות רבית, נטו
(2)	(63)	(65)	-	8	8	(2)	96	94	37	- מחיצוניים
191	418	609	31	119	150	98	193	291	1,050	- בינגזרי
39	319	358	12	52	64	32	77	109	531	סך הכנסות רבית, נטו
-	20	20	-	1	1	-	1	1	22	הכנסות שאינן מרבית
230	737	967	43	171	214	130	270	400	1,581	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
(2)	(113)	(115)	(2)	(19)	(21)	(16)	(57)	(73)	(209)	סך הכנסות
111	529	640	17	83	100	42	125	167	907	הכנסות בגין הפסדי אשראי
121	321	442	28	107	135	104	202	306	883	הוצאות תפעוליות ואחרות
42	110	152	9	38	47	36	69	105	304	רווח לפני מסים
79	211	290	19	69	88	68	133	201	579	הפרשה למסים על הרווח
(1)	(4)	(5)	-	(3)	(3)	-	-	-	(8)	רווח נקי :
78	207	285	19	66	85	68	133	201	571	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6,580	12,745	19,325	958	4,665	5,623	3,923	13,055	16,978	41,926	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6,580	12,745	19,325	958	4,665	5,623	3,923	13,055	16,978	41,926	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
7,163	13,881	21,044	1,251	4,850	6,101	4,850	13,721	18,571	45,716	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
78	140	218	-	69	69	11	58	69	356	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
5	11	16	-	1	1	-	1	1	18	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
3,827	20,982	24,809	986	4,963	5,949	1,927	11,592	13,519	44,277	יתרת חובות פגומים
3,706	20,668	24,374	961	4,852	5,813	1,817	11,013	12,830	43,017	יתרת חובות פגומים מעל 90 יום
4,000	21,949	25,949	1,185	5,843	7,028	2,446	13,107	15,553	48,530	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
7,441	11,029	18,470	1,478	4,790	6,268	6,290	11,768	18,058	42,796	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
7,904	11,218	19,122	1,849	4,951	6,800	7,138	12,489	19,627	45,549	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,090	17,123	19,213	193	3,361	3,554	1,439	16,028	17,467	40,234	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
189	394	583	30	115	145	99	185	284	1,012	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
4	26	30	1	5	6	1	11	12	48	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
(2)	(2)	(4)	-	(1)	(1)	(2)	(3)	(5)	(10)	פיצול הכנסות רבית נטו
191	418	609	31	119	150	98	193	291	1,050	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
										- אחר
										סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										המאחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים			
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	
במיליוני ש"ח										
193	478	671	33	125	158	95	137	232	1,061	הכנסות רבית מחיצוניים
-	46	46	-	10	10	-	37	37	93	הוצאות רבית מחיצוניים
193	432	625	33	115	148	95	100	195	968	הכנסות רבית, נטו
(3)	1	(2)	(1)	8	7	(2)	111	109	114	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
190	433	623	32	123	155	93	211	304	1,082	סך הכנסות רבית, נטו
40	304	344	14	57	71	29	71	100	515	הכנסות שאינן מרבית
-	16	16	-	1	1	-	1	1	18	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
230	737	967	46	180	226	122	282	404	1,597	סך הכנסות
14	148	162	(1)	85	84	13	85	98	344	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
104	517	621	16	84	100	36	116	152	873	הוצאות תפעוליות ואחרות
112	72	184	31	11	42	73	81	154	380	רווח לפני מסים
35	23	58	8	3	11	21	23	44	113	הפרשה למסים על הרווח
77	49	126	23	8	31	52	58	110	267	רווח נקי :
(2)	(2)	(4)	(1)	(1)	(2)	-	(1)	(1)	(7)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
75	47	122	22	7	29	52	57	109	260	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6,339	11,488	17,827	964	4,628	5,592	3,484	13,941	17,425	40,844	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
6,339	11,488	17,827	964	4,628	5,592	3,484	13,941	17,425	40,844	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
6,436	12,440	18,876	863	4,522	5,385	3,973	12,751	16,724	40,985	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
60	171	231	-	78	78	11	67	78	387	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
20	16	36	-	-	-	7	-	7	43	יתרת חובות פגומים
3,496	18,759	22,255	994	4,595	5,589	2,699	10,463	13,162	41,006	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
3,334	18,425	21,759	960	4,453	5,413	2,573	9,744	12,317	39,489	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
3,594	20,764	24,358	1,012	4,695	5,707	2,470	10,397	12,867	42,932	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
7,249	10,192	17,441	1,512	5,052	6,564	5,260	12,501	17,761	41,766	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,113	10,607	17,720	1,302	4,680	5,982	5,831	11,793	17,624	41,326	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
1,300	14,475	15,775	158	3,339	3,497	1,193	11,180	12,373	31,645	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
186	396	582	31	117	148	93	203	296	1,026	פיצול הכנסות רבית נטו
7	40	47	2	7	9	2	12	14	70	- מרווח מפעילות מתן אשראי
(3)	(3)	(6)	(1)	(1)	(2)	(2)	(4)	(6)	(14)	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
190	433	623	32	123	155	93	211	304	1,082	- אחר
										סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019										המאחד
מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים				
בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוני ונדל"ן	אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח										
188	482	670	41	123	164	74	191	265	1,099	הכנסות רבית מחיצוניים
-	87	87	-	17	17	-	67	67	171	הוצאות רבית מחיצוניים
188	395	583	41	106	147	74	124	198	928	הכנסות רבית, נטו
(4)	76	72	(1)	19	18	(3)	79	76	166	- מחיצוניים
184	471	655	40	125	165	71	203	274	1,094	- בינמגזרי
34	279	313	15	60	75	31	80	111	499	סך הכנסות רבית, נטו
-	16	16	-	1	1	-	-	-	17	הכנסות שאין מרבית
218	750	968	55	185	240	102	283	385	1,593	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
(11)	46	35	(1)	13	12	(15)	33	18	65	סך הכנסות
93	539	632	16	94	110	32	129	161	903	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
136	165	301	40	78	118	85	121	206	625	הוצאות תפעוליות ואחרות
47	56	103	15	29	44	38	52	90	237	רווח לפני מסים
89	109	198	25	49	74	47	69	116	388	הפרשה למסים על הרווח
(2)	(3)	(5)	(2)	(1)	(3)	-	-	-	(8)	רווח נקי :
87	106	193	23	48	71	47	69	116	380	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5,899	10,754	16,653	1,077	4,546	5,623	2,591	14,008	16,599	38,875	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
5,899	10,754	16,653	1,077	4,546	5,623	2,591	14,008	16,599	38,875	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
6,301	10,963	17,264	1,074	4,465	5,539	3,023	14,257	17,280	40,083	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
42	178	220	5	30	35	23	275	298	553	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
2	18	20	-	4	4	13	-	13	37	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
3,170	16,062	19,232	1,041	4,184	5,225	2,019	8,508	10,527	34,984	יתרת חובות פגומים
2,963	15,697	18,660	961	4,007	4,968	1,848	8,013	9,861	33,489	יתרת חובות פגומים מעל 90 יום
3,081	16,076	19,157	962	4,529	5,491	2,265	8,753	11,018	35,666	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
6,910	9,570	16,480	1,700	4,954	6,654	4,383	12,033	16,416	39,550	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
6,928	9,916	16,844	1,676	4,772	6,448	4,345	12,535	16,880	40,172	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,366	14,773	16,139	176	3,817	3,993	1,804	11,197	13,001	33,133	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
179	396	575	38	111	149	72	193	265	989	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
10	79	89	3	17	20	2	18	20	129	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
(5)	(4)	(9)	(1)	(3)	(4)	(3)	(8)	(11)	(24)	פיצול הכנסות רבית נטו
184	471	655	40	125	165	71	203	274	1,094	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
										- אחר
										סך הכל הכנסות רבית, נטו

(1) יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ה. מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					המאחד
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במיליוני ש"ח	
157	-	-	156	1	הכנסות רבית מחיצוניים
18	-	-	17	1	הוצאות רבית מחיצוניים
139	-	-	139	-	הכנסות רבית, נטו
345	-	-	345	-	- מחיצוניים
484	-	-	484	-	- בינמגזרי
297	7	231	22	37	סך הכנסות רבית, נטו
781	7	231	506	37	הכנסות שאינן מרבית
96	-	-	96	-	סך הכנסות
685	7	231	410	37	הוצאות תפעוליות ואחרות
236	2	79	142	13	רווח לפני מסים
449	5	152	268	24	הפרשה למסים על הרווח
69	-	69	-	-	רווח לאחר מסים
					חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
					רווח נקי :
518	5	221	268	24	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	-	-	(9)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
509	5	221	259	24	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
77,915	-	1,210	76,403	302	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
674	-	674	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
13,905	-	-	13,793	112	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
7,329	-	1,945	4,563	821	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
6,080	-	2,198	3,199	683	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
					מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאינן מרבית:
			(10)	18	הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
			98	-	הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
			396	20	חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾
			-	2	חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
			484	40	סך הכל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית, לפי בסיס צבירה
			23	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
			(1)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
			-	(3)	הוצאות אחרות שאינן מרבית
			506	37	סך הכל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ה. מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					המאחד
פעילות למסחר במיליוני ש"ח	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
-	172	-	-	172	הכנסות רבית מחיצוניים
1	(1)	-	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
(1)	173	-	-	172	הכנסות רבית, נטו
-	102	-	-	102	- מחיצוניים
(1)	275	-	-	274	- בינמגזרי
14	118	1	-	133	סך הכנסות (הוצאות) רבית, נטו
13	393	1	-	407	הכנסות שאינן מרבית
-	60	-	-	60	סך הכנסות
13	333	1	-	347	הוצאות תפעוליות ואחרות
4	109	-	-	113	רווח לפני מסים
9	224	1	-	234	הפרשה למסים על הרווח
-	-	29	-	29	רווח לאחר מסים
9	224	30	-	263	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
-	(5)	-	-	(5)	רווח נקי:
9	219	30	-	258	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
228	61,304	906	-	62,438	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	617	-	617	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
31	10,599	-	-	10,630	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
886	4,870	1,565	-	7,321	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
883	5,076	1,638	-	7,597	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
					יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
					יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
(21)	67				מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאינן מרבית:
-	(17)				הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
42	322				הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
(3)	-				חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾
18	372				חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
-	24				סך הכל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית, לפי בסיס צבירה
-	(3)				רווחים או הפסדים ממכירה או מיידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
(5)	-				שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
13	393				הוצאות אחרות שאינן מרבית
					סך הכל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ה. מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל (המשך)

המאחד					לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במילוני ש"ח				
287	-	-	286	1	הכנסות רבית מחיצוניים			
11	-	-	8	3	הוצאות רבית מחיצוניים			
					הכנסות רבית, נטו			
276	-	-	278	(2)	מחיצוניים			
(125)	-	-	(125)	-	בינמגזרי			
151	-	-	153	(2)	סך הכנסות (הוצאות) רבית, נטו			
214	3	71	159	(19)	הכנסות (הוצאות) שאין מרבית			
365	3	71	312	(21)	סך הכנסות (הוצאות)			
59	-	-	59	-	הוצאות תפעוליות ואחרות			
306	3	71	253	(21)	רווח (הפסד) לפני מסים			
105	1	24	88	(8)	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (ההפסד)			
201	2	47	165	(13)	רווח (הפסד) לאחר מסים			
51	-	51	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס			
					רווח (הפסד) נקי:			
252	2	98	165	(13)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאין מקנות שליטה			
(6)	-	-	(6)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאין מקנות שליטה			
246	2	98	159	(13)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			
50,865	-	878	49,765	222	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾			
605	-	605	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾			
9,516	-	-	9,314	202	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾			
7,627	-	1,523	5,356	748	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾			
7,588	-	1,582	5,131	875	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾			
					מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאין מרבית:			
			56	(41)	הפרשי שער, נטו ⁽³⁾			
			(6)	-	הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾			
			242	7	חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾			
			-	-	חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾			
			292	(34)	סך הכל הכנסות רבית נטו והכנסות שאין מרבית, לפי בסיס צבירה			
			26	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מיידית ערך שאינה זמנית של אגרות חוב			
			(6)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד			
			-	13	הכנסות אחרות שאין מרבית			
			312	(21)	סך הכל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאין מרבית			

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון.

(3) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ו. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

(במיליוני ש"ח)

סך נכסים		רווח נקי			הכנסות ⁽²⁾			המאוחד
ליום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	
167,778	180,470	863	750	1,405	4,119	4,160	4,550	ישראל
-	-	2	-	-	3	-	-	מערב אירופה
167,778	180,470	865	750	1,405	4,122	4,160	4,550	סך הכל מאוחד

(1) החלוקה לאיזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.

(2) הכנסות מרבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

א. כללי

1. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ("מגזרי פעילות ניהוליים"), בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (ASC 280-10).
 2. החלוקה למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה מבוצעת בהתאם לקריטריונים המנויים בסעיף 3 להלן. חלוקה זו משמשת את מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קביעת תכניות העבודה, קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון.
 3. הבנק זיהה את מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה כדלקמן:
 - **חטיבה בנקאית - משכנתאות** - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות המגזר.
 - **חטיבה בנקאית - משקי בית** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות משקי הבית.
 - **חטיבה בנקאית - בנקאות פרטית** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה, להם הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ השקעות.
 - **חטיבה בנקאית - אחר** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות עסקיים קטנים ולקוחות מסחריים בסניפי החטיבה הבנקאית.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות עסקיים** - המחלקה העסקית של החטיבה מרכזת את מכלול הפעילות של לקוחות עסקיים גדולים ובינלאומיים, בעלי מסגרות אשראי של 40 מיליון ש"ח ומעלה, או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה, וכן את פעילותם של אובליגנטים בתחומי אשראי מורכבים, כגון: תקשורת, ליווי פרויקטים, פקטורינג וכדומה.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות מסחריים** - המחלקה המסחרית מטפלת בלקוחות הבנק, רובם בעלי מסגרות אשראי של 5 מיליון ש"ח עד 40 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של 25 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח ובלקוחות סניפי החטיבה העסקית שאינם בסמכות מנהלי הסניפים.
 - **חטיבה עסקית - אחר** - לקוחות עסקיים קטנים בסניפי החטיבה העסקית.
 - **חטיבת נכסי לקוחות** - החטיבה אחראית על פעילות הבנק בתחום שוק ההון, המט"ח ופקדונות הציבור מול כלל הלקוחות של הבנק וכן אחראית על מכלול הפעילות של לקוחות מוסדיים.
 - **ניהול פיננסי** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק - לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את התוצאות מניהול תיק הנוסטרו לרבות פעילות מול בנקים ובנק ישראל. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.
 - **חברות בנות** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות של החברה הבת מסד.
 - **התאמות** -
- חלק מתוצאות הפעילות של לקוחות הבנק נרשמות ביותר ממגזר פעילות אחד כמפורט להלן:
- תוצאות הפעילות במוצרי שוק ההון, הכוללת פעילות בניירות ערך של לקוחות, הפצת מוצרים פיננסיים, פקדונות הציבור, ומוצרי המט"ח נכללות הן במגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזרי החטיבה הבנקאית (למעט המשכנתאות) ובמגזרי החטיבה העסקית.
 - תוצאות הפעילות של לקוחות מסחריים מסוימים באחריות החטיבה העסקית נכללות הן במגזר החטיבה העסקית-לקוחות מסחריים והן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר.
 - תוצאות הפעילות של עסקים קטנים מסוימים באחריות החטיבה הבנקאית נכללות הן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר והן במגזר החטיבה העסקית-אחר.
 - תוצאות הפעילות של לקוחות מסוימים באחריות חטיבת נכסי לקוחות נכללות הן במסגרת מגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזרי החטיבה הבנקאית (למעט המשכנתאות) ובמגזרי החטיבה העסקית.
- הכפילויות ברישום תוצאות הפעילות כמתואר לעיל, מבטלות במסגרת טור ההתאמות.
- כמו כן, טור ההתאמות כולל קיזוז יתרות בינחברתיות.
- לפירוט בדבר העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים, ראה באור 28.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאחד	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
	אחר	מסחרים	לקוחות עסקיים	אחר	פרטית	משקי בית	משכנתאות
הכנסות רבית, נטו	42	262	440	401	144	524	431
הכנסות שאינן מרבית	37	82	220	217	477	228	16
סך כל ההכנסות	79	344	660	618	621	752	447
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(2)	(47)	(94)	(61)	2	(12)	(8)
הוצאות תפעוליות ואחרות	28	174	295	441	531	691	199
רווח לפני מסים	53	217	459	238	88	73	256
הפרשה למסים על הרווח	18	75	158	82	30	25	88
רווח לאחר מסים	35	142	301	156	58	48	168
חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	35	142	301	156	58	48	168
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	35	142	301	156	58	48	168
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	1,058	9,687	23,851	10,409	4,201	14,857	30,108
אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	1,073	10,562	26,900	11,992	4,634	15,660	32,012
פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	28,439	8,657	26,424	21,641	39,353	30,432	-

המאחד	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
	אחר	מסחרים	לקוחות עסקיים	אחר	פרטית	משקי בית	משכנתאות
הכנסות רבית, נטו	40	260	458	416	181	551	376
הכנסות שאינן מרבית	20	80	241	211	441	209	13
סך כל ההכנסות	60	340	699	627	622	760	389
הוצאות בגין הפסדי אשראי	8	92	131	133	22	77	40
הוצאות תפעוליות ואחרות	27	170	311	442	541	683	178
רווח לפני מסים	25	78	257	52	59	-	171
הפרשה למסים על הרווח	6	22	88	12	16	-	53
רווח לאחר מסים	19	56	169	40	43	-	118
חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	19	56	169	40	43	-	118
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	19	56	169	40	43	-	118
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾	1,024	9,242	24,233	9,851	3,939	14,661	26,758
אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	620	9,284	24,431	10,946	4,190	14,882	28,121
פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	15,147	6,935	31,191	19,784	41,178	28,228	-

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות במוצרי שוק ההון	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות
2,794	(222)	(378)	245	462	221
1,756	(734)	(836)	101	289	925
4,550	(956)	(1,214)	346	751	1,146
(216)	2	11	(3)	-	(2)
2,652	(658)	(797)	192	94	804
2,114	(300)	(428)	157	657	344
728	(103)	(147)	55	226	118
1,386	(197)	(281)	102	431	226
69	-	-	-	69	-
1,455	(197)	(281)	102	500	226
(50)	-	-	(50)	-	-
1,405	(197)	(281)	52	500	226
172,373	(6,474)	(12,415)	8,667	75,476	6,474
102,240	(9,328)	(15,562)	5,641	-	9,328
153,447	(147,340)	(157,864)	9,025	-	147,340

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות במוצרי שוק ההון	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות
2,637	(293)	(452)	241	273	293
1,523	(711)	(789)	84	130	883
4,160	(1,004)	(1,241)	325	403	1,176
464	(9)	(70)	22	-	9
2,569	(690)	(845)	182	59	821
1,127	(305)	(326)	121	344	346
368	(87)	(93)	44	118	102
759	(218)	(233)	77	226	244
29	-	-	-	29	-
788	(218)	(233)	77	255	244
(38)	-	-	(38)	-	-
750	(218)	(233)	39	255	244
152,180	(5,326)	(10,889)	7,995	60,040	5,326
92,247	(5,423)	(10,888)	5,238	-	5,423
141,677	(135,831)	(145,229)	8,612	-	135,831

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							המאוחד
	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית				
	אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	בנקאות פרטית	משקי בית	משכנתאות	
	95	283	421	446	233	577	331	הכנסות רבית, נטו
	35	80	194	210	387	204	14	הכנסות שאינן מרבית
	130	363	615	656	620	781	345	סך כל ההכנסות
	10	42	(42)	71	6	65	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
	50	182	263	459	544	747	163	הוצאות תפעוליות ואחרות
	70	139	394	126	70	(31)	181	רווח (הפסד) לפני מסים
	24	47	157	43	24	(11)	61	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (ההפסד)
	46	92	237	83	46	(20)	120	רווח (הפסד) לאחר מסים
	-	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
								רווח (הפסד) נקי
	46	92	237	83	46	(20)	120	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	-	-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	46	92	237	83	46	(20)	120	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	1,415	9,242	21,952	9,806	3,950	14,347	25,255	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
	1,383	9,352	23,006	10,325	4,304	15,022	25,422	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
	20,024	5,852	22,349	16,559	32,480	23,667	-	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) יתרה ממוצעת מחושבת על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

התאמות					
סך הכל	מזה: פעילות במוצרי שוק ההון	סך הכל	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות
2,602	(457)	(619)	246	132	457
1,520	(620)	(663)	90	214	755
4,122	(1,077)	(1,282)	336	346	1,212
138	1	(25)	11	-	(1)
2,654	(634)	(803)	200	58	791
1,330	(444)	(454)	125	288	422
478	(150)	(154)	46	98	143
852	(294)	(300)	79	190	279
51	-	-	-	51	-
903	(294)	(300)	79	241	279
(38)	-	-	(38)	-	-
865	(294)	(300)	41	241	279
136,305	(5,753)	(10,573)	6,952	48,206	5,753
88,829	(6,221)	(11,322)	5,116	-	6,221
120,052	(115,128)	(122,969)	6,962	-	115,128

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

המאונד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
1,277	-	1,277	304	164	809
(209)	-	(209)	5	(6)	(208)
(178)	-	(178)	(84)	-	(94)
186	-	186	90	1	95
8	-	8	6	1	1
1,076	-	1,076	315	159	602
תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה					
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
קיטון בהפרשה					
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים					
86	-	86	14	-	72
(7)	-	(7)	(3)	-	(4)
79	-	79	11	-	68
1,155	-	1,155	326	159	670

המאונד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
930	-	930	264	121	545
435	-	435	74	41	320
(265)	-	(265)	(122)	-	(143)
177	-	177	88	2	87
(88)	-	(88)	(34)	2	(56)
1,277	-	1,277	304	164	809
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
גידול בהפרשה					
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים					
57	-	57	11	-	46
29	-	29	3	-	26
86	-	86	14	-	72
1,363	-	1,363	318	164	881

המאונד					
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
868	-	868	260	119	489
145	-	145	69	3	73
(325)	-	(325)	(138)	(2)	(185)
242	-	242	73	1	168
(83)	-	(83)	(65)	(1)	(17)
930	-	930	264	121	545
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה לתחילת שנה					
קיטון בהפרשה					
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים					
64	-	64	11	-	53
(7)	-	(7)	-	-	(7)
57	-	57	11	-	46
987	-	987	275	121	591

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2021						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
45,053	3,421	41,632	491	-	41,141	שנבדקו על בסיס פרטי
60,608	-	60,608	22,142	32,260	6,206	שנבדקו על בסיס קבוצתי
32,339	-	32,339	-	32,255	84	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
105,661	3,421	102,240	22,633	32,260	47,347	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
568	-	568	38	-	530	שנבדקו על בסיס פרטי
508	-	508	277	159	72	שנבדקו על בסיס קבוצתי
159	-	159	-	159 ⁽²⁾	-	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
1,076	-	1,076	315	159	602	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2020						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
40,608	3,623	36,985	390	-	36,595	שנבדקו על בסיס פרטני
55,262	-	55,262	20,943	28,336	5,983	שנבדקו על בסיס קבוצתי
28,408	-	28,408	-	28,320	88	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
95,870	3,623	92,247	21,333	28,336	42,578	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
733	-	733	40	-	693	שנבדקו על בסיס פרטני
544	-	544	264	164	116	שנבדקו על בסיס קבוצתי
165	-	165	-	164 ⁽²⁾	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
1,277	-	1,277	304	164	809	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 122 מיליון ש"ח (31.12.20 - 124 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,964 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.20 - 3,009 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1,204	-	1,204	249	164	791	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
(206)	-	(206)	6	(6)	(206)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(161)	-	(161)	(73)	-	(88)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
173	-	173	80	1	92	- מחיקות חשבונאיות
12	-	12	7	1	4	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1,010	-	1,010	262	159	589	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
83	-	83	10	-	73	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(7)	-	(7)	(2)	-	(5)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
76	-	76	8	-	68	קישון בהפרשה
1,086	-	1,086	270	159	657	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
871	-	871	219	121	531	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
415	-	415	59	41	315	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(247)	-	(247)	(107)	-	(140)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
165	-	165	78	2	85	- מחיקות חשבונאיות
(82)	-	(82)	(29)	2	(55)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1,204	-	1,204	249	164	791	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
55	-	55	8	-	47	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
28	-	28	2	-	26	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
83	-	83	10	-	73	גידול בהפרשה
1,287	-	1,287	259	164	864	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
654	-	654	148	116	390	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
160	-	160	70	3	87	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
134	-	134	60	3	71	מיזוג חברה בת
(310)	-	(310)	(125)	(2)	(183)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
233	-	233	66	1	166	- מחיקות חשבונאיות
(77)	-	(77)	(59)	(1)	(17)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
871	-	871	219	121	531	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
57	-	57	7	-	50	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
5	-	5	1	-	4	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
(7)	-	(7)	-	-	(7)	מיזוג חברה בת
55	-	55	8	-	47	קישון בהפרשה
926	-	926	227	121	578	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה:

הבנק					
31 בדצמבר 2021					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי ⁽³⁾ לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות:					
43,725	3,044	40,681	456	-	40,225
55,918	-	55,918	17,531	32,260	6,127
32,339	-	32,339	-	32,255	84
99,643	3,044	96,599	17,987	32,260	46,352
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
550	-	550	32	-	518
460	-	460	230	159	71
159	-	159	-	159 ⁽²⁾	-
1,010	-	1,010	262	159	589

31 בדצמבר 2020						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
39,271	3,182	36,089	350	-	35,739	שנבדקו על בסיס פרטני
50,920	-	50,920	16,700	28,336	5,884	שנבדקו על בסיס קבוצתי
28,408	-	28,408	-	28,320	88	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
90,191	3,182	87,009	17,050	28,336	41,623	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
707	-	707	32	-	675	שנבדקו על בסיס פרטני
497	-	497	217	164	116	שנבדקו על בסיס קבוצתי
165	-	165	-	164 ⁽²⁾	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
1,204	-	1,204	249	164	791	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 122 מיליון ש"ח (31.12.20 - 124 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,872 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.20 - 2,866 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2021						המאוחד
חובות לא פגומים - מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים		
4	5	7,317	49	49	7,219	פעילות לווים בישראל
1	2	6,012	40	10	5,962	ציבור - מסחרי
-	10	9,234	6	4	9,224	בינוי ונדל"ן - בינוי
11	14	24,203	261	750	23,192	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
16	31	46,766	356	813	45,597	שרותים פיננסיים
161	159	32,260	51	224 ⁽⁶⁾	31,985	מסחרי - אחר
22	44	22,633	138	131	22,364	סך הכל מסחרי
199	234	101,659	545	1,168	99,946	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
-	-	752	-	-	752	אנשים פרטיים - אחר
-	-	811	-	-	811	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
199	234	103,222	545	1,168	101,509	בנקים בישראל
						ממשלת ישראל
						סך הכל פעילות בישראל
-	-	19	-	-	19	פעילות לווים בחו"ל
2	3	562	-	2	560	ציבור - מסחרי
2	3	581	-	2	579	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
2	3	581	-	2	579	סך הכל מסחרי
-	-	1,858	-	-	1,858	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
2	3	2,439	-	2	2,437	בנקים בחו"ל
						ממשלות בחו"ל
						סך הכל פעילות בחו"ל
201	237	102,240	545	1,170	100,525	סך הכל ציבור
-	-	2,610	-	-	2,610	סך הכל בנקים
-	-	811	-	-	811	סך הכל ממשלות
201	237	105,661	545	1,170	103,946	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה באור 29.ב.2.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.
- (5) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 85 מיליון ש"ח (31.12.20 - 83 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל הלוואות לדיוור בסך 12 מיליון ש"ח (31.12.20 - 16 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2020						המאוחד
חובות לא פגומים - מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא פגומים	לא פגומים
בפיגור של 30 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁵⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים		
7	1	5,834	44	39	5,751	פעילות לווים בישראל
20	11	5,512	27	53	5,432	ציבור - מסחרי
-	1	7,371	7	6	7,358	בינוי ונדל"ן - בינוי
16	26	23,081	309	888	21,884	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
43	39	41,798	387	986	40,425	שירותים פיננסיים
156	138	28,336	36	251 ⁽⁶⁾	28,049	מסחרי - אחר
18	39	21,333	154	175	21,004	סך הכל מסחרי
217	216	91,467	577	1,412	89,478	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
-	-	1,108	-	-	1,108	אנשים פרטיים - אחר
-	-	656	-	-	656	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
217	216	93,231	577	1,412	91,242	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	16	-	-	16	פעילות לווים בחו"ל
-	-	764	-	-	764	ציבור - מסחרי
-	-	780	-	-	780	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	780	-	-	780	סך הכל מסחרי
-	-	1,859	-	-	1,859	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	2,639	-	-	2,639	בנקים בחו"ל
217	216	92,247	577	1,412	90,258	ממשלות בחו"ל
-	-	2,967	-	-	2,967	סך הכל פעילות בחו"ל
-	-	656	-	-	656	סך הכל ציבור
217	216	95,870	577	1,412	93,881	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
-	-	-	-	-	-	סך הכל

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות פגומים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מסווגים כחובות פגומים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב עד לגובה הביטחון. לגבי ההלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

31 בדצמבר 2021					המאוחד
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
804	49	3	5	46	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,014	40	16	6	24	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,391	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
2,016	261	31	117	230	מסחרי - אחר
5,225	356	51	129	305	סך הכל מסחרי
53	51	51	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
266	138	11	33	127	אנשים פרטיים - אחר
5,544	545	113	162	432	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
5,544	545	113	162	432	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
14	-	-	-	-	מסחרי - אחר
14	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
14	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
14	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
5,558	545	113	162	432	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
5,558	545	113	162	432	סך הכל
					מזה:
	472	46	162	426	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	193	30	45	163	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2020					המאוחד
ייתר קרן חובות פגומים	סך הכל ייתר ⁽²⁾ חובות פגומים	ייתר ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	ייתר הפרשה פרטנית ⁽³⁾	ייתר ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
898	44	6	10	38	בינוי ונדל"ן - בינוי
960	27	15	2	12	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,200	7	-	2	7	שירותים פיננסיים
2,029	309	43	130	266	מסחרי - אחר
5,087	387	64	144	323	סך הכל מסחרי
38	36	36	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
276	154	14	37	140	אנשים פרטיים - אחר
5,401	577	114	181	463	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
5,401	577	114	181	463	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
14	-	-	-	-	מסחרי אחר
14	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
14	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
14	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
5,415	577	114	181	463	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
5,415	577	114	181	463	סך הכל
					מזה:
	515	58	180	457	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	227	43	51	184	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר									המאוחד
2021			2020			2019			
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה: על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה: על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה: על בסיס מזומן	ב. יתרה ממוצעת והכנסות רבית
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
55	-	-	35	-	-	38	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
42	-	-	33	-	-	22	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
7	-	-	6	-	-	2	-	-	שרותים פיננסיים
291	1	-	452	1	-	396	2	1	מסחרי - אחר
395	1	-	526	1	-	458	2	1	סך הכל מסחרי
66	-	-	13	-	-	9	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
141	1	-	157	1	-	112	2	-	אנשים פרטיים - אחר
602	2	-	696	2	-	579	4	1	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
-	-	-	6	-	-	8	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
-	-	-	6	-	-	8	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	6	-	-	8	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
602	2 ⁽⁴⁾	-	702	2 ⁽⁴⁾	-	587	4 ⁽⁴⁾	1	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות רבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים רבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות רבית בסך 28 מיליון ש"ח בשנת 2021 (שנת 2020 - 33 מיליון ש"ח, שנת 2019 - 30 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2021					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
6	2	-	-	4	בינוי ונדל"ן - בינוי
8	3	-	-	5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	1	-	-	-	שרותים פיננסיים
76	18	-	-	58	מסחרי - אחר
91	24	-	-	67	סך הכל מסחרי
102	33	-	-	69	אנשים פרטיים - אחר
193	57	-	-	136	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
193	57	-	-	136	סך הכל

31 בדצמבר 2020					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
13	1	-	-	12	בינוי ונדל"ן - בינוי
7	3	-	-	4	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	-	-	1	שרותים פיננסיים
93	15	-	-	78	מסחרי - אחר
114	19	-	-	95	סך הכל מסחרי
113	34	-	-	79	אנשים פרטיים - אחר
227	53	-	-	174	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
227	53	-	-	174	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

המאוחד								
ארגונים מחדש שבוצעו								
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר								
2021			2020			2019		
מספר חוזים	יטרת חוב לפני ארגון מחדש	יטרת חוב לאחר רשומה	מספר חוזים	יטרת חוב לפני ארגון מחדש	יטרת חוב לאחר רשומה	מספר חוזים	יטרת חוב לפני ארגון מחדש	יטרת חוב לאחר רשומה
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש								
פעילות לווים בישראל								
ציבור-מסחרי								
18	2	2	31	9	8	37	10	10
19	3	3	19	13	13	5	1	1
4	-	-	5	2	2	5	3	3
221	38	38	325	73	73	339	71	71
262	43	43	380	97	96	386	85	85
1,025	46	44	1,406	62	60	1,528	74	71
1,287	89	87	1,786	159	156	1,914	159	156

המאוחד					
ארגונים מחדש שכשלו ⁽²⁾					
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2020		2019	
מספר חוזים	יטרת חוב	מספר חוזים	יטרת חוב	מספר חוזים	יטרת חוב
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
16	1	18	3	15	2
5	1	1	-	1	1
2	-	3	-	2	-
142	6	164	12	165	18
165	8	186	15	183	21
517	10	623	15	561	16
682	18	809	30	744	37

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החזר וסוג הרבית

31 בדצמבר 2021				
יתרת הלוואות לדיור				
סך הכל	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל	
סכונ אשראי חוץ מאזני				
2,053	12,965	227	22,020	שיעבוד ראשון:
1,525	5,903	73	9,770	שיעור המימון - עד 60%
-	398	76	470	שיעור המימון - מעל 60%
3,578	19,266	376	32,260	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
				סך הכל

31 בדצמבר 2020				
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	יתרת הלוואות לדיור			
	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל	
1,800	11,537	216	19,603	שיעבוד ראשון:
1,149	5,038	84	8,250	שיעור המימון - עד 60%
-	402	116	483	שיעור המימון - מעל 60%
2,949	16,977	416	28,336	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
				סך הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות (המשך)

4. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2021					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			
		יתרה לסוף השנה			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור
53	193	-	35	-	35
29	1,013	-	-	-	-
1,085	691	-	12	-	12
-	21	-	-	-	-
92	187	-	120	-	120
1,259	2,105	-	167	-	167
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1,259	2,105	-	167	-	167

תעשייה

אספקת חשמל

בינוי ונדל"ן

שירותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל

31 בדצמבר 2020					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾			
		יתרה לסוף השנה			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור
49	218	-	-	-	-
78	178	-	48	-	48
5	914	-	-	-	-
955	354	-	18	-	18
-	39	-	1	-	1
101	187	-	169	-	169
1,188	1,890	-	236	-	236
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1,188	1,890	-	236	-	236

(1) לרבות אם הבנק נתן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

5. רכישה של אשראי לציבור

אשראי לציבור מסחרי שנרכש במהלך שנת 2021 במסגרת עסקאות פקטורינג מסתכם ב-4,094 מיליון ש"ח (לשנת 2020 - 3,422 מיליון ש"ח). יתרת האשראי ליום 31 בדצמבר 2021, מסתכמת ב-1,228 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2020 - 1,097 מיליון ש"ח), מזה - אשראי בעייתי בסך של 2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2020 - 9 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

ליום 31 בדצמבר						המאוחד	
2020			2021				
סיכון אשראי חוץ (3)(1) מאזני	אשראי (2)(1)	מספר לווים (4)	סיכון אשראי חוץ (3)(1) מאזני	אשראי (2)(1)	מספר לווים (4)	תחום אשראי ללווה	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח	
649	275	195,159	644	307	209,995	עד 10	
862	394	78,342	859	431	80,815	עד 20	מ-10
2,001	1,137	101,066	1,995	1,214	104,123	עד 40	מ-20
3,330	2,965	105,601	3,336	3,043	107,248	עד 80	מ-40
3,349	5,951	82,699	3,305	6,022	82,908	עד 150	מ-80
2,601	8,563	53,351	2,563	8,714	53,841	עד 300	מ-150
1,731	10,676	28,869	1,839	11,106	29,913	עד 600	מ-300
2,815	17,104	23,759	2,928	19,316	26,297	עד 1,200	מ-600
1,607	6,974	5,822	1,985	8,736	7,241	עד 2,000	מ-1,200
1,368	4,325	2,112	1,447	4,886	2,369	עד 4,000	מ-2,000
1,322	3,768	915	1,304	3,911	937	עד 8,000	מ-4,000
2,446	6,394	700	2,556	6,649	736	עד 20,000	מ-8,000
2,083	5,438	270	2,139	5,639	280	עד 40,000	מ-20,000
5,341	13,138	210	6,189	13,890	248	עד 200,000	מ-40,000
1,712	3,827	21	2,952	5,670	33	עד 400,000	מ-200,000
1,044	2,343	6	1,400	2,450	7	עד 800,000	מ-400,000
1,109	798	2	2,117	819	3	עד 1,200,000	מ-800,000
-	-	-	334	1,177	1	עד 1,600,000	מ-1,200,000
35,370	94,070	678,904	39,892	103,980	706,995	סך הכל	

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 102,240 מיליון ש"ח, 458 מיליון ש"ח ו-1,282 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.20 - 92,247 מיליון ש"ח, 646 מיליון ש"ח ו-1,177 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (4) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

הבנק				המאוחד			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים ⁽¹⁾		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים ⁽¹⁾	
		31 בדצמבר				31 בדצמבר	
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
1	-	174	179	1	-	177	179
12	11	633	739	14	12	891	949
4	5	2,061	3,227	4	5	2,132	3,282
-	-	3	-	-	-	-	-
27	22	3,729	4,493	27	24	3,840	4,581
-	-	2,363	2,714	-	-	2,364	2,715
20	20	9,810	10,862	21	20	10,683	11,738
7	9	6,196	7,253	7	9	6,217	7,267
6	5	7,481	7,705	6	5	8,451	8,650
-	-	267	548	-	-	267	548
-	-	300	324	-	-	300	324
6	4	1,564	1,556	6	4	1,580	1,565

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות
 ערבויות להבטחת אשראי
 ערבויות לרוכשי דירות
 ערבויות וכתבי שיפוי לחברות מאוחדות להבטחת
 אשראי שהן העניקו
 ערבויות והתחייבויות אחרות
 מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
 מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
 לפי דרישה שלא נוצלו
 התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן
 מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
 מסגרות להשאלות ניירות ערך
 ערבויות בגין קרן סיכונים של מסלקת הבורסה
 והמעו"ף (ראה באור 25(ד', ה'))
 התחייבויות להוצאת ערבויות

- (1) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
 (2) בנוסף, המציא הבנק לבתי המשפט כתבי התחייבות עצמית ללא הגבלת סכום, הניתנים במסגרת הליך משפטי, על מנת להבטיח את נזקי הנתבעים במידה שנדחתה התביעה נגדם או שבוטל ההליך המשפטי מסיבה אחרת.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בגין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2021, סך העלות המופחתת של ההתחייבויות הקשורות לערבויות כמפורט בטבלאות מטה, הינה בסך של 39 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2020 - סך של 31 מיליון ש"ח). העלות המופחתת של הערבויות הפיננסיות והביצוע כלולה בסעיף "התחייבויות אחרות".

1. כללי

הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים									
ליום 31 בדצמבר 2020					ליום 31 בדצמבר 2021				
פיקעה בעוד שנה או פחות	פיקעה בין שנה ועד שלוש שנים	פיקעה מעל שלוש שנים	סך הכל	יתרה בספרים	פיקעה בעוד שנה או פחות	פיקעה בין שנה ועד שלוש שנים	פיקעה מעל שלוש שנים	סך הכל	יתרה בספרים
במיליוני ש"ח					במיליוני ש"ח				
666	205	20	891	5	650	282	17	949	6
673	1,384	75	2,132	8	1,580	1,569	133	3,282	13
3,314	705	298	4,317	18	3,758	903	423	5,084	20
453	1,115	12	1,580	-	738	572	255	1,565	-
5,106	3,409	405	8,920	31	6,726	3,326	828	10,880	39

2. הערכת סיכון הערבות

הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים									
ליום 31 בדצמבר 2020					ליום 31 בדצמבר 2021				
מדורגות בדירוג השקעה	לא מדורגות	מדורגות שלא בדירוג השקעה	סך הכל	ללא מדורגות	מדורגות שלא בדירוג השקעה	לא מדורגות	סך הכל	מדורגות בדירוג השקעה	ללא מדורגות
במיליוני ש"ח					במיליוני ש"ח				
834	49	8	891	7	23	949	7	919	23
2,120	12	-	2,132	-	13	3,282	-	3,269	13
4,170	118	29	4,317	94	114	5,084	94	4,876	114
1,567	-	13	1,580	46	-	1,565	46	1,519	-
8,691	179	50	8,920	147	150	10,880	147	10,583	150

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
(במיליוני ש"ח)

המאוחד						
31 בדצמבר 2021						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
57,370	-	104	266	3,504	-	53,496
15,091	732	-	1,405	4,390	241	8,323
845	-	-	-	-	-	845
101,164	698	95	844	2,880	12,634	84,013
811	-	-	-	-	763	48
713	713	-	-	-	-	-
931	931	-	-	-	-	-
300	300	-	-	-	-	-
1,709	997	18	8	149	11	526
1,536	662	-	2	24	5	843
180,470	5,033	217	2,525	10,947	13,654	148,094
153,447	698	1,080	3,158	21,870	6,298	120,343
5,144	-	27	36	330	-	4,751
960	-	1	1	101	-	857
3,356	-	-	-	-	3,350	6
2,038	997	6	42	182	18	793
5,088	358	2	5	42	121	4,560
170,033	2,053	1,116	3,242	22,525	9,787	131,310
10,437	2,980	(899)	(717)	(11,578)	3,867	16,784
-	-	895	586	10,070	(213)	(11,338)
-	-	2	145	957	-	(1,104)
-	-	-	(11)	447	-	(436)
10,437	2,980	(2)	3	(104)	3,654	3,906
-	-	1	247	1,453	-	(1,701)
-	-	2	64	1,909	-	(1,975)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעה בחברה כלולה
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד						
31 בדצמבר 2020						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
57,802	-	230	102	2,518	-	54,952
13,105	307	-	1,611	4,183	285	6,719
11	-	-	-	-	-	11
90,970	565	63	1,010	3,070	11,185	75,077
656	-	-	-	-	620	36
636	636	-	-	-	-	-
965	965	-	-	-	-	-
272	272	-	-	-	-	-
1,897	791	33	102	140	46	785
1,464	567	-	-	69	6	822
167,778	4,103	326	2,825	9,980	12,142	138,402
141,677	566	1,190	3,086	18,609	5,365	112,861
2,992	-	39	16	358	-	2,579
459	-	1	1	136	-	321
4,394	-	-	-	-	4,153	241
2,314	790	34	220	303	11	956
6,407	223	1	3	89	71	6,020
158,243	1,579	1,265	3,326	19,495	9,600	122,978
9,535	2,524	(939)	(501)	(9,515)	2,542	15,424
-	-	930	458	9,554	(319)	(10,623)
-	-	-	28	(268)	-	240
-	-	-	30	(16)	-	(14)
9,535	2,524	(9)	15	(245)	2,223	5,027
-	-	-	10	(42)	-	32
-	-	4	244	374	-	(622)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים

ניירות ערך

ניירות ערך שנשאלו

אשראי לציבור, נטו⁽³⁾

אשראי לממשלה

השקעה בחברה כלולה

בנינים וציוד

נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

פקדונות הממשלה

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2021						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
56,601	-	104	263	3,503	403	52,328
14,348	732	-	1,313	4,361	238	7,704
845	-	-	-	-	-	845
95,589	698	95	836	2,876	12,452	78,632
48	-	-	-	-	-	48
1,351	1,351	-	-	-	-	-
906	906	-	-	-	-	-
294	294	-	-	-	-	-
1,712	997	18	10	150	11	526
1,460	620	-	1	24	3	812
173,154	5,598	217	2,423	10,914	13,107	140,895
147,012	698	1,066	2,987	21,500	8,124	112,637
7,578	-	42	109	669	297	6,461
960	-	1	1	101	-	857
962	-	-	-	-	956	6
2,038	997	6	42	182	18	793
4,601	357	2	5	41	119	4,077
163,151	2,052	1,117	3,144	22,493	9,514	124,831
10,003	3,546	(900)	(721)	(11,579)	3,593	16,064
-	-	895	586	10,070	(213)	(11,338)
-	-	2	145	957	-	(1,104)
-	-	-	(11)	447	-	(436)
10,003	3,546	(3)	(1)	(105)	3,380	3,186
-	-	1	247	1,453	-	(1,701)
-	-	2	64	1,909	-	(1,975)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעות בחברות מוחזקות
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2020						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
56,757	-	230	101	2,517	200	53,709
12,480	307	-	1,505	4,153	280	6,235
11	-	-	-	-	-	11
85,805	565	64	1,001	3,062	11,052	70,061
35	-	-	-	-	-	35
1,198	1,198	-	-	-	-	-
936	936	-	-	-	-	-
264	264	-	-	-	-	-
1,904	791	33	107	142	46	785
1,389	526	-	-	69	4	790
160,779	4,587	327	2,714	9,943	11,582	131,626
135,527	566	1,177	2,932	18,344	6,877	105,631
5,511	-	53	61	592	290	4,515
459	-	1	1	136	-	321
2,086	-	-	-	-	2,077	9
2,314	790	34	220	302	11	957
5,741	223	1	3	89	67	5,358
151,638	1,579	1,266	3,217	19,463	9,322	116,791
9,141	3,008	(939)	(503)	(9,520)	2,260	14,835
-	-	930	458	9,554	(319)	(10,623)
-	-	-	28	(268)	-	240
-	-	-	30	(16)	-	(14)
9,141	3,008	(9)	13	(250)	1,941	4,438
-	-	-	10	(42)	-	32
-	-	4	244	374	-	(622)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים

ניירות ערך

ניירות ערך שנשאלו

אשראי לציבור, נטו⁽³⁾

אשראי לממשלה

השקעות בחברות מוחזקות

בנינים וציוד

נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

פקדונות הממשלה

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)

סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
31 בדצמבר 2021					
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	
במיליוני ש"ח					
71,612	5,622	17,240	12,405	10,253	
110,993	11,830	6,033	2,811	3,390	
(39,381)	(6,208)	11,207	9,594	6,863	
(13,152)	304	1,364	(67)	-	
(65)	(6)	78	2	-	
(52,598)	(5,910)	12,649	9,529	6,863	
5,461	881	2,033	1,557	1,342	
23,126	2,704	911	69	51	
(17,665)	(1,823)	1,122	1,488	1,291	
(14,087)	(1,982)	1,129	1,384	269	
13,152	(304)	(1,364)	67	-	
65	6	(78)	(2)	-	
(4,448)	(2,121)	(320)	1,553	1,291	
77,073	6,503	19,273	13,962	11,595	
134,119	14,534	6,944	2,880	3,441	
(57,046)	(8,031)	12,329	11,082	8,154	
18,099	6,149	17,179	12,167	9,206	
130,082	13,582	5,753	793	960	

31 בדצמבר 2020					
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	
במיליוני ש"ח					
71,272	6,390	20,162	12,641	11,592	
120,465	14,796	9,268	2,182	3,288	
(49,193)	(8,406)	10,894	10,459	8,304	
15,306	5,739	16,343	11,175	8,442	
116,683	13,407	7,102	1,270	520	

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 337 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.20 - 173 מיליון ש"ח).
- (3) כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (5) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 3,736 מיליון ש"ח (31.12.20 - 3,701 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 228 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.20 - 127 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית ⁽³⁾								
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾		סך הכל תזרימי מזומנים ⁽⁵⁾	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
	סך הכל	במיליוני ש"ח						
באחוזים								
2.26	161,838	292	173,286	4,115	14,858	19,061	8,653	9,467
0.53	141,133	10	141,505	132	453	1,945	945	2,973
	20,705	282	31,781	3,983	14,405	17,116	7,708	6,494
	(11,551)	-	(11,551)	-	-	-	-	-
	(1,540)	-	9	-	-	-	-	-
	7,614	282	20,239	3,983	14,405	17,116	7,708	6,494
1.59	13,599	60	14,041	-	114	1,572	727	354
0.85	26,847	-	27,037	-	-	94	37	45
	(13,248)	60	(12,996)	-	114	1,478	690	309
	(11,630)	54	(11,439)	-	1	996	652	199
	11,551	-	11,551	-	-	-	-	-
	1,540	-	(9)	-	-	-	-	-
	(157)	60	(1,454)	-	114	1,478	690	309
2.23	175,437	352	187,327	4,115	14,972	20,633	9,380	9,821
0.54	167,980	10	168,542	132	453	2,039	982	3,018
	7,457	342	18,785	3,983	14,519	18,594	8,398	6,803
2.44	100,466	337	111,624	3,746	14,814	17,302	5,757	7,205
0.36	152,749	-	152,856	-	90	390	657	549

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾		סך הכל תזרימי מזומנים ⁽⁵⁾	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
	סך הכל	במיליוני ש"ח						
2.50	163,675	192	175,354	3,377	13,317	20,166	7,040	9,397
0.92	156,664	18	157,340	116	706	2,428	2,284	1,807
	7,011	174	18,014	3,261	12,611	17,738	4,756	7,590
2.75	90,405	173	101,502	2,972	13,154	16,077	5,456	6,838
0.46	141,111	1	141,230	-	87	433	541	1,187

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾ (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק	תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
	31 בדצמבר 2021				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים	69,679	5,266	15,856	11,390	9,419
התחייבויות	103,159	11,493	6,454	3,657	3,605
הפרש	(33,480)	(6,227)	9,402	7,733	5,814
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(13,152)	304	1,364	(67)	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(65)	(6)	78	2	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(46,697)	(5,929)	10,844	7,668	5,814
מטבע חוץ					
נכסים	5,452	880	2,026	1,553	1,288
התחייבויות	22,759	2,741	1,114	70	54
הפרש	(17,307)	(1,861)	912	1,483	1,237
מזה: הפרש בדולר	(13,818)	(2,019)	918	1,383	269
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	13,152	(304)	(1,364)	67	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	65	6	(78)	(2)	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(4,090)	(2,159)	(530)	1,548	1,237
סך הכל					
נכסים*	75,131	6,146	17,882	12,943	10,707
התחייבויות**	125,918	14,234	7,568	3,727	3,656
הפרש	(50,787)	(8,088)	10,314	9,216	7,051
* מזה: אשראי לציבור	17,381	5,790	15,795	11,146	8,387
** מזה: פקדונות הציבור	121,865	13,238	5,721	896	1,065

	31 בדצמבר 2020				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים
	במיליוני ש"ח				
נכסים*	71,894	5,809	17,379	11,292	9,981
התחייבויות**	115,290	14,234	8,576	2,153	3,260
הפרש	(43,396)	(8,425)	8,803	9,139	6,721
* מזה: אשראי לציבור	14,669	5,361	15,083	10,239	7,687
** מזה: פקדונות הציבור	109,457	13,158	6,699	1,377	616

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 328 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.20 - 167 מיליון ש"ח).
- (3) כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (5) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 3,378 מיליון ש"ח (31.12.20 - 3,382 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 218 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.20 - 121 מיליון ש"ח).

יתרה מאזנית(3)									
שיעור תשואה חוזי(4)	ללא תקופת פרעון(2)(5)		סך הכל תזרימי מזומנים(5)	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים	
	סך הכל	במיליוני ש"ח							
באחוזים									
2.23	154,090	283	164,959	4,115	14,828	18,052	7,632	8,722	
0.57	134,381	10	134,752	132	425	1,898	930	2,999	
	19,709	273	30,207	3,983	14,403	16,154	6,702	5,723	
	(11,551)	-	(11,551)	-	-	-	-	-	
	(1,540)	-	9	-	-	-	-	-	
	6,618	273	18,665	3,983	14,403	16,154	6,702	5,723	
1.61	13,465	59	13,907	-	114	1,521	721	352	
0.85	26,718	-	26,913	-	-	94	39	45	
	(13,253)	59	(13,006)	-	114	1,427	682	307	
	(11,631)	54	(11,444)	-	1	979	645	198	
	11,551	-	11,551	-	-	-	-	-	
	1,540	-	(9)	-	-	-	-	-	
	(162)	59	(1,464)	-	114	1,427	682	307	
2.21	167,555	342	178,866	4,115	14,942	19,573	8,353	9,074	
0.57	161,099	10	161,665	132	425	1,992	969	3,044	
	6,456	332	17,201	3,983	14,517	17,581	7,384	6,030	
2.38	94,890	328	105,506	3,746	14,784	16,570	5,321	6,586	
0.37	146,314	-	146,400	-	65	514	803	2,233	

שיעור תשואה חוזי(4)	ללא תקופת פרעון(2)(5)		סך הכל תזרימי מזומנים(5)	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים	
	סך הכל	במיליוני ש"ח							
באחוזים									
2.46	156,192	186	167,282	3,377	13,285	19,312	6,444	8,509	
0.95	150,059	18	150,734	116	681	2,385	2,271	1,768	
	6,133	168	16,548	3,261	12,604	16,927	4,173	6,741	
2.68	85,240	167	95,780	2,972	13,121	15,345	5,040	6,263	
0.48	134,961	1	135,093	-	63	408	2,043	1,272	

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2021					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
יתרה במאזן	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
57,370	665	56,705	-	57,370	נכסים פיננסיים
15,091	9,112	5,999	78	15,189	מזומנים ופקדונות בבנקים
845	-	845	-	845	ניירות ערך ⁽²⁾
101,164	5,817	1	95,569	101,387	ניירות ערך שנשאלו
811	-	48	768	816	אשראי לציבור, נטו
1,709	1,141	319	249	1,709	אשראי לממשלה
546	333	-	213	546	נכסים בגין מכשירים נגזרים
177,536 ⁽³⁾	17,068	63,917	96,877	177,862	נכסים פיננסיים אחרים
					סך הכל הנכסים הפיננסיים
153,447	5,009	113,439	34,439	152,887	התחייבויות פיננסיות
5,144	-	939	4,175	5,114	פקדונות הציבור
960	537	393	34	964	פקדונות מבנקים
3,356	3,437	-	84	3,521	פקדונות הממשלה
2,038	1,176	844	18	2,038	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,451	641	-	2,809	3,450	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
168,396 ⁽³⁾	10,800	115,615	41,559	167,974	התחייבויות פיננסיות אחרות
					סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות
39	-	-	39	39	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
987	-	-	987	987	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים בסך 20,296 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,225 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32א.ב-א.ד.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, ואינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאחד					
31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן ⁽¹⁾					
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן	
57,803	4	57,120	679	57,802	נכסים פיננסיים
13,231	90	5,978	7,163	13,105	מזומנים ופקדונות בבנקים
11	-	11	-	11	ניירות ערך ⁽²⁾
91,821	*88,559	*2	3,260	90,970	ניירות ערך שנשאלו
655	620	35	-	656	אשראי לציבור, נטו
1,897	376	612	909	1,897	אשראי לממשלה
388	141	-	247	388	נכסים בגין מכשירים נגזרים
165,806	89,790	63,758	12,258	⁽³⁾ 164,829	נכסים פיננסיים אחרים
					סך הכל הנכסים הפיננסיים
141,530	35,020	103,076	3,434	141,677	התחייבויות פיננסיות
2,985	1,755	1,230	-	2,992	פקדונות הציבור
466	44	422	-	459	פקדונות מבנקים
4,447	102	-	4,345	4,394	פקדונות הממשלה
2,314	13	1,392	909	2,314	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,928	*4,668	*2	258	4,929	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
156,670	41,602	106,122	8,946	⁽³⁾ 156,765	התחייבויות פיננסיות אחרות
					סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

31	31	-	-	31
960	960	-	-	960

בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים⁽⁴⁾

* סווג מחדש.

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים בסך 15,875 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 6,007 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32א.ב-32א.ד.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, ואינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור רבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הרבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הרבית. תחת הנחת שיעורי רבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים ברבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים רבית. בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי ההוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

ניירות ערך סחירים - השווי ההוגן נאמד לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן ורבות). תקבולים אלו הונו בשיעור רבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור רבית זה נקבע לפי שיעור רבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי רבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטי, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021, בוצע עדכון למודל שהביא לגידול של כ-11 מיליון ש"ח בשווי ההוגן. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור רבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הקבוצה, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל. תזרימי המזומנים בגין פקדונות עם דרישה (עו"ש) נפרסו בהתבסס על מודל סטטיסטי לחיזוי יתרות יציבות. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021, בוצע עדכון למודל שהביא לגידול בשווי ההוגן של כ-112 מיליון ש"ח. מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש. תזרימי המזומנים בגין פקדונות הציבור הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוסס על מודל סטטיסטי.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בעסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולא יכות האשראי של הצד הנגדי.

באור 32 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2021				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
5,888	5,751	-	-	11,639
565	-	-	-	565
233	-	-	-	233
1,141	319	249	-	1,709
6,150	-	-	-	6,150
13,977	6,070	249	-	20,296
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה				
מניות שאינן למסחר				
ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
אחר				
סך כל ההתחייבויות				

31 בדצמבר 2020				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
4,354	5,724	-	-	10,078
187	-	-	-	187
206	-	-	-	206
909	612	376	-	1,897
3,507	-	-	-	3,507
9,163	6,336	376	-	15,875
909	1,393	13	-	2,315
3,692	-	-	-	3,692
4,601	1,393	13	-	6,007

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2021					רווחים בגין השינויים בשווי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
סך הכל שווי הוגן	רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4	
10	-	87	-	87	השקעה במניות
1	-	1	16	17	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

31 בדצמבר 2020					רווחים בגין השינויים בשווי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סך הכל שווי הוגן	רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4	
2	-	30	-	30	השקעה במניות
-	-	-	20	20	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

באור 32 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
נכסים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות ברוטו מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021
נכסים בגין מכשירים נגזרים	376	1,102	49	(1,278)	-	-	249
התחייבויות	13	(9)	-	(4)	-	-	18
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים							(7)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
נכסים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות ברוטו מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020
נכסים בגין מכשירים נגזרים	193	1,857	58	(1,732)	-	-	376
התחייבויות	12	(7)	-	(6)	-	-	13
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים							(3)

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

באור 32 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2021				
טווח	ממוצע משוקלל	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
- חוזי רבית שקל-מדד				
- חוזי רבית אחר				
- חוזי מטבע חוץ				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
- חוזי רבית שקל מדד				
- חוזי מטבע חוץ				
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				
שווי הוגן של בטחונות				
16				

ליום 31 בדצמבר 2020				
טווח	ממוצע משוקלל	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
- חוזי רבית שקל-מדד				
- חוזי רבית אחר				
- חוזי מטבע חוץ				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
- חוזי רבית שקל מדד				
- חוזי מטבע חוץ				
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				
שווי הוגן של בטחונות				
20				

מידע איכותי בדבר פריטים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3:

- רבית צמודה למדד - שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות מדד, כך שעלייה (ירידה) בתחזית האינפלציה תביא לעלייה (קטיטון) השווי ההוגן בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק.
- סיכון אשראי צד נגדי - שינוי בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות, כך שככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי של העסקה יהיה גבוה/נמוך.

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים
(במיליוני ש"ח)

א. יתרות

31 בדצמבר 2021				
בעלי עניין⁽¹⁾				
מחזיקי מניות				
אחרים⁽³⁾		בעלי שליטה⁽²⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
165	165	12	3	
-	-	-	-	
-	-	4,835	4,835	
1	1	-	-	אשראי לציבור
				השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾
				נכסים אחרים
				פקדונות הציבור
				התחייבויות אחרות
				מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
				סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾

31 בדצמבר 2020				
בעלי עניין⁽¹⁾				
מחזיקי מניות				
אחרים⁽³⁾		בעלי שליטה⁽²⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
-	-	3	2	
-	-	-	-	
-	-	4,428	4,428	
-	-	-	-	אשראי לציבור
				השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾
				נכסים אחרים
				פקדונות הציבור
				התחייבויות אחרות
				מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
				סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾

הערות לטבלה ראה עמוד 234.

בעלי עניין ⁽¹⁾									
צדדים קשורים ⁽¹⁾					מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				
אחרים ⁽⁸⁾		המוחזקים על ידי הבנק		חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
13	12	582	80		3	3	1,460	1,423	
-	-	713	713		-	-	-	-	
-	-	1	-		-	-	-	-	
642	590	14	14				3,485	2,272	
8	8	2	1				2	1	
-	-	1	-				-	-	
69	69	426	426		-	-	81	78	

בעלי עניין ⁽¹⁾									
צדדים קשורים ⁽¹⁾					מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				
אחרים ⁽⁸⁾		המוחזקים על ידי הבנק		חברה כלולה ⁽⁷⁾	אחרים ⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן		היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
6	6	601	500		4	3	-	-	
-	-	636	636		-	-	-	-	
-	-	1	1		-	-	-	-	
91	80	9	7				34	24	
-	-	-	-				-	-	
-	-	-	-				-	-	
-	-	7	5		1	1	1	1	

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. תמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין ⁽¹⁾									
מחזיקי מניות									
בעלי שליטה ⁽²⁾			אחרים ⁽³⁾			נושאי משרה ⁽⁴⁾			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	הסעיף ברווח והפסד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות רבית, נטו*
-	-	-	8	-	-	-	-	1	הכנסות (הוצאות) שאינן מרבית
-	-	-	-	-	-	37	29	35	הוצאות תפעוליות ואחרות**
-	-	1	-	-	-	(37)	(29)	(35)	סך הכל

* פירוט בסעיף קטן ד. להלן.
** פירוט בסעיף קטן ג. להלן.

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

שכר ומשכורות לבעלי עניין מהבנק ומחברות מוחזקות שלו*					
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
נושאי משרה ⁽⁴⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾	
מספר מקבלי ההטבות		מספר מקבלי ההטבות		מספר מקבלי ההטבות	
סך ההטבות		סך ההטבות		סך ההטבות	
17		16		15	
**33		**25		**31	
11		12		10	
4		4		4	

* לא כולל מס שכר.
** מזה: הטבות עובד לזמן קצר - 29 מיליון ש"ח (2020 - 24 מיליון ש"ח, 2019 - 30 מיליון ש"ח), הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - 2 מיליון ש"ח (2020 - 1 מיליון ש"ח, 2019 - 3 מיליון ש"ח).

הערות:

- בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 80ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 80ד. (1) בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף 80ד. (2) בהוראות הדיווח לציבור.
- נושאי משרה - בהתאם לסעיף 80ד. (3) בהוראות הדיווח לציבור.
- על בסיס היתרות בסופי החודשים.
- בהתאם לסעיף 80ד. (4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- חברה כלולה - בהתאם לסעיף 80ד. (7) בהוראות הדיווח לציבור.
- בהתאם לסעיף 80ד. (8) בהוראות הדיווח לציבור.
- פירוט של סעיפים אלה כלול גם בבאורים כדלקמן: באור 12 - ניירות ערך, באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ובאור 26 - ערבויות.
- אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

צדדים קשורים ⁽¹⁾						בעלי עניין		
המוחזקים על ידי הבנק						אחרים ⁽⁶⁾		
אחרים ⁽⁸⁾			חברה כלולה ⁽⁷⁾			לשנה שנתיימה		
לשנה שנתיימה			לשנה שנתיימה			ביום 31 בדצמבר		
ביום 31 בדצמבר			ביום 31 בדצמבר			ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
-	-	-	4	3	2	-	-	(9)
-	-	(23)	2	(2)	(2)	-	-	37
-	-	-	-	-	-	5	6	6
-	-	(23)	6	1	-	(5)	(6)	22

ד. הכנסות רבית, נטו בעסקאות של התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

מזה: חברה כלולה			המאוחד			בגין נכסים מאשראי לציבור בגין התחייבויות על פקדונות הציבור סך כל ההכנסות (הוצאות) רבית, נטו
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
4	3	2	4	3	3	
-	-	-	-	-	(10)	
4	3	2	4	3	(7)	

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 33.ה להלן.
הערות לטבלה ראה עמוד 234.

ה. רכישת השליטה בבנק

ביום 19 בספטמבר 2003, הועברה השליטה בחברת פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), החברה האם של הבנק, אל בינוהן בע"מ (להלן - "בינוהן") וקבוצת ליברמן האוסטרלית (המורכבת ממשפחת מיכאל והלן אבלס וממשפחת ליברמן, (ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן) באמצעות אינסטנז הולדינגס בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ, בחלקים שווים ביניהן). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה.

העברת השליטה בבנק נעשתה בהתאם להיתר נגיד בנק ישראל, מיום 27 באוגוסט 2003, לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בחברת פי.ב.י. אחזקות בע"מ ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שניתן לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.

בהיתר נקבעו תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר לבין פיבי ולבין הבנק. ההיתר קובע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 וכי אם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה - לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך 2,391 מיליון ש"ח. בהתאם לתיקונים בהיתר מעת לעת, ובהתאם לדיווח פיבי:

מאז 2015 מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו שמואלי ודפנה בינו אור, מחזיקים בחלקים שווים באמצעי השליטה בבינוהן (כל אחד מהם מחזיק 25%).

ביום 24 במרס 2013, העבירה אינסטנז הולדינגס לאינסטנז מספר 2 בע"מ (הנשלטת גם היא באופן מלא, באמצעות גופים אוסטרליים, על ידי ה"ה הלן ומיכאל (מייקל) אבלס, להלן - "אינסטנז 2"), את מלוא החזקותיה של אינסטנז הולדינגס בפיבי. עם העברת המניות אינסטנז 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנז הולדינגס, בינוהן ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנז הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנז 2. בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהן ובהצבעה) הן כלהלן: בינוהן בע"מ - 28.54%, אינסטנז 2 בע"מ - 11.68% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68% (החזקות כל בעלי השליטה בפיבי מהוות את גרעין השליטה בה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

פיבי מחזיקה ב- 48.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר בנק ישראל).

1. (1) הסכם ההעסקה של מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר-צדיק, היה לתקופה של חמש שנים החל מיום 19 במרס 2007 כאשר נקבע כי בתום תקופת ההסכם המקורי, ימשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביאו לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים מראש. בעקבות פרסום חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"), ביום 20 בנובמבר 2016, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק, את תנאי ההעסקה של מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר צדיק, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן - "יום התחילה"), בשים לב להוראות חוק התגמול (להלן - "תנאי ההעסקה"), כאשר אין בתנאי ההעסקה כדי לפגוע בזכויות שנצברו למנכ"ל עד ליום התחילה.

בהתאם לתנאי ההעסקה, תקרת התגמול הקבוע השנתי של מנכ"ל הבנק תעמוד על התקרה הקבועה בסעיף 2(א) לחוק התגמול (לא כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין, כמפורט בתנאי ההעסקה). ככל שהתקרה המותרת לפי חוק התגמול (לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק) תאפשר זאת, יגדל רכיב התגמול הקבוע של המנכ"ל ברכיב קבוע נוסף, שלא יעלה על 2.5 משכורות חודשיות לשנה. בגין רכיב התגמול הקבוע הנוסף יבוצעו על ידי הבנק תשלומים והפרשות לפיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין. בהתאם לכך, התגמול הקבוע השנתי של המנכ"ל בגין שנת 2021 לא עולה על התקרה לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול ביחס לשנת 2021. משכורתה של המנכ"ל צמודה למדד המחירים לצרכן בהתאם לחוק התגמול. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. המנכ"ל זכאית להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידה, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתה. המנכ"ל זכאית לרכב של הבנק ולהוצאות החזקתו. למנכ"ל הזכות לבקש לערוך שינויים במשכורתה החודשית ו/או בתנאים הנלווים, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים, ובכפוף לכל דין ולתקרת התגמול הקבוע (כהגדרתה בתנאי ההעסקה).

בהתאם לתנאי ההעסקה, הבנק או המנכ"ל יהיו רשאים להודיע, בכל עת במהלך תקופת ההעסקה, לצד האחר על סיום ההעסקה, במועד שיחול לפחות 3 חודשים מראש. בתקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהמנכ"ל עבדה במהלכה, תהיה המנכ"ל זכאית למשכורת החודשית ולתנאים הנלווים. עלות המשכורת החודשית והתנאים הנלווים בתקופת ההודעה המוקדמת הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק קודם ליום התחילה ותשלום למנכ"ל, על פי הפרשה האמורה, ככל שהבנק יחליט שלא להעסיק את המנכ"ל בתקופת ההודעה המוקדמת.

בתנאי ההעסקה הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של 3 חודשים במשכורת מלאה, אשר עלותה כחלק מתנאי ההעסקה הקודמים של המנכ"ל הופרשה בדוחות הכספיים של הבנק עובר ליום התחילה, ותשלום למנכ"ל, על פי ההפרשה האמורה, במקרה של סיום יחסי עובד - מעביד בהתאם לתנאי ההעסקה.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של 2 משכורות חודשיות, אם מצאו כי קיימים טעמים מצדיקים זאת, בכפוף לתקרה המותרת לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול.

עבור תקופת העסקתה, החל מיום התחילה, תהיה המנכ"ל זכאית לפיצויי פיטורים על פי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 ותקנותיו, על בסיס המשכורת החודשית, כפי שתהיה במועד סיום יחסי עובד - מעביד או לכספים והזכויות שיצטברו לזכותה בהסדר הפנסיוני בגין ההפרשות לפיצויי פיטורים במהלך התקופה לאחר יום התחילה, לפי הגבוה מבין השניים. המנכ"ל זכאית לפיצויי פיטורים לפי דין ופיצויי פיטורים מוגדלים עבור תקופת העסקתה עד ליום התחילה, שהופרשו בדוחות הכספיים של הבנק באופן שוטף עד ליום התחילה, הופקדו בקופות עבודה וישוחררו לידיה במועד סיום יחסי העבודה.

ככל שההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בגין שנת המס בקשר עם המנכ"ל תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק התגמול, חלק מן התגמול שישולם לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק התגמול.

(2) תנאי העסקת יו"ר הבנק:

מר רון לבקוביץ מונה כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק החל מיום 15 בספטמבר 2020. מינויו כדירקטור אושר גם באסיפה הכללית מיום 5 בנובמבר 2020, ונקבע לתקופה של עד שלוש שנים ממועד אישור האסיפה. תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד להסכם יהיה רשאי להביא לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים. תקרת התגמול הקבוע של יו"ר הדירקטוריון היא 2,834 אלפי ש"ח לשנה (כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין והפרשה בגין תקופת אי תחרות, כמפורט בתנאי ההעסקה). תקרת התגמול הקבוע צמודה למדד המחירים לצרכן. יו"ר הדירקטוריון זכאי להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידו, חופשה שנתי וחופשת מחלה בהתאם לתנאי ההעסקה. יו"ר הדירקטוריון זכאי לרכב של הבנק ולהוצאות החזקתו. ליו"ר הדירקטוריון הזכות לבקש לערוך שינויים במשכורתו החודשית ו/או בתנאים הנלווים, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים, ובכפוף לכל דין ולתקרת התגמול הקבוע (כהגדרתה בתנאי ההעסקה).

בתנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הוגדרה תקופת הגבלת תחרות מדורגת במשכורת מלאה (ללא תנאים נלווים למעט הרכב והוצאות החזקתו) שתעמוד על חודש במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה הראשונה להעסקתו, על חודשיים במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה השנייה להעסקתו, ושלושה חודשים במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה השלישית ואילך. לדירקטוריון הבנק שמורה הזכות לוותר על תקופת הגבלת התחרות או חלקה ובמקרה כזה לא יהיה זכאי יו"ר הדירקטוריון לתשלום כאמור.

ככל שההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בגין שנת המס בקשר עם יו"ר הדירקטוריון תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק התגמול, חלק מן התגמול שישולם לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק התגמול.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

241	ממשל תאגידי
241	חברי הדירקטוריון
242	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
243	מינויים ופרישות
244	חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם
245	הביקורת הפנימית בקבוצה
247	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
249	שכר רואי החשבון המבקרים
250	שכר נושאי משרה בכירה
253	עסקאות עם בעלי עניין
256	פרטים על בעלי השליטה בבנק
256	מעורבות ותרומה לקהילה
257	פרטים נוספים
257	תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק
258	רכוש קבוע
259	הון האנושי
261	מערכת יחסי העבודה
262	מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי
263	הסכמים מהותיים
264	חקיקה ויוזמות רגולטוריות
268	הליכים משפטיים
268	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
269	מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים
271	שיפורים טכנולוגיים וחדשנות
273	נספחים
273	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד
277	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
278	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני
279	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
280	נספח 5 - מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני

רשימת לוחות

1	פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם	246
2	שכר רואי החשבון המבקרים	249
3	שכר נושאי משרה בכירה	250
4	ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק	255
5	תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק	257
6	רכוש קבוע	258
7	המבנה הארגוני של הבנק	259
8	נתונים אודות מצבת כח האדם בקבוצת הבנק במונחי משרות	259
9	נתונים לגבי ממוצע שנתי של מצבת כח האדם בקבוצה לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	260
10	נתונים אודות עלות ושכר למשרת עובד בבנק	260
11	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית	273
12	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	277
13	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני	278
14	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	279
15	נספח 5 - מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני	280

ממשל תאגידי

חברי הדירקטוריון

רון לבקוביץ, יו"ר הדירקטוריון

מר צדיק בינו

גב' פנינה ביטרמן כהן

מר גיל בינו

מר דב גולדפריינד

ד"ר רונן הראל

מר צבי לברון

מר יעקב סיט

מר אילן (אילון) עייש

גב' ארנה דב (החל מיום 25.12.2021)

מר דוד אסיא (עד ליום 24.12.2021)

פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ניתן למצוא בתקנה 26 "דירקטוריון הבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2021 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות התשנ"ט-1999, לפחות אחד מהדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, והיתר יהיו בעלי כשירות מקצועית או בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית (כהגדרת מונחים אלה בחוק). כמו כן, בהתאם להוראת בנק ישראל לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון ולפחות שניים מחברי ועדת הביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

בפועל, כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון כיום, (ובכללם שני דח"צים) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

להלן פרטים אודות דירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק, שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, תוך ציון חברותם בוועדת הביקורת ותאור הרקע המקצועי ו/או ההשכלה, לפיהם יש לראותם כדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית:

- מר רון לבקוביץ, יו"ר הדירקטוריון**, בוגר כלכלה מורחב באוניברסיטת תל אביב ותכנית ניהול מתקדם בביה"ס מינהל עסקים אוניברסיטת הרווארד. בעלים ומנהל בחברות השקעות משפחתיות. מכהן כדירקטור בחברת נימביו בע"מ. מכהן כחבר הוועדה המדעית המייעצת של ביה"ר "רמב"ם מדטק". ייסד וכיהן כמנכ"ל משותף בחברה אפסילון בית השקעות.
- מר צדיק בינו**, כיהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכמנכ"ל בנק לאומי לישראל בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. דירקטור בחברות. מכהן כדירקטור בחברות: בינו אחזקות בע"מ; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; BIGRO COMMODITIES LIMITED; בינוהן בע"מ; דאדא ניהול בע"מ.
- גב' פנינה ביטרמן כהן**, (דירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ודירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקן 301 של הפיקוח על הבנקים, יו"ר ועדת הביקורת). עורכת דין, בוגרת משפטים באוניברסיטת תל אביב. השתלמויות עומק בקורסים משפטיים באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת בר אילן, לרבות בנושא ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים. כיהנה כדח"צ בבנק במשך 9 שנים. כיהנה כיועצת משפטית של קבוצת פולאר ובכלל זה ליווי כל הפעילות העסקית של הקבוצה, ניהול משאים ומתנים עם המערכת הבנקאית וליווי משאים ומתנים מורכבים ברכישה ומכירה של חברות, גיוסים בארץ ובעולם והגשת מכרזים לפרויקטים בתחום התקשורת. כיהנה במשך כ-30 שנה בדירקטוריונים של חברות ציבוריות ופרטיות בתחומי התעשייה, נדל"ן, תקשורת, תשתיות ותחום פיננסיים, סחר ושירותים.
- מר גיל בינו**, עורך דין, בוגר משפטים ומנהל עסקים ומוסמך במנהל עסקים (EMBA). מכהן כיו"ר פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; מנכ"ל בינו אחזקות בע"מ, מנכ"ל ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; דירקטור בחברה: Alden Hotel AG.
- מר דב גולדפריינד**, (דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקן 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון, בוגר חשבונאות וכלכלה ומוסמך במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. מכהן כמנכ"ל בחברה: א.ת.ר. ניהול וייעוץ בע"מ. כיהן כדירקטור בחברה הממשלתית להגנות מצוקי חוף הים התיכון בע"מ וכיו"ר ועדת ביקורת של עמותת עמנואל אפטרופסות ללוקים באוטיזם מיסודה של אלו"ט. כיהן כדח"צ בחברות: החברה הכלכלית ראשון לציון בע"מ; יזום ראשון בע"מ; לאומי קארד בע"מ; סקורפיו נדל"ן בע"מ. כיהן כמנכ"ל בבנק פועלי אגודת ישראל בע"מ. כיהן כמנכ"ל, חבר הנהלה וראש חטיבת החשבונאי הראשי בבנק וכדירקטור בחברות בנות בקבוצת הבנק.
- גב' ארנה דב**, (דירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקן 301 של הפיקוח על הבנקים), בוגרת חשבונאות וכלכלה ומוסמכת במערכות מידע מאוניברסיטת תל אביב. מכהנת כיו"ר הדירקטוריון ביקוריס בע"מ וכדח"צית ברדיוו תוכנה בע"מ. חברה בוועדות ייעוץ לדירקטוריון בחברות סייבו וול בע"מ וביגי אי. שימשה כיועצת לחברות מטריקס בע"מ ואופן לגסי בע"מ. ייסדה וכיהנה כמנכ"ל אינטלינקס בע"מ. כיהנה כ- GM, CFRM בחברת Bottomline technologies (EPAY).
- ד"ר רון הראל**, (דירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 ודירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקן 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת); בעל תואר ראשון בכלכלה, תואר שני (MBA) במנהל עסקים התמחות במימון מאוניברסיטת תל אביב. בעל תואר שלישי (PhD) במדעי הניהול התמחות יזמות וחדשנות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב. בוגר תכנית ניהול בינלאומית של ביה"ס למנהל עסקים באוניברסיטת NYU. מרצה בכיר למנהל עסקים בתחומי חדשנות, יזמות, אסטרטגיה, פיתוח עסקי ומימון: אוניברסיטת תל אביב (2019-היום), המרכז האקדמי פרס (2018-היום), המכללה האקדמית תל אביב יפו (2012-2018), אוניברסיטת בן גוריון בנגב (2016-2018). מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: ח. מר תעשיות בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול); קרור אחזקות בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול); וואן טכנולוגיות תוכנה בע"מ (יו"ר ועדת ביקורת, מאזן ותגמול). כיהן כדירקטור בחברות: אטראו שוקי הון (יו"ר ועדת מאזן), פי. סי. בי. טכנולוגיות, יובנק, אי. ג'י. אר. אי, וכיו"ר דירקטוריון: טרנס-כלל סחר.
- מר צבי לברון**, (חבר בוועדת ביקורת), עו"ד, בוגר משפטים באוניברסיטת תל אביב, LLM במשפט עסקי בינלאומי באוניברסיטת לונדון, קולג' קווין מרי (התמקדות במיסוי עסקי ובינלאומי, מסחר בינלאומי ומימון בינלאומי). מכהן כדירקטור בחברה צבי לברון ושות'. כיהן כדירקטור בחברה גיא ירדן בע"מ. בעל ניסיון בליווי משפטי של עסקאות מסחריות, מימון פרויקטים ומימון תאגידים.
- מר יעקב סייט**, עורך דין, בוגר (LLB) במשפטים, בעל תואר ראשון (BA) בכלכלה באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במנהל עסקים (מוסמך במימון) (MBA) במרכז הבינתחומי הרצליה. מכהן כמנכ"ל פיבי אחזקות בע"מ וכדירקטור בחברות. כיהן כמנכ"ל ודירקטור: פיבי בית השקעות בע"מ, כיהן כמנכ"ל משותף: בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה: ברבינו בע"מ.

10. **מר אילן (אילון) עייש**, (דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים, חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון; בוגר כלכלה וחשבונאות באוניברסיטת תל אביב. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברה: יבול שוקי הון בע"מ. כיהן כדירקטור חיצוני באיסתא ליינס חברת הנסיעות של הסטונדנטים בישראל בע"מ עד ליום 2 במרס 2022. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות ניהול בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ וכיו"ר הוועדה לניהול סיכונים, יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר ועדת ממשל תאגידי של הבנק. היה שותף יועץ במשרד רואי החשבון גולדשטיין סבו טבת ושותף במשרד רואי החשבון יגאל בריטמן ושות'.

11. **מר דוד אסיא** (עד ליום 24 בדצמבר 2021), (דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים) בוגר בכלכלה ומדעי החברה ומוסמך במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: איי אנג'לס קראוד בע"מ; כדירקטור בחברות: ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ; נדיר השקעות בע"מ; נדיר אחזקות מילניום בע"מ; ש. מ. פטנטק בע"מ; אנפורמיה תוכנה בע"מ; קרן לקידום החינוך בישראל מיסודה של קרן לקידום החינוך ליוצאי עיראק בע"מ; קיסמט השקעות בע"מ; די. בי. מאסטרו; לנדינג אקספרס בע"מ; וואי טו וואט בע"מ וכדירקטור בעמותת IMPACT ובמועצת הנגידים של מכון ויצמן למדע.

דירקטוריון הבנק קיים בשנת 2021, 26 ישיבות מליאה ו-57 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בתחילת שנת 2018 אימץ דירקטוריון הבנק, בהתאם לתיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 301, מדיניות לפיה משך הכהונה המקסימלי של יו"ר דירקטוריון הבנק יהיה 12 שנים, אלא אם התקיימו, לדעת הדירקטוריון, נסיבות שבהן סיום הכהונה באותו מועד עלול לפגוע באינטרס חיוני של הבנק.

מינויים ופרישות

ביום 6 באפריל 2021, מונה מר אופיר קדוש כמנכ"ל מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה של הבנק) וביום 1 בינואר 2022 מונה כחבר הנהלת הבנק.

ביום 24 בדצמבר 2021, הסתיימה כהונתו של מר דוד אסיא בבנק, במלאת תשע שנות כהונה כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים וכדירקטור בלתי תלוי. דירקטוריון הבנק מודה למר אסיא על תרומתו לעבודת הדירקטוריון וועדותיו.

ביום 25 בדצמבר 2021, מונתה גב' ארנה דב לדירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

גב' סמדר ברבר-צדיק מנהל כללי	
מר יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות
מר נחמן ניצן	סמנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי
מר בנצי אדירי	סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית
גב' יעל רונן	סמנכ"ל, מבקרת פנימית ראשית
גב' אלה גולן	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים
מר אלי כהן	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי (CRO) וראש החטיבה לניהול סיכונים
מר רון גריסרו	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית
מר ינון שויקה	סמנכ"ל, ראש מערך פאג"י
גב' חביבה דהן	סמנכ"ל, ראש מערך הייעוץ המשפטי
מר אופיר קדוש	מנכ"ל החברה הבת מתן מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (החל מיום 1.1.2022)
מזכיר כללי מר אביעד בילר, עו"ד	
רואי החשבון המבקרים של הבנק	KPMG סומך חייקין, רו"ח (החלו בכהונתם בשנת 1972)

פרטים נוספים על חברי ההנהלה הבכירה, ניתן למצוא בתקנה 26א' "נושאי משרה בכירה בבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2021 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

הביקורת הפנימית בקבוצה

פרטי המבקר הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח, חברת הנהלה, מכהנת כמבקר הפנימית הראשית של הבנק החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקר פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבנק. בחברות הבנות הלא בנקאיות מונו מנהלים ממערך הביקורת הפנימית כמבקרים ראשיים. המבקר הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת תל אביב ובעלת תואר שני במשפטים במסלול האקדמי של המכללה למנהל. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת SOX של חברת כלל ביטוח בע"מ והיתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי. המבקר הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146(ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית (התשנ"ב - 1992) (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות אירגונית

מינוי המבקר הפנימית אושר בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במרס 2011. הממונה בארגון על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות בישראל. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון של סיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצבים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאשרת על ידי הדירקטוריון. תכנית העבודה מותירה בידי המבקר הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק והחברות הבנות שלו עמד במהלך שנת 2021 על כ-46 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב שנתית, וכולל מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראות ניהול בנקאי תקן 307, והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים. הוראות ניהול בנקאי תקן 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר. הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

גישה למידע

למבקר הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית לכל מערכות המידע של הבנק. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בחברות הבנות ניתנה גישה מלאה כאמור.

דין וחשבון המבקר הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים לחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין, נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקר הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. בנוסף, מוגש לחברי ועדת הביקורת הדיווח החודשי של הביקורת הפנימית הכולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, והם רשאים לעיין בכל

דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בוועדת הביקורת. כמו כן, ועדת הביקורת תשקול את הצורך להביא לדיון במליאת הדירקטוריון או בוועדה מוועדותיו, דוחות ביקורת מהותיים שנדונו בפניה וזאת בהתייעצות עם יו"ר הדירקטוריון או יו"ר הוועדה, לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח החודשי מוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2020 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 12 באפריל 2021. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2021 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 19 באוקטובר 2021. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2021 ידון במהלך חודש אפריל 2022. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית וביצועה בפועל הינם סבירים בנסיבות העניין, עומדים בדרישות האמורות ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול

להלן פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם (באלפי ש"ח) - לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי השכר הגבוה בבנק:

שנת		
2020	2021	
1,063	1,420	משכורת ומענקים
335	403	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשות, בטוח לאומי והטבות נוספות
73	70	שווי הטבות
1,471	1,893	סך הכל שכר והוצאות נלוות

תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר-צדיק והחשבונאי הראשי, רו"ח נחמן ניצן. בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראש חטיבת החשבונאי הראשי, ראשי חטיבות והמערכים הכפופים למנכ"ל ו/או לדירקטוריון, מתאם הגילוי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים. בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בעניינם בהנהלת הבנק ובוועדת הגילוי בהשתתפות המנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק, במסגרתם מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים) התש"ע-2010. בראש ועדת הביקורת מכהן דירקטור חיצוני, רוב חבריה בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים וכל חברה בעלי היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בדירקטוריון ובוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. כיום כל חברי הדירקטוריון וכל חברי ועדת הביקורת הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים חמישה דירקטורים כמפורט להלן:

- גב' פנינה ביטרמן כהן**, יו"ר ועדת הביקורת. מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטורית חיצונית לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהנה במשך למעלה מ-30 שנה כנושאת משרה בכירה בחברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרו בבורסה לני"ע בת"א, כיהנה במשך למעלה מ-30 שנה כדירקטורית בחברות הפעילות בתחומים מגוונים, השתתפה בקורסים בנושאים של ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים.
- מר דב גולדפריינד**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ובכשירותו של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כמנכ"ל בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, כסמנכ"ל חבר הנהלה והחשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכדירקטור בחברות.
- ד"ר רונן הראל**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: בעל תואר ראשון בכלכלה, תואר שני (MBA) במנהל עסקים התמחות מימון מאוניברסיטת תל אביב. בעל תואר שלישי (PhD) במדעי הניהול התמחות יזמות וחדשנות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב. כיהן כדירקטור חיצוני ביובנק בע"מ ובחברה תיקון עולם - קנביט פארמסוטיקלס בע"מ. מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: ח. מר תעשיות בע"מ; קרור אחזקות בע"מ; וואן טכנולוגיות תוכנה בע"מ.
- מר אילן (אילון) עייש**, חבר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כדירקטור חיצוני באיסתא ליינס חברת הנסיעות של הסטונדנטים בישראל בע"מ עד ליום 2 במרס 2022. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברת יבול שוקי הון בע"מ.
- מר צבי לברון**, חבר ועדת הביקורת. אינו מכהן כדירקטור חיצוני ולא סווג כדירקטור בלתי תלוי. הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית. מכהן כדירקטור בעל כשירות מקצועית ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: מכהן כדירקטור בחברות.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה מיום 22 בפברואר 2022, דיון בהפרשות להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. הדיון התקיים בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. כמו כן, בישיבתה מיום 1 במרס 2022 דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בנוסף, ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיטות הדוחות הכספיים. הדיון נערך ביום 1 במרס 2022 בהשתתפות חברי ועדת הביקורת, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. בעקבות ישיבת ועדת הביקורת נשלחו לחברי הדירקטוריון הדוחות הכספיים, בהם הוכנסו התיקונים שהתבקשו על ידי ועדת הביקורת, ובהתאם לכך, המליצה ועדת הביקורת לחברי הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 7 במרס 2022, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק, לרבות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל הועברו לחברי הדירקטוריון ביום 1 במרס 2022, זמן סביר לפני הדיון במליאה. במסגרת הדיון במליאה, הציגה המנכ"ל את התוצאות הכספיות של הבנק והשוואה לתקופות קודמות. במעמד זה התקיים דיון במהלכו השיבו נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים בנושאים הקשורים לתוצאות הפעילות ולדוחות הכספיים. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)
(באלפי ש"ח)

הבנק		המאוחד		
שנת 2020	שנת 2021	שנת 2020	שנת 2021	
5,297	6,203	6,580	7,493	עבור פעולות הביקורת (4)
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים
5,297	6,203	6,580	7,493	רואה חשבון מבקר אחר
				סך הכל
-	-	62	-	עבור שירותים הקשורים לביקורת
				רואי החשבון המבקרים
617	872	617	872	עבור שירותי המס
				רואי החשבון המבקרים
2,213	3,077	2,213	3,431	שירותים אחרים
2,830	3,949	2,892	4,303	רואי החשבון המבקרים
				סך הכל
8,127	10,152	9,472	11,796	סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי.

שכר נושאי משרה בכירה

(באלפי ש"ח)

שנת 2021					
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק
הטבה ⁽²⁾					
רון לבקוביץ	יו"ר הדירקטוריון	100%	0.02%	2,193	-
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,822	-
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,422	457
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,357	417
רון גריסר	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	100%	-	1,306	430
בנצי אדירי	סמנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,245	405

שנת 2020					
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק
הטבה ⁽²⁾					
רון לבקוביץ	יו"ר הדירקטוריון ⁽⁷⁾	100%	0.02%	637	-
אירית איזקסון	יו"ר הדירקטוריון ⁽⁷⁾	100%	-	268	-
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,799	-
רון גריסר	מנכ"ל מתף	100%	-	1,255	-
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,356	-
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	100%	-	1,293	-
בנצי אדירי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,183	-

(1) לא כולל מס שכר.

(2) שווי הטבות שונות (כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, שווי ביטוחי בריאות ועוד).

(3) כולל הפסד (רווח) בשל חישובים אקטואריים מעודכנים בגין התחייבות הבנק, לפיצויים והטבות לאחר פרישה.

(4) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על פי דין, אשר לא נכללות בהגדרות "תגמול" לצורך חישוב סכום ההתקשרות בסעיף 2(א).

לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016.

(5) כולל הלוואות ומשכנתאות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

(6) הפסד אקטוארי בגין שינוי ברבית היוון של התחייבויות הבנק לפיצויים והטבות לאחר פרישה.

(7) גב' אירית איזקסון - עד 23 בפברואר 2020.

מר רון לבקוביץ - החל מיום 15 בספטמבר 2020.

תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	הפסד אקטוארי בגין שינוי ברבית ההיוון ⁽⁶⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾⁽³⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול ⁽¹⁾⁽⁴⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁵⁾
560	2	-	2,859	2,531	-
498	-	5	3,430	2,983	-
318	136	186	2,592	2,149	-
416	103	212	2,579	2,093	74
384	22	-	2,214	2,018	746
355	15	3	2,096	1,909	2,527

תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	הפסד אקטוארי בגין שינוי ברבית ההיוון ⁽⁶⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾⁽³⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול ⁽¹⁾⁽⁴⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁵⁾
234	-	-	890	795	-
533	-	-	822	337	-
493	-	5	3,410	2,968	-
364	12	1	1,708	1,524	193
249	-	11	1,690	1,588	-
278	-	4	1,650	1,539	162
328	14	6	1,605	1,434	2,546

הערות:

- א. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.
- ב. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כפי שאושרה באסיפה הכללית של הבנק מיום 26 בפברואר 2020, ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 (מספר אסמכתא 02-008841-2020).

מר רון לבקוביץ - מונה ליו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 15 בספטמבר 2020.
לתאור הסכם העסקתו של מר רון לבקוביץ - ראה באור 1.33.ו.2) לדוחות הכספיים.

גב' סמדר ברבר-צדיק - מועסקת בבנק מיום 9 בינואר 2005 ומכהנת כמנכ"ל הבנק מיום 19 במרס 2007.
לתאור תנאי העסקתה של גב' ברבר-צדיק - ראה באור 1.33.ו.1) לדוחות הכספיים.

מר יורם סירקיס - מועסק בבנק מיום 9 בפברואר 1993 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 20 במרס 2007 לתקופה קצובה עד יום 20 במרס 2010. לאחר מועד זה, החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.
עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר יורם סירקיס לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון עבור תקופת העסקתו בבנק עד ליום 1 בינואר 2019, כאשר עבור התקופה שלאחר מכן יהיה זכאי לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר יורם סירקיס צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2021, בין היתר, למר סירקיס, ראו הדיווח המידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 הנזכר לעיל.

מר רון גריסרו - החל את העסקתו במתף ביום 4 ביוני 2017 בהסכם אישי לתקופה קצובה בת שלוש שנים שאחריה נמשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה בה רשאי כל צד מהצדדים לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם.
החל מיום 1 בינואר 2021, מר גריסרו מועסק בבנק, ברצף זכויות עם עבודתו במתף.
עם סיום העסקתו יהיה זכאי מר גריסרו לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין.
תקופת הגבלת התחרות הינה שישה חודשים מיום סיום עבודתו במתף או בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר גריסרו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק הוחלה על מר גריסרו גם בתפקידו הקודם כמנכ"ל מתף.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2021, בין היתר, למר גריסרו, ראו הדיווח המידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 הנזכר לעיל.

גב' אלה גולן - מועסקת בבנק מיום 16 בינואר 1994 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בדצמבר 2013 לתקופה בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.
עם סיום העסקתה בבנק זכאית הגברת אלה גולן לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרה האחרון עבור תקופת העסקתה בבנק עד ליום 1 בינואר 2018, כאשר עבור התקופה שלאחר מכן תהא זכאית לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה.
תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתה של גב' גולן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2021, בין היתר, לגב' גולן, ראו הדיווח המידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 הנזכר לעיל.

מר בנצי אדירי - החל את העסקתו בבנק ביום 2 בינואר 2012 בהסכם אישי לתקופה קצובה של שנתיים. לאחר מועד זה ההסכם נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל צד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.
עם סיום העסקתו יהיה זכאי מר אדירי לפיצויי פיטורין לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין.
תקופת הגבלת התחרות הינה שישה חודשים מיום סיום העסקתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום.
משכורתו של מר אדירי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.
לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2021, בין היתר, למר אדירי, ראו הדיווח המידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 הנזכר לעיל.

עסקאות עם בעלי עניין

- א. **תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 - דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה**
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בכללים שנקבעו בעניין דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, כפי שפורטו בפרק ממשל תאגידי, עסקאות בעלי עניין, בדוחות הכספיים לשנת 2018.
- ב. **קביעת קריטריונים לצורך עסקאות של הבנק עם בעלי עניין**
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בקריטריונים כמפורט בפרק ממשל תאגידי, עסקאות עם בעלי עניין, בדוחות הכספיים לשנת 2018.
- ג. **עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן שאושרו בשנת הדיווח בהתאם לסעיף 270(4) ו/או 267 לחוק החברות (כולל עסקאות מסגרת שעדיין בתוקף במועד הדיווח ועסקאות שאושרו במסגרת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן - "תקנות ההקלות"):**
1. ביום 20 בדצמבר 2018, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לקראת סיומה של עסקת מסגרת מחודש יוני 2014 ולאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את ההחלטות הבאות, בעניין ביטוח דירקטורים ונושאי משרה:
 - אישור מראש להתקשרות הבנק בפוליסות ביטוח "אחריות דירקטורים ונושאי משרה" עבורו ועבור חברות הקבוצה עד לתקופה של 6 שנים, היינו עד ליום 31 בדצמבר 2024, לרבות בדרך של הארכת הפוליסות שאושרו בעבר ו/או באמצעות רכישת פוליסות חדשות, ואשר יחולו על נושאי המשרה, כפי שציינו ו/או שציינו בבנק ו/או בחברות הקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ולרבות נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.
 - ההחלטה האמורה לעיל מהווה החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות (להלן: "עסקת המסגרת") המאפשרת את חידוש פוליסת הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי השליטה בבנק ו/או קרוביהם וכן ביחס למנכ"ל גם בהתאם לתקנות 1(3), 1(5), ו-1א1 לתקנות ההקלות. מנגנון חידוש הביטוח אושר גם במסגרת מדיניות התגמול, אשר אושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 26 בפברואר 2020 ואשר פרטיה פורסמו בדיווח מידי מיום 21 בינואר 2020 מס' אסמכתא 008841-01-2020 (להלן: "מדיניות התגמול"), כך שמאפשר חידוש פוליסת הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי השליטה בבנק ו/או קרוביהם בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות.
 - אישור אופן חלוקת דמי הביטוח כאמור בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו אשר תבחנה להשתתף בפוליסת הביטוח החל מיום 1 בינואר 2019 ולמשך 6 שנים. ההחלטה האמורה לעיל מהווה אף החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות.
 - המסגרת לתנאי הפוליסה וכן התנאים לחידוש הפוליסה מעת לעת בגדר עסקת המסגרת הקיימת ומדיניות התגמול ואופן חלוקת דמי הביטוח בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו, פורטו בדיווח מידי של הבנק לעניין אישור עסקת המסגרת הקיימת מיום 6 בנובמבר 2018 (מס' אסמכתא 104838-01-2018) והאמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.
 - ביום 15 ביולי 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, עדכונים לעסקת המסגרת הקיימת, אשר נכנסו לתוקף החל מיום 1 ביולי 2020, בכל הנוגע לגבול האחריות, היקף דמי הביטוח, התנאים לחידוש הפוליסה בגדר עסקת המסגרת וסכומי ההשתתפות העצמית (שתשלם הקבוצה ולא נושאי המשרה), כאשר ביתר תנאי עסקת המסגרת הקיימת לא חל כל שינוי (לרבות משך תקופת עסקת המסגרת הקיימת, אשר תסתיים ביום 31 בדצמבר 2024). לפרטים בדבר העדכונים לעסקת המסגרת הקיימת ראו דיווח מידי של הבנק מיום 9 ביוני 2020 (מס' אסמכתא 051931-01-2020), אשר האמור בו נכלל כאן על דרך ההפניה.
 - ההחלטה לעיל היוותה עדכון לעסקת המסגרת וכן החלטה לפי סעיף 267 לחוק החברות, כתיקון של סעיף 8.2 למדיניות התגמול, למשך תוקפה של מדיניות התגמול, אשר יאפשרו את חידוש פוליסות הביטוח גם ביחס לדירקטורים ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או שלבעל השליטה עשוי להיות עניין אישי בהכללתם בפוליסת הביטוח וכן ביחס למנכ"ל, וזאת בהתאם לתקנות 1(3), 1(5), ו-1א1 ו-1ב1 לתקנות ההקלות.
 - חלוקת הקצאת דמי הביטוח בין החברות בקבוצה תתבצע לפי הקריטריונים שנקבעו ואושרו במסגרת עסקת המסגרת, לרבות ביחס לפיבי אחזקות, ולגביהם לא חל שינוי.
 - עם אישור האסיפה הכללית מיום 15 ביולי 2020, נכנס לתוקף אישור ועדת התגמול, הביקורת והדירקטוריון להתקשרות הבנק בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופת ביטוח שהתחילה ביום 1 ביולי 2020 והסתיימה ביום 30 ביוני 2021, וזאת בהתאם לסעיפים 1(3), 1(5), ו-1א1 ו-1ב1 לתקנות ההקלות, לרבות לעניין תחולתה גם לגבי מנכ"ל הבנק ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהכללתם בפוליסת הביטוח. לפרטים נוספים בדבר הפוליסה לתקופת הביטוח האמורה לעיל ראו דיווח מידי של הבנק מיום 30 ביוני 2020 (מס' אסמכתא 061486-01-2020), שהאמור בו נכלל כאן על דרך ההפניה.

ביום 10 ביוני 2021 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור דירקטוריון הבנק ואישור ועדת תגמול וועדת הביקורת, עדכון לעסקת המסגרת ומדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, כלהלן:

- תקרת היקף הכיסוי הביטוחי תיותר ללא שינוי, בתוספת הוצאות הגנה משפטיות סבירות מעל לגבול האחריות.
 - התקרות שנקבעו ביחס לדמי הביטוח השנתיים וסכומי ההשתתפות העצמית יימחקו.
- לפרטים בדבר השינויים בעסקת המסגרת ומדיניות התגמול ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 4 במאי 2021 (מספר אסמכתא 077970-01-2021) שהאמור בו מובא על דרך ההפניה.

בהמשך לכך, אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 ביוני 2021, לאחר אישור ועדת התגמול וועדת הביקורת, בהתאם לתקנות 1(א), 1(ב) ו 1(ג) לתקנות ההקלות, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים עבור הבנק וקבוצת הבנק, לרבות חברות בנות של הבנק וכן בעלת השליטה, פיבי אחזקות בע"מ, לתקופת ביטוח נוספת, המתחילה ביום 1 ביולי 2021 ומסתיימת ביום 30 ביוני 2022. לפרטים בדבר פרטי הפוליסה ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 29 ביוני 2021 (מספר אסמכתא 109029-01-2021) וכן דיווח משלים מיום 14 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא 146625-01-2021), שהאמור בהם נכלל כאן על דרך ההפניה.

2. ביום 15 בספטמבר 2020 אישר מחדש דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול ובהתאם לתקנה 1ב לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, להמשיך ולשלם גמול לדירקטורים מקרב בעלי השליטה בבנק, כפי שניתן להם עובר לאישור מחדש, לתקופה של 3 שנים נוספות, והכל כמפורט בדיווח מיידי של הבנק מיום 15 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא 092554-01-2020) הנכלל כאן על דרך ההפניה. הגמול שאושר תואם את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 26 בפברואר 2020 ואשר פרטיה לעניין גמול לכלל הדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון) מפורטים בסעיף 7 לנספח א' לדיווח מיידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 (מס' אסמכתא 008841-01-2020) הנכלל כאן על דרך ההפניה.

ביום 4 במאי 2021, אישר דירקטוריון הבנק לאחר אישור ועדת תגמול, עדכון לגמול השנתי וגמול ההשתתפות בישיבה לדירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים המכהנים ושיכנהו בבנק מעת לעת והינם דירקטורים מומחים, כהגדרת "דירקטור חיצוני מומחה" בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000 (להלן: "תקנות הגמול" ו-"דירקטור מומחה"), למעט יו"ר דירקטוריון לו אושר תגמול נפרד בגין מילוי התפקיד, כך שלאחר העדכון יעמוד הגמול על "הסכום המרבי לדירקטור חיצוני מומחה" הקבוע בתוספת הרביעית לתקנות הגמול (שנתי ולישיבה), על פי דרגת הבנק (כשהסכום כאמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של חמישה שקלים חדשים וצמוד למדד בהתאם לתקנות הגמול). לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדיון. בגין החלטות בלא התכנסות ובגין החלטות באמצעי תקשורת ימשיך להיות משולם גמול השתתפות בשיעור הקבוע בתקנות הגמול. כמו כן, הדירקטורים ימשיכו להיות זכאים להחזר הוצאות כאמור בתקנה 6 לתקנות הגמול.

הגמול כאמור לעיל, ישולם לדירקטור מומחה החל ממועד הארכת כהונתו של דירקטור חיצוני לפי חוק החברות בבנק בהתאם לתקנות הגמול. ביום 10 ביוני 2021 אישרה האסיפה הכללית של הבנק הארכת כהונה של דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.

נכון למועד הדוחות, כל הדירקטורים המכהנים הינם דירקטורים מומחים כמשמעם בתקנות התגמול.

על אף האמור לעיל, לבקשת ה"ה מר צדיק בינו ומר גיל בינו, שהינם בעלי שליטה בבנק, ההחלטה בדבר עדכון הגמול לא תחול לגביהם והם ימשיכו לקבל גמול בהתאם לגמול הקודם ששולם להם, וזאת בהמשך להחלטות שהתקבלו בוועדת התגמול ובדירקטוריון בעניינם מחודש ספטמבר 2020, כמפורט לעיל.

אין באמור כדי לגרוע מהחלטות קודמות שהתקבלו בבנק בקשר עם גמול דירקטורים, לרבות בקשר לגמול לדירקטור שאינו דירקטור מומחה, ככל שיכנה מעת לעת בבנק.

3. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק (לרבות חידוש השיפוי לדירקטורים מבעלי השליטה בבנק ביום 15 ביולי 2020, כמפורט בבאור ג.25. לדוחות הכספיים).

ד. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין

1. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 33 לדוחות הכספיים.
2. הקבוצה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אשר בו משתתפת גם פיבי אחזקות וכולל אף דירקטורים שהינם בעלי שליטה וקרוביהם.
3. מתן פטור מאחריות לדירקטורים ונושאי משרה המכהנים ושיכנהו מעת לעת בבנק על פי אישור האסיפה הכללית של הבנק משנת 2004 וכמפורט בבאור ג.25. לדוחות הכספיים. יצוין כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.
4. בנוסף, הבנק וחברות בנות שלו מבצעים עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, שהינן במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.

5. להלן ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק (לרבות חברות שבעלי שליטה בבנק הינם בעלי עניין בהן) ובכלל זה נכללים גם נתונים בדבר עסקאות העומות לקרטריונים שנקבעו לענין עסקאות זניחות כמפורט לעיל (הנתונים נקובים באלפי ש"ח):

אשראי	השקעה באגרות חוב	שווי הוגן של מכשירים נגזרים	סך הכל חבות כספית מאזנית	יתרת אשראי שלא נוצלה	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	ערבויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	סך הכל
באלפי ש"ח								
חבויות של אחרים⁽¹⁾								
161	-	-	161	520	-	-	-	681
97	-	-	97	633	-	-	-	730

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח	
3,744	16,045	5,168	5,904

(1) קרוביהם של בעלי שליטה בבנק, כהגדרת קרוב בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.

(2) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

פרטים על בעלי השליטה בבנק

פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה, מחזיקה ב-48.34% מהון המניות המונפק וזכויות ההצבעה בבנק (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר השליטה של בנק ישראל). בעלי השליטה בפיבי הם מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו-שמואלי ודפנה בינו-אור (להלן - "משפחת בינו"), ה"ה מיכאל והלן אבלס וה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן (כל אחת מהקבוצות באמצעות תאגידים בשליטתם המלאה: בינוהן בע"מ, אינסטנז מספר 2 בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ). לפרטים בדבר ההסדרים השונים, הקיימים בין בעלי השליטה, בנוגע להחזקותיהם בפיבי ובעקיפין בבנק ולגבי תנאי היתר השליטה מיום 19 בספטמבר 2003, שניתן לבעלי השליטה על ידי בנק ישראל, כפי שתוקן מעת לעת, ראו "פרטים על בעלי השליטה בבנק" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים לשנת 2019.

בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הן כדלהלן: בינוהן בע"מ - 28.54%, אינסטנז מספר 2 בע"מ - 11.68% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68% (החזקות כל בעלי השליטה בפיבי מהוות את גרעין השליטה בה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

מעורבות ותרומה לקהילה

הבנק רואה חשיבות רבה בקידום ערכי חברה ותרומה לקהילה, לצד פעילותו העסקית. לשם כך, פועל הבנק במסגרת תכנית הדגל "מאמינים בך", אשר תכליתה לבסס מעורבות ושיתוף ארוכי טווח בחברה, בין היתר, באמצעות פעילות התנדבותית של עובדיו ושיתוף פעולה ארוך טווח עם עמותות המסייעות לקהילה.

גם בשנת 2021, המשיך הבנק ללוות מספר פרויקטים בתחומים שונים, המשלבים התנדבות עובדים בקהילה. העובדים לוקחים חלק בפרויקטים אלו ותורמים מזמנם, ניסיונם ומומחיותם, לטובת אוכלוסיות ומגזרים שונים. ההתנדבות בוצעה תוך ההתאמות הנדרשות להמשך רציפות הפעילות ההתנדבותית, במגבלות הקיימות, לאור התפשטות נגיף הקורונה. מומחיותם של העובדים, מאפשרת שיתופי פעולה של למידה משותפת, מעורבות חווייתית, חינוך פיננסי דיגיטלי, התנדבות, סיוע בסלי מזון, לימודי שפה ופעילות חברתית שיקומית.

כוחות הביטחון

"בית חם" - הבנק פועל למען כוחות הביטחון ושם דגש על מענה לצרכים של חיילים בודדים מהמערך הלוחם של צה"ל. בשיתוף עם עמותת "יחד למען החייל", הבנק העמיד לרשות החיילים 18 דירות ברחבי הארץ, המאובזרות ברמה גבוהה ומשרתות את החיילים לניהול שגרה יומית נוחה ומחבקת, המעניקה תחושת בית חם. לכל בית נקבע סניף מאמץ, אשר עובדיו מלווים את החיילים בדירה ונמצאים עמם בקשר שוטף, מעניקים אופן קשבת ומענה לצרכי החיילים בשגרת חייהם.

"אמץ לוחם" - הבנק ממשיך לאמץ מזה מספר שנים, במסגרת מיזם "אמץ לוחם", גדוד לוחם ושותף לאירועי הגדוד וערכי היחידה בגדוד. הבנק מקיים שיתוף פעולה מיוחד עם ארגון נכי צה"ל ומלווה את נכי צה"ל במפגשי העשרה ומסעות. בנוסף, הבנק פעל בשיתוף פעולה עם מסגרת ליווי והכשרה של חיילים המסיימים שירותם הצבאי להכונה תעסוקתית.

"מובילים להצלחה" - הבנק שם דגש על נושא צמצום הפערים באוכלוסיה ומתן הזדמנות לשילוב אוכלוסיית חיילים ויוצאי צבא מיעוטי יכולת בחברה. הבנק גיבש תכנית מלגות למימון קורסים אקדמיים באוניברסיטה הפתוחה, עבור סטודנטים אלה וזאת במטרה להעניק מפתח לעצמאות כלכלית, לאפשר שינוי מסלול חיים, להגדיל את יכולת ההשתכרות ובכך להוביל לשילוב אופטימלי בחברה. יישום התכנית יבוצע בשנת 2022.

ילדים ובני נוער בסיכון - הפעילות מתמקדת בבני נוער בסיכון מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית שנפלטו ממסגרות שונות, במטרה לאפשר להם לקבל את הכלים הדרושים ולשנות כיוון לחיים נורמטיביים בחברה הישראלית. באמצעות עמותת "יוניסטרים", אימץ הבנק מספר קבוצות של בני נוער המשולבים בתכניות טיפוח יזמות עסקית עם מעורבות חברתית והעניק להן כלים מעולם החינוך הפיננסי.

יזמות עסקית לנשים - מעורבות וליווי בקבוצות למידה של יזמות עסקית לנשים, אשר שמים דגש על העשרה והקניית כלים בנושאים מגוונים כגון: מודעות פיננסית, יזמות עסקית, כישורי מנהיגות ומציאות. הבנק פועל עם מספר עמותות בתחום, לרבות ימי עיון והעשרה.

סך המעורבות והתרומה לקהילה של קבוצת הבנק בשנת 2021, הסתכם בכ-3 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים

תרשים מבנה החזקות עיקריות של הבנק

בנק מסד בע"מ	יובנק חברה לנאמנות בע"מ	הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ	הבינלאומי יוניק ניהול השקעות בע"מ	חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
(הון 51%, הצבעה 51%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 100%, הצבעה 100%)	(הון 28.2%, הצבעה 21%)

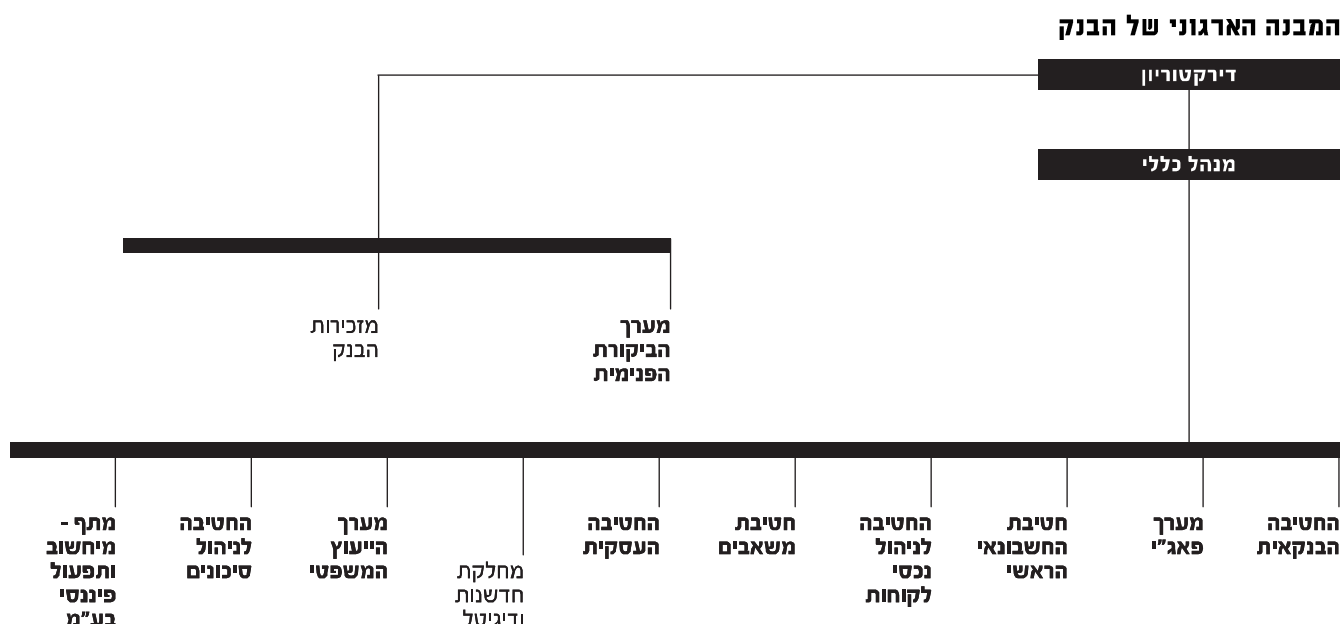
הצבעה - אחוזי החזקה בזכויות ההצבעה
הון - אחוזי החזקה בהון החברה

רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר				
2020	2021			
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות במיליוני ש"ח	
867	841	566	1,407	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)
98	90	510	600	ציוד (לרבות מחשבים ריהוט וכלי רכב)
965	931	1,076	2,007	סך הכל

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2021, קבוצת הבנק הינה הבעלים או החוכרת של שטחים המשתרעים על כ-55 אלף מ"ר, ב-45 נכסים שונים (31 בדצמבר 2020 - כ-56 אלף מ"ר ב-47 נכסים שונים). בנוסף, הקבוצה שוכרת שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ-37 אלף מ"ר, ב-114 נכסים שונים ברחבי הארץ (31 בדצמבר 2020 - כ-40 אלף מ"ר, ב-117 נכסים). חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן. מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבנינים וציוד, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

ההון האנושי

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מנתה קבוצת הבנק 136 סניפים ושלוחות (114 סניפים ושלוחות בבנק ו-22 סניפים ושלוחות במסד). הקבוצה בוחנת באופן שוטף את ההתפתחות ברווחיות ובפעילות העסקית של הסניפים, ביחס לאוכלוסיות המטרה אותן הם נועדו לשרת, היעדים שנקבעו בתכניות העבודה של הבנקים בקבוצה והיכולת למצות את הפוטנציאל באזור הגיאוגרפי בו פועל כל סניף. במסגרת זו נבחנת באופן שוטף התאמת הפריסה הסניפית לסביבה העסקית ולשינויים באיזורים המהווים פוטנציאל לפיתוח עסקי באוכלוסיית המטרה של כל אחד מהבנקים בקבוצה.

אסטרטגיית משאבי אנוש

הבנק מקדם תרבות של התפתחות מקצועית, מצוינות וכשירות מקצועית ועדכנית מול אתגרי המחר באמצעות תכניות הדרכה והכשרה המקנות ידע ומיומנויות במגוון תחומי הפעילות בהיבטים רגולטורים, טכנולוגיים, תהליכי עבודה ועוד. הבנק ביצע בחינה מקיפה של עולם העבודה העתידי. כתוצאה מכך נבנו תכניות פיתוח והכשרה שיכינו את ההון האנושי לאתגרי העתיד בתחומים הנוגעים לכישורי עובדים, מסלולי ניהול, התאמת תהליכי האיבחון ובניית תכניות הכשרה. בתהליכי הלמידה ניתן ביטוי ודגשים שונים לעקרונות מרכזיים: שירות יוזם, הבנקאי כמומחה פיננסי, טרנספורמציה דיגיטלית וכן "סל מיומנויות" של שוק העבודה העתידי. בין המיומנויות: ניהול דאטה, מיומנויות בינאישיות, הצגת נושא, חדשנות, הובלת שינוי וכו'. מתקיימים קורסי ניהול לדרגים השונים שמטרתם להעמיק את המיומנויות הניהוליות והמנהיגותיות של מנהלים בהיערכותם לאתגרי העתיד.

כח אדם

נתונים אודות מצבת כח האדם בקבוצת הבנק במונחי משורות⁽¹⁾

2020		2021		
יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	
3,487	3,583	3,351	3,421	הבנק
304	312	294	294	חברות בנות
3,791	3,895	3,645	3,715	סך הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשורות כולל גם תרגום למשורות של עלות שעות נוספות, בתוספת משורות כח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק המספקים לבנק שירותי עבודה.

מספר המשרות בקבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, ירד ב-146 משרות (3.9%), בהשוואה לסוף שנת 2020. הירידה נובעת, בין היתר, מתכנית הפרישה מרצון שהושלמה ברבעון הרביעי של השנה. במהלך השנים 2019-2021, השלים הבנק מספר תכניות פרישה מרצון.

להלן נתונים לגבי ממוצע שנתי של מצבת כח האדם בקבוצה (במונחי משרות) לפי מגזרי פעילות פיקוחיים. המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק, כמפורט בבאור 28 לדוחות הכספיים.

שנת 2020	שנת 2021	
215	218	מגזר עסקים גדולים
152	145	מגזר עסקים בינוניים
995	952	מגזר עסקים קטנים וזעירים
2,140	2,034	מגזר משקי בית
84	87	מגזר בנקאות פרטית
243	183	גופים מוסדיים
66	96	מגזר ניהול פיננסי
3,895	3,715	סך הכל

נתונים אודות עלות ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2020	שנת 2021	
392.6	405.0	עלות למשרת עובד (ללא מענק)
398.7	435.9	עלות למשרת עובד (כולל מענק)
261.5	269.5	שכר למשרת עובד (ללא מענק)
266.4	294.5	שכר למשרת עובד (כולל מענק)

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק עומד על 18.6 שנים, בהשוואה ל-18.1 שנים בשנת 2020. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עומד על 47.6, בהשוואה ל-47.2 בשנת 2020.

ניוד עובדים

על מנת להקטין ככל הניתן סיכונים ותלות בנושאי תפקידים שונים וכחלק מהפיתוח האישי והמקצועי של העובדים, הבנק מקפיד על ניוד עובדים בתוך הבנק ועל נהלי רוטציה בתפקיד. לשם כך פועל הבנק, באופן שוטף, לניוד בעלי תפקידים רגישים בסוף תקופת הכהונה הקבועה בנהלי הבנק בהתאם לתכנית רוטציה רב שנתית, על פי סוג התפקיד ו/או הצרכים הפרסונליים ובכפוף למגבלות של הסכמי העבודה בבנק.

איכות ההון האנושי ואיכות הניהול

במהלך שנת 2021, נמשכה המגמה של טיפוח ההון האנושי בבנק באמצעות יצירת תהליכים מתקדמים בשלבים שונים של חיי העובד בארגון: גיוס, מיין וקליטת עובדים חדשים, הענקת קביעות ומינויים חדשים, פיתוח מנהלים, וכד'.

עתודות ניהול ותכניות פיתוח מנהלים

מאגר עתודות הניהול של הבנק נבנה על בסיס הפרופיל הניהולי וכישורי הליבה הקריטיים. באמצעות המאגר מנוהל מעקב אחר עובדים בעלי פוטנציאל ניהולי לצרכי תכנון ופיתוח אישי ולצורך מיפוי פערים איכותיים וכמותיים. כתוצאה מכך, נפתחו בשנים האחרונות מסלולים שונים לפיתוח מנהלים, במטרה להכשיר עתודות ניהול לטווחים שונים. נכון לדצמבר 2021 שיעור האקדמאים בבנק עומד על כ-64%.

קוד אתי

הבנק פועל כל העת למיסוד והטמעת התנהגות אתית, פיתוח כלים להטמעה של הקוד ולקידום תרבות של אתיקה ואחריות חברתית בקרב עובדיו. לשם כך מונו מוסדות אתיקה בבנק, ביניהם ועדת אתיקה, בראשות חבר הנהלה, אשר אחראית על הטמעת הקוד ועל מתן ייעוץ והדרכה בהתאם לערכי הקוד האתי, בין היתר, באמצעות פורטל הקוד האתי הכולל כלים אינטראקטיביים שונים לשימוש כלל העובדים. אחת לשלוש שנים, מבוצעת הטמעה מקיפה של הקוד האתי בבנק. בהתאם לכך, במהלך שנת 2020, בוצעה הטמעה ובמהלך שנת 2021, בוצע רענון של הקוד האתי לכלל עובדי הבנק.

תקשורת פנים ארגונית

תקשורת פנים ארגונית משמשת ככלי ניהולי אסטרטגי שתפקידו לתמוך ביעדי הבנק ובפעילותו, ללוות את מכלול התהליכים והאירועים המרכזיים וליצור דיאלוג וחיבור של העובדים לארגון. הבנק שם דגש על ניהול אפקטיבי של התקשורת הפנים ארגונית במטרה לקדם שקיפות, להגדיל את שביעות רצון העובדים ולחזק את הקשר בין כלל עובדי הבנק.

הדרכה והכשרות מקצועיות

במהלך שנת 2021 הושם דגש על פיתוח אקלים של למידה ומצוינות בקרב העובדים והוכנסו לשימוש תהליכים וכלי מידע למיפוי פערי ידע ולפיתוח הכשרות מקצועיות מתקדמות בקבוצת הבנק. בנוסף, הושם דגש על הכשרות בתחומי הליבה של הבנק ועל פיתוח מנהלים לפני ובמהלך תפקיד. תכניות ההכשרה מקיפה את כל צרכי העובדים - הכשרה בתחומי ידע בנקאיים לפי תחומי העיסוק, הכשרה ניהולית לפי דרג והכשרה בנושאים המשמשים פלטפורמה ראויה למיצוי יכולות העובדים. בנוסף, מושם דגש רב על הכשרה בתכני הרגולציה כנדבך נוסף למקצוענות ולמצוינות, הן באופן ייעודי, והן כחלק מהתכנים המקצועיים השוטפים, במטרה לתת מענה מלא לדרישות הרגולציה. כמו כן הורחבה ההכשרה בנושאי הדיגיטל (אתר האינטרנט של הבנק, אפליקציית הסלולר ומוצרים ושירותים חדשים) במטרה להציע ללקוחות תמיכה מלאה והיכרות עם כל שירותי הבנק. מספר ימי ההדרכה של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2021 ב-17,096 ימים, בהשוואה ל-12,174 ימים בשנת 2020. העלייה במספר ימי ההדרכה, נבעה כתוצאה מחזרה להיקף פעילויות מלא (בהשוואה לשנת 2020, בה הופסקה פעילות ההדרכה, בעקבות הסגרים שהוטלו עקב התפרצות נגיף הקורונה) וכן מפעילויות הדרכה חדשות שפותחו במגוון תחומים וביניהם פעילויות הדרכה בנושאים רגולטוריים לכלל המנהלים והעובדים בקבוצה.

מערכת יחסי העבודה

יחסי העבודה בבנק מושתתים בעיקרם על הסכמי עבודה קיבוציים והסדרים משלימים, למעט עובדים בעלי חוזה עבודה אישי, ובאים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן. בבנק קיימים שני ועדי עובדים: ועד המנהלים ומורשי החתימה וועד הפקידים. בבנק קיימים הסכמים קיבוציים הקובעים הצמדה מסוימת של תנאי הפקידים והמנהלים ומורשי החתימה, לתנאי העבודה על פי הסכמים בין הנהלת בנק לאומי לישראל (להלן - "בנק לאומי") לבין ארגון עובדי בנק לאומי וההסתדרות. כמו כן, ממשיכים עובדי אוצר החייל להיות מיוצגים על ידי ועד אוצר החייל ולקבל את זכויותיהם על פי ההסכמים שהיו באותו בנק, עד אשר יחתם הסכם קיבוצי חדש המסדיר את שילובם בהסכמי העבודה של הבנק. בקבוצת הבנק קיימים ועדי עובדים המייצגים גם את עובדי בנק מסד ועובדי מתף. בשנת 2017, הגיש ועד המנהלים ומורשי החתימה תביעה, בה דרש לעצור מהלכים של שינויים ארגוניים שהבנק מקיים, עד לקיום משא ומתן בין הצדדים וכריתת הסכם קיבוצי בעניין. ביום 16 במרס 2021, נחתם הסכם לסיום הסכסוך הנ"ל והוגשה בהסכמה בקשה למחיקת התביעה, אשר התקבלה על ידי בית הדין.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק

ביום 26 בפברואר 2020, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק לתקופה של שלוש שנים בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות והוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה") ובשים לב לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"). לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 21 בינואר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-008841). האמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה. מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כוללת הוראות בשים לב להוראה, כפי שתוקנה מעת לעת, ולחוק התגמול. בחודש אפריל 2021, אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון, בהתאם לסמכותם לפי סעיף 4.5.1 למדיניות התגמול לנושאי המשרה, לעדכן בהיקף לא מהותי את תקרת המשכורת החודשית לנושא משרה בתפקיד חבר הנהלת הבנק.

מדיניות תגמול לעובדים

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה"), בחודש יוני 2020 אישר הבנק, בחלוף כשלוש שנים ממועד אישורה הקודם, מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 26 בפברואר 2020, מהווה חלק ממנה. במסגרת מדיניות התגמול לעובדים נקבעו הוראות בקשר לתגמול עובדים ועובדים מרכזיים, לרבות בהתאם להוראה כפי שתוקנה מעת לעת וכן הוראות בדבר חלוקת האחריות בין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית נקבעו עקרונות בדבר תגמול קבוע ותגמול משתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים, לרבות בשים לב לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק. לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ההסכמים המפורטים להלן, שנחתמו בשנת 2021 ו/או שנחתמו קודם לכן ועדיין מחייבים את הבנק, עשויים להחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

1. הסכמי עבודה קיבוציים:
בבנק קיימים שני ועדים - ועד הפקידים וועד המנהלים ומורשי החתימה.
להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם שני ועדי העובדים:
 - הסדר קיבוצי מיום 19 בנובמבר 1975 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של אגודת המנהלים ומורשי החתימה של הבנק, בדבר הצמדת תנאי שכר ונילוים ותנאי עבודה, כנהוג לגבי מורשי החתימה בבנק לאומי לישראל בע"מ. ביום 12 בנובמבר 2000 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצויי פיטורין (חוקת עבודה).
פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור וההסתדרות, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.
 - הסדר קיבוצי מיום 25 באוקטובר 1974 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של ארגון עובדי הבנק, בדבר קבלת תשלומים נלווים, כפי שמקבלים עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ. כמו כן קיים הסכם קיבוצי מיוחד מאותה שנה, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין ניידות בין תפקידים, מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצויי פיטורין (חוקת עבודה). פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.עובדי הבנק, שהיו עובדי אוצר החייל לשעבר, ממשיכים להיות מיוצגים על ידי ועד אוצר החייל וזאת עד אשר ייחתם עם ועד זה הסכם קיבוצי חדש, המסדיר את שילובם של העובדים בהסכמי העבודה של הבנק.
בקבוצת הבנק קיימים ועדי עובדים נוספים, המייצגים את עובדי חברות הבת, מסד ומתף.
2. שיפוי ופטור לנושאי משרה בבנק ובחברות בת שלו ראה באור ג'25. לדוחות הכספיים.
3. שטרי נאמנות וערבויות בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים -
הבינלאומי הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, התקשרה בשטרי נאמנות בקשר להנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מסדרות שונות המונפקים על ידה, על פי תשקיפים בהנפקות ציבוריות או פרטיות.
בין הבינלאומי הנפקות לבין הבנק נחתמו הסכמים לפיהם, בגין הנפקות שתמורתן מופקדת בפקדונות או בפקדונות נדחים בבנק בתנאים הזהים לתנאי תעודות ההתחייבות, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות, לרבות החזרי קרן ותשלומי רבית.
סך השווי המשוערך של תעודות ההתחייבות שהונפקו במסגרת שטרי הנאמנות האמורים, שתמורתם הופקדה בבנק, המוחזקות בידי הציבור, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 (כולל הפרשי הצמדה, רבית שנצברה ופרמיה), הינו 3,279 מיליון ש"ח.
4. הסדרים בנושאים הקשורים לשוק ההון - הודעה שניתנה על ידי הבנק ביום 1 באוגוסט 1984 למפקחת על הבנקים דאז על מספר מגבלות שהבנק לקח על עצמו בקשר לפעילותו בשוק ההון.
5. שעבוד נכסי הבנק למסלקות בארץ ובחו"ל ולבנקים וברוקרים זרים - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.
6. שעבוד לטובת בנק ישראל - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.
7. ערבות הדדית לקרן סיכוני מעו"ף ולקרן סיכונים שהוקמה על ידי הבורסה - ראה באור ד'25. ו-ה'25. לדוחות הכספיים.
8. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם חברות כרטיסי האשראי - ראה באור ג'25. לדוחות הכספיים.

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק והוצאותיו כמו גם את המשמעויות העסקיות והתפעוליות ארוכות הטווח.

לחלק מהיוזמות יכולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ו/או הוצאותיו. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים, וביחס להוראות המצויות בשלבים לא סופיים, לא ניתן להעריך האם תפורסמנה ומה תהיינה ההוראות הסופיות שיקבעו.

אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת להוראות הדין והיוזמות הרגולטוריות המפורטות להלן או לאחרות.

שעת חירום - משבר הקורונה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, החל מחודש מרס 2020 פורסמו על ידי בנק ישראל הקלות במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים את הגמישות העסקית הנדרשת ולסייע למשקי הבית ולעסקים בנסיבות החריגות שנוצרו. כמו כן, פורסמו מספר מתווים לדחיית תשלומי הלוואות עבור כמה מגזרי פעילות (אשר במסגרת האחרון שבהם ניתן היה להגיש בקשות עד ליום 31 במרס 2021 לדחיית תשלומים עד ליום 31 במרס 2022).

עוד פרסם בנק ישראל, את צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"ף-2020, אשר הוחל על לקוחות יחידים ועסקים קטנים, ובמסגרתו הוכרו שלושה שירותים בנקאיים כשירותים בני פיקוח - שירות דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני. הצו פקע ביום 13 באפריל 2021.

רשות נ"ע ורשות שוק ההון, פרסמו אף הן הקלות והסדרים שנועדו לאפשר ו/או להקל על מתן שירותים באמצעים דיגיטליים, ורגולטורים נוספים קבעו תהליכים שונים להתנהלות מרחוק מול הבנקים, בכפוף להסדרים שאושרו.

עוד פורסמו, בין היתר, תיקון לחוק ההוצאה לפועל, הקובע הסדרים מיוחדים במטרה לסייע ליחידים ועסקים שנקלעו למצוקה בשל משבר הקורונה, ותקנות המחריגות שיקים שסורבו במהלך תקופות מסוימות ממנין שיקים מסורבים לעניין הגבלת החשבון. כמו כן, נדחו מועדי תשלום חודשי לחייבים מסויימים, בהתאם להודעת הכנס הרשמי והממונה על תהליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

תוקפן של חלק מההקלות האמורות פקע, מקצתן אושרו לצמיתות וחלקן עומדות עדיין בתוקפן, במועד פרסום דוח זה. להלן יפורטו העיקריות שבהן, אשר מרביתן פורסמו במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). תוקפה של ההוראה האמורה פקע ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "מועד תום התקופה"), למעט הקלות מסויימות אשר תוקפן הוארך, כמפורט להלן:

- הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודת אחוז אחת עד למועד תום התקופה. כמו כן, נקבע, כי ההקלה תחול למשך שנתיים נוספות ממועד תום התקופה, היינו עד ליום 31 בדצמבר 2023, ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום התקופה, או מיחסי ההון המזעריים שחלו על התאגיד הבנקאי טרם להוראת השעה, הנמוך מביניהם. בנוסף לאמור, נקבעה הקלה מסוימת עד ליום 30 ביוני 2022, בתנאים מסוימים. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 יחסי ההון הרגולטורי של הבנק גבוהים מאלו שנדרשו טרם הוראת השעה (פירוט לעניין זה ראו באור 1.ב.24 בדוחות הכספיים).
- הנחייה בעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד והרכישה העצמית של מניות בתקופת הוראת השעה. בהתאם לעדכון שפורסם ביום 30 בספטמבר 2021, הפיקוח הבהיר כי אי הוודאות והסיכון העולים ממשבר הקורונה עדיין גבוהים ומקשים על היכולת לחזות את צרכי ההון לטווח הבינוני ולכן הם מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני. המפקח עודד את הבנקים לגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או רכישה עצמית וציין כי לעמדתו, חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק (בשנת 2020 ובשנת 2021) לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. ההנחיה האמורה בוטלה ביום 1 בינואר 2022. עם זאת הבהיר הפיקוח כי בהקשר של החלטה על חלוקת דיבידנדים על התאגידים הבנקאיים לנקוט בזהירות ולהביא בחשבון כי קיימת עדיין מידה מסוימת של אי ודאות בשווקים (פירוט לעניין זה ראו באור 1.ב.24 בדוחות הכספיים).
- הפחתת יחס המינוף הרגולטורי החל על התאגידים הבנקאיים בחצי נקודת האחוז.
- ההקלה תחול למשך שנתיים נוספות ממועד תום התקופה, היינו עד ליום 31 בדצמבר 2023, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מהשיעור ביום 30 ביוני 2022, או מיחס המינוף המזערי הנדרש מהתאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. (פירוט לעניין זה ראו באור 1.ב.24 בדוחות הכספיים).
- הגדלת מגבלת האשראי לענף הבינוני והנדל"ן (כולל חבויות לתשתיות לאומיות) משיעור של 24% לשיעור של 26% מסך כל חבויות הציבור, והמגבלה כאמור, בניכוי החבויות לתשתיות לאומיות, הוגדלה משיעור של 20% לשיעור של 22% מסך כל חבויות הציבור. ההקלה בתוקף עד

לתום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שבמהלך אותם 24 חודשים שיעור החבות לא יעלה על הגבוה מבין שיעורה ביום 31 בדצמבר 2025 ושיעור המגבלה הענפית קודם להקלה.

- הקלות בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש פקעו במועד תום התקופה.
- ניתנה ארכה להגשת דוחות כספיים הנדרשים לצורך העמדת אשראי ללווים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 311, וזאת עד ליום 28 בפברואר 2022.
- ביום 30 בספטמבר 2021, בוטלה ההקלה שאפשרה אישור הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70%.
- בהתאם לתיקון מיום 18 בינואר 2022 להוראת השעה, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 בנושא המשכיות עסקית, ונקבע כי בשל חשש ממשי לפגיעה בבריאות הציבור עקב התפשטות נגיף הקורונה, רשאי תאגיד בנקאי לקבוע כי ככלל השירותים הבנקאיים בסניפים יינתנו בכפוף לתיאום תור מראש, וכי לא כל הסניפים יהיו פתוחים לקהל, בכפוף לתנאים מסוימים, תיקון זה היה בתוקף עד ליום 28 בפברואר 2022.

בנקאות

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 - פקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ההוראה פורסמה ביום 15 בנובמבר 2020, במטרה לייעל את הליכי האיתור של פקדונות ללא תנועה (פקל"ת) ושל חשבונות שבעליהם נפטרו. ההוראה מחייבת הקמת פונקציה לטיפול בפקל"ת וקובעת את אחריות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה לעבודתה, מרחיבה את החובות החלות על תאגידים בנקאיים לצורך איתור בעלי פקל"ת, תוך קביעת מדרג של פעולות איתור נדרשות והוראות בנושא יצירת קשר, וכוללת הוראות ביחס לחשבונות שבעליהם נפטרו וביחס לשוכרי כספות שנותק עמם הקשר. ההוראה נכנסה לתוקף שנה לאחר פרסומה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311A - ניהול אשראי צרכני

ההוראה פורסמה ביום 2 בפברואר 2021 ומטרתה להבטיח פעילות נאותה, הוגנת ושקופה של תאגידים בנקאיים וסולקים מול לקוחותיהם, בהיבט של שיווק אשראי צרכני, לשם מזעור הסיכון ההתנהגותי (conduct risk) ומניעת התממשותם של סיכונים אחרים. ההוראה מרכזת את דרישות הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית בפעילותה מול לקוחות צרכניים, וכוללת הוראות בעניין תפקידי הדירקטוריון וההנהלה בקשר עם התווייתה של אסטרטגיית ניהול ושיווק אשראי צרכני ועיגונה במסמך מדיניות ובנהלים, אשר יכסו את כל ההיבטים של האשראי הצרכני ברמת הלווה, הוראות ביחס לאופן השיווק של אשראי צרכני וביחס לתהליכים לאישור אשראי זה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 2 בנובמבר 2021, למעט הסעיפים העוסקים בשיווק אשראי, שנכנסו לתוקפם ביום 2 במאי 2021.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 420 - משלוח הודעות בתקשורת

בהתאם לעדכון להוראה, שפורסם ביום 6 ביוני 2021, במטרה לשפר את השירות ללקוחות ולהוזיל עלויות נקבע, בין היתר, כי על תאגיד בנקאי לבחור את ערוץ התקשורת המתאים למשלוח הודעה מסוימת ללקוח שהצטרף לשירות משלוח הודעות בערוצי תקשורת, בהתאם לרמת מהותיות המידע והמהירות הנדרשת למסירתו. לצורך כך, על התאגיד הבנקאי לבחון את צרכי הלקוחות בהתאם לנסיבות ובהתחשב בהיבטי הגנת הפרטיות, ובין היתר לבחון האם קיים צורך לאפשר ללקוח לקבל את המידע באופן מידי וגיש, והאם קיים ללקוח צורך במעקב, שמירה והדפסה של ההודעה. כמו כן, נקבעה רשימה סגורה של הודעות אותן הבנק נדרש לשלוח ללקוח הן בערוץ תקשורת המאפשר ללקוח מעקב, שמירה והדפסה של ההודעה והן בערוץ תקשורת המאפשר מסירת הודעות באופן מידי וגיש, כדוגמת מסרונים. העדכון יכנס לתוקפו שנה מיום פרסומו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 359A - מיקור חוץ

ההוראה, אשר אפשרה לתאגיד בנקאי לבצע פניה יזומה, באמצעות מתווכים, אל משקי בית לצורך הפנייתם לקבלת אשראי בהתקיים אחד התנאים שהיו מנויים בהוראה, עודכנה ביום 21 ביוני 2021 ומאפשרת עתה מתן תגמול למתווכים, בכפוף לכך שהתאגיד הבנקאי מיישם את דרישות הוראה 311A הנוגעות לשיווק אשראי צרכני. העדכון נכנס לתוקף ביום פרסומו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314A - ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים

ההוראה פורסמה ביום 30 בספטמבר 2021, במטרה להסדיר את אופן הטיפול, הדיווח והסמכויות ביחס לחובות בקשיים העולים על 50 מיליון ש"ח, או בסכום נמוך יותר, העומד בפרמטרים כמותיים או איכותיים שהתאגיד הבנקאי הגדיר לעניין זה. ההוראה כוללת הוראות ממשל תאגיד בנושא, לרבות חובה להגדיר מדיניות, יעדים ומבנה ארגוני שיכלול "פונקציה ייעודית" וכן מפרטת את הצעדים שיש לנקוט לפני שחוב הופך לבעייתי, החל משלב החיתום ודרך תהליכי זיהוי מוקדם וצעדים מפחיתי סיכון, טרם העברת החוב לטיפול הפונקציה הייעודית. ההוראה תכנס לתוקפה ביום 1 באפריל 2022.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250A - מעבר מרבית ליבור

ההוראה פורסמה ביום 30 בספטמבר 2021, ומפרטת עקרונות ליישום המעבר לרביית בסיס אלטרנטיביות לרביית הליבור, אשר הפסיקו להתפרסם בתחילת שנת 2022 עבור מרבית המטבעות (רביית הליבור למטבע הדולר תוסיף להתפרסם, עבור תקופות מסוימות, עד חודש יוני 2023). במסגרת ההוראה נדרש הבנק, בין היתר, להפסיק להתקשר בחוזים חדשים מבוססי ליבור בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2021, לבחור רביות בסיס אלטרנטיביות, בהתחשב בהמלצות הגופים הבינלאומיים הרלוונטיים ולתעד את שיקוליו לבחירה וכן לעדכן את לקוחותיו בדבר הפסקת פרסום הרבית ומשמעויותיה. לפרטים נוספים, ראה גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור, בפרק סקירת הסיכונים, סיכון רבית.

שוק הון

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 - הצגת נתוני פעילות בפיקדון ני"ע

ההוראה פורסמה ביום 23 בדצמבר 2021, והיא קובעת פורמט אחיד להצגת מידע ונתונים ללקוח אודות פיקדון ניירות הערך שלו בתאגיד הבנקאי, במטרה לשפר את יכולתו של הלקוח לקבל החלטה מושכלת באשר לאפיק ההשקעה המיטבי עבורו ביחס לחלופות השקעה אחרות. ההוראה כוללת, בין היתר, פירוט של סוגי המידע והנתונים שעל התאגיד הבנקאי להציג ללקוח, לרבות שיעור התשואה, וככל שמדובר בלקוח המקבל שירותי ייעוץ השקעות, נדרש להציג בין היתר גם את מידת החשיפה של פיקדון ניירות הערך שלו, וכן קובעת ההוראה את המועדים והפורמט בהם יוצג המידע. ההוראה תכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2023.

הגברת התחרותיות

תיקון מס' 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בעניין מעבר של לקוח בין תאגידים בנקאיים והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 448 - העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון

התיקון פורסם בחודש מרס 2018, כחלק מחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, ונכנס לתוקפו ביום 22 בספטמבר 2021. בהתאם לתיקון, על הבנקים לאפשר העברת פעילות פיננסית של לקוח מהבנק בו היא מתנהלת ("הבנק המקורי") לבנק אחר ("הבנק הקולט"), באופן מקוון, נוח, אמין ומאובטח, ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך זה, בתוך 7 ימי עסקים מהמועד שבו קיבל הבנק המקורי הודעה על אישור בקשת הלקוח בידי הבנק הקולט. בחודש דצמבר 2019, פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 448 - העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, המפרטת את הכללים שעל הבנק המקורי והבנק הקולט ליישם במסגרת הטיפול בבקשתו של הלקוח לנייד חשבונו. ההוראה תוקנה ביום 17 באוגוסט 2021 ובין היתר, הורחבו חובות הגילוי ללקוח במסגרת התהליך, נוספו סעיפים המתייחסים להעברת פעילות הלקוח בשיקים ועודכנו סעיפים הנוגעים לאופן יישום התהליך בכללותו. כמו כן, פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) (תיקון), התשפ"א-2021, הקובעים את סוגי החשבונות וסוגי הפעילויות הפיננסיות עליהם יחול התיקון האמור ואת משך תקופת הניתוב של פעילויות פיננסיות מסוימות על ידי הבנק המקורי. ביום 9 בפברואר 2021, פורסם תיקון לחוק סליקה אלקטרונית וחוק שיקים ללא כיסוי, המסדיר את העברת הפעילות הפיננסית בין בנקים בכל הנוגע לשיקים, ובמסגרתו אף נקבע עיצום כספי בסך של 50,000 ש"ח בגין הפרת הוראה מהוראות החוק. סעיף העיצום הכספי נכנס לתוקפו ביום 1 במאי 2021.

בנקאות פתוחה

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ההוראה פורסמה ביום 24 בפברואר 2020, בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ובמטרה לקדם את רפורמת הבנקאות הפתוחה, המאפשרת ללקוחות לתת לצדדים שלישיים גישה למידע הפיננסי שלהם, באופן דיגיטלי ומאובטח.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 18 באפריל 2021, לעניין מידע אודות חשבון העו"ש. מועדי תחילה מדורגים ומאוחרים יותר נקבעו לעניין מידע אודות כרטיסי חיוב ומתן הוראת תשלום חד פעמי בשקלים; מידע אודות חסכונות, פקדונות ואשראי. לגבי מידע אודות ניירות ערך לא הוגדר מועד. ההוראה חלה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי, וכוללת הוראות לגבי יישום בנקאות פתוחה (הן לגבי העברת מידע והן לגבי הוראות תשלום), בעניין: ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח להעברת מידע או למתן הוראת תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע

והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לפעול גם כצרכן מידע או כיוזם תשלומים, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח.

בעקבות חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("החוק"), פרסם בנק ישראל, ביום 23 בפברואר 2022, תיקון להוראת הנב"ת, במטרה להתאים את ההוראה להוראות החוק, לרבות הרחבת סוגי נותני שירות מידע פיננסי אשר יוכלו לקבל גישה למידע פיננסי של לקוח, בהסכמתו, כמו כן, ביום 17 בינואר 2022, פרסם בנק ישראל חוזר המעדכן חלק ממועדי התחילה שנקבעו בהוראת הנב"ת, במטרה להתאימם להוראות החוק.

חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"א-2021

החוק, אשר פורסם ביום 18 בנובמבר 2021, יוצר הסדרה מקיפה ואחידה של פעילות שירות מידע פיננסי. בהתאם לחוק, מתן השירות יהיה טעון רישיון או אישור מאת המאסדר הרלוונטי של נותן השירות (המפקח על הבנקים, לעניין בנק, סולק ותאגיד עזר). עוד נקבע, כי לא יתאפשר לנותן שירות לעסוק בשירותי השוואת עלויות או תיווך, כהגדרתם בחוק, ביחס למוצרים ושירותים פיננסיים אותם הוא (או צדדים קשורים אליו) מספק ללקוחותיו. החוק כולל הוראות ביחס לפעילותם וחובותיהם של הגופים נותני שירותי המידע הפיננסי ושל "מקורות המידע" (הכוללים, בהתאם לחוק, בנקים, סולקים, תאגידי עזר, גוף מוסדי (קופות גמל וחברות ביטוח), בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), לרבות בעניין הגנת הפרטיות, השימוש במידע, אבטחתו וקבלת הסכמות לשימוש בו, גביית תמורה, מניעת ניגודי עניינים והוראות צרכניות. החוק קובע מועדי תחולה מדורגים למקורות מידע וסוגי מידע שונים, שהמוקדם בהם ביום 14 ביוני 2022, ביחס למידע אודות חשבונות תשלום וכרטיסי חיוב, שמקורו בבנק, תאגיד עזר או סולק.

נושאים שונים

הגנת הפרטיות

לאחרונה ניכרת בארץ ובעולם מגמת עלייה בהיקף הרגולציה בתחום הגנת הפרטיות. בינואר 2021, פורסמה להערות הציבור על ידי צוות משותף של רשות הגנת הפרטיות, רשות התחרות והרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן, הצעת מדיניות בנושא אימוץ הזכות לניוד מידע אישי (data portability). בדיון הישראלי, זכות זו עשויה לאפשר לאדם פרטי לבקש להעביר לחזקתו באופן מקוון, מידע שנאגר בעניינו על ידי גוף מסוים, כך שיהיה ניתן לבצע בו שימושים נוספים או חוזרים.

במרס 2021, פרסמה רשות הגנת הפרטיות טיוטה להערות הציבור של גילוי דעת בנושא חובת צמצום מידע אישי, המצוי במאגרי המידע של ארגונים שונים, הן פרטיים והן ציבוריים, במטרה להביא לצמצום האיסוף, השמירה והשימוש במידע עודף, על מנת לצמצם את הסיכון לפגיעה בפרטיות ולהפרת חובות אבטחת מידע.

באפריל 2021, פרסמה רשות הגנת הפרטיות מסמך בנושא פרטיות באמצעי תשלום מתקדמים להעברת כספים ולתשלום בבתי עסק, במסגרתו הדגישה הרשות כי יש לקבל את הסכמת המשתמשים לרישום ולשימוש באמצעים אלה, על מנת לאפשר למשתמשים לשלוט על המידע הנוגע אליהם ועל פרטיותם באופן מיטבי.

במאי 2021, פרסמה רשות הגנת הפרטיות גילוי דעת להערות הציבור, בנוגע למונחים "מידע" ו-"ידיעה על ענייניו הפרטיים של אדם" בחוק הגנת הפרטיות, לרבות דוגמאות לאלמנטים ונתונים הנחשבים מידע אישי המוגן על פי חוק הגנת הפרטיות בעידן הדיגיטלי.

בינואר 2022, פרסמה רשות הגנת הפרטיות מסמך המכיל המלצות בנוגע למינוי ממונה הגנה על הפרטיות הרלוונטי לארגונים האוספים ומעבדים מידע אישי. המסמך מספק סט כלים וקווים מנחים בכל הנוגע לתחומי האחריות של ממונה על הגנת הפרטיות בארגון, תחומי הידע וההכשרה הנדרשים ממנו שמכנה בתפקיד זה וכן מתייחס למעמדו בארגון. הבנק מינה ממונה הגנה על הפרטיות. לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים.

בינואר 2022, פורסמה הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 14), התשפ"ב-2022. ההצעה כוללת, בין היתר, צמצום משמעותי של חובת הרישום של מאגרי מידע, התאמה של הגדרות בחוק להתפתחויות הטכנולוגיות והחברתיות, והרחבת סמכויות הפיקוח והאכיפה של הרשות להגנת הפרטיות, והסמכתה להטיל עיצומים כספיים בסכומים שבין 1,000 ש"ח ועד ל-3.2 מיליון ש"ח (כתלות בנסיבות עיבוד המידע ובחומרת ההפרה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 336 - שעבוד נכסי תאגיד בנקאי

לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידי בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים, פורסם ביום 15 ביוני 2021 תיקון להוראה, המבטל את ההגבלה הרגולטורית הכמותית על שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. חלף זאת הוגדרו בהוראה דרישות לניהול נאות של שעבוד נכסים, על מנת לשמור על איזון ראוי בין הצורך לנהל את עסקי התאגיד הבנקאי לבין הצורך להגן על זכויות המפקידים בעת חדלות פירעון, ובין היתר נקבע, כי על דירקטוריון התאגיד הבנקאי להתוות את האסטרטגיה בנושא נכסים משועבדים ולאשר את המדיניות שקבעה ההנהלה בנושא, בהתאם, בדצמבר 2021 אימץ דירקטוריון הבנק אסטרטגיה בנושא ואישר את המדיניות שקבעה ההנהלה.

ממשל תאגידי

הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון

בהתאם לעדכון להוראה, שפורסם ביום 18 בינואר 2022, על דירקטוריון הבנק לקבוע מדיניות בדבר שיעור הגיוון המגדרי בו לשם מתן ייצוג מגדרי הולם בדירקטוריון, לרבות טווח הזמן ואבני הדרך להשגת היעד. קביעת מדיניות לשיעור הגיוון המגדרי תבוצע בתוך 6 חודשים ממועד הפרסום והשגת יעד הגיוון המגדרי שנקבע יבוצע בתוך שלוש שנים ממועד אישור המדיניות.

הליכים משפטיים

בבאור 25' לדוחות הכספיים מתוארות תביעות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאחדות שלו.

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

להלן הדירוג של הבנק על ידי חברות דירוג בישראל וחברת דירוג בינלאומית:

- ביום 1 באוגוסט 2021, אישררה חברת "מידרוג" את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג aa2.il אופק יציב, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג P-1.il, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aaa.il אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג Aa3.il(hyb) אופק יציב.
- ביום 16 בנובמבר 2021, אישררה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במט"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך ל-A2, את פקדונות הבנק לזמן קצר ל-Prime-1 ואת תחזית הדירוג ליציב.
- ביום 4 בינואר 2022, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג iIAAA\Stable ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג iIAA.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 28 לדוחות הכספיים ופרק **מגזרי פעילות** בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר העסקים הגדולים

- מרבית הלקוחות העסקיים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים ולעיתים קרובות, בכל הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, וכן בבנקים זרים.
- רמת התחרות במערכת הבנקאית על לקוחות איכותיים במגזר העסקים הגדולים הינה גבוהה מאוד. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל, מול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל ומול גורמים חוץ בנקאיים כגון חברות הביטוח. התחרות הינה על היכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים.
- כמו כן, התרחבות השוק החוץ בנקאי בישראל כתחליף לאשראי בנקאי כמפורט לעיל, לרבות אשראי שמעניקים גופים מוסדיים וחברות ביטוח, ותהליכי הגלובליזציה והליברליזציה, אפשרו ללקוחות מגזר העסקים הגדולים נגישות לגיוסי הון בשוקי ההון בארץ ובחו"ל וזמינות לקבלת אשראי ושירותים בנקאיים מבנקים וגופים פיננסיים בארץ ובחו"ל.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה, הינה נדבך מרכזי באסטרטגיה של הקבוצה. הקבוצה מתחרה במגזר זה מול כל הבנקים הישראליים וכן מול נציגויות של בנקים ובתי השקעות זרים בישראל, גופים מוסדיים, ברוקרים פרטיים וזרים.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והיעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.
- בפלח העליון של מגזר הבנקאות הפרטית, וכן בפעילותה בקרב תושבי חוץ, מתמודדת הקבוצה בשוק הבנקאות הפרטית הגלובלי, המתאפיין ברמת תחרות גבוהה במיוחד. באופן ספציפי, מתחרה הקבוצה במגזר זה מול הבנקים הישראליים ומול בנקים וגופים אחרים המתמחים בבנקאות פרטית לאוכלוסייה הזרה ומול בתי ההשקעות הבינלאומיים.
- על מנת לשפר את היערכות הקבוצה, בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, ערך הבנק מהלך להפיכת סניפי יובנק למרכזי פלטינום אשר מטפלים בלקוחות האמורים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם.
- הבנק פועל באופן תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט, באפליקציה ובסלולר, לרבות פיתוח שירותי שוק הון מתקדמים, כדוגמת Advise Me - מערכת המאפשרת משלוח המלצות מהיעוץ ישירות לטלפון הנייד של הלקוח וביצוע פעולות הייעוץ שאושרו על ידי הלקוח באמצעות האפליקציה, ובנוסף Smart Trade - שרות המאפשר שדרוג במעקב הלקוח אחר תיק ההשקעות שלו וביצוע פעולות בניירות ערך באמצעות האפליקציה, על ידי קבלת התראות לטלפון הנייד ויצירת אסטרטגיות לקניית ומכירת ניירות ערך.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוסי ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- הבנק מנצל יתרון תחרותי שקיים במסגרת פעילות הקבוצה ומציע ללקוחות להנות משירותי הפקטורינג. כמו כן, הבנק מציע מימון במסגרת הקרן לעסקים קטנים ובינוניים.

- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).

מגזר משקי הבית

- רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות - הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:
 - שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הקבוצה; הבינלאומי און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
 - פעילות שיווקית רחבה, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
 - התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
 - חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
 - במקביל, ממשיכה הקבוצה להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, כמו עובדי מערכת הבטחון וגמלאיה, אוכלוסיית המורים, בעלי מקצועות חופשיים, עובדי חברות גדולות, מגזר הלקוחות החרדי ועוד. מיזוג פעילות אוצר החייל אל תוך הבנק, החל משנת 2019, תורם רבות לשיפור והרחבת השירות הניתן לעובדי מערכת הביטחון וגמלאיה.
 - שיפור מעמדה של הקבוצה במגזר משקי הבית ימשיך להוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית של הקבוצה. אסטרטגיה זו נועדה לבזר את תמהיל ההכנסות של הקבוצה, כמו גם ליצור מאגר לקוחות, ממנו תצמח עתודת לקוחות הבנקאות הפרטית בעתיד. הבנק שואף לשימור והגדלת פעילות הקבוצה בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיכה הקבוצה בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הקבוצה ובצעדים ליעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
 - התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
 - חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
 - ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סינפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכוללים בהן כדוגמת פיבי - הבנקאית הווירטואלית, זיהוי ביומטרי, הרחבת שירות נתונים בקליק המאפשר ללקוח קבלת מידע ללא צורך בתהליך הזדהות, משלוח הודעות אישיות ללקוחות, התכתבות עם בנקאי בדואר אלקטרוני/מסרונים באתר או באפליקציה, וכיוצ"ב.
 - ייצום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
 - שימור המובילות והיתרון התחרותי בתחום החיסכון וההשקעות.
 - פיתוח פעילות המשכנתאות כמוצר קמעונאי משלים.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

- התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות.
- הקבוצה מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כל הבנקים בישראל, ובעיקר מול ארבעת הבנקים הגדולים. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות ליסינג וחברות ביטוח. גורם נוסף התורם להגברת התחרות במגזר זה, הינו קיומן של קרנות ממשלתיות יעודיות למתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים. במהלך משבר הקורונה, העמיד הבנק לרשות העסקים הקטנים מגוון פתרונות מימוניים, ביניהם ניתן למנות את הקפאת תשלומי ההלוואות, מתן הלוואות במסגרת הקרן בערבות מדינה לעסקים שנפגעו כתוצאה מההשלכות הכלכליות של התפשטות נגיף הקורונה, מתן אשראי מהקרן הממשלתית הייעודית למתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים והענקת פתרונות פרטניים שניתנו ללקוחות בהתאם לנתוני הלקוח ופרופיל פעילותו.

שיפורים טכנולוגיים וחדשנות

מערך טכנולוגיות המידע של הבנק מתפעל ומתחזק את התוכנה והחומרה של מערכות הליבה והדיגיטל של השרתים המרכזיים והמבזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה של חברות הקבוצה.

הנושאים העיקריים בתחום התשתית הטכנולוגית שפותחו בשנת 2021

דיגיטל וחדשנות

- הגשת בקשה לערבות בנקאית - השקת שירות חדש באתר הבנק ללקוחות פרטים ועסקיים, המאפשר הגשת בקשה לערבות בנקאית, כולל אפשרות לצירוף נוסח ערבות מבוקש. בנוסף, נוספה האפשרות לבצע הזמנת ערבות דיגיטלית לחשכ"ל.
- השקת שירות המאפשר הזמנת כרטיס חיוב בהוראה טלפונית ומשלוח הכרטיס בדואר ישירות לבית הלקוח.
- התכתבות עם בנקאי - הרחבת מגוון הפעולות הניתנות לביצוע באמצעות שירות זה, על מנת להרחיב את השירות והתמיכה בלקוחות.
- שיפור מגוון אפשרויות לפתיחה וניהול חשבון מקוון - הוספת שירות לפתיחת חשבון משותף באופן מקוון וזאת בנוסף לתשתית המאפשרת פתיחת חשבון יחיד, שפותחה קודם לכן.
- במסגרת שיפור השירות ללקוחות בתחום המשכנתאות, ניתן להגיש בקשה לקבלת משכנתא בערוצים הדיגיטליים (מותאם מובייל) וכן להגיש בקשה למחזור פנימי באמצעות אתר האינטרנט.

דאטה

- הוטמעה פלטפורמת NLP (Natural Language Processing).
- הוטמעה מערכת לפיתוח והטמעה של מודלים של Machine learning-I AI.
- הוטמעה מערכת ל-Self service BI לשימוש עובדי הידע בארגון.

חיזוק יכולות דיגיטליות בפעילות בשוק ההון

- במערכת פיבי Wise לניהול והצגת התיק הפנסיוני של הלקוח בערוצי הדיגיטל המאפשרת, בין היתר, קבלת ייעוץ פנסיוני אישי וביצוע המלצות ועדכונים בתיק הפנסיוני, הושקו שירותים נוספים, הן באתר והן באפליקציה.
- הרחבת שירות SmartTrade על ידי הוספת תעודות סל זרים (ETF) וניירות ערך זרים של חברות נוספות וכן מניות שנסחרות בארה"ב שלא במדדים המובילים.
- בוצעו שיפורים ב"זירת נגזרים" שבאזור שוק ההון באתר הבנק, המאפשרים ללקוחות המורשים לפעול בנגזרי מעו"ף ודולר, לתכנן ולבצע אסטרטגיות בקלות וביעילות.
- ניהול אסטרטגיות מעו"ף - השקת כלי ייחודי ללקוחות, המאפשר לתכנן ולבצע אסטרטגיות שונות באופציות בישראל ובהתאם לשלוח הוראות בניירות ערך. השימוש בכלי האסטרטגיות החווייתי, מאפשר הצגת אפשרויות לאופציות שניתן לרכוש/למכור, בדיקת האסטרטגיות בשילוב נתונים עדכניים ועוד.
- במסגרת השיפורים והחידושים שמבצע הבנק בתחום שוק ההון, נוסף שירות העברת הוראות PREMARKET למניות הנסחרות בבורסות ארה"ב, לכלל הלקוחות הרשאים לפעול בשוק המניות האמריקאי ופועלים באמצעות אתר האינטרנט. השירות מאפשר ללקוחות לסחור בניירות ערך זרים, בהתאם לציפיות או לחדשות שהגיעו לידי המשקעים, עוד לפני פתיחת המסחר הרשמית.

שיפור השירות ללקוח

- הושקה מערכת פיבי WISE 360 - תכנון פיננסי דיגיטלי, המשמשת לניהול כלל הנכסים הפיננסיים וההתחייבויות ומאפשרת ללקוחות הבנק ליהנות משירות ניהול הון אישי באתר ובאפליקציה.

בנקאות פתוחה

- שירותי בנקאות פתוחה - הבנק הרחיב את שירות MultiBank ומאפשר ללקוחות שירות מקיף לריכוז המידע שלהם מחשבונותיהם בבנקים אחרים, באופן מרוכז באפליקציית הבנק. במערכת מומשו יכולות מתקדמות, לרבות ביצוע Drill Down של פריטי מידע, יכולות סיכום ותצוגה גרפית של הנתונים ועוד.
- שירות Swift GPI המהפכני, שודרג וקעת מוצעת ללקוחות מעטפת שירות דיגיטלית שלמה ובלעדית לבנק. הלקוחות יכולים לעקוב בזמן אמת אחר ססטוס העברות מט"ח יוצאות, באמצעות ממשק גרפי חדשני וייחודי.
- ארנקים דיגיטליים - שילוב שירות חדש המאפשר ללקוחות הבנק תשלום מסוג Tap&Pay, באמצעות ארנקים דיגיטליים Google Pay, Apple Pay, וכן מאפליקציית הבנק באמצעות ארנק Fibi Pay.

- הורחבו שרותי ה-API's, המספקים לחברות ולספקי שרותי ERP, חיבור ישיר לצורך העברת הוראות ולביצוע משיכת תנועות ישירות ממערכות הבנק.

אוטומציה וחדשנות

- אוטומציית תהליכים מבוססי רובוטים (RPA) - הרחבת שילוב הרובוטים בתהליכים עסקיים ותפעוליים לשיפור השירות ללקוחות ולהתייעלות, כדוגמת תהליך קליטת בקשות יועצי משכנתאות, ישירות לשלב האישור העקרוני.
- הפעלת מערך התפעול ללא מגע יד מפעיל - מיכון תהליכי עיבוד ותפעול ידניים, שמטרתו לפנות את המפעילים לביצוע פעולות ניטור ובקרה, טיפול בתקלות והפחתת הסיכון שבטיפול הידני.

אבטחת מידע

- ממשקי ניהול ואבטחה לארנקים מקוונים שהושקו במהלך שנת 2021.
- ניטור מאפייני האבטחה החיצוניים של אתרי הקבוצה ועדכון מאפיינים לרמה גבוהה, כאשר יש צורך.
- בקורות אבטחה לפתיחת חשבון מקוון.
- חיזוק ושיפור מדיניות הסיסמאות ללקוחות.
- חידוד מסרים ללקוחות בדפי המידע והמלצה לשימוש באימות דו שלבי בכל אתר, או שירות מקוון המאפשר זאת.
- עדכון תכני אבטחת מידע באתר הבנק, בנוגע להונאות (BEC (Business Email Compromise והנחיות לשימוש באפליקציית הבנק הרשמית.
- קמפיין רענון ללקוחות לשימוש ב-Fibiguard.

שדרוג תשתיות

- במטרה לשפר את השרידות, הביצועים וזמינות המידע הקריטי של הבנק, בוצע מעבר למערכות אחסון חדשות ומתקדמות.
- שדרוג מחשב הליבה - רכישת מחשבי ליבה מתקדמים בעלי נפח זכרון מרכזי גדול, המאפשרים שיפור ביצועים, חסכון בשטח אחסון ובפעילות מול דיסקים.
- מעבר לשימוש בענן פרטי.
- הושקה אפליקציית שירות פנים ארגונית מבוססת WhatsApp.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית

א. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - נכסים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות רבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	
80,171	2,797	3.49	83,763	2,702	3.23	87,465	2,995	3.42	נכסים נושאי רבית
80,171	2,797	3.49	83,763	2,702	3.23	87,465	2,995	3.42	אשראי לציבור ⁽⁵⁾⁽²⁾
									- בישראל
									סך הכל
675	2	0.30	847	(4)	(0.47)	687	13	1.89	אשראי לממשלה
675	2	0.30	847	(4)	(0.47)	687	13	1.89	- בישראל
									סך הכל
2,291	23	1.00	2,551	5	0.20	2,452	-	-	פקדונות בבנקים
4	-	-	28	-	-	-	-	-	- בישראל
2,295	23	1.00	2,579	5	0.19	2,452	-	-	- מחוץ לישראל
									סך הכל
26,722	68	0.25	36,570	49	0.13	46,728	47	0.10	פקדונות בבנק ישראל
26,722	68	0.25	36,570	49	0.13	46,728	47	0.10	- בישראל
									סך הכל
429	1	0.23	46	-	-	223	1	0.45	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת
429	1	0.23	46	-	-	223	1	0.45	הסכמי מכר חוזר
									- בישראל
									סך הכל
10,592	193	1.82	11,350	126	1.11	14,013	93	0.66	אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות
10,592	193	1.82	11,350	126	1.11	14,013	93	0.66	למכירה ⁽³⁾
									- בישראל
									סך הכל
218	1	0.46	228	-	-	302	1	0.33	אגרות חוב למסחר
218	1	0.46	228	-	-	302	1	0.33	- בישראל
									סך הכל
121,102	3,085	2.55	135,383	2,878	2.13	151,870	3,150	2.08	סך כל הנכסים נושאי רבית
2,762			2,586			2,694			חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים
12,396			14,205			17,730			רבית
136,260			152,174			172,294			נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ⁽⁴⁾
									סך כל הנכסים
									סך הנכסים נושאי רבית המיוחסים
									לפעילויות מחוץ לישראל
4	-	-	28	-	-	-	-	-	

הערות לטבלה ראה עמוד 276.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - התחייבויות והון

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת (1)	הוצאות רבית
ב-%	במיליוני ש"ח		ב-%	במיליוני ש"ח		ב-%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות רבית								
פקדונות הציבור								
- בישראל								
0.13	24	18,981	0.02	5	20,659	-	1	28,225
0.75	342	45,698	0.40	197	48,843	0.50	236	46,939
0.57	366	64,679	0.29	202	69,502	0.32	237	75,164
סך הכל								
פקדונות הממשלה								
- בישראל								
1.72	4	233	1.89	3	159	1.18	2	169
1.72	4	233	1.89	3	159	1.18	2	169
סך הכל								
פקדונות מבנקים								
- בישראל								
0.38	4	1,042	0.09	1	1,063	0.10	1	1,020
0.38	4	1,042	0.09	1	1,063	0.10	1	1,020
סך הכל								
פקדונות מבנק ישראל								
- בישראל								
-	-	-	0.17	1	587	0.06	2	3,299
-	-	-	0.17	1	587	0.06	2	3,299
סך הכל								
אגרות חוב								
- בישראל								
2.66	106	3,980	0.81	33	4,099	3.32	113	3,403
2.66	106	3,980	0.81	33	4,099	3.32	113	3,403
סך הכל								
התחייבויות אחרות								
- בישראל								
1.49	3	202	3.23	1	31	0.89	1	112
1.49	3	202	3.23	1	31	0.89	1	112
0.69	483	70,136	0.32	241	75,441	0.43	356	83,167
		50,142			60,357			70,784
		2,638			2,428			2,008
		4,661			4,832			6,164
		127,577			143,058			162,123
		8,683			9,116			10,171
		136,260			152,174			172,294
1.86			1.81			1.65		
סך כל ההתחייבויות נושאות רבית								
פקדונות הציבור שאינם נושאים רבית								
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית								
התחייבויות אחרות שאינן נושאות רבית ⁽⁶⁾								
סך כל ההתחייבויות								
סך כל האמצעים ההוניים								
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
פער הרבית								
תשואה נטו על נכסים נושאים רבית⁽⁷⁾								
- בישראל								
2.15	2,602	121,098	1.95	2,637	135,355	1.84	2,794	151,870
-	-	4	-	-	28	-	-	-
2.15	2,602	121,102	1.95	2,637	135,383	1.84	2,794	151,870
סך הכל								
סך ההתחייבויות נושאות רבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-

הערות לטבלה ראה עמוד 276.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי רבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות (הוצאות) רבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ב-%
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
98,352	2,442	2.48	112,510	2,427	2.16	129,187	2,431	1.88
53,096	(159)	(0.30)	58,621	(133)	(0.23)	67,156	(106)	(0.16)
		2.18			1.93			1.72
10,623	336	3.16	10,619	257	2.42	11,199	595	5.31
8,677	(179)	(2.06)	7,566	(54)	(0.71)	7,476	(238)	(3.18)
		1.10			1.71			2.13
12,123	307	2.53	12,226	194	1.59	11,484	124	1.08
8,363	(145)	(1.73)	9,254	(54)	(0.58)	8,535	(12)	(0.14)
		0.80			1.01			0.94
121,098	3,085	2.55	135,355	2,878	2.13	151,870	3,150	2.08
70,136	(483)	(0.69)	75,441	(241)	(0.32)	83,167	(356)	(0.43)
		1.86			1.81			1.65

הערות לטבלה ראה עמוד 276.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות רבית ובהוצאות רבית

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
גידול (קיטון) בגלל שינוי			גידול (קיטון) בגלל שינוי		
שינויים נטו	מחיר	כמות	שינויים נטו	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי רבית					
אשראי לציבור					
- בישראל					
סך הכל					
נכסים נושאי רבית אחרים					
- בישראל					
סך הכל					
סך כל הכנסות הרבית					
התחייבויות נושאות רבית					
פקדונות הציבור					
- בישראל					
לפי דרישה					
לזמן קצוב					
סך הכל					
התחייבויות נושאות רבית אחרות					
- בישראל					
סך הכל					
סך כל הוצאות הרבית					
סך כל הכנסות הרבית פחות הוצאות הרבית					

- (1) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוכתה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב, הכלולים בהן במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בסך של 79 מיליון ש"ח (לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 נכתה יתרה בסך של 6 מיליון ש"ח ולשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 נכתה יתרה בסך של 45 מיליון ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך של 212 מיליון ש"ח, 189 מיליון ש"ח ו-181 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות רבית בשנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2021, 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות רבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הרבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 -
רווח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
 (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
2,704	3,001	3,085	2,878	3,150	הכנסות רבית
402	515	483	241	356	הוצאות רבית
2,302	2,486	2,602	2,637	2,794	הכנסות רבית, נטו
121	166	138	464	(216)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,181	2,320	2,464	2,173	3,010	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מרבית
83	231	225	148	303	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,305	1,325	1,286	1,371	1,444	עמלות
62	81	9	4	9	הכנסות אחרות
1,450	1,637	1,520	1,523	1,756	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,579	1,696	1,601	1,532	1,601	משכורות והוצאות נלוות
380	376	353	344	340	אחזקה ופחת בנינים וציוד
94	91	92	96	105	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
554	656	608	597	606	הוצאות אחרות
2,607	2,819	2,654	2,569	2,652	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,024	1,138	1,330	1,127	2,114	רווח לפני מסים
358	408	478	368	728	הפרשה למסים על הרווח
666	730	852	759	1,386	רווח לאחר מסים
54	37	51	29	69	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
					רווח נקי:
720	767	903	788	1,455	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(34)	(38)	(38)	(50)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
678	733	865	750	1,405	המיוחס לבעלי מניות הבנק
בשקלים חדשים					
6.76	7.31	8.62	7.48	14.00	רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

נספח 3 -

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2020-2021 - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

2020				2021				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
715	714	731	718	729	856	807	758	הכנסות רבית
57	54	69	61	59	146	97	54	הוצאות רבית
658	660	662	657	670	710	710	704	הכנסות רבית, נטו
157	165	91	51	(9)	(128)	(69)	(10)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
501	495	571	606	679	838	779	714	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מרבית								
(3)	64	36	51	*76	*75	63	89	הכנסות מימון שאינן מרבית
368	323	335	345	361	350	346	387	עמלות
1	1	1	1	4	-	6	(1)	הכנסות (הוצאות) אחרות
366	388	372	397	441	425	415	475	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
379	373	386	394	398	402	399	402	משכורות והוצאות נלוות
86	86	89	83	85	86	84	85	אחזקה ופחת בנינים וציוד
24	23	24	25	26	25	27	27	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
148	135	141	173	147	139	135	185	הוצאות אחרות
637	617	640	675	656	652	645	699	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
230	266	303	328	464	611	549	490	רווח לפני מסים
48	97	109	114	*161	*216	193	158	הפרשה למסים על הרווח
182	169	194	214	303	395	356	332	רווח לאחר מסים
(2)	7	19	5	13	23	21	12	חלק הבנק ברווח (הפסד) של חברה כלולה לאחר השפעת המס
רווח נקי:								
180	176	213	219	316	418	377	344	לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(9)	(8)	(12)	(9)	(12)	(14)	(13)	(11)	המיחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
171	168	201	210	304	404	364	333	המיחס לבעלי מניות הבנק

בשקלים חדשים				בשקלים חדשים				רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.70	1.68	2.00	2.10	3.03	4.03	3.62	3.32	רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה.

נספח 4 -
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
(במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
39,186	31,303	37,530	57,802	57,370	נכסים
10,238	12,595	10,995	13,105	15,091	מזומנים ופקדונות בבנקים
813	863	9	11	845	ניירות ערך
81,216	85,160	88,829	92,247	102,240	ניירות ערך שנשאלו
(838)	(868)	(930)	(1,277)	(1,076)	אשראי לציבור
80,378	84,292	87,899	90,970	101,164	הפרשה להפסדי אשראי
675	700	1,039	656	811	אשראי לציבור, נטו
565	606	605	636	713	אשראי לממשלה
1,095	1,023	996	965	931	השקעה בחברה כלולה
235	239	248	272	300	בנינים וציוד
1,342	1,399	1,091	1,897	1,709	נכסים בלתי מוחשיים
1,186	1,100	698	1,464	1,536	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4	-	-	-	-	נכסים אחרים
135,717	134,120	141,110	167,778	180,470	נכסים המוחזקים למכירה
					סך כל הנכסים
113,511	111,697	120,052	141,677	153,447	התחייבויות, הון זמני והון
1,133	1,150	1,137	2,992	5,144	פקדונות הציבור
960	982	353	459	960	פקדונות מבנקים
5,249	4,989	3,674	4,394	3,356	פקדונות הממשלה
1,318	1,294	1,247	2,314	2,038	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,162	5,595	5,723	6,407	5,088	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
127,333	125,707	132,186	158,243	170,033	התחייבויות אחרות
338	-	-	-	-	סך כל ההתחייבויות
7,756	8,093	8,568	9,141	10,003	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
290	320	356	394	434	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,046	8,413	8,924	9,535	10,437	זכויות שאינן מקנות שליטה
135,717	134,120	141,110	167,778	180,470	סך כל ההון
					סך כל ההתחייבויות, הון זמני והון

נספח 5 -

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2020-2021 - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

2020				2021				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
נכסים								
41,933	46,144	52,366	57,802	59,471	56,673	57,083	57,370	מזומנים ופקדונות בבנקים
10,824	11,715	12,174	13,105	*14,730	*16,291	14,803	15,091	ניירות ערך
82	45	14	11	244	32	232	845	ניירות ערך שנשאלו
91,075	90,371	90,810	92,247	93,581	96,340	96,965	102,240	אשראי לציבור
(1,047)	(1,156)	(1,225)	(1,277)	(1,260)	(1,149)	(1,088)	(1,076)	הפרשה להפסדי אשראי
90,028	89,215	89,585	90,970	92,321	95,191	95,877	101,164	אשראי לציבור, נטו
1,114	852	651	656	659	101	859	811	אשראי לממשלה
603	611	629	636	648	675	699	713	השקעה בחברה כלולה
989	979	970	965	954	945	929	931	בנינים וציוד
246	244	249	272	265	279	275	300	נכסים בלתי מוחשיים
2,551	1,671	1,438	1,897	1,603	1,307	1,565	1,709	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,161	1,243	1,294	1,464	1,605	1,581	1,436	1,536	נכסים אחרים
149,531	152,719	159,370	167,778	172,500	173,075	173,758	180,470	סך כל הנכסים
התחייבויות והון								
126,977	129,160	135,914	141,677	146,600	146,276	148,273	153,447	פקדונות הציבור
1,129	1,881	1,717	2,992	3,326	5,035	5,471	5,144	פקדונות מבנקים
553	495	426	459	694	435	417	960	פקדונות הממשלה
3,754	4,375	4,384	4,394	3,716	2,833	2,851	3,356	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,586	1,940	1,669	2,314	1,554	1,440	1,751	2,038	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,625	5,783	5,932	6,407	*6,708	*6,755	4,538	5,088	התחייבויות אחרות
140,624	143,634	150,042	158,243	162,598	162,774	163,301	170,033	סך כל ההתחייבויות
8,542	8,712	8,944	9,141	*9,495	*9,880	10,022	10,003	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
365	373	384	394	407	421	435	434	זכויות שאינן מקנות שליטה
8,907	9,085	9,328	9,535	9,902	10,301	10,457	10,437	סך כל ההון
149,531	152,719	159,370	167,778	172,500	173,075	173,758	180,470	סך כל ההתחייבויות וההון

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה.

מילון מונחים

א	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים. ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010. אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
ב	באזל - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going concern capital) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.
	הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
	הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
	הסכמי ISDA ונספחי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
	הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הרבית המקורית של החוב, או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם.
	ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.
	הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
ח	חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).
	חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באינתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפרעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.
	חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.
	חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותו, או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

	חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאיו החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק. חווה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית. חווה אקדמה (FORWARD) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה זה אינו חווה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח. חווה עתידית (FUTURE) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה עתידית זה הוא חווה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים. חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חווה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מיוחד עד (אמריקאית) ב/ (אירופאית) תאריך מסוים. חווה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מיוחד עד (אמריקאית) ב/ (אירופאית) תאריך מסוים. חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
י	יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות. יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נדילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוסס באחוזים.
כ	כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
ל	לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מ	משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הרבית של החוב.
נ	נגזר אשראי - חווה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון. נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי סו ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.
ס	סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן. סינדיקציה - עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות, כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים: - ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שעבר למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי; - ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר; - ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק. - ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

פ	פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.
	פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.
ק	קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה. רביית בנק ישראל - רביית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים. רביית פריים - רביית הנקבעת בכל בנק על בסיס רביית בנק ישראל.
ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים. שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב. שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרביית המנחה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.
	שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.
ת	תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונם.
	תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.
	תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רביית שנתית אפקטיבית.
ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
	LDC - Less Developed Countries - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
	LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
	Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
	Var - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

אינדקס

153,119,88	מחויבות בגין הטבות פרישה
60	מימון ממונף
282,165,34	מינוף
131,121	מיסוי
132,121	מסים נדחים
216	מסגרות אשראי
70	מפקידים גדולים
282,178,114,88,66	נגזרים
166,83,68	נזילות
282,136,113,29	ניירות ערך
43	ניתוח תרחישי קיצון
162,33	נכסי סיכון
150,118	נכסים בלתי מוחשיים
150	נכסים אחרים
84,72,12	סטיבר
282,202,141,83,44	סיכון אשראי
84	סיכון יחסי עבודה
84,80	סיכון מוניטין
71	סיכון מימון
83,68	סיכון נזילות
73,16,13	סיכון סביבתי
84,81,12	סיכון רגולטורי
83,61	סיכון רבית
83,61	סיכון שוק
84,71	סיכון תפעולי
84,75	סיכון משפטי
83,75,11	סיכונים אחרים
128,128,24	עמלות
49	ענפי משק
253,232	עסקאות עם צדדים קשורים
283,61	ערך בסיכון (VAR)
150,148,117	פחת והפחתות
151,70,31	פקדונות הציבור
153	פנסיה
232	צדדים קשורים
283,83	ריכוזיות לווים וקבוצת לווים
83	ריכוזיות ענפית
283,134,122,98	רווח למניה
258,148,117	רכוש קבוע
283,226	שווי הוגן
249	שכר רואי החשבון המבקרים
262	תגמול
42	תיאבון לסיכון
282,136	תיק למסחר
283,22	תשואה להון

86	אומדנים חשבונאיים קריטיים
14	אסטרטגיה עסקית
153,119,88	אקטואריה
281,161,42,32,11	באזל
176,83,58,44	בטחונות
95,93,91,90,42	בקורות
281,180,113	גידור
277,98,22,9	דוח רווח והפסד
99	דוח על הרווח הכולל
101	דוח על השינויים בהון
102	דוח תזרים מזומנים
95	דוח רואי החשבון המבקרים
159,34	דיבידנדים ומדיניות חלוקת רווח
16,13,10	היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)
259	הון אנושי
159,32	הון והלימות הון
159,101	הון מניות
281,163,32	הון עצמי רובד 1
281,163,32	הון רובד 2
118,25	היוון עלויות תוכנה
84,78	הלבנת הון
213,187,53,49	הלואות לדירור
211,109,48,45	הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים
131,121,24	הפרשה למסים על הרווח
281,208,111,23	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי
281,111,86,23	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
281,206,141,47,44	חובות בעייתיים
206,141,108,47	חובות פגומים
282,162,32	יחסי הון
282,166,69,68	יחס כיסוי נזילות
167,68	יחס מימון יציב נטו
161,32	יעד הון
117,115	ירידת ערך
29,28	לווים גדולים
270,269,38,36	לקוחות עסקיים
270,269,39,36	לקוחות קמעונאיים
279,100,9	מאזן
259	מבנה ארגוני
197,183,36	מגזרי פעילות
107,65,19	מדד המחירים לצרכן
52	מדינות זרות
104,86	מדיניות חשבונאית
42,10	מדיניות ניהול סיכונים
136,51	מוסדות פיננסיים זרים
135,102	מזומנים ושווי מזומנים

קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הנהלה מרכזית

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי תל-אביב

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי ירושלים

רח' הלל 10, ירושלים 9458110

סניף עסקים ראשי צפון

רח' חלוצי התעשייה 20, חיפה 2629420

114 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ

כתובתנו באינטרנט:

www.fibi.co.il

בנק מסד בע"מ

רח' אבא הלל 12, רמת גן 5250606

22 סניפים ושלוחות

www.bankmassad.co.il

הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

הבינלאומי יוניק

ניהול השקעות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307

יובנק חברה לנאמנות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307